ശ്രീ

രാമചന്ദ്രവിലാസം

മലയാളമഹാകാവ്യം.

ഗ്രന്ഥകർത്താ,

അഴകത്തു് ഈ. പത്മനാഭക്കുറുപ്പു്

[illegible]

"മലയാളമനോരമ" പ്രസ്സ്.

കോട്ടയം

1907.

ശ്രീ

രാമചന്ദ്രവിലാസം

മലയാളമഹാകാവ്യം.

ഗ്രന്ഥകർത്താ,

അഴകത്തു് ഈ. പത്മനാഭക്കുറുപ്പു്.

[illegible]

“ [illegible] ” പ്രസ്സ്.

ആലപ്പുഴ.

1907.

മുഖവുര.

കേരളപാണിനീയം, ഭാഷാഭൂഷണം, വൃത്തമഞ്ജരി മുതലായ ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളാൽ ഭാഷയുടെ അസ്ഥിവാരം ഉറപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ എം. ഏ., എം. ആർ. ഏ. എസ്., കൊച്ചുകോയിത്തമ്പുരാൻതിരുമനസ്സിലെ അവതാരികയ്ക്കു പുറമെ ഈ പുസ്തകത്തിന് ഒരു മുഖവുരയുടെ ആവശ്യം ഇപ്പോഴില്ലെങ്കിലും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഇതുവരെയുള്ള വായനക്കാരായ ചരിത്രത്തെ മഹാജനങ്ങളെ ഒന്നു ധരിപ്പിക്കേണ്ടതായ ചുമതല മാത്രം എന്നെച്ചേർന്നതാകയാൽ ഈ ചെറിയ ഉപന്യാസം എഴുതാൻ സംഗതിയായതാണ്.

ചോറ് നമുക്കു ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത ആഹാരപദാർത്ഥമായിരുന്നിട്ടും അപ്പം, വടകം ആദിയായി അരികൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന ഭക്ഷ്യവിശേഷങ്ങളിൽ, അന്യാഭ്യാസങ്ങളെക്കൊണ്ടു 'രസ്യത'യാൽ സ്വാഭാവികമായി ജനങ്ങൾക്ക് ഉ[illegible]ത്തിൽ രുചിയുണ്ടാകാവുന്നതുപോലെ ഭഗവൽക്കഥയിൽ അപ്രധാനമല്ലാത്തതും മിക്ക 'കേരളീയ' ഹിന്ദുക്കൾക്കും കണ്ണാപ്പാഠമായി തീർന്നിട്ടുള്ളതും ആയ രാമായണത്തെ ഭാഷമാറികാണുമ്പോഴും തൽക്കാലത്തേക്കെങ്കിലും മഹാജനങ്ങൾക്ക് ഒരു കൌതുകം തോന്നാതിരിക്കയില്ലെന്നുള്ള വിശ്വാസവും, രാമായണം പതിവായി പാരായണം ചെയ്യുവാൻ തുടങ്ങിയതു മുതൽ അതിന്മേൽ പിന്നേയും പിന്നേയും ഏറിവരുന്ന പക്ഷപാതവും, ഭാഷയുടെ വളർച്ചയ്ക്കുവേണ്ടി ഇക്കാലത്ത് എല്ലാ ഭാഷാഭിമാനികളും രാപകൽ ശ്രമിച്ചു പ്രയത്നിച്ചുവരുമ്പോൾ ചാട്ടം പിഴച്ചു കൂട്ടം പിരിഞ്ഞ കുരങ്ങനെപ്പോലെ ഞാൻ മാത്രം ഉദാസീനനായിരുന്നാൽ ഇതു മാതൃഭാഷയേയും സഹോദരഭാഷയേയും ധിക്കരിച്ചതിനു സമമായ ഒരപരാധമായി വരികയില്ലയോ എന്നുള്ള ശങ്കയും

നിമിത്തം; ഉത്തമകവി, ഐകമത്യം, വിനയം, ശ്രദ്ധ, സത്യനിഷ്ഠ മുതലായ വിശിഷ്ടഗുണങ്ങൾക്കു വിളനിലമായ ശ്രീരാമായണത്തെ പുതിയ സമ്പ്രദായത്തിൽ ഒരു മലയാളകാവ്യമായി എഴുതിനോക്കാമെന്നൊരുത്സാഹം തോന്നുകയാൽ ഗ്രന്ഥാന്തരബാഹുല്യം, ശരീരാസ്വാസ്ഥ്യം ഇതുകളാൽ പരാധീനനാണെങ്കിലും കുറേശ്ശ അതിലേക്ക് ആരംഭിക്കയും വിശ്രമസമയങ്ങളിൽ ചിലപ്പോൾ "രാമചന്ദ്രവിലാസം" എന്ന കാവ്യത്തിന്റെ പന്ഥാവിലൂടെ എന്റെ മനോരഥം മെല്ലെ നടത്തുകയും ചെയ്തു.

ഒരു കാവ്യരചനയ്ക്കു വേണ്ട സാമഗ്രികളൊന്നുമില്ലാതെ എടുത്തുചാടിയ എനിക്ക് ആരംഭത്തിൽത്തന്നെ, ഇക്കാലത്തുണ്ടായ ചില ആംഗ്ലേയപണ്ഡിതന്മാരുടെ വ്യാകരണങ്ങളെ പ്രമാണമാക്കുന്നതിൽ അവൈമുഖ്യവും, ഭാഷാപ്രയോഗങ്ങൾക്കു സംസ്കൃതപ്രക്രിയകൾ ചില സന്ദേഹങ്ങൾ ജനിക്ക ചെയ്യുമായിരിക്കുമെങ്കിലും "കാവ്യത്തുവരച്ചേൻ" എന്നുമറ്റുമുള്ള സന്ധികളുടെ അനീതിയെ ഓർത്തു സംസ്കൃതവ്യാകരണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള [illegible] നാഭാവവും നിമിത്തം ചില പ്രയോഗങ്ങളെപ്പറ്റി [illegible] ശയം ഉണ്ടായിരുന്നു. അപ്പോൾ ഭാഷയ്ക്കു ഒരു ശേവധിനിക്ഷേപമായ "കേരളപാണിനീയം" ആവിർഭവിക്കയും അതു് ഈ കാവ്യനിർമ്മാണത്തിൽ എന്നെ ധാരാളം സഹായിക്കയുംചെയ്തു.

നമ്മുടെ ഭാഷയ്ക്കു ശരിയായ ഒരു അഭിധാനകോശമില്ലായ്കയാൽ പദാർത്ഥങ്ങളെ ആരായുന്നതിലുള്ള ബുദ്ധിമുട്ട് എത്രമാത്രമുണ്ടെന്ന് ഇപ്പോഴാണ് ഞാൻ നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞതു്. അതിനാൽ, ഭാഷാഭിമാനികളായ നാം ഭാഷാപോഷണത്തിനുവേണ്ടി വേലചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ ഒരുവിധം ത്യാജ്യങ്ങളല്ലാത്ത പദങ്ങളെ കിട്ടുന്നേടത്തോളം സമ്പാദിച്ചുവെക്കുന്നതിൽ വലിയ അബദ്ധമില്ലെന്നുള്ള സമാധാനത്തോടുകൂടി അപ്രയുക്താ-

ഷി ദോഷങ്ങളുണ്ടെന്നു തോന്നിക്കുന്ന ചില ഭാഷാപ്രയോഗ-ങ്ങളെ അല്പമായ ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ നിമിത്തം ഇതിൽ ചേർ-ക്കാനിടയായിട്ടുണ്ടു്.

ഈ കാവ്യരചനയിൽ പ്രധാനമാതൃകയായി ഞാൻ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു് രാമായണ(ഭോജ)ചമ്പുവിനെ ആ-ണെങ്കിലും വാല്മീകിരാമായണം, അദ്ധ്യാത്മരാമായണം, ഹനൂമന്നാടകം, രഘുവംശം, നൈഷധം, ഭാരതചമ്പു, ആഗ്നേയപുരാണം, ആദിയായി ചിലതിനെ കൂടി പ്രമാ-ണികരിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ അവയുടെ ഛായാംശകലങ്ങൾ അവിടവിടെ കാണാവുന്നതും മഹാജനങ്ങൾക്കു് അപ-രിചിതങ്ങളല്ലാത്തതിനാൽ അതുകളെ പ്രത്യേകം വിവ-രിച്ചിട്ടാവശ്യമില്ലാത്തതും ആകുന്നു.

ഈ പുസ്തകം എഴുതി സൎഗ്ഗം ആയപ്പോഴേക്ക കാ-ര്യഗൌരവം ഒട്ടും ഇല്ലാതെ മുഷിഞ്ഞുതുടങ്ങിയെങ്കിലും ഇതിനെ മഹാജനങ്ങൾ എന്തുപറയുന്നു എന്നറി-ന്നതിനു് ശേഷം എഴുതാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു് പേ-രുവയ്ക്കാതെ "മലയാളി" പത്രത്തിൽ കുറെശ്ശ ചേൎത്തുവന്നു. ആയിടയ്ക്കു ആരെന്നു അറിയാൻ ചിലർ ശ്രമിക്കുന്നതായി പത്രാധിപരായിരുന്ന മിസ്റ്റർ കരപ്പുവർകൾ എന്നെ തെര്യപ്പെടുത്തി. അപ്പോൾ ഇതിനെക്കുറിച്ചു ദോഷ-മായോ ഗുണമായോ ആരും ഒന്നും പറയാതിരുന്നതി-നാൽ ഉണ്ടായ പാരവശ്യം നിമിത്തം വച്ചതെല്ലാം കാണിച്ചു മഹാമഹിമശ്രീ കേരളവൎമ്മ വലിയകോയി-ത്തമ്പുരാൻ സി. എസ്. ഐ. തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു് ഒരു വിജ്ഞാപനം അയച്ചതും അതിനെ യഥാപൂൎവ്വം പുറമേ ചേൎന്ന മഹാപടികല്പിക്കയുംചെയ്തു.

തിരുവനന്തപുരം

ഫാദർ കണ്ണി ഫദ്.

ശ്രീ.

താഴെകാണുന്ന പകൎപ്പിന്.

ഏഴുകുടി [illegible] കാണുന്നതി [illegible] [illegible] അതിൽ [illegible] [illegible] ആയിരുന്നു. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ശ്രീമാൻ്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ നിവൎത്തിക്കുമാറാകട്ടെ, എന്ന് പ്രാൎത്ഥിക്കുന്നു.

ശുഭം.

KERALAVARMA,

ആശിൎവ്വാദപൂൎവ്വകമായ ഈ തിരുവെഴുത്തിനാൽ ഞാൻ പരമഭാഗ്യവാനായിട്ട് പിന്നീട് പത്രത്തിൽ ചേൎക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളുടെ പൂൎവ്വാൎദ്ധം ആവശ്യമുള്ളതാകുന്നു എന്നും എൻ്റെ പേരുകൂടി വെക്കുന്നതിന വിരോധമില്ലെന്നും ഛത്രാധിപരവൎകൾ സമ്മതം കൊടുക്കയും ഈ കാവ്യത്തെ മുഴുവനാക്കുന്നതിന് പൂൎവ്വാധികം നിഷ്കൎഷയോടു ഉപദേശിക്കയും ചെയ്തു.

പിന്നീട് ൧൦൬൬-മീനത്തിൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർ വെച്ചു സരസദ്രുതകവികിരീടമണിയായ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ആഭിമുഖ്യം ഉണ്ടായ സമയത്തിൽ പ്രസംഗവശാൽ "സംസ്കൃതപ്രത്യയങ്ങളും മറ്റും ഭാഷാകവിതയിൽ ചേൎത്തു പണ്ടത്തെ മണിപ്രവാളരീതി വരുത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നതു അവരുടെ ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതിക്കു നന്നല്ലെന്നാണ് പൊതുജനാഭിപ്രായം" എന്നും മറ്റും അവിടുന്നു അരുളിച്ചെയ്ത ഉപദേശപ്രകാരം ഈ കാവ്യത്തിൻ്റെ ആരംഭത്തിൽ പൃഥക്കായി അവിടവി-

ണ്ടെ ഉണ്ടായിരുന്ന വിഭക്തിപ്രത്യയങ്ങളേയും ക്രിയാപദങ്ങളേയും കഴിയുന്നപോലെ ഇതിൽനിന്നൊഴിച്ചുമാററം ചെയ്തു.

"ഒരു നാഴിക വഴി ചെല്ലിന് കർപ്പൂര കാതം" എന്ന മട്ടിൽ ഈ കൃതിയുടെ തെററുതിരുത്തുന്ന മെററായ തലച്ചൂൽ വളരെ നാൾകൊണ്ടു ഞാൻ ചെണ്ടപാറിയതിന്റെശേഷം ഇതിനെ ഏകാഗ്രതയോടു കൂടെ ഒന്നു പരിശോധിച്ചു ശരിപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഞാൻതന്നെയായാൽ മതിയാവില്ലെന്നു തോന്നി.

"ആപരിതോഷാദ്വിദുഷാം
ന സാധു മന്യേ പ്രയോഗവിജ്ഞാനം
ബലവദപി ശിക്ഷിതാനാ-
മാത്മന്യപ്രത്യയം ചേതഃ"

എന്നുള്ള പണ്ഡിതാഭിപ്രായം അനുസരിച്ചു മനീഷിതിലകരായ മി. രാ. രാ. കെ. സീ. കേശവപിള്ള അവർകളോടുകൂടി ഞാൻ അപേക്ഷിക്കയാൽ അദ്ദേഹം അതിനെ സസന്തോഷം സ്വീകരിക്കയും എനിക്കുവേണ്ടി ധാരാളം സഹായിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

അനന്തരം സർവശാസ്ത്രപാരംഗതനായ എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ എം. എ., എം. ആർ. എ. എസ്. കൊച്ചുകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഈ ഗ്രന്ഥം ആപാദചൂഡം ശ്രദ്ധയോടുകൂടെ പരിശോധിച്ച് ആവശ്യമുള്ള മാററങ്ങൾ ചെയ്തും ചെയ്യിച്ചും സ്വാഭിപ്രായാനുസരണം കല്പിച്ചുള്ള അവതാരിക എഴുതിയും ഇതിനെ അലങ്കരിപ്പിക്കുന്നതിന് ധൈര്യപ്പെടുത്തിയ ആ തിരുമേനിയുടെ സൌജന്യശീലത്തിനു ഞാൻ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

കുടുംബകാര്യവശാൽ ബന്ധപ്പെട്ട സഞ്ചാരത്തിലും മററും, അച്ചടിച്ച പ്രൂഫ്കൾ പരിശോധിച്ചതുകൊണ്ട് ഒരു ചെറിയ ശുദ്ധിപത്രത്തിന്റെ ആവശ്യം നേരിട്ടുപോയി എങ്കിലും വലിയ പിശകുകൾക്കിടയാകാതെ ഒരു

പുസ്തകം അച്ചടിക്കുന്നതിലും ചിത്രബന്ധങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമുള്ള കട്ടകൾ നല്ല മാതൃകയിൽ ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതിലും "മനോമോഹനം" അച്ചുക്കൂടമുടമസ്ഥന്മാർ എനിക്കു വേണ്ടി നല്ല ഒത്താശകളും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതും ഗണ്യമാകുന്നു.

ഇപ്രകാരം രൂപീകരിച്ച ഈ പുതിയമലയാള കാവ്യത്തെ സജ്ജനസമക്ഷം സമർപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

അറിവുടയവർ നല്ലപോലെ ശോധനചെയ്തി-
ട്ടവരുടെ ചട്ടിലൊളിയില്ല തെല്ലും
അരിയ മണികൾ ചാണയിൽ കടഞ്ഞീടാതെ
പെരിയ വിലയുള്ളതായ് വരില്ല.

൧൦൭൨. വൃശ്ചികം ൧൭-ാം   വിധേയൻ,

ചവറ,   ഇ. പത്മനാഭക്കുറുപ്പ്

ശുദ്ധിപത്രം.

സർഗ്ഗം	ശ്ലോകം	ശ്ലോകപാദം	അശുദ്ധം.	ശുദ്ധം.
൧	൪	൧	കേകയവംശനാഥയോട്	കേകയവംശനാഥയോട്
൨	൧	൧	വസ്ത്രവൈഭവത്താൽ	വസ്ത്രവൈഭവങ്ങൾ
൩	൨൩	൨	കാന്തുക	കാന്ത്യക
൪	൧൭	൩	പുഷ്പിക	പുഷ്പിക
,,	൧൯	൨	തപോമതെ	തപോമതെ
൫	൩൦	൧	ഭക്ത്യാദരേണ	ഭക്ത്യാദരേണ
൬	൧൮	൧	ഇംഗിതജ്ഞ	ഇംഗിതജ്ഞ
൭	൪	൩	കലിതം	കലിതം
,,	൪൨	൧	ഭക്ത്യാപ്പി	ഭക്ത്യാദി
,,	൪൩	൩	രാജിച്ചു	രാജിച്ചു
,,	൪൬	൪	സംഗ്രഹം	സംഗ്രഹം
,,	,,	൩	ബന്ധിതം	ബന്ധിതം
൰൨	൪൭	൧	മോഹിയായ്പ്രാണി	മോഹിയാപ്രാണി
,,	൭൪	൩	വിലം വർണ്ണ്യം	വിലം വർണ്ണ്യം
,,	൭൬	൧	വാരകേശം	വാരകേശം
,,	൭൮	൨	വേദ്യി	[illegible]
൰൩	൧൩	൪	കൊരുന്നി	[illegible]
൰൪	൧	൩	രാജരക്ഷി	[illegible]
,,	൩	൩	ചെമ്പരാണി	[illegible]
൰൫	൰൪	൪	ദേഹം	ദേഹം
൰൬	൩	൧	മാർഗ്ഗി	[illegible]
൰൭	൧൪	൩	ഉദയം	ഉദയം
,,	൨൭	൧	ഗുണാവായ	ഗുണാവായ്
൰൮	൩൦	൪	മേദിനിനി	മേദിനി
൰൯	൩൪	൩	പ്രാവശിച്ചാൻ	പ്രാവശിച്ചാൻ
൰൯	൨	൨	പ്രഭാത	പ്രഭാത
,,	൨൫	൧	നിസ്സന്നായ	നിസ്സന്നായ്
,,	൪൨	൪	മരം	മരം
൨൰	൧൫	൩	മാലതൃണമാലി	മാലതൃണമാലി
൨൧	൧	൪	വിശ്രൂഷ	വിശ്രൂഷ
,,	൩൨	൪	ചേതനോൽ	ചേതനോൽ
൨൨	൧൨	൩	ഭോഗവിധ	ഭോഗമാലി

ശുദ്ധിപത്രം.

പുസ്തകത്തിൽ [illegible]-ാം വശത്തു് „[illegible]„ എന്നതിനു „[illegible]„ എന്നും, [illegible]-ാം വശത്തു് „[illegible]„ എന്നതിനു „[illegible]„ എന്നും, [illegible]-ാം വശത്തു് „[illegible]„ എന്നതിനു „[illegible]„ എന്നും, [illegible]-ാം വശത്തു് „[illegible]„ എന്നതിനു „[illegible]„ എന്നും, [illegible]-ാം വശത്തു് „[illegible]„ എന്നതിനു „[illegible]„ എന്നും [illegible] [illegible]കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്രീ

അവതാരിക.

[illegible] പദ്യനാടകങ്ങളുടെ നാമധേയം ആധുനികകവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മലയാളികൾക്ക് അപരിചിതമായിരിപ്പാൻ ഇടയില്ല. [illegible] കാരിൽ [illegible] ഗ്രന്ഥനിരൂപണം [illegible] ശ്രീമാ-ന്റെ കുടുംബത്തെ [illegible] വിവരിച്ചിട്ട് [illegible] [illegible] പിന്നെ [illegible] കൃതികളിൽ ഏറെ പ്രവേശിപ്പിക്കാനൊരുങ്ങുന്നില്ല. കുടുംബ-ത്തിന്റെയും കാര്യങ്ങൾ [illegible] പൊതു-[illegible]. [illegible] എ-ന്നാൽ [illegible] എന്നാൽ ഈ മി-[illegible] കാണുന്നതിൽ സന്തോഷിക്കുന്നു.

ഈ കവിയുടെ വീട്ടുകാർ പണ്ട് സ്ഥാനമാനങ്ങളുള്ള ഒരു പുരാതനകുടുംബക്കാർ ആകുന്നു. ഈ വീട്ടിലെ [illegible] [illegible] ഉത്ഭവം [illegible] [illegible] പ്ര-വേശവും 'ശ്രീകരണം' എന്നൊരു സ്ഥാനവും ഉണ്ട്. '[illegible]' എന്ന കിളിപ്പാട്ടിന്റെ കർത്താവായ [illegible] ൽ നാടുനീങ്ങിയ [illegible] മ-ഹാരാജാതിരുമനസ്സിലെ സന്നിധിയിൽനിന്നും '[illegible] കരപ്പ്' എന്ന [illegible] ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ [illegible] കരപ്പിന്റെ [illegible] [illegible] കരപ്പിന്റെ [illegible] ആണു [illegible] കവി. ശ്രീമാൻ

ശബ്ദാധികാരപാരതന്ത്ര്യത്താൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് [illegible] സമ്പ്രദായപ്പക്ഷകയാൽ പുത്തനായിക്കെ-ട്ടിപ്പിടിത്താനുകാര്യങ്ങൾ [illegible] നടിക്കില്ലെങ്കിലും. ഗ്രന്ഥകർത്താക്കളുടെ മധ്യേ അനല്പപ്രശസ്തിയോടു കൂടി വരികയാണ് മഹാകവി [illegible] മഹാകാവ്യങ്ങളുടെ [illegible] ഗണത്തിലാണ് രാമചന്ദ്രവിലാസം.

മഹാകാവ്യം എന്ന പേരിനു [illegible] ഒരു കാവ്യമായിട്ടു [illegible] ഈ 'രാമചന്ദ്രവിലാസം' തന്നെ എന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. 'ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസം' ആണ് ഭാഷയിൽ ഇതിനുമുമ്പുണ്ടായ കാവ്യം. 'ശ്രീരാമോദന്തം' ആണ് ഇതിനുമുമ്പുണ്ടായ മഹാകാവ്യം. "[illegible]" [illegible] ഈ ഗ്രന്ഥകാരൻ [illegible] ഒരു [illegible] വന്നിട്ടില്ല. [illegible] ഇത്ര സമഗ്രമായി [illegible]. അന്ത്യപ്രാസം, ശബ്ദാലങ്കാരം, സന്ധിശുദ്ധി, കല്പനാവൈചിത്ര്യം, അലങ്കാരവൈചിത്ര്യം, അനായാസത മുതലായ വിഷയങ്ങളിൽ [illegible] ഭാഷയിൽ [illegible]. [illegible] ഒരു [illegible] ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും [illegible] സ്വതന്ത്രമായി പ്രയോഗിക്കുന്നതിൽ പുത്തനായിക്കെട്ടിപ്പ് [illegible] എന്ന [illegible]. സംസ്കൃതത്തിൽ [illegible] [illegible] സമാസങ്ങളും കൂടാതെ [illegible] [illegible] സമാസം, [illegible] [illegible] കല്പനകൾ [illegible] [illegible] മലയാളപദങ്ങളെക്കൊണ്ടു [illegible] കൂടാതെ [illegible] കണ്ടാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സുറപ്പ് [illegible]

[illegible] ? [illegible] ഒരു [illegible] [illegible] വന്നിരുന്നെങ്കിൽ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] എന്നാൽ [illegible] ചില ശ്ലോകങ്ങളെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു [illegible] വരികയാൽ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ക്ഷേപം വരുന്നതല്ല.

"[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]."

ഇത്യാദി പ്രൌഢങ്ങളായ ഇതിലെ പദ്യങ്ങളെ 'ഇവ നാലും കോണിലായിരുന്നാലും നാട്ടി പാങ്ങലിട്ടില്ലെന്ന' പറഞ്ഞു പരിഹസിക്കയാണെങ്കിൽ അവരോട്

• "[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]"

• [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].

ഈ പുസ്തകത്തെപ്പറ്റി അധികമൊന്നും ഞാൻ പറവാൻ ഒരു-ങ്ങുന്നില്ല. ഭാവാത്മകത്വം ശബ്ദമിതത്വമിതൊന്നും ഇതി-ന്റെ [illegible] ഗുണങ്ങളെപ്പോലെ എല്ലാ ദിക്കിലുമെന്ന് [illegible] നാലഞ്ചിടങ്ങളിലൊക്കെയുള്ള [illegible]-ത്തിലും ചിലതൊക്കെയുണ്ടെന്നു [illegible] വികസിച്ചുവരുന്ന 'ശാകപോതത്തിന്റെ' ശൈശവ-ത്തിൽ ഇതൊക്കെ ക്ഷന്തവ്യമാകുന്നതേയുള്ളൂ.

ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങളെപ്പോലെ തന്നെ അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങളും ഇതിൽ വളരെ ധാരാളമായിട്ടില്ല. 'അന്താദി' മുത-ലായ ചിത്രബന്ധങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലുമുള്ള [illegible] നോട്ടമുള്ള കവി വളരെ സരസമായി പ്രയോഗിച്ചിട്ടി-ല്ലാ. [illegible] അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങളാകട്ടെ, [illegible] ത്തിലെ ഉപമ [illegible] ചില അർത്ഥാലങ്കാര-ങ്ങളാവൃത്തിയും [illegible] ചിലതുണ്ട് [illegible]-ല്ലാതില്ല. എന്നാൽ അലങ്കാരം അതിശയോക്തിയെ പ്രതിബന്ധിക്കാത്തതിനാൽ [illegible] പ്രയോ-ഗിക്കുന്നില്ലെന്നില്ലതാനും [illegible] ഉദാഹരിച്ചു [illegible]-ന്ന ലക്ഷ്യമാകുന്നു. [illegible] കവിയുടെ [illegible]-ക്ക് വിശേഷാൽ [illegible] അദ്ദേഹത്തിന്റെ [illegible]-കരം തോന്നിപ്പോകും. [illegible] 'രാമചരിത്രവി-ലാസം' ഇതുപോലെ [illegible] കവിയുടെ ഈ [illegible] ഉൽകൃഷ്ടമായ [illegible] അനുമോദിക്കുന്നു.

കവിതയെ അനുമോദിക്കുന്ന,

A. R. RAJARAJA VARMA (Sd.)

രാമചന്ദ്രവിലാസം

മലയാളകാവ്യം.

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയേ നമഃ
അവിഘ്നമസ്തു

ഒന്നാംസർഗ്ഗം.

ശാന്താത്മഭക്തരുടെ മാനസങ്ങളിൽ
ചിന്തിച്ചിടുംപ്രതിഷ്ഠിതനാം പരാത്മാ
മായാവിലാസത്തെ വഹിച്ചു ദിവ്യ-
ശ്രീരാമദേവൻ വിജയിച്ചിടേണം. ൧

നന്മയ്ക്കുമാറില്ലഞ്ഞാം മഹേശർ
തന്നെക്കളങ്കമുണ്ണികളും തഴുകേണം
ന്നുറർമേൽ പതിക്കാതിരുവതിന്ന വാക്കു-
മഴയ്ക്കുമായ് താണിഹ കൈതൊഴുന്നേൻ. ൨

ഇതുകാരണമെന്നതാണ്ട ഇതുപ്രസാദം
സ്വാകാരങ്ങൾ പൊറിപ്പു കരുണകരായാൽ?
ഗ്ഗ്രന്ഥകാവ്യതാം ദേശികരെ പ്രണമി-
ച്ചേകാഗ്രചിത്തസ്സൊടു കഥിച്ചിടുന്നേൻ. ൩

മിഥ്യാനപായതിങ്ങൾലക്ഷിമരി-
വൃത്താന്തികൾക്കൊക്കെ വസിപ്പതിനായ്
വിഖ്യാതിയാമുത്തര കോസലത്തിൽ
പ്രഖ്യാതയായുണ്ടൊരു രാജധാനി. ൪

ഭയന്ന മന്നോർ വിരോധികൾക്കും
ജയം ലഭിപ്പാൻ പണിയെന്നു കണ്ടു്
"അയോദ്ധ്യ"യെന്നുള്ളൊരു സാർത്ഥനാമം
പുരന്ദരനാവിതിന്നേകി മുന്നം. ൬

സ്വർഗ്ഗാധിരാജന്റെ പുരത്തിനായോ-
യിപ്പുരിമാതിന്റെ ലലാടദേശേ
ശില്പം വിളങ്ങുന്നൊരു പൊട്ടുപോലാ-
ണിപ്പട്ടണം ഭൂതിവിലാസമോർത്താൽ. ൭

വാനം തൊടും മട്ടിലുയർന്നിതിൽ ഭൂ-
ജാനീശരന്മാരുടെ മേടകളാൽ
നാനാവിമാനങ്ങളിതിന്നു വൈജയന്താ-
നകാന്തപ്രതിച്ഛായയതെന്നു തോന്നും. ൮

«ഐശ്വര്യമാർന്നുമെല്ലെ വളർന്നു നമ്മെ-
ബ്ബാധിക്കു»മെന്നുള്ളൊരു സംശയത്താൽ
ധാതാവു പണ്ടേ ദിവിവാസലോകം
സാധിച്ചതല്ലീ സകലത്തിനാമേൽ ൯

ഭൂവിത്തനാഥാലയ ജാതർ ധനാ-
ഢ്യാതിഭ്രമേകന്നു കൊള്ളുവാനായ്
ഞൂരിക്കിലെള്ളുമൊഴിയിലകൈകാണ്ടു-
ളാധിക്യമല്ലീ പകലേറമിന്നും. ൰

സൌവർണ്ണസങ്കല്പിതമായ മട്ട-
പ്പുരിയിൽ പതിച്ചുള്ളൊരു ചന്ദ്രകാന്തം
സേവിച്ചിരുന്നോരടതാപമാററി
നിർവ്വാണമേകുന്നിഹ വിണ്ണവർപ്പോൽ. ൰൧

പ്രാകാരകന്യകളിൽ നാലുപാടും
നൽഗോപുരദ്വാരമുഖത്തിലെല്ലാം
വസ്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടും മറയാൻ നേരാം-
വണ്ണം വഹിക്കുന്നിതു നാന്മുഖത്വം ൧൧

സാരാംബരത്തോളമുയർന്നസൌധ-
ദ്വാരാഗ്രഭാഗങ്ങളിലുള്ള താരാ
ശൂരാൽ മഴക്കാറുമന്നതിലൂന്നരാകും
മാരാരിശൈലപ്പൊലിമ തേടും. ൧൨

ആരാമപുഷ്പങ്ങളഗോപുരത്തിൻ
ദ്വാരത്തിലെത്തിച്ചുന്ന ജയിച്ചദ്വാരാവ്
ഘോരാമരപ്പൂക്കൾ കിടക്കലെല്ലാം
ചൊരുന്നു സാലഭഞ്ജകവൃന്ദത്തിങ്കൽ. ൧൩

വൃന്ദാരകേന്ദ്രന്റെ പുരത്തിനൊപ്പം
നിന്നൊന്ന സാകേതപുരാന്തികത്തിൽ
നന്നായ്‌വിളങ്ങും സരയൂനദിക്കും
മന്ദാകിനിക്കും ചെറുതല്ല സാമ്യം. ൧൪

ദിവ്യത്വമാർന്നോരിതിലുള്ള തീർത്ഥം
സേവിച്ചിടുന്നൂ പല ജീവജാലം
മാലിന്യമെന്യേ മഹിതപ്രസാദം
കൊണ്ടും മഹാത്മാക്കളകന്നിഭമത്രേ. ൧൫

പ്രജാധിപൻകാശ്യപനിപ്പുരത്തിൽ
സുജാതയാമിക്ഷ്വകുതീർത്ഥതീരിൽ
ആജന്മമാവല്ലഭനൂനമായി
സംഭവിച്ചപ്പോൾപ്പണ്ടുതിലോഭിധാനം ൧൬

മനുസ്മൃതിക്കൊത്തതായഥേഷ്ടമെല്ലാ-
മനുസ്മരിപ്പിപ്പൊരുശാസനനാൽ
ഭരിച്ചിതപ്പൂപതിരക്ഷിതീശൻ
പരത്തിനാൻ കീൎത്തി ജഗത്തിലെല്ലാം. ൧൭

ദാരിദ്ര്യമില്ലീതികളില്ലനാട്ടിൽ
ചൗൎയ്യപ്രവൃത്തിക്കവകാശമില്ല
ഒരിക്കലെന്നാലുംകോഴ്യമില്ലതാനു-
മക്കാലമാൎക്കും കണ്ണീരാനീലൂനൻ. ൧൮

ചൊൽക്കൊണ്ട കൌസല്യയുമക്കൃശാംഗി
കൈകേയിയും സൌമ്യ സുമിത്രതാനും
ദാരങ്ങളായുള്ള നൃപന്നവരാ-
സ്സാരം സദാശക്തിത്രയമെന്നപോലെ. ൧൯

സന്താനമില്ലാത്തതിനാലൊരുന്നാൾ
മന്ത്രീശ്വരന്മാരെ വിളിച്ചുടൻ താൻ
മന്ത്രിച്ചു വല്ലായ്മയശേഷമപ്പോൾ
തന്ത്രജ്ഞരോടൊന്നറിയിച്ചുപായം. ൨൦

ഋതുജ്ഞനാം മന്ത്രി സുമന്ത്രനപ്പോൾ
സാഷ്ടാംഗപാതം നൃപനെ നമിച്ചു്
ഉണൎത്തിനാൻ പണ്ടു സനത്കുമാരൻ
മുനീശ്വരൻ ചൊല്ലിയകാൎയ്യസാരം. ൨൧

പരിഗ്രഹിച്ചിട്ടു സുമന്ത്രവാക്യം
നരേന്ദ്രനഗ്ഗ്രേസരനാളയച്ചു്
ചെന്നത്ര കൌതൂഹലമാൎന്നവേഗം
വരുത്തി വൈഭാണ്ഡകനെപ്പുരത്തിൽ. ൨൨

നസിപ്പുരോടിക്ഷമയോത്സുകെ താൻ
വാപിച്ചിതിൻ തിച്ചുയറിത്തശേഷം
വരിച്ചു രൈതണ്ഡകനോട്ട ഞ്ഞാൻ
വരിപ്പുമം നന്ദനകാമയോഗം. ൰൩

സമ്പ്രത്തിനായ് വേണ്ട സഹായകർമ്മം
ധാത്രീപതിക്കേകണമെന്ന മട്ടിൽ
പ്രത്യക്ഷമായുള്ള വസന്തമപ്പോ-
ളുത്ഥാനമുൾവിക്കവപ്രോതമോടാം. ൰൪

സശോകനാം ഭൂമിപതിക്കു തൻപേർ
വിശങ്കമേകുന്നതിനെന്ന പോലെ
വിശേഷപുഷ്പങ്ങളും ശിരസ്സിലേന്തി-
ട്ടശോകവൃക്ഷങ്ങളും വിളങ്ങിയെങ്ങും. ൰൫

ചൂതന്ന പുത്തൻ തളിർ നാലുപാടും
ചൂതന്ന തൻ പേരിനു തക്കരൂപം
ന്യായേന ചെറ്റുള്ളതിനാശയോടും
നിരന്ന നീലഭ്രമരൗഘസംഘം. ൰൬

മന്ദം തുളിപ്പാലസ്ത്രങ്ങളുമതോ-
സംഭാരമ്പ്ര പുഷ്പോത്കരിട്ടവാൻ പോൽ
പ്രകാണ്ഡമൊക്കെപ്പുളപ്പുമെന്തി-
സ്തുകങ്ങിക്കാതം ഗുതകാം വിളങ്ങി. ൰൭

മാനം വളർത്തുന്ന മഹോത്സവത്തെ
മെന്നിപ്പുഴത്താമനോജ്ഞ ലക്ഷ്മീപം
സ്ഥലങ്ങളിൽ തത്ര കൊളുത്തിയാണം
ചാമ്പേയവും മൊട്ടുകളിട്ടണിഞ്ഞു. ൰൮

ധരാധരന്മാരെൻറ ശ്രേഷ്ഠതര വാക്യം
ഉദിതമാറിപ്രകാരത്തിനാലവൻ
മഹാനായിട്ടു മഹർക്കടത്തിൽ
നരരാശികൾക്കപ്പോളുപദേശിച്ചു. ൨൯

താമസിപ്പു നിഷ്കൃഷ്ടമാക്കുവാനായ്
കൽപ്പനയവൻ ചൊല്ലിയയച്ചപ്പോഴവൻ
സംപ്രീതനായ് പരമാനന്ദതയാൽ
ഫലിതമായവൻ നൽകിയ വിധി മഹത്തു. ൩൦

മഹത്തിനായെത്തിയ താതൻതൻ
കരത്തിൽ മെയ്യന്നായ വിരവോടവൻ
വിശുദ്ധമായിട്ടു മുഴങ്ങീടവേ
സഭയിന്നായകരെല്ലാവരും. ൩൧

വിശേഷമതാവിപ്ലവനായമേവം
വിസ്താരമായിട്ടു കഴിച്ചശേഷം
പുത്രിയവളും നിറവേറവുമായതാ-
നന്ദിപ്പുശാന്തമാം പതിയോടു ധന്യൻ ൩൨

പാകമായിമുൻപായ നിശ്ചിതമായകം
അഗ്നിയാക്ഷേമൻമേടു പരിഗ്രഹിപ്പാൻ
ശുകാദികൾ തൻെറ മഹാന്തരാളേ
ദേവാക്കിമാനോടും ശ്രുതമാഗമിച്ചു. ൩൩

സർവ്വസന്നാഹവിധികർക്കാട്ടും
ഗർവ്വം സഹിപ്പാനരുതാഞ്ഞവനേ
നിർമ്മലതരമോട ചെന്നനിന്ന-
ഗ്രീവന്നൻസൗഖ്യ വിധിയോടുചൊന്നാൻ. ൩൪

പുരസ്കൃതം ദേശാദിക മുഖ്യമാകെമാ-
നുപ്രത്തിനാലെനവാപ്രത്തഹോ! ഞാൻ
വിലപേയമെല്ലാം പുരാതിന്ന മൊനാം
ഭരാദ്യപുരാണങ്ങൾ തെളിഞ്ഞിടാരായ്" ൨൫

കർണ്ണങ്ങളൊടുകൾ കൂടാതു ഗോപക
ധർമ്മങ്ങളും കാട്ടുകയേറി കഷ്ടം!
ഭേദമെന്നിനി തിരഞ്ഞിടിന്നതും
മർമ്മമം തെളിച്ചുരൽക്കുന്ന പാഠം. ൨൬

ഒരാശിക്കു പുതുമയോ ദുഷ്പ്രഭാവമെ
തെളിച്ചു വയിച്ചുള്ള കാരണങ്ങൾ
നാമൊന്നു പൊരുന്നായിനി കാലവാഹിനോ.
പൊഴിഞ്ഞു മേഘങ്ങളെ മെല്ലെക്കഷ്ടം! ൨൭

കലാജ്ഞനായുണ്ടായഥപ്പൊഴുമസ്ത്രീ-
കലങ്ങളും വിപ്രതമൊന്നിലൂലെ
നിറഞ്ഞു ഉയർന്നൊരു ബാഹുല്യമൂലം
ഫലിച്ചിടുന്നില്ല മഹത്വമാര്യം. ൨൮

കഷ്ടം ശുദ്ധന്മാർതീർത്തയെന്ന പേർ ചെ-
ന്നൊട്ടേറെനാളായി മുഴിഞ്ഞതു മട്ടിൽ
സംസ്കൃതവിദഗ്ദ്ധരാരെയൊതിക്കെന്നാ-
രാകർഷികവുമൊപ്പട ലജ്ജകരമായ്" ൨൯

ഇത്തരം നമുക്കിഹ ഭാഷാവിധത്തിൽ
സിദ്ധിച്ച ദോഷങ്ങളെന്തിനാൽ ഞാൻ
ചിത്തേ വിചാരിച്ചിടുന്ന നേരാൽ
കർത്തവ്യമെന്തെന്ന വിധിക്കവേണം. ൩൦

വിധിക്കു മേലായ് പുനരൊന്നുമില്ലാ-
വിധിക്കപാത്രീഭവിയാതെയില്ല തെല്ലും
വിധിച്ചിടും മാനുഷനെന്ന മൂഢൻ
വിധിപ്പവർക്കവിടുന്നു തന്നെ. ൪൧

ഹാഹാ! മനുഷ്യാവലിയൊത്തുകണ്ടാ-
ലാരാധനമല്ലോ ജനിമൃതിക്ക്
മോഹാന്ധതമോകൊണ്ടു മയങ്ങിനിൽപ്പോൻ
മോഹാദിമാനം വിടുമന്നുതന്നെ. ൪൨

വല്ലായ്മയെന്തെങ്കിലുമുള്ള കാല-
ത്തല്ലാതെ കണ്ടീല ജനാനുരാഗം
തെല്ലെങ്കിലും ചേതസി ചിന്തചെയ്യു-
ന്നില്ലെന്നതെല്ലാർക്കിലുമുള്ളതത്രേ. ൪൩

താംബൂലജലമാവിട്ടു പോകുന്നേരം
സംഭ്രാന്തിയുൾക്കൊണ്ടിലുമെന്റെ പൂർവ്വ
അംബുജനാഭന്റെ പാദാരവിന്ദം
കാണ്മിട്ടതിനിയെന്നതോർപ്പൂ. ൪൪

സാലോകമാദി മോക്ഷങ്ങളെല്ലാം
ആലോചനീയം ധരിത്രിയോടും
നിർവ്വാണമോക്ഷന്റെ നിവാസമാമ-
ല്ലാനായിരിക്കാൻ തീരുമാനമുരചെയ്യും. ൪൫

ബാലാർക്കകോടിപ്രഭമാം കിരീട-
ജാലാകലാപത്തൊടുമാനനത്തിൽ
കോലും ചിരിച്ചുണ്ടികളോടുമപ്പോൾ
നീലാളികൃഷ്ണന്റെ വപുസ്സു കാണ്മാൻ. ൪൬

കാമാന്തക ന്യൂനതി കലർന്ന കണ്ണൻ
മാനമാന്നിലത്യുജ്ജ്വലമാം മാല്യഗന്ധം
ര വിദാരണത്തൂർജ്ജിതകളാണിതോ-
രാമാനന്ദമേകും ധനുരാകമരാലിയാളി. ൪൭

സന്ധ്യാ തത്രാതയവനാദിയാമ-
മന്ദാനിലാലം പൂന്തടത്തിപ്പൂവ്വം
മാതാമുനീന്ദ്രൻ മദ്ധ്യസ്ഥനാകം
മഹാത്മാവാന പ്രണമിച്ചുവേഗം. ൪൮

മഹാദ്യുതിക്കകണ്ണു വിശ്വാമിത്രനോടുവി-
ച്ചന്ദ്രചൂഡാശ്ശ്യനിരം നിറച്ച്
ന്നനാഴ് കടാക്ഷിച്ചു മുകുന്ദനോടും
ദ്ദ്വന്ദ്വാളകന്മാരൊട്ടുമെച്ചിതപ്പോൾ. ൪൯

ഭാരതവനിലെ! വിഷ്ണുവർണ്ണാംഗ! ത്വമ്മൾ-
ക്കൊരു വിധമിതിയിരുന്നതെന്തു? ചൊൽക
ഇന്ദ്രാലുള്ളമെപ്പോതമാമെന്തുചെന്നി-
ട്ടീവണ്ണമാശ്രമത്തിൽ വിശേഷമെന്തു? ൫൦

നാരായണൻതൻ മൊഴികേട്ടുനേരം
ഭഗവാൻ പ്രമോദിച്ചു നിലനിന്നുകൊണ്ട്
ത്ര്യംബകനന്ദനാം മദ്ധ്യോന്മാദ്ദ്കമായി-
ട്ടോമൊത്ത ധാതാമാറിയിച്ചുപിന്നെ. ൫൧

ബാലന്മാർക്ക സന്തോഷമൊഴിച്ചതിന്നാ-
യശൂന്ന നിശ്ശേഷയോടികിതിലിക
മത്സ്യസിദ്ധിക മക്കളെന്നാ-
ന്നിരക്കുന്നുവാനാരുമില്ല തിരുമനസ്സോ! ൫൨

മാത്സര്യമേറും പിശുനർക്കുപോലും
വാത്സല്യമുൾക്കൊണ്ടമൃതം കൊടുപ്പാൻ
ഉത്സാഹിയാം നിന്തിരുമേനി പിന്നെ
തത്സേവകർക്കെന്തു കൊടുക്കയില്ല? ൩൨.

നികൃഷ്ടമായുള്ള മൃഗസ്വരൂപം
പ്രകൃഷ്ടനാമങ്ങു ധരിച്ചു മുന്നെ
ജഗൽപ്രഭോ! മൂന്നടി മണ്ണുവാങ്ങാൻ
പ്രകാമമന്യന്നൊടിരന്നു പിന്നെ. ൩൩

ആയോഗ്യമാമിത്തൊഴിലിജ്ജനത്തെ-
പ്പുലർത്തുവാൻ ചെയ്ത ചരിത്രമോർത്താൽ
നിരാശ്രിതന്മാർക്കു ഗുണം വരുത്താൻ
നടിച്ചിടും സജ്ജനസംഘമെന്തോ. ൩൪

അന്നന്നു ചെയ്യുന്ന വിപത്തൊഴിപ്പാൻ
സന്നദ്ധനായുള്ള ഭവാനെ നിത്യം
വന്നെന്നു കൂപ്പാത്ത കൃതഘ്നജാതി-
ക്കൊന്നാന്തരക്കാരിഹ ഞങ്ങളെല്ലാം. ൩൫

ഇന്നാട്ടിലേകീടിന പാലനം താൻ
വന്നിങ്ങു കൈപ്പറ്റിയതിന്നുമെല്ലാം
ഇന്നും ഭവാനോടുണർത്തുവാനാ-
യെന്നിച്ചിരിക്കും വിടകൊണ്ടു ഞങ്ങൾ. ൩൬

ദ്രോഹം പ്രവർത്തിച്ചു ജനത്തൊടും നാ-
യോമാഹാത്മ്യമേറുന്ന മഹാശയന്മാർ
പാരത്രികം പിന്നെയുമാഗ്രഹിച്ചാ-
ലൈശ്വര്യമൊട്ടു ലഭിച്ചുകൊള്ളും. ൩൭

ഇക്കണ്ട നഗരങ്ങൾ കനത്ത ഹർമ്മ്യമാകും
രാവണപ്പാലന ലങ്കാപുരി പക്ഷ്മളാക്ഷികൾതൻ
ഉൾക്കണ്ണിതാൻ സ്വപ്നമതേ കാണുന്ന രോഷാൽ
നിഷ്കണ്ടകൻ രാമൻ ഭരിച്ചിരുന്നു. ൪൯

അയോദ്ധ്യാനഗരിയിൽ പതികളുമാം ദുഷ്ട-
ക്ഷമാപാലനായുള്ള നിശാചരേന്ദ്രൻ
ക്രൂരക്രിയാളും മൂർഖൻ മരിച്ചതാൽ
നിരുപദ്രുതമായിത്തു നാട്ടുകാരും. ൫൦

യുദ്ധാവസാനത്തിലന്നു വിഭീഷണനാ-
ഭയമകന്നൊന്നുത്സവിതനായി
വാഴും പുരവാസിജനം വസിച്ചു-
തിര്യക്പുത്രന്റെ പുരത്തിൽമാത്രം. ൫൧

കരത്തനായ രാവണനാശരാജം
പുരത്തിലായിരുന്നോരരശേഷം
ഭയത്താൽ കണ്ണീരിലൊലിച്ചൊരു! വാനോ-
ദ്ധ്യതിനെച്ചൂട്ടുന്നു ശക്രൻ. ൫൨

ലങ്കേശപുത്രന്റെ ബലത്തിനാലാ-
ത്തകാററിന്നിട്ടു നശാരാമകന്
സംക്രന്ദനൻ താൻ പരിഭവിച്ചു
സംപ്രാപ്തമാണായുള്ള ദയാപയോധേ! ൫൩

അന്നം കിഴവാഷികളമന്നിതെല്ലാ-
മന്നവനായ്ക്കിട്ടു പാലിപ്പതിന്നായ്
എന്നും മടപ്പള്ളിയിലൂഴിയോൻ
വന്നാൽ തിപ്പുറ മടച്ചിടേണം. ൫൪

നട്ടുംവിനാ കല്പകവൃക്ഷമെല്ലാം
ദുർവ്വൃത്തരോടെ പറിച്ചവൻെറ
തോട്ടത്തിൽ നട്ടാനുള്ള നാകിലോകം
മറ്റാ പിഴയ്ക്കാതെ നനയ്ക്കുവേണം. ൯൫

തണ്ണീരുകൊണ്ടും സുരനാരിമാർതൻ
കണ്ണീരുകൊണ്ടും വളരും മരത്തിൽ
താന്നേ വരുന്ന സുമങ്ങൾ പോലും
മന്നാനിവൻ വീഴ്ത്തുകിലുണ്ടനർത്ഥം. ൯൬

നായാട്ടു നീങ്ങീട്ടു വിയത്തുവാടി-
സ്സായാഹ്നകാലത്തവനിങ്ങു വന്നാൽ
വീശിത്തണുപ്പിക്കണമാശുഗൻപോയ്
മോശത്തരം പറ്റുമതല്ലയെങ്കിൽ. ൯൭

ആവശ്യമുണ്ടായിവനപ്പൊഴോരോ-
പ്രാവശ്യമോരോവിധമാജ്ഞയൊട്ടും
നിർജ്ജരരാളുകളുല്ലംഘിച്ചിടാഞ്ഞാൽ
പാരം കഴപ്പത്തിൽ വരും കലാശം. ൯൮

മറ്റേതുമയ്യോ ജിതനിന്ന പാരതലിങ്കലിന്നി-
മൊട്ടേറെ വാളുമൊരുവനില്ലതാനും
മുട്ടാളനാംപഞ്ചശിരമൊരാഗ്നിച്ചു
ഒന്നൊട്ടിക്കരമായി ജഗത്തശേഷം. ൯൯

മർത്ത്യൻറെ കൈകപ്പെട്ട മരിച്ചിടാത-
ന്നാശങ്കയൊന്നില്ലാത നാശമെന്നും
വക്തവ്യമിതെങ്ങുമൊന്നതി, മേലാൽ
കർത്തവ്യമെല്ലാമിവിടേയ്ക്കുതന്നെ. ൱

മനുഷ്യജന്മമതെടുത്തു വേധാ-
ഹിനിബ്ബവാൻ രാക്ഷസവംശമെല്ലാം
ഒന്നിച്ചുപാലിക്കണമിജ്ജനത്തെ-
ക്കനന്ത കാരുണ്യ്യമുണ്ടാംബുരാശേ. ൧൨

വിരിഞ്ചനോതും മൊഴി കേട്ടനേരം
മുരാന്തകൻ ദീനജനാവകമ്പീ
ചിരിച്ചു പരഞ്ഞുസ്സദയം കരാരെതൊ-
ന്നരച്ചു ലോകേശനൊടിപ്രകാരം. ൧൩

തെല്ലും മനോവേദന വേണ്ട നിങ്ങ-
ക്കെല്ലാം മതംപോലെ നടത്തിവയ്ക്കാം
പൊല്ലാപ്പുകാട്ടുന്നൊരു ദുഷ്ടരൊട്ടു-
ക്കില്ലാതെയാമെന്നു ഭയപ്പെടൊല്ലിൻ. ൧൪

ജനിക്കുവൻ പങ്ക്തിരഥക്ഷിതിക്ഷി-
ത്തനൂജനായുത്തര കോസലത്തിൽ
ഹനിക്കുവാൻ കൌണപരെത്തദാനർ-
ക്കനിഷ്ഠരായ് മൂവരുമുത്ഭവിക്കം. ൧൫

പടക്കളത്തിങ്കലെനിക്കുവേണ്ടി-
ട്ടുണ്ടാകുവാൻ ദേവകദംബമെല്ലാം
മനക്കരുത്തോടു മഹീതലത്തിൽ
പിറക്കണം മർക്കടവീരരായി. ൧൬

പീതാംബരൻ ദേവകളോടിവണ്ണ-
മോതിക്കടാക്ഷിച്ചു മറഞ്ഞുമെല്ലേ
ഖേദംവിനാ നാൻമുഖനും നിലിമ്പ-
വ്രാതങ്ങളും പുക്കു നിജം നിവാസം. ൧൭

വിരിഞ്ഞിടും പനിനീരുതപ്പുമേവോൾ-
കമലത്തെ നോക്കിട്ടിനിനിലെല്ലാമെ
ഗന്ധാക്രമപ്രൗഢിയ മർക്കടമാരും
പോന്നതാനിങ്കലുമിക്കവേണം. ൧൧

പണ്ഡിതന്മാർസൃഷ്ടി തുടങ്ങിയപ്പ്രാ-
ണനായ പുത്രനായ ജാംബവാനും
മതാംഗ വേണ്ടുന്നതായ് ചെല്ലാ-
മനോരമനോടിപ്പോൾ ദ്രുമക്ഷയ്ക്കായിൽ. ൧൨

ലോകേശരൊരുമിച്ചുമിച്ചു നിയോഗമെല്ലാം
നാകേശനാദി വൃന്ദരോതി സമ്മതിച്ചു
ശ്രീകേശവാനന്തരി ശങ്കിതിയിലെവിപ്പാ-
നേകിട്ടവർ കപിപലത്തെയുളവാക്കിനിട്ടു. ൧൩

ഉത്തമനായ ബാലിയെന്നുള്ളവരാൽ
സുഗ്രീവനെന്നുള്ളവനും,
മാരുതാത്മജനായ ഹനുമാനെന്നു-
ള്ളൊരു പ്രാണനാഥം,
ധൂമ്രാക്ഷൻ, താരാദിയൊന്നുള്ളവർ ഗ-
വയനലാദികളും,
ശിഷ്ടരായവരാണ പ്രതിദിനം മെയ-
ദിക്കുമെന്നീടിനാർ ൧൪

ഒന്നാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

രണ്ടാം സർഗ്ഗം.

നാഥനാം ദശരഥൻ നടത്തുമ-
പ്പുത്രകാമയജനാന്തരേ തദാ
തീയിൽ നിന്നൊരു പുമാനെഴുന്നുയ-
ർന്നാഞ്ഞു, യാജകകുലാവലിതന്നാരേ. ൧

അച്യുതാംശമകമേ വഹിക്കയാ-
ലപ്പുമാനതിമാത്രദീപ്തം
സ്വർണ്ണപാത്രഗതമായ പായസം
രണ്ടുകൈയിലുമെടുത്തു നിന്നതേ. ൨

“ഹേ മഹീശ! തനയാർത്ഥിയാം ഭവാൻ
ഹേമപാത്രമിതിലുള്ള പായസം
ക്ഷേമമേറുമിതിനാൽ വാങ്ങി നൽ-
ദ്ദാരമാനിനികൾക്കു നൽകെടോ!” ൩

എന്നുരച്ചു പുരുഷന്റെ കൈയിൽ നി-
ന്നന്നു ഭൂപാലനതേറ്റു വാങ്ങിനാൻ
മന്ദനായമരദേവനാഞ്ഞിയിൽ-
ച്ചൂരാരി നന്ന മധുവെ ഗ്രഹിച്ചപോൽ. ൪

രാജവംശ്യസുതനായ് പിറക്കുവാ-
നിമ്പമാർന്നമരർ കൊതിക്കയാൽ
പൂജ്യനാം ഭഗവാന്റെ വന്നാദി-
മാശ്ചര്യമന്നുപുത്രരാൽ മൂർത്തം. ൫

പിന്നെ മന്നവനിതാത്മജാർത്ഥമാ-
യൊന്നുപോലെ വകയിട്ട പായസം
തന്നിലും പ്രിയകളേ സമസ്ഥിതം
മന്നിലും കതിരവൻ വിടുന്നപോൽ. ൬

കോസലാത്മജയിലേറെ മാനവും
കേകയാത്മജയൊടേററ രാഗവും
ഭൂമഹേശ്വരൻ സുമിത്രതൻ
കാംക്ഷിതത്തെയവർമൂലമേകിനാൻ. ൭

ശുദ്ധബുദ്ധി തിലകം പതിവ്രതാ-
രാജ്ഞിമാരതറിയുന്ന കാന്തമാർ
തമ്മിലൊത്തു വിഭജിച്ചു പായസം
ഭാഗധേയമതിവിട്ടു നൽകിനാർ. ൮

പഞ്ചിലന്നപടിയസ്സുതന്മാർ
തഞ്ചപോരിലുമഭൈത്തുബുദ്ധി താൻ
പൂണ്ടു വാണിതവരം കരങ്ങൾതൻ
ഗന്ധഭിത്തിയുഗളത്തിൽ വാണപോൽ ൯

സത്പ്രഭാതിമമരാംശഭൂതമാം
ഗർഭമേറിയവർ മൂവരും ക്രമാൽ
ചാരുനീലമൃതരാജ്യമേന്തിടും
സൌരഭാദികളെ ധരിച്ചിടുന്നപോൽ. ൧൦

ദേവനേകനവനാനനേകനായ്
ദേവി രാജമഹിഷീജനോദരേ
പങ്കമററു തെളിയും ജലങ്ങളി-
ത്തിങ്കളിൻ കല വിളങ്ങിടുന്നപോൽ. ൧൧

ഒന്നുപോലിന്ദ്രജകളെയാശ്രയിക്കുന്ന-
മലാനിലനൊന്നു വിളറിച്ചു, അവർ
ഈശ്വരൻ പോതി നിന്നു തിന്നിട്ടും
ശാഖി തന്നെക്കൊണ്ട വിളങ്ങിനാൻ. ൧൨.

താപ്പിതൻ കലാകതാവിരിക്കയാ-
ലപ്പുലിപ്പൂത്ത കളായ കാന്തി പോൽ
തൊപ്പുരൈനികരങ്ങളും കണ്ടിടൽ
ചെപ്പുമായ് വിലസിവന്ന മെല്ലവെ. ൧൩.

പോൽ കനത്താളിലെന്നപോൽ മരു-
ള്ളുകളായി വിലസുന്ന ഓട്ടുകൾ
മങ്കമാരുടെ കരിങ്കുന്തളത്തിനാ-
ന്തലെക്കാതിനാനിലത്തു പോൽ. ൧൪

താണിതന്ന തളുരായതാക്കിമാ-
ഞ്ഞുണ്ണിലുള്ള മലിരജനിപിരിവിലും
[illegible] മന്ദതാരിലോളമാം
[illegible] രാശിച്ചിതരം [illegible] ങ്ങളിൽ. ൧൫

കാമ വിളിച്ചു വരവേറ്റ താഴ്ത്തിമാ-
ൾനാലനാശിയുമാടലെയപ്പൊഴും
ഉൾപ്പിരനൂതിലിലും [illegible]
മാനിപലക്കിരനാങ്ങുടുപ്പിൽ ൧൬

ദ്വാരമെങ്കിലും ഭൂമിയിൽക്കണം
മൊരനമ്ര്ത്തിയാൽ കിടന്നിട്ടും
മൊരമോക്കതായാൽ വിളങ്ങിടും
[illegible] സഖികാരായിട്ടും. ൧൭

ഭാനിപൂണ്ട കുതുകേനി കയ്യിലും
ഗ്ലാനികൊണ്ടു മിഴിതാണുപോയിപോൽ
മാനിനീമണികളന്നു കണ്ണുതാൻ
നിന്ദനീയമറിയാതതാണതും. ൧൭

വൃദ്ധമന്ത്രവരവാണെളിൽക്കുലോ
നൽതമാലനിറമാം മെലമ്പുകൾ,
ചിത്തവൃത്തി പറതായ് പരമ്പുകൾ;
നിദ്രയുടുകലിതമാനസമ്പുമായ്. ൧൮

ശാങ്ങ്നാദക നവ്യർനാങ്ങളെ-
ന്നുണ്ടു മൌനമൊരുനായ പൂതലർ
നാഷ്പ്പുരോളുമിലടുത്തു തങ്ങളെ-
പ്പാട്ടുനിറ്റ്വതൽ കണ്ടു കൊണ്ടുകാൽ. ൧൯

നകുലങ്ങളിലവ്വാ വ്വാഗിൻ
നഗരി താണിൽ നിറിമെപ്പുരത്തിലും
ഉരകൊടമുകിറിനെത്തടങ്ങളുപോലെ
പാഞ്ഞിരാജനാലെ ഒഴിച്ചുപോൽ. ൨൦

നച്ചു മാറിൽ നിറമാറു കൊമ്പു-
കണ്ണിനാലു വടിനെഴിയാമമാൽ
പത്തമാം വിശേരിയെമൊരിച്ചുത-
ന്നുന്ന വനമ ചേരിച്ചു നിന്നപോൽ. ൨൧

നാകലോക നദിയിൽ കളിച്ചു ന-
ല്ലാശമാത്മകമിനാലു യോഗികൾ
ബുദ്ധമാതികളുതെതാരുപോർ
നിദ്രയും സമാധി കണ്ടു നിദ്രയിൽ. ൨൨

ചെപ്പുവാർത്തയിതു ശ്രേഷ്ഠനിന്ദ്രനാ-
മന്ദഹാസികം മൊഴിഞ്ഞു കേൾക്കവേ
ലോകനായകഗുണവായ് ചെവികളിൽ ഒട്ടാൻ
കേരളന്നന്ദനാലഭിമാനമാർന്ന പോൽ. ൨൪

ധർമ്മശാലി ധരണി പുത്രനെ
കർമ്മശാസ്ത്രവിധിപോലെ നാമമെ
നന്മയോടുത്തമകർമ്മമൊക്കെയും
ശർമ്മപൂർത്തി വരുവാൻ നടത്തിനാൻ. ൨൫

ചാന്ദ്രമാസപഞ്ചകം തികഞ്ഞിതാ-
സുന്ദരിക്കുമുഖവിലാസഗർവ്വവും
കൈകടന്നരികെത്തനാഭ്യസത്തിനാൽ
പ്രീതിയൊത്തു കുലലക്ഷണങ്ങളും. ൨൬

ഉത്തരാശികളിലൊത്തു ചൈത്രമെ
ഭദ്രകരാതിനതിൽ ഭദ്രവാൻ
താപമകലെച്ചുറ്റിയാംശുവോടു ചെ-
ന്നഗ്നിതുല്യമൊരു യോഗമാർന്ന പോൽ. ൨൭

കർണ്ണശങ്ക വഴിപോലെ നൽകുവാൻ
കർണ്ണനാകരി ശരവാനാ മെപ്പൊഴേ
കർണ്ണമാമതിലൊരു ശ്രീപദൽ-
കർമ്മമോരൊവമശാലുയർന്നപ്പോൾ. ൨൮

പുഷ്പവാരമതിതിങ്ക മുഖ്യമാം
താർന്നും നവമിയും കലർന്നനാൾ
ശുക്രവാഹിമിഷിമാഴിൽ മൂതവാം-
കാമനായ്ക്കുള്ളവായി വന്നപ്പോൾ. ൨൯

ഉണ്ണി കണ്ണി [illegible]
കൊണ്ടിച്ചു [illegible] സമാനനായ്
[illegible] കിടന്ന [illegible]-
[illegible] മദമായ്. ൧൦

[illegible] കാമുക-
[illegible]
[illegible]
[illegible] മനോജ്ഞം. ൧൧

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൧൨

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൧൩

[illegible]
[illegible]
[illegible] വിളക്കിൽ [illegible]
[illegible] ൧൪

[illegible]
[illegible]
നീർ [illegible]
[illegible] ൧൫

കണ്ണിനാൎദ്ര കല്പകം വളൎന്നപോ-
ന്നുണ്ണിതന്നോടുകണ്ടു തൽക്ഷണം
രാമനെന്നു ഗുണമനോകരമ്യമാം
നാമധേയമുരചെയ്തു ദേശികൻ. ൩൬

കോസലേശനു ഭരതനെന്ന പുത്രനെ-
യോഗ്യരൂപ ഗിരിജേവ കൈകയീ
ലക്ഷ്മിയെ പ്പുതിയ നീതിയെന്നപോ-
ലജ്ജനെപ്പുതമനാകരിച്ചവൾ. ൩൭

വിദ്യ താനറിവിനോടു ലക്ഷണം
കാരണിന്ന വിധമ സുമിത്രയും
ലക്ഷ്മണൻ പുനരരിഘ്നനെന്നുമ-
ന്നാത്മജാതരെയിരട്ട പെറ്റപോൽ. ൩൮

ഭൂവിൽ വന്ന ഭഗവാൻ ചതുൎവ്വിധാൽ
ദ്യോവിലിക്കഥയറിഞ്ഞു വാനവർ
ദേവരും വൃന്ദകളും തൊടിയതൂകവർ-
ഷ്ടമ്പും ധരണിയിൽ പ്പൂമഴതൂകി. ൩൯

രാവണൻ കണ്ടവരെക്കൊന്നതു-
ഭാവനാതിലയാൾമിണ്ടാ നിലയിൽ
നാലു ഭൂപരഭരാജൻ പിറന്നപോ-
താര ഗോപിപ്പുറിയുതി മാതരൻ. ൪൦

രാവണൻറെ മകുടത്തിൽ നിന്നുടൻ
ചാലെ മുത്തുമണിയെന്ന കൈതവാൽ
യാതുധാനകുലലക്ഷ്മിതന്നുടെ
ബാഷ്പവിന്ദു നിപതിച്ചു ഭൂമിയിൽ. ൪൧

പുത്രിയാകിന സുതജന്മാഘോഷക-
ത്തൂര്യഘോഷമതു മുഴക്കുതിന്നതോ!
നാകിയാകിയ നഭസ്സിൽ മുന്നമേ
ദുന്ദുഭികളെ മുഴക്കി വാനവർ. ൪൨

ജാതകർമ്മമുഖമായ കർമ-
ങ്ങളാദ്യമത്തോടു നടത്തിനാൻ നൃപൻ
വൃഷ്ടിയായ് ജനകന്റെ മന്ദിരേ
പൊഴിഞ്ഞിതാർമ്മലർ കല്പവൃക്ഷങ്ങൾ. ൪൩

ധാത്രിമാരമൃതൻ വളർത്തുനാൾ
രാജപുത്രരെ വിധിയിൽ മന്ത്രമാൽ
ആത്മജാനുജനായി സ്ഥിരൻ പിതാവിൻ
പ്രേമമുളവാക്കിനാർ. ൪൪

ബാലകൾക്കു തനിയെ വിളങ്ങുമാ-
ശീലമുള്ള സന്മാർഗ്ഗശീലമതാൽ
മിന്നിതൊന്നധികമായ്; ഹവിസ്സിനാൽ
വഹ്നിയിൽ സ്വാഭാവികമായ ദീപ്തിപോൽ. ൪൫

അവരവർ മുഷിയാതെ തങ്ങളിൽ
സ്വച്ഛമായ രഘുവിൻ കുലത്തിനെ
നല്ലരീതിയിൽ നിറത്തി; നന്ദനോ-
ദ്യാന ഭൂമിയെയൃതുക്കളെന്നപോൽ. ൪൬

ഐകമത്യമൊരുപോലെയാകിലും
പ്രേമമേറിയതിനാലെ ലക്ഷ്മണൻ
രാമനോടു പിരിയാതെ നിന്നപോൽ
സാഹചര്യമിളയോർക്കു മാത്രമായ്. ൪൭

ഒരുഹിതമിട ചേർന്ന ബാലക-
ർക്കിങ്ങനെപ്പൂ മാതങ്ങളൂഴിക്കലും
വാത്സല്യവാരിധികളിങ്ങിനെ തൊണ്ണൂറും
ചന്ദ്രികപോലെ വളരെ ദിനം. ൪൮

കാന്തിയും വിനയസൗന്ദര്യാദിയും
മുറ്റിനിന്നീടുമാ നരേന്ദ്രബാലകർ
വാട്ടകാലങ്ങൾ ഒന്നും കവിഞ്ഞതേ
കാന്തിയോടെ ദിവസങ്ങൾ പോയാൽ ക്രമേണ. ൪൯

സമ്പൂർണ്ണകാലത്തിൽ
ഇന്ദ്രിയകാലത്തിൽ വന്നതുമപ്പോൾ
ഭൂപനാം ദശരഥൻ പുത്രന്മാർ
ഗോദാനപൂർവമാദിനം മുതിർന്നിതേ. ൫൦

കൈകൊടുത്തിതങ്ങനെ അരചൻ-
സ്വീകരിച്ചു മാമുനികളിവരെ
ശൈലവ്രുതി വഴിപോലെ ചൊല്ലിക്കൊ-
ണ്ടാചാരകൃത്യങ്ങളിതു കഴിച്ചിട്ടും. ൫൧

പ്രാക്തനമാരെ കഴിയുമപ്പോഴങ്ങുകൊ-
ണ്ടന്യ [illegible]
കാവ്യനാടകാലങ്കാരശാസ്ത്രങ്ങളു-
മൊക്കെയഭ്യസ്തകം കഴിച്ചു മിക്കതും ൫൨

ശസ്ത്രവും ശരകളും കവാത്തുമാ-
ദൃഢകൗശലമിതാകവെയും പ്രൗഢൽ
അഭ്യസിച്ചുപ വാത്സല്യമോടു ലോ-
ന്നിക്കാണുമാറു ദിനം തോറും. ൫൩

മഞ്ഞലകളിന്ദുനായകത്തിന്ന-
പ്രൗഢം പൊടിക്കയുമുള്ള ബാലകർ
തപ്പിപോകന്ന നൃത്തനാട്യങ്ങളാം
കൃഷ്ണപ്രതിമാതിരാരാം കൃതാർത്ഥരായ്". ൩൭

ഇത്ഥം പലപാഠനിരയായ സമിതിയശേഷം
ശുഭശാലാന്തത്തിൽ വഴിപോകലോഹിപ്പതിന്നായ്
താഴിത്തുറയത്തോടുകൂടായ മിഴിയിണയാം
വഴിച്ചുകൊണ്ടവൻപാഠണിയിങ്കൽമൊട്ടാൽ ൩൮

നിശാചരപ്രകരമെന്നോരുവാഹിനി തങ്ങി
ദിശാന്തരേ മുഴുവനാ തൊണ്ടപോൽ വിളങ്ങി
കശാന്തനാം നരപതി വെണ്ണ ഞാൻ തുടങ്ങി
കശാന്തനാന്മനീകൾ തൃപ്തിനാമമായങ്ങി. ൩൯

തങ്ങളെന്നും മധുരാന്നമയത്തിനായമ-
ർന്നിടുന്ന കന്യകളെല്ലു-
മങ്ങാതെങ്ങാവതു മതിയുംചെയ്തുകൊണ്ടായ-
ച്ചുമ്പ്യായാൽ നീതിയും
മന്ദമായ് തഴുകുന്നിപ്പു പാണികളൊരാ-
ട്ടാണ്ടായൽസരസൊന്മാദം
കൊണ്ടാട്ടപ്പെട്ടു നാല്പു ദിപ്പുകളായാൽ
നാടിച്ചിതുജ്ജ്വലിച്ചൻ.
രണ്ടാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം. ൪൦

രണ്ടാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

മൂന്നാം സൎഗ്ഗം.

പ്രഥിത രഘുവരാന്തികാഗതനാ-
ദ്രുതമൊടു കൗശികനാശ്രമാന്തികത്തിൽ
കമനമൊടു വസിച്ചിടുന്ന നാളിൽ
കുശികസുതൻമുനി കാര്യമിതിന്നു ചൊന്നാൻ. ൧

അധികതര തപം ചെയ്തുലഭിച്ചോരോ-
ന്നധിഗതമാകിയ ശസ്ത്രജാലമൊത്തനാൽ
വിപുലികളന്നത്ത നിജദയാലു-
സഹിതമരുളിച്ചു വിളങ്ങി രാമചന്ദ്രൻ. ൨

കലിതവിവിധസദ്ഗുണൗഘനായ-
ജ്വലിതമനോഹരവൃത്തനാം മുനീന്ദ്രൻ
വിനയമിയന്നവരോടു മുൻപിലേവം
വിനയമൊടുത്തമകാര്യമന്നു ചൊന്നാൻ. ൩

കൊടിയനിയമശാലികളസ്സുരീശ-
മൃഗനാഭി ചെയ്തതിലൊന്ന മുനിവരന്മാർ
നാനിധിതനിക്കൽ കിടച്ചു ശക്തിപൂൎവ്വം
ശുചികരമാസന മേകിയങ്ങിരുന്നു. ൪

അന്നുമുതലവിടം കൊടുത്തു പീഠം
മന്നവർ മേവുമ്പോൾ മഹാരാജൻ വസിപ്പാൻ
അവരതു ഉണ്ണുകളുള്ള സജ്ജരെക്കൊ-
ണ്ടവരവധിപുണ്യമകമെഴിതസ്സുദൃശ്യം. ൫

സമുപസ്ഥിതനാകമങ്ങതിൽ വരാഗം
പുത്രവിനയമതോടുരച്ചുയോഗിയോടായ്
“ഹ ഭഗവൻ ഭവൽ പാണിഗ്രഹണമാം നി-
ന്നിലുമെടി തൻ വചനം ഉല്ലയഗം. ൬

താമസാദികളുമായ് വികാരമെല്ലാം
ക്ഷമയോടുവിട്ടു മനസ്സിലെയകന്ന്
സമതയോടു നിരാശരായ് സ്വകർമ്മ
യതികളുയിലവരെ കാണുവാൻ പ്രയാസം. ൭

നരപതിമിത്ര ഭൂപാലവരന്മാരെല്ലാം
നൃപതിപദത്തിൽ വിളങ്ങിടും മഹാന്മാർ
സപദി ജനസമേതരായിടാനി-
ന്നവനിപ്രദാതയതായ് വസിക്കയല്ലീ. ൮

ഇതുപൊഴുതിവിടെ വന്നതെന്തി-
നാവസിതം മമ ഇരുമൊക്കവാനോ?
മതിപെരുകിയ ഭൂജനങ്ങളാലു-
അധികസമൃദ്ധനായുള്ളും മറിയുന്നു?” ൯

നരവരനാകെ വാക്യമാകെ കേട്ടി-
ട്ടരിയ കൃശനയാൻ കൗശികൻ താൻ
കരുണയൊടൊത്തനുഗ്രഹത്തെ നൽകി-
ട്ടുരുവിയ മനോഭവ മോദമതൊടെല്ലാം. ൧൦

ധൃതിയിലിവിടെയിന്ന് മനോവൃത്ത-
ങ്ങളികളുകളോടു നാടുവാണിരിക്കെ
മതിയിലനുമോദമിങ്ങനെയതി-
ന്നെതിരിടുകെന്നതിപ്പൊരുൾകണ്ടാൽ. ൧൧

ആരാൽ പരാൽപരമെങ്കിലും നമുക്കി-
ന്നാരാധനീയമുപാസ്യവും കരുതാൻ
ഉചിതതമമുപാധിയൊന്നുകണ്ടി-
ന്നതിനുതൻ അവതാരരൂപമിന്ന ധരണൻ.

കൊടിയതാപത്തിൽ പലവഴിയിൽപ്പര-
ന്നടയവനാറിലൊഴിയാതെങ്കിൽ നിത്യം
തരുവിലിലകളും തൊപ്പപികളിൽ
പൊഴിച്ചാർന്നതുകൊണ്ടൊഴികയാണിന്ന്.

ഭൂമികളുടെ തലപ്പിൽ തലപ്പുറത്ത്
കൊത്തികൊണ്ടുമൊന്നായ മുഷിഞ്ഞുപോയ
ഉത്തമതിവരെത്തിരിഞ്ഞാനി-
വൃത്തിയറിഞ്ഞ് വിധിച്ചു വേട്ടയാടൽ.

നരപതിയുടെ ഇതിമയമാകും നന്ദയ
പരിപാലനമുള്ള രാജനായതെല്ലാം
പാലിച്ച പാവത്തെതിർപ്പുമല്ല
വാമനതിരുവുള്ളതാമ കാരണം കാട്ടിക്കൊ.

നൃപപ്രീതികരപ്രസാദസിദ്ധി-
കരമായസ്ഥാനത്തെ നേടിയിരുന്ന മന്ത്രി-
നായക! അധ്യാപകനാകട്ടെ-
നമതിനുള്ളിരിക്കക്കൂടുമെന്നും.

ജനിച്ചവരാരും നൃപനാകുന്നു, മാതി-
ചരനാകയാൽ മിച്ചവിരക്ത്യം വരുന്ന നിത്യം
അധികാരത്തിലെവരുമധികാരത്തിനാ-
ണധികമുപദ്രവമേകിടുന്ന കഷ്ടം!

ശുചിതയെഴുമൊരാസ്യതർപ്പണത്താൽ
ശുചി സുതരാം വിലസുന്ന യജ്ഞവാടം
ശുചിയകലെ വെടിഞ്ഞ ദുർജ്ജനം, സ-
കചിതഗൃഹാശനമാക്കിവച്ചു കഷ്ടം!. ൧൮

അന്നാദിവസമഗ്നിതന്റെ കൂടെ-
റനവരതം ചൊരിയും പലാശവൃന്ദം
അനലന്റെ മഖം കഴിപ്പതിനായ്
മനസി വിരോധമുദിച്ചതില്ലയല്ലീ?. ൧൯

എരിയുമൊരു മഹാനലന്റെ മദ്ധ്യേ
ചൊരിയുമസൃക്ക്പ്രകരപ്രവാഹമേറ്റ്
അരുളുറയായ് ചമഞ്ഞതില്ലേ!
കരളു പറഞ്ഞിടുകില്ല ഞങ്ങളെല്ലാം. ൨൦

കുരുതികളുടെ ശല്യമൊക്കെ നീക്കി-
ട്ടിതുപൊഴുതെന്നുടെ യാഗരക്ഷ ചെയ്യാൻ
പുതുകൃപയൊടു രാമനെസ്സുമതേ! നീ
തരികിതി സപദിക്കണമയച്ചുവേണം. ൨൧

നൃപതിയധികവത്സലൻ മഹിതൻ
ശ്രുതിപ്രമാണം വചനം ശ്രവിച്ചനേരം
ഹൃദി വലിയൊരു ശല്യമേറ്റപോലെ-
സ്സുതവിരഹാകുലമോതിടാതിരുന്നാൻ. ൨൨

ദിനകരകുലദേശികൻ വസിഷ്ഠൻ
മനസി വിശേഷമശേഷമൊത്തു കണ്ട്
മഹിപനുടെ മുന്നിലിപ്രകാരം
വിശദമുരച്ചു നിഗൂഢമായ് സമസ്തം. ൨൩

നരവര! നിജമാനസേ വിഷാദം
കരുതരുതതിൻമൊഴി കേൾക്ക സാവധാനം
സരസിജഭവ ശങ്കരാദിസേവ്യൻ
സരസിജലോചനനേഷ രാമചന്ദ്രൻ: ൫൪

അതുലിതബലശാലി ലക്ഷ്മണൻ മഹാത്മാ
ഭരതനമലനാ പ്രാജ്ഞനെന്നുമത്രേ
രിപുനികരകൃതാന്തനന്ത്യപുത്രൻ
ഹരിയുടെ കൈയിൽ വിളങ്ങിടുന്ന ചക്രം. ൫൫

ത്രിഭുവനജനനീ ...
ഭഗവതിയും ജനകാത്മജാതയായാൾ
അവനിയിലവരൊത്തുകൂടുവാനി-
ക്കുശികസുതൻ വരവിന്നു കാരണം കേൾ. ൫൬

കൃതികമഖമെഴും മഹേന്ദ്രനൊക്കാ-
നസുരകലിതമായ ദോഷവും മതിപ്പാൻ
അവനിഭുവനപാലനിപ്രകാരം
നൃപവര! നിൻസുതനാമരാമനെക്കൊ! നീ. ൫൭

മതിയിലിതിലിതിലിരു നിനച്ചു നാഥൻ
ധൃതിയോടു രാമനെ നീയയച്ചിടേണം
ഇതി മുനിമൊഴിയോതിച്ചു ഭൂപൻ
പതിയിറിളരിവാറകലേശമാർക്ക് ചാരും. ൫൮

പുതുവിരഹവിവർത്തമായ ജനങ്ങൾ-
ക്കതിതരശോകമുളവാകുന്ന ശ്ലാഘ്യനാകും
പരമപുരുഷനെ നിയോഗശക്ത്യാ
നരപതി കൌശികനോടുകൂടെ വിട്ടാൻ. ൫൯

ദശരഥനോടു യാത്രയും പറഞ്ഞഥ-
കൗശികസുതൻ കശ്യപ വസിഷ്ഠരോടും
രഘുരാമലക്ഷ്മണരാകുമാ-
ദിവാകരരെയും കൂടെ താൻ നടന്നാൻ. ൩൭

അഥ ദശരഥപുത്രരോടു മധ്യ-
പഥമതിൽ ചെന്നു മുദാ മുനീന്ദ്രനേവം
"ബലയതിബലയെന്ന രണ്ടു മന്ത്രം
നലമൊടു നിങ്ങൾ പഠിച്ചുകൊൾവിനിപ്പോൾ."
(൩൮

ഇതി പുനരരുൾചെയ്തു യോഗിവര്യൻ
കനിവൊടവർക്കു കൊടുത്തു വിദ്യയേയും
പശിയുമതിശ്രമവും വരാതിരിപ്പാൻ
കുശികജനൊടവരഭ്യസിച്ചു നന്നായ്. ൩൯

പുനരപി ഇരുപുത്രരോടു ചൊന്നാൻ
മുനിതിലകൻ പുതുമൊഴികൾ ചിലതാ
ക്ഷിതിയിതിലവർ ശരൺ പ്രാപിച്ചിടും പ-
ണ്ടത്ഭുതനദീസ്ഥലമതുസംജ്ഞകമായി. ൪൦

അനന്തരം സരയൂനദിയെ തട-
ഝടിതി കടന്നിഹ, വൃത്രഹത്യ മൂലം
വലരിപുവിന്നു പാപശാന്തി ചെയ്ത-
തായിതിലകലുള്ള ദേശമതാമേറി. ൪൧

കാനനവനമതിൽ പ്രവേശിക്കയും
ഭ്രമമിയന്ന സുകേതുവിൻ മകൾ,
ഒരു മകളുള്ളവളായി താടകാഖ്യാ
പുരമവളെല്ലിതമൊടു ചൊല്ലി രാഘവൻ. ൪൨

അവളുടെ മകനായ് പിറന്ന മാരീ-
ചനാമഖ വൃത്തനാശസ്യ ശാപശക്ത്യാ
ചരമഗതിയടഞ്ഞ കണ്ടു മൈത്രാ-
വരുണിയൊരാശ്രമം കടച്ചു താതാഗ്രജൻ. ൰൩

കലശജനവനാടത്ത ക്രൌഞ്ചനാദം
മലനദവനം നഗവൃന്ദവും ലഭിച്ചു
അവരതുതകർന്നുവിക്രമൻകോ-
ണരാമതിയതു മനസ്സിനകിടന്നു. ൰൪

ശാന്താടവി സമഞ്ജസവിവൃതമാനു-
പ്രവയവിമലഭാവം കാട്ടുപാന്നാരി
മഹത്തരമായം വാനമെന്ന വെച്ചി-
ട്ടരിയരി വിട്ടുകൊണ്ടു താഴ്ന്നെയില്ലോർ. ൰൫

അയി! നിരമയ രാമചന്ദ്ര! നീയി-
ന്നവളെ വധിച്ചു വിശങ്കയാശിക്കവേണം
മുനിയുടെ മൊഴി കേട്ടു പൊൺകൊടുള്ളൂ-
രഘുപതിയവനെ മടിച്ചുനിന്നാൻ. ൰൬

കശികജനുള്ള കണ്ടു പണ്ടു ധാത്രി-
ക്കനുവദത്ത മെത്തനായ മന്ത്രജ്ഞമനം
ത്രുതമിഴികിയ ഒരൊകന്നുമനം
നരിയവളിലിറവർത്തയെപ്പുരാതനാൻ. ൰൭

വധുവിനടെ വധത്തിനാതകച്ചും
വിപുരത വിട്ടില്ല രാമചന്ദ്രനപ്പോൾ
അതിനാമതി പൂണ്ടൊരാളെ മന്ദ
മതവുള്ള താടകയാശി കൊണ്ടു സമ്മതിച്ചു. ൨൰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൪൧.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൪൨.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൪൩

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൪൪.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൪൫

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൪൬

ഉരസി രഘുവരന്റെ ബാണമേറ്റി-
ട്ടവനിയിലായവളുരുളുവീണനേരം
വനവൃഷഭ ശരാസനൻ പ്രതിജ്ഞാ-
ഖല്ലാതെ ജയവാക്കുകളൊന്നരംഭാൽ തുടങ്ങി. ൪൮

നിശിചരിയതാം രാമനാഥനാനും
സഹചരിതാപ്പുറ നമാമിലാത്തിലൊട്ടും
ഉടലുടിമുടി മക്ക ചന്ദനാതെ-
പ്പുരെനായണനതിതു ജിവിതശരണം. ൪൯

പുകറം ക പ്രഥമയായ ബാലനാദ്രുതശ്ശ
രഘുപതികണ്ടു കഴിഞ്ഞ ജയവൃത്തം
നിഖിലസാധി മറന്നിരിക്കിലും താ-
നതാപതയാകമൊയാനഥ പൂണ്ടു നിന്നാൻ. ൫൦

ഇതി പറയവെ നല്ലനല്ല മൊരോ
മതികളുകണ്ടാദ്യ കണ്ടു രാഘവന്മാർ
ഒരുപ്പുവഴി നടന്ന ചെറുമൊരോ-
ട്ടുചിതമൊടുമൊരു താല്പര്യം തഴിച്ചുൾ. ൫൧

മുനിവരനഥ യജ്ഞവീക്ഷ പൂണ്ടാൻ
തദനന്തരമെന്നു കാത്തു നിന്നാർ
ഭവികൾകം ദിവാനിശം സ്വീകാരമി-
പ്രവൃത്തി കൊണ്ടനൽകതയെന്നപോലെ. ൫൨

കടുനിണമതുകൊണ്ടു രാക്ഷസന്മാർ
തുടരിതി നൽമതു കണ്ടു യാഗകാരർ
കിടുകിടനെ വിറച്ചു കൈകൊടിത്താ-
രാട്ടരിൽ മഖക്രിയയെ പ്രവരരോടും. ൫൩

൩ *

തരുണിയൊടുമഥ ലക്ഷ്മണാഗ്രജന്മാ
കരമതു തൂണിയിലാക്കി നോക്കി വാനിൽ
കഴുകുകളുടെ പറന്ന വാഴ്വുപോലെ-
യുയർന്നിളകുന്ന നിശാചരൗഘമെന്നോ. ൧൦

ഇതരജനതതിക്കു നായകന്മാ-
രവരൊടു കേവലമൂന്നിട്ട രാമൻ
അതിവിരവൊടയച്ചിതും ശരങ്ങ-
ളെന്തിരിടുകില്ലാത്ത നൂറുനൂറെന്ന വെൽവാൻ.
(൧൧

രഘുപതിയഥ വായുദൈവതാസ്ത്രം
സ്വയമന്ത്രമൊന്നു ജപിച്ചയച്ചു ധീമാൻ
മരുവൊടു സമനായ ദുഷ്ടൻ താ-
ടകിയുടെ പുത്രൻ പറന്നുവീണു ദൂരെ. ൧൨

പരമതുമൊരു തിരുവാലമെന്യേ
മറ്റുള്ള ദുഷ്ടരാക്ഷസന്മാരെ കണ്ടു രാമൻ
അനന്തരമുടൻ പറ്റി കൊണ്ടു പങ്കി-
ട്ടുടനതിൻ പുറമേ പതത്രികൾക്കായ്. ൧൩

കനിവിനിയമവാൻ ചെയ്തിതന്നൊ-
രവസാനിക്കുമാറു വെട്ടു വന്ന മൂലം
മുനിജനതയജ്ഞമശേഷ്യതാകം
സാധ്യമൊന്ന പരമഖണ്ഡിമായായ്" ൧൪

മഖമതിനിടയന്തരായമെല്ലാ-
മകലെയൊഴിച്ചൊരു രാമവിക്രമത്തെ
മുനികളഖിലരും പുകഴ്ത്തി യജ്ഞം
മനതളിരിൽ സുഖമോടു നിർവഹിച്ചാർ. ൧൫

അഥ കുശികജനാഥസത്രമേവം
സ്തുതിയൊടു കാത്തതുമംചെയ്തു രാഘവനായ്
മഖമതിലുളവായ മങ്കയെത്താൻ
ഗൃഹിണിയതാക്കണമെന്നൊരാശു ചിന്ത. ൩൨

യജനമതിന്നു വേണ്ട കോപ്പു കൂട്ടി-
ജനകനൃപൻ മുനിയെക്ഷണിച്ചിതന്നാൾ
ഹരധനുവതു കാണുവാൻ കൊതിക്കും
നൃപസുതരോടവിടേക്കു പോയ് മുനീന്ദ്രൻ. ൩൩

മാധവിയും മൂന്നിലുമണഞ്ഞവർ സൽകീർത്തി
ചരിതമുരച്ചു മുനിനാഥൻ പഥിയിൽ
ക്ഷിതിപതിതനയർക്ക് മാർഗ്ഗഖേദം
വഴികളിലൊഴിപ്പതിനായുള്ളൊരോരോ കഥ ചൊന്നാൻ.
(൩൪.

വിധിയുടെ മകനായ് കുശാഖ്യനാകും
ക്ഷിതിപതിവര്യന മക്കളായ് പിറന്നാർ
മഹിമയേറിയ കുശനാഭനാദി നാലാ-
ളുലകസുത വിട്ടവർ നാലുനാട്ടിൽ വാണാർ. ൩൫

കുശനുടെ സുതരിൽ മഹിഷ്ഠനാകും-
നൃപതിവരൻ കുശനാഭനിഷ്ടമോടും
സുരയുവതിഘൃതാചിയോടു ചേർന്നു-
ങ്ങിതശതം കന്യകമാരെയുളവാക്കി. ൩൬

അവരുടെ വടിവൊത്ത വായുദേവൻ
തരുണിമ വന്നൊരു നാളിലാശവെച്ച്
അലർശരലഹരിക്കടുത്ത നേരം
വിരസതയോടവർ ധിക്കരിച്ചുപോലും. ൩൭

സാമജങ്ങൾ നിര കണ്ടു കോപമുൾക്കൊണ്ടൊ-
ങ്ങനിലുന്നവൻ വരുന്നതിയെന്നുമെല്ലാം
താമരക്കണ്ണിയുമന്നറിഞ്ഞിതെല്ലാ-
മകതളിരിൽ കലശയോടു കാര്യമൊന്നും. ൫൫

ശമദമനിധിയായ മൂൎത്തിസ്വാ-
മിതിമന്നന്ന കൊടുത്തു കന്യമാരെ
താപമുതൽ മുനിവരെന്തിനെന്നാം
പ്രാണനാഥപുത്രിയോടുമുല്ലസിച്ചു വാണാർ. ൫൬

ഒരു മകനായുവായ് വരേണമെന്നാ-
നരപതിയാം കണ്ണനോടു പിന്നെ
ഇതജനകൃപയാൽ ജനിച്ചിതപ്പോൾ
പുത്രനുണ്ണമുള്ളൊരു ശക്തിയെന്റെതാതൻ.
൫൭

മുനിവരന്മാരുടെ പൂൎവ്വവാസത്തെയാം
കനിവൊടു കേട്ടുതന്നു താൻ കാര്യമാനന്ദം
നിശയെ നിശിതമായുവായ് കഴിച്ചി-
ട്ടവരനോടും മുനിതന്നോടും നന്നായ്. ൫൮

താതനായ പൂൎവ്വികൻ പുണ്യശാലി-
ക്കിതമുരചെയ്ത നാകർന്നിട്ടനേരം
ഒരു ദിശി നിയമങ്ങളെ നടത്തി-
സ്സുതതിരിനിതമാശ്രയിച്ചു മെല്ലെ. ൫൯

കനകഗിരിവരന്റെ കന്യ മാനാ-
ളുമതിനമന്ദമൊരു പുത്രിയായ ഗൗരി
പുനഗിരിയിൽനിന്നു മെല്ലെ നാം
മതിയിലിഴിഞ്ഞു ശരീരപ്രയാണാൽ. ൬൦

മുദമോടെ ജടയിന്നിറങ്ങി മെല്ലെ-
ക്കടലോടിയ തപസ്സിയലുന്ന ജഹ്നുജയോളം
വിടയുള്ള വഴിപോലെ വാങ്ങി മുന്നം
മഹിതി ഭഗീരഥനൃപനെന്നുയർന്ന്. ൧൨.

ധരണിയിലിഹ മുന്ന ശാപമായി-
ട്ടവനിയിലാളിപ്പു ഭോഗമയങ്ങളും തീർത്തും
സുമനാദികളുടെ സദ്ഗതിക്കെല്ലാ-
മരുളി നരേന്ദ്രതനൂജനോടു യോഗീ.
(വിശേഷകം) ൧൩.

അഥ വിബുധസരിത്തിനെക്കടന്നി-
ട്ടധികം വിശാലപുരത്തെ നോക്കി രാമൻ
അതിനുടെ കഥ കേൾക്കുവാൻ കൊതിച്ചാ-
ന്നതിമയ വണങ്ങുകയാൽ മുനീന്ദ്രനോതി. ൧൪

അമൃതകലശമതു ഗ്രഹിച്ചിടാനതി-
ട്ടമരകരാളതയോടു പണ്ടു തല്ലിടുമ്പോൾ
അഹിവരശയനൻ സുരേന്ദ്രനെക്കൊ-
ണ്ടവതിവരന്തിയരാതിസഞ്ചയത്തെ. ൧൫

പരവശതവളർന്ന ദൈത്യമാതാ
പതിയൊടു കല്പന കൈക്കൊണ്ടെപ്പുത്രനി
സുരവരനെ വധിക്കുവാൻ തിറത്തോ-
ടൊരു മകനെക്കരുതിത്തപം തുടർന്നാൾ. ൧൬

അവളുമതുപൊഴുതിക്കശേരുവാമ്യം
വനമതിൽ വാണിതു നല്ല നിഷ്ഠയോടും
വലരിപുവതു കേട്ടു മായയാ തൻ
വടിവു മറച്ചവളോടടുത്തു ഭക്തി. ൧൭

വിട്ടപണികളെടുത്തു വാണ കാലം
മട്ടൊഴിയാതയജ്ഞമാം മനം മറന്ന്
മുനികളെയടി വെച്ചിടേണ്ട ദിക്കിൽ
ദ്രുതതരമായനഘനെ വച്ചുവരിയില്ലം. ൨൭

പടിയടിയാതുള്ളവരെന്നു കണ്ടി-
ട്ടശനിധരൻ ജരരെ കടന്ന വേഗാൽ
ശിക്ഷകരസമരത്തു ബന്ധമാക്കി-
ക്കുശലതയോടു പുറത്തു പോന്ന ശക്രൻ. ൨൮

തൊഴിലിതറിഞ്ഞിതു ബന്ധമേഴും
വരരിപുത്തനൊടു നല്ല വാക്കു ചൊല്ലി
ഗഗനഭുവി മതത്സമാജമാക്കി-
ച്ചുഴിവുരഞ്ഞാകരുതുപൂജ്യമായിരന്നാം. ൨൯

പുനരിവിടെ വിശാലനാകമൈക്ഷ്വാ-
കന്മഴകേറിയ രാജധാനി തീർത്ത്
ഇതിനവന്റെ നാമധേയമേകി-
ട്ടവനിവിടെച്ചിരനാളം മരിച്ചു വാണാൻ. ൩൦

കുശികസുതനിദം പറഞ്ഞു പിന്നെ-
ക്കുശലമൊടപ്പുരി ജന്മചെയ്തു വാഴും
ന്യപനുടെയുപചാരകൃത്യമെല്ലാം
ശരഭപുത്രജമായ് പരിഗ്രഹിച്ചാൻ ൩൧

അവരവിടെ നയിച്ചു രാത്രിയപ്പി-
ന്നുഷസി കലോചിതകൃത്യവും നടത്തി
ജനപദവനപർവതങ്ങളും പിന്നി-
ട്ടാരു മൂന്നുദേശമണഞ്ഞു സന്ധ്യയോടെ. ൩൨

മുനികല്പവരനായ ഗൗതമൻ തൻ
മനവിയഹല്യ തപസ്സൊടും വസിക്കും
വനഭുവി കൗശികാത്മജൻ കനിഞ്ഞാ-
മാനവകുമാരരൊടും കടന്നു പിന്നെ. വൃ൪

നൃപവരനോടെ ചൊല്ലി കണ്ടു നേരെ
പാഷാണതരം മുനി നാരികിയൊരു ശാപത്താൽ
അവനിയിലൊരു പാറയായ് കിടപ്പോ-
രവളുടെ വാർത്തയറിഞ്ഞു രാമദേവൻ. വൃ൫

കണവനൊടിഹ കല്മഷത്വം ചെയ്തോ-
രിനിയിവളും ചേരണമെന്നുറച്ചു ദേവൻ
തിരുവടിമലരൊന്നു വിന്യസിച്ചാൻ
ശിലയുടെ മേലഴുന്നേറ്റിതഹല്യാ. വൃ൬

ഒരു പൊഴുതു ജലപ്രയോഗശക്ത്യാ
ഹരിയൊടു ചേർന്ന വിരൂപയായ തന്വീ
ഹരിചരണജലപ്രയോഗശക്ത്യാ
സുരുചിരവേഷമണഞ്ഞതെന്തോ? വിശേഷം. വൃ൭

നിഷ്കാമകമായൊരു തപസ്സിനിപ്പാരിൽ
സിദ്ധിക്കയൊള്ളു ഗതിയെന്നൊരു ചൊല്ലിരിക്കെ
കാമനിമിത്തമവൾ ചെയ്തതപോബലത്താൽ
മോക്ഷം ലഭിച്ചതൊരു വിസ്മയഹേതുവല്ലേ. വൃ൮

പൂമാതിൻ പുണ്യപൂരത്തിനെയതികേ-
നിരീക്ഷിച്ചു തൻ നെഞ്ചകത്തിൽ
സീമാഹീനം നിറഞ്ഞുള്ളൊരു കുതുകമൊടും
തൽപദം കൂപ്പി വേഗാൽ

താരാവൃതം ധരിക്കുന്നൊരു മുടിമണിയാം
താപസസ്ത്രീ തദാനീം
ധാരാധരം ലഭിച്ചീടിന നിശാപതിയെന്നപോലെ
ധന്യനാം സമത്വഭ്യം. ൮൪

൪ ന്നാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

അഞ്ചാം സർഗ്ഗം.

അനന്തരം കൌശികതാപസോത്തമൻ
ദിനാന്തസന്ധ്യാദികളൊക്കെയും കഴിച്ചുടനെ
വിദേഹഭൂപന്റെ മഖം നടക്കുവാൻ
ധരിത്രിയാമൃത്വിജരൊത്തു കൊണ്ടുകി ൧

നരേന്ദ്രനാഥനുമായി വന്നാര-
ന്നാ പസി ലിയൽപ്പൂണതിനെറ സാദരം
വിനീതനായങ്ങനെ കണ്ടിടുവാൻ
സമാഗമം ചെയ്തു പുരോഹിതാന്വിതൻ. ൨

ഉടൻ ശതാനന്ദനാമന്റെ ദേശികൻ
നാടക മഹാഭ്യുദയത്തോടുകൂടെ വന്നിതാൻ
പിടിപ്പെട്ടുടൻ ഗൌതമന്റെ ആശ്രമാ-
ന്ത്യം കീഴ്പ്പെടുത്ത നാളതെല്ലാം ൩

കലത്തിനൊത്തിക്കവനാം വസിച്ചുകെ-
ട്ടുലർത്തി ഭർത്താവുമൊത്തുകൂടണം
ബലേന രാമന്റെ മനസ്സിലിപ്പോൾ
മലച്ചു വാരാഞ്ഞതിനൊത്തി പിന്നെയും. ൪

ഇവൻ പുരാ ഭൂമിയടക്കി മന്നനാ-
യവൻ പടക്കോപ്പുകളോടുമേകദാ
നടന്നു കൈകൊണ്ടു വസിഷ്ഠർ വാഴുമ-
ന്നരണ്യധാമം പുക്കവനെ വണങ്ങിനാൻ. ൩

മുനീന്ദ്രനും പാർത്ഥിവനെ സ്വശക്തി പോൽ
മനം തെളിഞ്ഞന്നു വിരുന്നൂട്ടിനാൻ
ധനം പെരും ധേനുവിനുള്ള വൈഭവം
നിനച്ചതിൽ ഗ്ഗാധിജനാശ വച്ചുതേ. ൪

കൊതിച്ചു നേരേ മുനിയോടു തന്മനോ-
രഥത്തെയന്നിട്ടതു ധിക്കരിക്കയാൽ
മദാന്ധൻ ഭൂപതി കാമധേനുവെ-
ത്തിരക്കതോടും കൊള്ളയിടാൻ തുടങ്ങിനാൻ. ൫

സമസ്തവസ്തുക്കളെയും ചുരന്നവൾ
സമർത്ഥയായുള്ള നിലിമ്പധേനുവിങ്ങി
അനേകമത്യുഗ്രതര രചിച്ചു സേനയെ
സ്വധേയമാം വെന്നു തുരത്തി ഭൂപനെ. ൬

പഠിച്ചിവൻ വിശ്വമതന്ധതിശനേ
മഹേശനോടായുധവിദ്യ വെന്ന പോൽ
പടയ്ക്കു കോപ്പിട്ടു തരാഗ്രജം മുഴ-
നടുത്തുപോയ് മാഴ്കനമായി തൂകിനാൻ. ൭

വസിഷ്ഠരീ വേലകൾ കണ്ടു ഭൂപനെ-
യനാൽക്കരിച്ചിട്ടഥ യോഗദണ്ഡിനാൽ
മടക്കിനാൻ ബാണഗണങ്ങളെ നിശ്ചയം
ഫലിക്കുമോ നല്ലവരോടു ദുർന്നയം? ൮

ഗംഭീരമാം ഭാവമുൾക്കൊണ്ടിതാ മഹാ-
ന്നതാത്മകൻ കണ്ടുവന്നതിന്റെ തരം
നമിച്ചിരിപ്പായ മഹാത്മഭാവമോ
നമ്മം തൊഴുതിന്റെ ഉന്നതിയിങ്ങിനെ. ൧൧

നിരീക്ഷണം കണ്ടുകൊണ്ടു ചൊന്നാൻ
ഗുണോദയം തിങ്ങിനിന്ന കൗതുകം
നരാധിപൻ തിരിച്ചുപോയപോൽ
വിനീതനായ വസിഷ്ഠദേശികൻ ൧൨

കനാവിയമ്മാമുനിയോടു ചൊന്നാൻ
പുനരവിടെ തത്ത്വരോടു ചോദിച്ചിതു
കാര്യമെന്നോ, തീരാതെ കുറവാ മോഹ-
തന്ത്രമാകുമാറൊന്നിതാറാൻ. ൧൩

പെട്ടെന്നു കോപിച്ചവർ നിർമ്മനാകാതെ-
നമസ്കാരമന്യപാരമൊട്ടുമില്ലിനാൻ
“പുലർത്തുവാനുള്ളവർ ധിക്കരിക്കിലീ-
വഴിക്കു പിന്നെയാരാണാവോ! ചൊന്നാൻ” ൧൪

വസിഷ്ഠനോടും പ്രതികൂലമാകെ വ-
ന്നിരിക്കവേ ശക്തിതനൂജനന്നിലപ്പോൾ
അടുത്തു കവിട്ടു കുറിച്ചു കാണ്മിതം
“ഇങ്ങിനെയാർ നിന്നയക്കുമോ? ചൊന്നാൻ” ൧൫

താപസരെക്കണ്ടങ്ങു ഗാഢമായവൻ
ഉപേക്ഷയോടുവകവെക്കാതിരിക്കവേ
ഉപായമുന്നോടിൽ നിന്നു കണ്ടു താ-
നാശ്രമിച്ചുമണയാതെ തന്നായവും. ൧൬

കഠിനമാം വേദിയർ ശാപമേറ്റൊരാൾ
നിഹിതനാം ത്രിശങ്കുവു തന്നിതമ്മഹാ
“കലിതപാതകനെന്തിനു യാഗ”മെന്നൊരാ-
ച്ചുരുക്കമുള്ളതാം വാക്കുകേട്ടതായ്‌ക്കലേ. ൧൭

തദിഹ നിയോഗമറിഞ്ഞു കൗശികൻ
വിധിയതല്ലാത്ത വസിഷ്ഠപുത്രരെ
“അധികവിൻ നായ്ക്കളെ”യെന്നു കോപമോ-
ടുടനെന്നും ശപിച്ചു വിരാഗശീലനാൻ. ൧൮

അവരുഭാവമതൊഴിഞ്ഞു യാഗവും
നടത്തു മക്കളെക്കൊണ്ടുവന്നതിന്നൊരു
വിപന്നനാം മന്നനെയംബരത്തിലേ
സരഭസമവനെക്കൊണ്ടുകരേറ്റി കൗശികൻ. ൧൯

പുരന്ദരൻ കോപമൊടന്നു ത്രിദിവമോ-
തിരിച്ചു കീഴ്പോട്ടു പിടിച്ചുതള്ളിനാൻ
നിലച്ചിതങ്ങാ മുനിതന്റെ ശാസനാ-
ബലത്തിനാൽ താഴെവരാതിടയ്ക്കവൻ. ൨൦

അമർത്ത്യലോകത്തിനെ വേറെയന്നിവൻ
ചമച്ചു പോൽ വിണ്ണവർ നാരികളൊടും
ശമിച്ചു രോഷമതൊട്ടു മനുഷ്ടിത മൂലം
ഗമിച്ചു നീളും നിവസിച്ചു നിഷ്ഠയിൽ. ൨൧

ബലികളൊത്തായ് പടിഞ്ഞാറ്റുദിക്കിലെ-
പ്പുലർത്തിയിക്കൗശികനാത്തമോദിയായ്
“ശരീരിജാലത്തെയശേഷമായതാ-
സ്മരിച്ചിടും നല്ല ജനങ്ങളെന്നുമേ.” ൨൨

സന്താനമൊരപ്പൂച്ചു താ തപസ്സാദ്യഖിലയ-
നാന്തിപ്രതതാപം ഇരുണ്ടി പിന്നെയും
നാരദൻ മേനക തന്റെ സല്ലാപം
... തടസ്സങ്ങളും വരുത്തി നിഷ്ഠയിൽ. ൨൩

മനസ്സിൽ വല്ലാത്തയൊരുള്ള പിന്നെയും
നിനച്ചു താൻ മഞ്ഞുമലയ്ക്കുടനെപോയ്
ഉദാരനായ്പ്പൂണ്ട തപസ്സിലക്കവൻ
പുരന്ദരൻ ചൊല്ലിയയച്ചു രംഭയെ. ൨൪

കടുത്തതാരാക്രോശനമിട്ടു പാറയായ്
കിടക്കുവാനായവളെയയച്ചവൻ
അടക്കി നിശ്വാസഗണത്തെ, ശ്വാസർക്കൊ-
ന്നടക്കിവാഴും ദിശി പോയ് തപസ്സിനായ്. ൨൫

കടുപ്പമേറുന്ന തപോമയാഗ്നിയാൽ
പിടച്ചു നീറിപ്പുതരംബുജാസനൻ
അടുത്തുചെന്നർക്കരമാം വ്രതത്തെ നീ
മുടക്കി വാഴ്കെന്നരുളിച്ചു കൌതുകാൽ. ൨൬

മഹാദരനെ "ബ്രഹ്മമഹർഷി"യെന്നു താ-
നെടുത്തു ചൊല്ലിച്ചു സരോജസംഭവൻ
വസിഷ്ഠനെക്കൊണ്ടിനി വാനതോട്ടു തെ-
ല്ലസഹനായ് നിഷ്ഠയിൽനിന്നു നീങ്ങിനാൻ.
൨൭

ഇതൊക്കെയും ഗൌതമപുത്രനോതു കേ-
ട്ടതിക്രമിപ്പിച്ചിരവാക്കു രാഘവൻ
പ്രഭാതകൃത്യങ്ങളും കഴിച്ചു ചൊല്ലുടൻ
സഭാതലം പുക്ക സകൌശികാത്മജൻ. ൨൮

കലിതനായ് കോമളനാം കുമാരനെ
വിലോകനംചെയ്തു വിദേഹഭൂപതി
അകം വികാസിച്ചിതു സീതയെക്കുറി-
ച്ചുറച്ച ഹൃത്താം വിപന്നതയെന്നോർക്കയാൽ. ൧൯

"തഴച്ച വില്ലാളികളായ ഭൂപതി-
കളൊക്കെയൊറ്റയ്ക്കു വന്ന ധനുസ്സു കാൺകയാൽ
ഒഴിച്ചു നാണമൊരാളു, ഹന്ത! കഷ്ടമേ!
പഴിച്ചു താന്താങ്ങളുടെ കൈക്കരുത്തിനെ. ൨൦

പുരുഷപ്രകാണ്ഡനിരീക്ഷയാൽക്കിതേ-
കരുത്തുകളുള്ളവനും വിഷാദിതരല്ലേ
കഴിപ്പതുണ്ടോ കളമം നടത്തുവാൻ
ചുളുക്കമെന്നാളുമുള്ള ലോകസമ്മതം." ൨൧

പറഞ്ഞിതപ്പോൾ മുനിപുംഗവൻ "രാമൻ
ധരിക്കണം വിക്രമിയെന്ന രാമനേ
ഉരുപ്പകമ്പിൽ ശരകോടിയെന്നപോൽ
കരം പരിലസിക്കുന്നതു കാൺക കാർമ്മുകം. ൨൨

പ്രതാപമിതിപ്പരിയിരിക്കിലെന്നപോൽ
കുമാരനാം രാമനിലുള്ളതായ് ഭൂപൻ
ഗ്രഹിച്ചിതപ്പോൾമുനിതന്റെ വാക്കിനാൽ
വയസ്സുകൊണ്ടു കുറികിലില്ലായെന്നതും." ൨൩

നിയോഗ്യവർത്തനയസാധ്യമാരമ-
ശ്വയച്ചവൻ വില്ലതു കൊണ്ടുപോരുവാൻ
പ്രയോഗമറ്റന്നതു ശംഭുകാർമ്മുക-
പ്രയോഗണനേ വാനവർനായകനെന്നപോൽ. ൨൪

പുരാന്തകൻ [illegible] മുടക്കുവാൻ
ശരം പ്രയോഗിച്ചൊരു വില്ലു, രാഘവൻ
[illegible]
[illegible] കൊണ്ടു കരത്തിലേറ്റിനാൻ. ൪൫

[illegible]
പ്രയാസമില്ലാതെ [illegible] വില്ലിനെ
[illegible] കൊണ്ടു [illegible]
[illegible] ൪൬

[illegible]
[illegible] കാർമുകം
[illegible] മൈഥിലിയായ്
[illegible] ൪൭

ഹരന്റെ [illegible]
[illegible]
[illegible] സീതയെ-
[illegible] ൪൮

[illegible]
[illegible]
ലഭിച്ചിട്ടും കൗശികനാം സാക്ഷിയാ-
[illegible] കൃതാർത്ഥനായ്. ൪൯

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] മൈഥിലൻ. ൫൦

നൃപന്മാർ വെളിയിൽ കൊതിപ്പിരിയുമ-
ന്നൃപരവർ ഗോപുരത്തിലണഞ്ഞു വിപ്രാം
“ഇന്നിവ നൃപപ്പുത്രിക്കുളിൽ പ്രിയമേ-
കൊടുത്തിട്ടു കല്യാണമെന്നൊരുക്കൊൾ.” ൪൨

അക്കുളിൽ നാൽപ്പതനാം ഭഗവന്നാ-
ദ്യതിഥിനെ കേട്ടു ശാലിനികൊണ്ടു
ത്തിരിഞ്ഞവർ തന്റെ പാരിപ്പൂരത്തൊടും
ഇതാ പുറപ്പെട്ടു പുരമാനിതനായിതൻ. ൪൩

ഇതുകാലം കൊണ്ടുവിജയരാഘവ
പുരിയിൽ ഭഗവൽമുഖ കാമ്യം കൊണ്ടാൻ
സംഭരിച്ചിരുപ്പുണ്ണാരിയും ഗുരുവ
നമസ്കാരവുമരുളി നാരിയെന്നപ്പോൾ. ൪൪

പുഷ്കരാക്ഷ് പാശിയമൊരു ഇന്ദ്രനാ-
ഴുതമുദാ സമാഹരിതു മംഗളത്തിൽ
സന്തതി മാലകൾ പാണിപിടിയനാ-
പ്പുരമിതനാമരെ മംഗല്യമായിതാ. ൪൫

വരിച്ചു രാമനാ മഹിതശ്രീയെ
സ്വയംവരിച്ചുടനില്ല തന്നെ ലക്ഷ്മണൻ
പ്രസന്നനായ് ഭരത മന്ന തന്നു ചേർ
കലാപം മേൽ തന്നുടെ തന്നു കന്നമ്മ. ൪൬

ഭരതശത്രുഘ്നൻ തന്നുടെ നാലുപേരുമ-
ന്നായിതഭാഗ്യമിയന്ന സീതയോടൊപ്പം
വധൂജനങ്ങളൊടിടകലർന്നു പുരത്തേ
പെരുമ്പുരോഹിതന്മാരൊത്തു ചേർന്നുകൊൾ. ൪൭

[illegible] ചന്ദ്രികയാൽ [illegible]
[illegible] സാധുക്കളും
[illegible] നിറച്ചുകൊണ്ടകിൽ
[illegible] ൪൭

[illegible] നാലു [illegible]–
ചരിച്ചു കല്യാണ[illegible]
തിരിച്ചു താൻ; [illegible]
[illegible] ൪൮

[illegible] കന്യക്ക് [illegible]
കൊടുത്തയച്ചിട്ടു [illegible]
[illegible]
[illegible] ൪൯

താനന്തരം [illegible]
[illegible] കൃതമാത്രകൗതുകം
[illegible] തിരിച്ചു [illegible]
[illegible] ൫൦

പ്രതി[illegible]
വിരാജനം ചെയ്തു [illegible]
പ്രതാപമേറുന്നൊരു ചണ്ഡമാരുതൻ
പ്രതി[illegible] ൫൧

താതിന്റെ [illegible]
നിരീക്ഷണം ചെയ്തു [illegible]
[illegible]–
[illegible] ൫൨

മുടിമേവാൻ തരുണാഭ ചന്ദ്രധരാംഘ്രിയു-
ന്നടിച്ചിളക്കം മടങ്ങിമാതിയോട്ടവൻ
വിരചിച്ചു സന്ധ്യാംബരരക്തമംഗളമെ
മനോഹരാവാസനയത്തോടതിതാളകം. ൩൮

മകരന്ദ രാജന്യനിന്നതിനാൽ മഹം
ചലിച്ചുലിയാതൻ പുരന്ദര രാമനെ
ഉറങ്ങുന്നിടത്തുന്നിതമിഴിയിൽ സോമ-
സുന്ദരനാം പ്രകീർത്തിച്ചു മനോഹരം. ൩൯

വിലസും മലയാളക്കരയാൾ മമത
സംഗീതരസമാനന്ദമയതിരോ
നമിച്ചിതിനാളുമൊഴിച്ചിരാമനോ
മനോജ്ഞകലാഭൂഷണമെന്ന മൊഴിച്ചിനാൻ ൪൦

പ്രണയ ലേഖനമാലതിച്ചിത-
മലകനാനിലമാലയ പുനിലപ്പൂ
പുഷ്പന ഗോപുരങ്ങൾ തുടച്ചു മാനസം
തന്നിലെ ദേവനായ്മുത ചന്ദ്രമൌലയ്. ൪൧

വരിച്ചു താതാജ്ഞകമായ പുണ്യനൾ
കമല സന്നിധിയിലാപൽത്തുമായ
നിയമിച്ചിരാൻ ചിരകാലം നിറഞ്ഞ രാജൻ
സമസ്തജ്ഞനാം ചന്ദ്രനായ ചൊകലയും. ൪൨

ഉത്തരരാമചരിതാദി കാവ്യങ്ങൾ ചിലതി-
നിരിക്കിലും താതനിലാർ ഭക്തിയാൽ
സമാദരങ്ങളെത്തയതിരാൻ പുരാ-
ണമിച്ചു ചിരന്തനമതിലുപാദാനം. ൪൩

ഉദകക്രിയപ്പാൻ നാലുമന്ത്രിമാരും
കൊണ്ടുപോകുന്നതിലൊന്നുപോലിവാൻ
ഉള്ളത്തിലെല്ലാം ക്ഷമയാലയ-
കാലമിങ്ങനെ മന്ത്രിസംഖ്യയാൽ. ൪൯

വിരാധശരഭംഗസുതീക്ഷ്ണനാൽ
നാലുമുഖ്യരെത്ര മിടുക്കോടുന്നേ
നിന്നു തങ്ങളിലും തമ്മിലും തമ
പാലകരിനാൻ പതിവിനെയിതിലാകൻ. ൫൦

ജ്വലിച്ചു രാക്ഷസരാജനാതിപോൽ
സഹപുത്രരും ശത്രുവിനും സമാനമായ്
ഇരിക്കെപ്പിന്നെയൊന്നു ചെയ്തു മെ-
ന്നെവിടെയിതെങ്കിലും ധ്യാനമോ. ൫൧

“ഇതാ ഞാനാഗ്രഹിച്ചതു പോലെ പാലെ
ഫലിച്ചു രാജാവിലെയാതിഥ്യമെന്നിയേ
ഉദ്ദേശം പാലനികളും തുല്യമ-
സഭ്യരിനാൽ രാമനെ നോക്കിനാൻ. ൫൨

ഉത്തമ രാമനാം വില്ലുകൈയിലും
വില്ലിടത്തുകരത്തിലമ്പും
ധരിച്ചവൻ നോക്കുമെന്ന രാമനോ-
ടൊപ്പം ശത്രുഘ്നനിതാ മട്ടാകും. ൫൩

കൂടവേ കൈകേയിതന്നാതിടൻ ശ്രീരാമ-
ലക്ഷ്മണനായ ഭരതനായ ഞാൻ
ഉണ്ണാൻ വീണ്ടും തര ചെയ്ത കേൾക്കയാ-
ലാശിഷിനെ നോക്കിയൊന്നു പാടു ചൊൽ ൫൪

ഹിതജ്ഞ മറ്റൊരു മഹീശരാജരി-
കളങ്കിച്ചിടുമൊരു ശിവന്റെ വില്ലു നീ
മുറിച്ചതായ് കേട്ടു, മദീയചാപവും
മുറിച്ചതായ് തോന്നുകിലൊക്കെയിന്നു നാം ൨൫

ശരീരമീ രാമ! ഭവാൻ ഭുജങ്ങളു-
ച്ചുരിപ്പതിനായ്പ്പുറപ്പെട്ടിടുന്ന ഞാൻ
മതിന്നു നീ വന്നതുമൂലമിപ്പൊഴു-
ത്തുള്ളം പരാധീനതയാർന്നതപ്രിയം ൨൬

നൃപാല രാമ! ക്ഷിതിയിൽ മഹാരഥർ
ശരിച്ചതില്ലാരു ശരത്തിനൂർജ്ജിതം
മമ പ്രതാപത്തെ ധരിച്ചു നീയുമി-
ന്നടിച്ചതായ് ഞാനയസ്സിനൊന്നുമാ ഭാൻ. ൨൭

ക്ഷത്രിയനാം നിന്നെ വധിച്ചിടാതെയി-
ന്നൊരാണതേതിന്നു മുടിച്ചു ഭൂപതേ?
നൃപക്ഷയം ചെയ്തതിലെനിക്കിടയ്ക്കൊരു നി-
ന്നരികിൽക്കരോരുതൊരുക്കിപ്പുതന്നതിനായ്? ൨൮

മഹാരഥൻ മുമ്പു തെളിച്ചു മേരു നി-
ശാചരാരാതിക്കു മതിക്കുമാറു നീ
നടക്കുന്നാൽ ചൊല്ലു ഗുരുവിനാൽ ഗുണം
പാർക്കിലെന്താണിതാരം മരിച്ചിടും. ൨൯

മദീയമീ വില്ലു കരേ ഗ്രഹിച്ചു സായകം
തൊടുത്തു നീ ഞാണൊടു ചേർത്തു കാട്ടിയാൽ
കരുത്തു കല്ലിച്ചൊരു ഗർവമൊഴിച്ചു ഞാൻ
ഭവാൻ തവാത്മജന്മാരൊടു തുല്യനാകയാൽ. ൩൦

വില്ലാളി വീരനായ് കണ്ടു പേടിയോ-
ടില്ലിപ്പ നിലവാനമെ മുന്നിൽ നിൽക്കിലോ
ഗർവ്വമെന്നും വില്ലു പിടിക്കയാൽ തഴ-
മ്പാർന്നൊരു കൈ കൊണ്ടവൎക്കു ലഭിക്കുമോ. ൧൧

പരിച്ചിടം ലാൎഗ്ഗനാമുടിക്കരോ
കാലടിച്ചു മനസ്സിനൊ പൊലുനംപോൾ
ശോഭനനാന ശൈലവാസികളെ വാങ്ങിനാൻ
മുന്നിലുണ്ടായവയ്ക്കു തക്കവ തൂണകൾ. ൧൨

കഴിഞ്ഞ മലമതിലെ വിളപ്പുകളോ-
ടിന്ന കലഹത്തിലൊരു ഭാഗമായ്
ദിക്കെങ്ങും നിറയിച്ചു
നിറഞ്ഞാടുപ്പുപോലുമതിലെ. ൧൩

ഗരിമയുള്ള ഉപവനമായുള്ളിനെ
നിറച്ചു കൊണ്ടിപ്പു കലച്ചിടും നിലയേ
ശുക്ലാഭമായ നീലമെഘങ്ങൾ
നപലിൽ നിന്നു കാനനം വർഗ്ഗനാൻ. ൧൪

പ്രകാശപൂരിതമായിടും വാനം
പ്രകാശമോടെ നിന്ന വിധം
മിന്നുമൊരു പൂർണ്ണിമയിങ്കലിരുന്ന്
മിന്നലായ് നിന്നു കാണികൾ. ൧൫

കവിയായ രാമൻ നൎമ്മമിലുള്ളതാം
മുനിമാരും ചേരിയ മറ്റു കണ്ടവൻ
അന്നുമിന്നും നന്മയെ സാധിക്കുവതിനെ
നിന്നു വെളിവായുതൃതനന്തിനാൻ. ൧൬

രാമനറിഞ്ഞിന്നപരാധിയെങ്കിലും
സ്വാമിപ്രണേതാവുള്ള വധിക്കയില്ല ഞാൻ
താവദ്യശീയമായ് നിനക്ക സൽഗതി-
കണാക്കിയിതം പുണ്യകൊളുകളിടുമോ?. ൩൩

മുദാ പ്രവർ രാമനെ നോക്കി "നിന്നെ ഞാൻ
ഹരാൽപുരാണനെന്നറിയാഞ്ഞതല്ല കേൾ
നരോത്തമാന്ന ഭവാന്റെ തേജസാം
[illegible]തിനായ് കലാക്കിപ്പതിനിവും. ൩൪

തിരുമേകളെ [illegible] രാമൻ ഞാൻ
സ്വഭാവത്തിനായ് കാര്യപാരമി സാധിക്കുന്നേൻ
പ്രതാപമേഴുന്ന കാട്ടിടായതി-
ന്നല്ലൊ [illegible] ൩൫

മനോമതി പാലയ തീർത്ഥയാത്രയെ
നിഷിദ്ധമാം തൃണാമാകിലും തപസ്സിനാൽ
അടച്ചിരിക്കുന്ന സ്വർഗ്ഗമാർഗ്ഗം-
നടക്ക തീർന്നവ ഭീകരമായുള്ളതാം." ൩൬

അതിൻപ്രകാരം വിധിച്ചതെ രാഘവൻ
മുദാ കിരീടമതു വലിച്ചു വിട്ടപ്പോൾ
അതിപ്രശോഭകളും മുനിയും സ്വർഗ്ഗമാം
ഇനി മോക്ഷത്തെയടച്ചു നാശമായ്. ൩൭

പിന്നെ പ്രതൻപോട പൊരുക്കയെന്ന തൽ-
ക്ഷണമുടൻ കൈ വച്ചു വണങ്ങി രാഘവൻ
"പകച്ചു തൊഴുതും പതിയാതിരിക്കുവാൻ
മികച്ചു മാനിച്ചുള്ള കീർത്തിനാളുമാം." ൩൮

“ത്യജിച്ചു ഭാസ്സുരശോകദമായ ഭാരം
ഭജിക്കവേ വിസ്മൃതമായ ശോകങ്ങൾ ഞാൻ
വിചിന്തിക്കുക്ഷീണനെ പുണ്യനിഗ്രഹം
വിധാനമായ്ത്തീർന്നതെനിക്കതാഗ്രഹം. ൨൩.

സമിദ്ധുകളെന്നു സുഖകാര്യസിദ്ധിയിൽ
ഗ്രഹിക്കേണ്ടതെന്താ കണ്ടിതു ഞാൻ”
[illegible] വഴിതാൻ തിരിയാകിലും കൂടെ
മനസ്സു കെടുന്ന മഹാത്മപോലനൻ. ൨൪

തദാനന്ദമാഗീൽ ഭാമനെപ്പുൽകി താനത്
നിജതനയനു ഭദ്രമാം ഭാഗ്യമായ്പോരും
ഒരുദിനം തിരുമുമ്പാകാനുണ്ടു [illegible]
മുപ്പതികിനാരവത്തിൽ [illegible] ൨൫

പിന്നെപ്പുത്രികളിലൻ വഴിക്കപോലൊരു-
ദിനം തന്നിളം
സുനാഥന്മാരൊടും കഴിച്ചുപാർക്കവേ-
തന്ദ്രാതാവാരാരം,
ഉന്നിദ്രമാ കറന്ന [illegible] തൊഴുതെ-
ന്നിരക്കവേയായാൻ
കനൽക്കണ്ണികൾ മേല തൊഴുകരം തൻപു-
ത്രന്മാം പൂകിനാൻ. ൨൬

മന്ദാരങ്ങൾകൊണ്ടു മട്ടാർശരനേ കളിയിൽ കെല്പു-
റ്റുദാത്തിടിക്കം
ധന്യശ്രീകാന്തകാരാ [illegible]
ഭുജദാടികൾക്കം
തന്നാമത്തെ തസം മൈനാകിതന്മാളുവിച്ചു
പൊലിയുംവിശേഷി-

കല്പനാല്പം നാലുപേരും നിജനിജഗൃഹസ്ഥാനമാര്‍ന്നേ
പാരിച്ചു വാണാർ. ൫൭

നാലാം സൎഗ്ഗം സമാപ്തം.

അഞ്ചാം സൎഗ്ഗം.

ഭൂമണ്ഡലം ശോഭനമായ് ഭരിച്ചീടും ദശരഥനുടെ [illegible]
പാരം വാഴിച്ചുവന്നവരെല്ലാം സമ്മാനമാണ്ടു വാണാര്‍
ശ്രീമാനും നൽപ്പുരങ്ങളെല്ലാമെഴിപ്പുറപ്പെട്ട വേഗാൽ
കൊണ്ടാർ നാട്ടിൻ കളികളുമായ് [illegible] ൧

അക്കാലത്തുള്ള ഭൂപാലന്മാരെല്ലാം [illegible]
ട്ടകലാതെ തങ്ങളുടെ സ്വസ്ഥാനമാകെ [illegible]
[illegible] ചൊന്നായ് പ്രകാശി-
പ്പിക്കാതാകിലും [illegible] ൨

രാജ്യം തനിക്ക് പരിപാലനത്തിന്നും നേരിട്ടുപോയി-
ട്ടന്നന്നു ശരണാഗതരെ മന്ത്രിസാമന്തവൎഗ്ഗം
കൂട്ടിച്ചേൎത്തു [illegible] തൻ കാൎയ്യമെല്ലാ-
മെട്ടിൽ പിന്നീടുമതൊട്ടു വാഴിക്കുവാൻ രാമനേയും. ൩

[illegible] മുഴുവനും കേട്ടു പുഷ്പാഞ്ജലി
സ്വൈരം സ്വൈരം ദശരഥസുതൻ തന്റെ [illegible]
[illegible] മുകിലൊലികളെക്കേട്ടു സല്പ്പാഠങ്ങൾ
വാഴും പൌരനാരികളണിയുന്ന കോലാഹലത്താൽ

[illegible] പോൽ [illegible]–
[illegible]
[illegible]–
[illegible] പോലെ. [illegible]

[illegible]–
[illegible] പ്രേമപൂർവ്വം
[illegible] തനയ! [illegible]
[illegible]–
[illegible]

[illegible]–
[illegible]
[illegible]–
[illegible]

[illegible]–
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]–
[illegible]
[illegible]–
[illegible] പോലെ.
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] പിന്നെ. [illegible]

നാട്ടിൻഭാരം ഭരതനു കൊടുക്കേണ-
　　മെന്നിട്ടു രാമൻ
കാട്ടിൽപ്പോയിന്നാലാണ്ടു വസിക്കേണ-
　　മിതെന്റെ മോഹം
കേട്ടിക്കാര്യങ്ങളെ, ഭൂമിയിൽവച്ചതി-
　　നാനാവ്യഥകളി-
ട്ടൊട്ടിൻ പാരമുച്ചവികളിലൊഴിച്ചാനമാ-
　　യ്‌ക്കേകാനിപ്പന്ത്". ൫൭

പാർക്കിലപ്പൂതത്തിപ്പം നാരാരാൾ പുത്രനെ-
　　[illegible]
നോക്കി പ്രാണൻ നേരകയിലൊളിച്ചപ്പൂ-
　　മൂർച്ഛിച്ചു വീണാൻ
നീക്കിപ്പിന്നെച്ചെറ്റു സമയംകൊണ്ടു-
　　ബോധം, മുഖാംബുജം
മങ്ങിപ്പാരം നിജ [illegible]
　　നാർത്തനാദവാക്യം. ൫൮

ധന്യേ! രാമൻ വനഭുവി മടിക്കാതെ-
　　പ്പോയിടുമിപ്പോൾ
മാന്യേ! ലോകപ്രമുഖമെല്ലാം പിന്നെ-
　　യാതൃന്നാമൃതം
കൈകേയ്യാ ഞാനന്ന് തന്നൊരിവരം പാപ-
　　മൊന്തിനാടക്കാ-
മന്യേ നിന്നെപ്പഴി പറകിലിന്നൊ-
　　നൊമ്മാമാനാശിപ്പു. ൫൯

പ്രത്യാദേശിച്ചരമവന്റെ വാക്യങ്ങളം,
　　കൈകേയി ചൊന്നാ-

മുത്യാനന്ദം കൊണ്ടുകൾ ദ്വിശുപ്പക്ക-
   ക്കയാണിന്നിവ
സത്യാനന്ദം താനെന്ന വിലപിച്ചു ക-
   ണ്ണുനീർ വാർന്നാൽ
വ്യത്യാസത്താൽ കോപിച്ചു ഭർത്താ-
   വെന്നാക്കുമോ യോഗ്യം. ൧൪

ക്ഷീരാർണ്ണവ നിലവസനവാക്യമൊ-
   ഴുന്ന പാലനം
പാലിക്കേണം ശിബിനരവരൻ തന്റെ-
   മെയ്മാംസമെല്ലാം
താക്കീതായി പിരിയാതെ നിലക്കില്ല
   മനോരമതാൻ
ന്യൂനമില്ലാതെ പൊറുക്കുമിപ്പോഴമെ-
   ങ്ങനെയാർ. ൧൫

രാജ്യം നാളിൽ തന്നിലിന്നു താമര-
   കല്പിച്ചു കാര്യം
തമ്പുരാനെല്ലാമറിയ വാക്കുകളുടെ-
   വരിനിരിക്കുന്നു
വിണ്ണും മണ്ണും ഭരിച്ചിരുന്ന ദ്രവ്യ-
   രാജാക്കന്മാരെ
കണ്ണും കേട്ടും ഒരുനാൾ ശകാരിച്ചു-
   പുലമ്പിയതില്ലേ?. ൧൬

ആ പാൽക്കാരുണ്ടാകിയ കണ്ണ-
   കല്പിച്ചു വാക്യം
ഇപ്പോഴെല്ലാം മക്കൾനിന്റെ മുൻ-
   മക്കാവിലാണ്ടിലെ

ചാപാഗ്ര്യതാലനാചിതമിതെന്നോൎത്തു-
തുല്ലുന്ന പക്ഷം
ധ്യേ ജ്യായം ഭദ്രമൂൎന്നിലാംകിന്ന-
ന്നാഗാരതാൽ. ൨൪

ഉണ്ടാമിപ്പോൾ പരേറി ചപലതാ രാമ-
മാതാവിനെന്നാൽ
കണ്ടാലുള്ളിൽ കരുണ സഹിക്കാ-
തുല്ലാസം മേ
കണ്ടാം കണ്ണിലതുതിലമരുന്ന കരു-
കേളിയോടായ്
ഒന്നാം ഭ്രാതൃശ്യാമതല്ലിനാ നാഥി-
പൂൎണ്ണക്ഷിതീശൻ. ൨൫

ധൃത്ത! നീതാൻ വകതരിമവാഴിനെ-
വള്ളം കടിപ്പാൻ
-താൽത്തൽവാണികണികളിനിമേൽ നിറെന-
നിരികമല്ലോ
രാത്രനെങ്കിൽ അവ ഹൃദയകാഠിന്യ,
മറിവരതേ
തീൎന്നാൽകിട്ടാനിരിക്കിലാരിടു-
കില്ലാതിരുന്ന. ൨൬

ഇഷ്ടേ! രാമൻ നൃപതികളിലിന്നേകനായ് തീൎന്നതില്ലേ
കഷ്ടേ! ഞാനന്നാദരവരികളാൽ പുത്രവാനായതില്ലേ
നഷ്ടേ മേറെ മതനിതി മേ കഷ്ടശേഷം കഴിപ്പാൻ
ശിഷ്ടേ പാത്രേ പിരാവിലവനില്ലാവ്യയാ ലഹ്നല്ലേ ൨൭

നീവാര ധാന്യം മരപ്പൊത്തുകളിലെ കാന്താരങ്ങളോ-
ടൊപ്പവും തത്തകൾ കൊത്തി നിവസിക്കുന്ന വൃക്ഷച്ചുവട്ടി-
ലുണ്ടിതാ ഇംഗുദീ ഫലം പൊട്ടിച്ച കല്ലിലെണ്ണമെഴുക്കും (ൽ
നിർഭയമിരിപ്പതുമാനുകളിരിക്കുന്നകാര്യമെന്തെന്നതോ. ൨൧

ഇതും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതെന്നാൽ വാക്യത്തിൻ രാജതി-
കളുമായുള്ളവരെ വിട്ടുവിളിച്ചില്ല മൃഗങ്ങളാൽ
നീരൊഴുകുന്ന ചെളിയിൽ മുഴുകിപ്പോയ ചന്ദ്രാതപമാല
കളിക്കുന്നവർക്കു മാറിക്കുന്നവർ പ്രയാസം. ൨൨

ഇതാണിപ്പോൾ മക്കളെ മുഖം കണ്ടിരിക്കാനിന്നേരം
വ്യാജരൂപത്തിൽ മനതളിർ തണുപ്പിച്ചിടാമെന്ന തോന്നി
ന്നി ജനസമൂഹത്തിനെ ഞാനൽ കൊണ്ടുവന്നാലു മെന്നാ-
ലാശ്രമവാസി മഹർഷിമാരാൽ മന്ത്രിച്ചതൊക്കുമെന്നാർ-
(൨൩

നാരായണ സംഗീതനാരിയിൽപ്പരപ്ര-
ശാന്തചന്ദ്രൻ
പ്രീതനായ്ത്തന്നെതൊട്ടു തുടങ്ങുന്ന പൂജ
ഇക്കാൽ വന്നണഞ്ഞ
പുരാതനമായകൊട്ടിലിനി ജനകനായെന്ന
ചിന്തിച്ചു ചിന്ത
കാനനവാസികൾ പോകയെന്നതിനാൽ
സാവധാനം. ൨൪

ഒരുനാൾക്കൂട്ടവും കഠിനവ്രതം പൂണ്ടു-
ചിറന്ന, കഷ്ടം!
ഞാനാർ മുന്നം മമ വാക്യവും നിഷ്ഫലി-
താകുമെന്നേ
എന്നാൽ, നിന്നെപ്രതി വളരെയും പ്രേമ-
വാത്സല്യവും

വന്നാലുണ്ടാം നിരയഗതിയും പാൎത്തു-
കേഴുന്ന ഭൂപൻ. ൬൧

സ്വാമിത്വം പാരമിവളെന്നുള്ളി-
ലൂന്നിച്ചിടൊല്ലാ
നിസ്സാരം നീ കരുതുകിലെനിക്കുള്ള-
മോഹങ്ങളും ഞങ്ങ
ഇസ്സാമ്രാജ്യം ഭരതനു കൊടുക്കേണ-
മൊന്നാമതായ് നീ
നിസ്സാമാന്യവ്രതമൊടു വനേ പതിനാ-
ലാണ്ടിട വേണം. ൬൨

എന്നിവണ്ണം മൽജനനീവചനം കേട്ടനേര-
മന്നിലിത്തനയനറിയിച്ചീടിനാനിപ്രകാരം
ഇന്നീവൃത്തതിൻ മരണവിധിയിൽ സോദരൻ കേമനത്രെ
വന്നീടാ മേ വനതലനിവാസത്തിലും ക്ലേശലേശം. ൬൩

എന്തായാലും ജനകനിനിയിച്ഛിച്ചില്ലക്കാര്യമെന്നി-
സ്സന്താപംകൊണ്ടവരു വിചാരിതമോ? ഞങ്ങളെല്ലാമിതിൽ
വൻതാപത്തെ നിജപിതൃകുലത്തിന്റെ ശല്യഭാരത്താൽ
സ്വന്താരങ്ങളാൽ പഴയവരൊഴിക്കുന്നപോൽ വില്ലിനൊ-
(ന്നായ്. ൬൪

താച്ഛൻ പാരം പ്രിയമൊടു നിശ്ചയിച്ചു-
കല്പിച്ചതെല്ലാം
സ്വാച്ഛന്ദ്യം മേ വലിയ വനവാസത്തി-
ന്നതാകയുള്ളൂ
അച്ഛൻതന്നാ നാവമിതി കേട്ടു-
ണർത്തിപ്പതിച്ചാൻ
പ്രച്ഛന്നാന്തഃകരണധൃതിയായ് വല്ലു-
മേറ്റപോലെ. ൬൫

സാധിപ്പാനും ജനകനറിയണമെന്നാശ
 ചൊല്ലുന്ന വാക്യം
ബാധിക്കാതകമെരിയനയനൻ സമ്മ-
 തിച്ചീടുന്നു
ബോധിപ്പിട്ടാളിതിനെയിനി നിയെന്നാ
 കൌസല്യ തന്നെ
യൊപ്പിച്ചിട്ടാൻ കഥ മുഴുവനും തൽപ്രാ-
 ണപ്രിയൊരാൾ. ൩൦

കാലിട്ടല്ലോ തനയനറിയിക്കുന്ന
 വാർത്താവിശേഷം
മൂലിൽ കേട്ടും തരിയ ശരം ഭാരാണ-
 കുഞ്ഞിലേറ്റ്
കാലിൽ ചുറ്റും കരളിനു കഷ്ടപ്പാൻ-
 കൌസല്യയ്ക്കും
താൻപിള്ളയ്ക്കുന്തിമയാരംഭകനം വാക്കു-
 രോദിച്ചുരച്ചാം. ൩൧

നാഥനല്ലോ ഉപന്യതാവലക്ഷ്മകൻ
 ഭൂതാ പുത്രൻ
മാന്യനാകും വകതതിയുമേകിട്ടു നാഥ-
 നാമം മെലതാൾ
ദൈവം, നിന്നിൽ പ്രിയമധികമായുള്ള
 ശ്രീരാമനിപ്പും
ദേവന്മാരെന്നവരെപ്പൊഴുതുമൊത്തീല
 ഞാൻ ശിരോഭദം! ൩൨

രാജീവം പോൽ മൃദുലതരമായ് രാജ-
 ചിഹ്നങ്ങളോടെ

രാജിച്ചീടും തവ കരതലം കൊണ്ടു-
    കാന്താരമാശേ
നീ ജീവിക്കുന്നതിനു ഫലമൂലജാലം
    തേടീടുവാനോ?
യാജിപ്പോഴുൻ ഇതുവിധിയെന്നോർത്തു-
    [illegible]. ൩൩.

ഘോരാരണ്യത്തിലുഴലുമലിവേകരൊ-
    വിദ്ധ്വംസമാന്താ-
നാരാഞ്ഞീടുന്നൊരു പണികളും കണ്ടു-
    കൊണ്ടിങ്ങിരിപ്പോൾ
ഹാ രാമ കോപിച്ചുടനിങ്ങു പൺനിരഗ്ര-
    ജനൊവിനോട-
നേരം ചൊന്നാനതികിൽ മതവും ലക്ഷ്മ-
    ണൻതല്ക്ഷണമുഗ്രൻ. ൩൪

പ്രായാധിക്യാൽ ജനകനിവ്വണ്ണമെല്ലാ-
    മാകാതായിനാ-
മായായൊന്നൃത്തു [illegible] വരായിലുമൊന്നു-
    നാടും തിരിഞ്ഞു്
ന്യായാദേപതം പറയുമൊരു നിസ്സാര-
    രാഗ്യങ്ങളെല്ലാം
[illegible] നതിനെ [illegible]
    [illegible] കാട്ടിൽ. ൩൫

ചൊല്ലിക്കൊത്തിഷ്ഠിതിരതന കാര്യങ്ങ-
    ളന്നാച്ചുതാതൻ
കൊള്ളിച്ചിപ്പോളിതു തിരിയെ തീർന്നതും.
    നിഷ്പ്രമാണം

തൊട്ടിച്ചുകൂന്നു നല്ല പടി വാളതാന
ത്തും, ചെമ്പുമുത്തും
കെട്ടിച്ചുമ്മം മൊഴിയെ വകവെച്ചൂണ്ട-
പോരാകെണ്ട കാട്ടിൽ. ൩൬

മെയ്യൊരു നല്കുന്നതിനധികമായ് കൊട്ടയ-
റിക്കൊണ്ടു പൊൻപാത്രം
കെകാണ്ടിട്ടും നിലവിലപ്രയാസമായ് ക-
ണ്ടുനിന്നു നൊന്തു
പുത്രം മുക്താവലിയിൽ നന്നിട്ടു-
കൊണ്ടു മുഴിപ്പാ-
നാവശ്യപ്പെട്ടതിനെ വകവെച്ചൂണ്ട-
പോരാകെണ്ട കാട്ടിൽ. ൩൭

നാനാ പുത്ര മതങ്ങളാതിനാളു-
വാതവാരിക്കൊണ്ടി-
ന്നാളും ഭൂപൻ മുമ്പിലെതക്കളുമാരി-
വസ്ത്രാപ്രദാനം
കൊണ്ടും താനും ധരിച്ചു നടക്കട്ടെ-
ന്നിരമ്യ കെട്ടി-
ന്നാരമിച്ചതിനെ വകവെച്ചൂണ്ട-
പോരാകെണ്ട കാട്ടിൽ. ൩൮

തിണ്ണം കോപിച്ചുരാജന്മാരെല്ലാരു-
ദ്ധാരണം കെ-
ട്ടുന്ന് രാജാഗ്രജനെ നിലവേലിച്ചു
പാര്യപ്പുറത്താൻ
പിണ്ണും പാരും ദിനകരകരുണതിക-
ലുണമായവൾക്കി-

വല്ലും താതാജ്ഞകളനുസരിക്കുന്ന-
താണെന്നു കേൾപ്പൂ. ൫൪

മുന്നം കണ്ണൻ ഗുരുമൊഴി വഴിക്കുള്ള
ഗോഹത്യ ചെയ്യാൻ
തന്നമ്മയ്ക്കുള്ളൊരു ഗളമറുത്തിട്ടിനാൾ
ജാമദഗ്ന്യൻ
പിന്നീടേറ്റം ജനകനൊടു വാദിച്ചു
വാൽക്കൃതജ്ഞൻ
ചിന്നമാതുലിവർ ഗുരുനിദേശത്തിനാൽ
ധന്യരായി. ൫൫

ആചാര്യാദേശം വിനയമൊടു നാമിന്നു-
ദിക്കെണ്ണതാണി-
നാചാരത്തെ വെടിയുക വെടിപ്പുള്ള
പോകാം വനത്തിൽ
വാച്ച രാമൻ സഹജനൊടു മേൽക്കു
ഗ്രഹനിർപ്പൂ-
ലൊച്ചയാൽ പൂർണ്ണമായ ജനനിയെ ശ്രീഗ്ര-
യേവം പറഞ്ഞാൻ. ൫൬

നേരെ നിത്യം നരപതി നടത്തീടിലോ
രാജ്യഭാരം
നേരെയാവു ജനകനതിനാലിന്നിടം
നിശ്ചയിച്ചു
നേരെ മാതാവതിനിനിഹ ചെയ്തൊരാളോ
ജീവജാലം
നേരെ പാർത്താലായത്ര ശിശി [illegible]-
കൊന്നളക്കിലും. ൫൭

മാതാവച്ഛൻ മകൻ മകനമ്മാവ-
    നച്ഛന്മാരൊന്ന്
ഭ്രാതാക്കന്മാർ സഖികളിവരൊന്നിച്ചു
    വാഴുന്നതൊത്താൽ
മാതാമഹാദിൽ തടികൾ പലതും മുഴു-
    മിഴിപ്പൊന്നിലെല്ലാ-
ഗേഹാന്തരം മാതുകളുമായ തടത്തിൽ
    മെല്ലിപ്പിടം ഞാൻ. ൪൩

ജന്മപ്രാന്തമതിനി വഴിതി ഞാൻ
    കാനനത്തിന്റെ പൊന്മോടം
വൈധവ്യത്തിൽ വിരക്ത മതമില്ലാത്ത
    കോച്ചമമ്മരം
നോട്ടംമന്ദം നതമാം പിതാവിന്റെ
    വിസ്മൃതിച്ചു ഗാഢം
ഹാ! ഭാഗ്യാക്ഷി! ഭവതിയുമുപേക്ഷിച്ച-
    താഴ്‌വാരമലേ ൪൪

നിത്യം മത്യാ തനയനറിയിച്ചിടുന്ന
    മാധുര്യവാക്കാൽ
നിറം പൊന്നക്ഷരവിഭവമേകിടും
    കനത്യൗവനം
പ്രാണനായൻ മകനിരാമായ രക്ത-
    ഭക്തിപ്പു ചിന്താ
തേടം മോദാലഥ വിട കൊടുത്തിടിനാൻ
    ഞാനഹ്വാനത്തിനായ്. ൪൫

ദേവാരാധനമായതില് മനതന്നി-
    ലുണരായ ഗർവം
ഭേദായ് നീങ്ങി തവ മൊഴികളും, ഇനി
    ഞാനോ വനത്തിൽ

ദോഷാകരാത്മ തുടിതി വിടകൊൾവാൻ
തയാറന്നു മഹാബ്ജം
ശോഭാംശൻ തൻ്റെ രഥമതാരുഹിച്ചു
ഓടിച്ചു രാമൻ. ൪൩

അഗ്രേമഹാരണ്യമാനില രജിച്ചിട്ടു,
വില്ലാളിവീ-
ഗ്രീഷ്മത്തിൻ രഘുപതിയൊടു കാനന-
ത്തിനു പോവാൻ
ഹാ ഹാ! മഹ്യം വിട തരിക മോദേന
കൈതവഹൃത്താ-
ഭൂയോ ദശരഥനരുളിനാ ഹാ രാമ-
രോഷമോടൊൻ. ൪൪

നീതാൻ നിത്യം തനയ! എന്നെ
രാമനാതതാതനെന്നും
മാതാവെന്നും മിഥിലസുതയെ-
ക്കാട്ടിനെ നാടിതെന്നും
ആന്താരമോദം കരുതി നടകൊൾക-
കല്യാണമാവിനൊടു-
ലേതായാലും ഏറ്റി തിരവള-
ർക്കട്ടെ നേടാമുമ്പേണ്ണം. ൪൫

മുന്നിലക്കാവം പുതിയൊരുഭിതമെത്ര
നാംകിട്ടിയില്ലാ
കണ്ണിൽക്കൂടെ ഭൂകണയൊലിക്കുന്ന
കണ്ണീർ തുടച്ചും
കാലുണ്ണിൽക്കണ്ണും നിജദയിതയെ മാറ്റു-
ള്ളോന്ദൂരയോരോ-
ന്നുണ്ണിച്ചുണ്ണുന്നതിളി നടകൊണ്ടാനാവൻ
രാമചന്ദ്രൻ. ൪൬

ദാരാൻ പരിഖാതലസ്ഥിതയുടെ ഗ്രാമം പുക്ക
    നൃത്താരമ്പാതി-
ക്കൊരാനൊട്ടും മാവിനു മതികന്യക-
    സ്സ്വാന്തി ചെയ്താൾ
കാമം തോരാതിരിലനമൊരിപ്പു
    ദേവ മസ്തി-
സ്സ്വാന്തനിനു വത്തുവി നിഃവാദരേറ്റ
    വില്ലാളം കാണം. ൧൭

കൊടുംകൂറ്റാനരയിളമ്പം കേട്ടാൻ
    കല്ലുപേല്പം
അത്തന്ദ്രപ്പാളം സ്നേഹമുതിരത്തിർമ്മൂരു
    ചെന്നിപ്പുവിനാൽ
കൊടുന്നു തൊന്നമ്പുവായാറ്റു-
    ന്നെത്താമാകുന്ന
വാരുവാണമഞ്ചിരിച്ചുമതിനായ് ഉതേ-
    ലുമമ്പാ കിരാവാർ. ൧൮

താനന്തൃസ്സൃതിയ നന്ദ കൊണ്ടാക
    മാനം കെടുക്കെ
കാന്തപ്പുഷ്ക്കലിതിയ മനോദരാ-
    ദിവസിപ്പു മാർ
നിന്ദ്രഹ്യത്ത കുളുക ബുധദ്രോഹ-
    യവനേ വനേ താൻ
അന്നത്താനൊരുപനകിലമതിർത്തിപ്പു
    മൂർച്ചകളുന്നാർ. ൧൯

ഷഷ്ടിപ്പുരാം പ്രിയമൊരു വായിലനാ-
    ദിയമാനതിനി-
ക്കൊളിൽക്കാനർ വെടിയുമിതി പിന്തിപ്പു
    ചെന്താമരാക്ഷി

പുളിച്ചീടുന്നകമലങ്ങളൊടും ചൊല്ലിനാൾ
    വിലസുമിതുപോൽ
ലോലികാലം പാറുമൊരു മന്ത്രാർത്ഥ-
    മറിഞ്ഞതിന്റെ കാന്ത!. ൨൮

ഏറോയാവും കണ്ടാലാനായകാന്തി
    നാശം ചിതിമാതാൽ
കന്ദാഗ്രാത്താധികതമമായി മന്നിൽ
    മെവീടുമൊ താൻ
കാന്താരത്തിൽ നടുവിലിവളെച്ചൊല്ലി-
    യകലെക്കൊണ്ടുപോകാൻ
ചെന്താമരക്കൺമിഴിയാളെന്നുള്ള
    ഞാനും വന്നു. ൨൯

ക്രൂരരെച്ചുൾവാൻ കൊതി കലരുമക്കാന്തയെ-
    യ്യാനവാക്കൾ
ക്രൂരന്മാർ താൻ പലവഴി സമാഗമ-
    ക്കൊതിച്ചിടുമൊട്ടും
കാരുണ്യം കൈപ്പെടാതുയരമസ്ഥലികളിൽ
    മെന്നൊരു പിന്നെ
ക്രൂരന്മാരായ്തീർന്നിവർ വാദിച്ചീടിനാ-
    നാരെലാന്യം. ൩൦

ചൊന്നീവണ്ണം ദയിതമുഖമിന്ദ്രനാദി
    മനങ്ങളെല്ലാം
ത്തുണികൊണ്ടാനനകമലവൈലക്ഷ്യങ്ങ-
    ളെല്ലാമൊട്ടു്
പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടൊളികളിതരം മൊഴ-
    മോരോന്ന ചൊല്ലി-
ക്കൊണ്ടിരുന്നാൻ ജനകതനയക്കൊട്ടു-
    കമ്പ്രക്ക രാമൻ. ൩൧

അവാച്യമിന്നി വന്നാതനുവാദമതാ
　　മോർത്താൽ കാട്ടിൽ
നൂറായിരമതിനിപ്പോളിതാ വരുന്നിതു
　　ദുഷ്പുത്രന്മാർ
നിങ്ങൾക്കെന്തു തിരുവുള്ളം പൂണ്ടു
　　കൊണ്ടാലുമെന്നാ-
വമ്പായ കാര്യം കനിഞ്ഞരുളാൻ തന്നാ-
　　ലൊത്തി നൃപേന്ദ്രൻ. ൩൩

ഇക്കാലമുള്ളവനായ് ഭവാനസ്വ്രാ-
　　ന്ത്യപ്രായം പിശാചാ-
ദേശാലുണ്ടാം വികൃതിയുള്ളോരാൽ ഞാനു-
　　മൊന്നു ചൊന്നീടാം
എങ്ങാനിപ്പോൾ വിശ്വാസമെന്നോടുണ്ടു
　　താൻ കാണുന്നു-
[illegible]
　　കൈതവപ്പെട്ടെട്ടും. ൩൪

രാമനാകാരമെപ്പോഴും മുറവിളിച്ചീടിനാൻ
　　മാനവേന്ദ്രൻ
സ്നേഹാധിക്യാനന്തമായിവ്വണ്ണം -
　　മൊട്ടും കരുതാതെ
മോഹാകുലം ദുഃഖാതുരമെന്നോതു
　　കൈകേയിയോടി-
ങ്ങനാകാരങ്ങളെ വെളിയുറപ്പാനോതിനാൻ
　　മന്ത്രിവരം. ൩൫

ഇപ്പാരിൽ കണ്ടിട്ടുള്ളൊരു ചിലപ്രാണി
　　മാനവവിശേഷം
അപ്പോൾ തോന്നുന്നതിൽ വിശ്വസ്തനാം നിൻ
　　പിതാവോടു മുന്നം

ഒപ്പാരവശാവലു പരിചയിച്ചിട്ട-
റാൻ തോന്ന തല്ല-
ശുശ്രൂഷയ് നീയും ഇനിയുകിലനത്ഥങ്ങ-
ളുണ്ടാകരുതു്!. ൩൬

ചൊന്നാളപ്പോൾ "ഭരതനഭിഷേകമായു-
ന്നതക്കേക്കവിടിത്താൻ
വനാന്തത്തി രാമനെപ്പോൾ മാററി-
യാലെന്നു? ശോഭം"
"ഞാനതൊന്നും നീ കളക സന്ദേശിന്നു-
വിങ്കൽ പതിവ്രതാ-
ഭിനേത്രമേ പ്രതി ഭരതനൃപ-
നെന്നാക്കിവിടു." ൩൭

ഇക്കാര്യത്തോടതിനെയുപമിക്കാതെ
മൂന്നിത്യജിക്ക
ധിക്കാരത്തെ വോതിയിതി മന്ത്രീന്ദ്ര-
നന്യൻ പറഞ്ഞാൻ
പുക്കാരനാമവിവളിനെ വനത്തിട്ട-
മെന്നോതും ഭൂപൻ
മുക്കാലംപോലും മനമറവടിക്കാതെ
ചൊന്നാനിവണ്ണം. ൩൮

വിശ്വാമിത്രപ്രഭൃതി മുനിമാരൊക്കെ
മാനിച്ചു വാഴ്ത്തും
വിദ്യാധിപൻ മമ തനയനാം രാമ-
നെന്നാലിദാനീം
ആശാപാത്രമജാജിനികളോടും കാട്ടു-
പുക്കട്ടെയെന്നാ-
നിശോദ്യം പൂണ്ടുളിയ മൊഴികളെന്ന-
വം രാമനോതി. ൩൯

മാറാം തരാംബരമിന്ദ്രസമാനമാം മാറ്റു-
മുള്ളതാം മാറാ-
മാറും പുതുമയുമാവതിനാരുതാ
കല്പിക്കരുതോ
താനാം കാട്ടിൽ കനകം മയിലിൻ കൂട്ട-
ങ്ങൾ കൂട്ടമോടാം
നേരാം കാഴ്ചം കനിവുമനിലമെഴാനാ-
മുതമാം സുഖികൾ. ൩൧

നിത്യം പുഷ്പം തളിപ്പൂ വഴിപോൽ മരങ്ങൾ
വെട്ടിമതളിക്കാം
പോലും പിതൃന്നതിനെ താങ്ക ഞാനെല്ലു-
ന്നിതന്നുമാം വിതയ്ക്കാം
മാളും തോരമിട്ടുപ്രതാമരക്കൂട്ടുകൾ
കാരക്കുളിക്കാം.
മേളും മേലും തണലിൽ പുഴവക്കുളു
വെള്ളം കുടിക്കാം. ൩൨

അന്യന്മാരാരെയുമാവനതിന്റെകി-
ടിയന്യക്കൂട്ടിൽ
സന്യാസിമാർവികളിന്നു കൊണ്ടു വില-
ക്കാടിപ്പുതപ്പുവാൻ
ധന്യന്മാരാം മുനികളുടെ സംസക്ത-
സൌഖ്യം ലഭിക്കാ-
തന്യക്ലേശങ്ങളുതകരിലെ വിട്ടിട-
ന്നുന്നുവാ മെല്ലാം. ൩൩

മുഷ്കരം കാമുകസ്തുതികൾതമ്പി-
നാകൾ മന്ത്രനാമം-
ലിഞ്ഞുള്ളതാംഞതിലധികമെന്തുള്ളു
സന്തോഷസൗഖ്യം?

ഇന്ദുമുഖം കൊണ്ടതിലുപരിമാർഗ്ഗണം നോ-
ക്കായ്കിലോ സദാ-
ദുഃഖ്യാ പൂജ്യാ പുനരപി പാഴ്പോലെ
കിഴ്ക്കെട്ട പോകാം. ൬൭

നാലു നാളിൽ പല സുകൃതസമ്പത്തു
പാലിച്ചു നാനാ-
ലോക ഭോഗം നിഖിലമനന്തരം നാട്ടു-
നാഥനായ ശ്രീമാ
നാലു നാളിൽ പുത്രന്മാരുമൊത്തു
ഭേദിച്ചു മാഞ്ഞു
ഇച്ഛാനന്ദതിരു കഴിവിനുള്ളിൽ-
നാഥം വിതർക്കം. ൬൮

നന്മയിലെല്ലാമിതാ മാന്മകാലമതി-
വിശേഷമല്ലോ
ചന്ദ്രികയെന്ന സുകൃതമതിനാലിങ്ങു
ജനാദം വരുമ്പോ-
ഴാലാലയമണിതിരു പ്രിയമൃദം-
ഇന്നത്തെ രീതി
ഹൃദയത്തിലുള്ള പാകമെന്നാവശ്യക-
മാവശ്യമല്ലോ. ൬൯

ഇതാകെന്തകരുവതിനായിട്ടു
ഗോരമകൾ തമ്മിൽ
ഞാനദ്ദേഹത്തെ മനസി ധൃതിയോടെ
മെല്ലന മാന
ലോകരോഷം പെരുകിയതിനാലിച്ചു
കൈകേയിയാണം
രാമാദ്ദപ്പീക്കായ് മറ്റിരി കൊടുത്തിടി-
നാദം മുന്നേപാർത്ഥം. ൭൦

അക്കാലമാലം പരം ഭി മനസ്സുകാരിച്ചു
ഉത്താരിരാണമൽ
ന്യായാന്നനാൽ ഇതിനാതയിൽ [illegible]രി-
ത ദാനവനർ
അലകണ്ണീരൊഴി ക[illegible]റിച്ചു-
ന്ദ്രപാതാൽ
ഇലാവൃദ്ധം അനകാരതയും വാരി
ഷമ്മന്ത്രമാമ്പം. ൫൮

വിലാസത്തുൻ ഇകിനാ ഘോരമായ-
ശ്ശേം പൊറുക്കാൻ
ലോകാന്തകരണപരിണാമങ്ങളും
നാട്ടറിച്ചു
[illegible] നാം തരി [illegible]
[illegible] ക്കുകിലി-
പ്പാലാരിക്കുന്നു കൊടിയ [illegible]
കായങ്ങളൊത്തു. ൫൯

നിരാലരാമപുരി തിരുമതാ-
ിൽ മാതിരൻറ കാന്ത്
ലോലാനോരോ [illegible] പാണികളുമാരാൾ
നോമിച്ചു കൊണ്ടു
ലോലാന്തരായ് ക്ഷിതിയിലുദ്ധരാങ്ങന-
തോഷിരൊഴിനീ-
മാലാലോകിച്ചിടുക ശരിയല്ലെന്ന-
കമി വസിപ്പൂൻ. ൬൦

സീതാദേവിക്കു [illegible] ഉള്ളി-
തിതാവുള്ളപ്പാ-
ന്നതായാലും വയമാവാദികില്ല-
യെന്നാൻ മുനീന്ദ്രൻ

വീതാനന്ദം കഴൽ പണിയുമപ്പുത്രി-
യെപ്പുൽകി, രാമൻ-
മാതാവഗ്രേ ഹൃദയമിളകിക്കരഞ്ഞു
ചൊന്നാളിവണ്ണം. ൧൪

ഘോരാൽക്കാലത്താറിമകിരണൻ തൻ മ-
യൂഖങ്ങളേറ്റാ-
കാനൽപ്പൂമേ മണൽ ചുട്ടുപൊട്ടുന്നപ്രാന്ത-
മപ്പോഴാം പാദം തേ
നാനാനമ്മെല്ലാം നളനകുമോ കണ്ണു-
ന്നെല്ലാമാം ഖിന്നം
മാനംകെട്ടെന്നുകരുതിയിറങ്ങി
ദൈവങ്ങളേകം. ൧൫

കാകുത്സ്ഥൻ താൻ കമനിയൊടു മന്ദമമ്പി-
യോടും പിതാവിൻ
കാൽകുമ്പിട്ടജ്ജനനികളെയും വന്ദിച്ചാദ്യം
കാട്ടിലേക്കായ്
കാകുത്സ്ഥന്മാരൊരുവനഗമിപ്പാൻ തു-
ടങ്ങുന്ന കാലം-
ആർ കണ്ടതാം കളയുവതിനാം ചൊല്ലി
മെല്ലെത്തിരിച്ചു. ൧൬

അപ്പോഴുദ്രൻ ദ്രുതഗതിയൊരോടിച്ചു
പൊൻതേരു പുത്രി-
യെല്ലോന്നന്തഃപുരപരിസരേ കൊണ്ടു
നിർത്തി സുമന്ത്രൻ
നില്ലോരെല്ലാം കരയുമളവിൽ സീത
തേരേറി മുൻപേ
ശില്പോപേതം രവിയുടെ രഥാഗ്രത്തി-
ലുള്ളായ പോലെ. ൧൭

ശോകാതങ്കാപ്ലുതിയൊടുമപേക്ഷിച്ചു
കൈകേയിയോടും
ലോകാനന്ദാകരനതിമഹാൻ രാമനും താതാ-
ജ്ഞതയേറി
ശോകാർത്തനാം ജനകനഭിമതമായ് നാടു
വിട്ടുപോവാനൊരുങ്ങി
സൌമിത്രിയും ഉടമയൊപ്പം നിന്നു
നിഷേധിച്ചുകൂടി. ൬൭

മൈത്രീലോകൃതതോഷനിഭമോടു പുരത്തൊടും-
കൂടാതെ രാമൻ
ശ്രീരാമപോതൻ വിധിയുടെ മകൻ മൈഥി-
കൻ സത്യവാദി
ഭൂയോ രാമാഭിഷേകത്തിനു വരിക വന്നായ-
വർക്ക പിന്നെയും
രാജ്യഭോഗത്തിൽ സകല വിശ്വാസമോടൃ-
ത കഴിയാതെ. ൬൮

ഇതൻ ധൈര്യമെന്ന സൽപുരവാസി വൃന്ദങ്ങളോടു
നന്ന വിചിത്രമതിനെപ്പറഞ്ഞിത ചില്ല ഞാൻ കേവലം
ഭാഗ്യമാകിനിയെന്ന കണ്ടുകൊണ്ടതു യുദ്ധീയ്യോടാൽ
ഇതയിതു പൊരുതിൽ ഭാഗ്യതിന്മാനവിൻ തന്നം. ൬൯

വിദ്യുല്ലതാവിലാസമായുർ സമ്പദാദ്യ-
ദൃശ്യങ്ങളും-
ശ്രീരാമനു സഹായമായ് സവിനയം
പുരവാസിയിപ്പോൾ
ഉത്സാഹകൂട്ടിനിർമ്മിച്ചുവാഴിയെല്ലാം-
മ പരാധീനം
സാമോദം കാവലായ് കിടക്കുമ്പോൾ വല്ലാ-
തെ കരയിപ്പുതേ. ൭൦

ആ റാം സ ർ ഗ്ഗം സ മാ പ്തം.

ആറാം സർഗ്ഗം.

ശ്രീരാമചന്ദ്രനരവിന്ദ തിരിച്ചു തോറ്റ-
താരാജവക്ത്രനതിരൊഴുമാധിയോടും
ആരാൽ സ്വകീയനിലയത്തെ വെടിഞ്ഞുമന്ദ-
മാരാലയത്തിലെഴുന്നള്ളിയിരുന്ന നേരം. ൧

നിദ്രം ക്രമേണ കരുണാകരനെന്നുമൂലം
സൂര്യൻ തദാ കമലനാഥവിധിയിരങ്ങി
നിഷ്പ്രാണകല്പമതികത്തെണഞ്ഞുന്ന നേരം
മൂർച്ഛാമവിട്ടുവരധ്യപതനാം വരുമ്പോൾ. ൨

അസ്താചലത്തിലൊരു ഭൂഷണമായ് വിളങ്ങും
വിസ്താരമുള്ള ശിഖരത്തിൽ വിടർന്നിരിക്കും
പ്രസ്താവയോഗ്യതമമാകുമൊരാലയംപോൽ
ശസ്താവനപ്രഭുവുപോയി സംക്രമിച്ചു ൩

മനോഹരാബ്ജസമൂഹത്തെയടക്കി നിന്നോൻ
സന്ദോഹമാർന്നൊരളിമാനമിയന്ന ചിന്തം
മന്ദേതരം കടലിൽ മുങ്ങിമരിച്ചുതിന്നോ?
തന്നേടമിട്ടിനകരൻ തരസാ ഗമിച്ചു. ൪

പോരാതെ മേരുമലമേൽ ചതുരാനനനായ്
നീരാജനാവിധി ദിനംപ്രതി ചെയ്യുമർക്കൻ
പാരാതെ പശ്ചിമമുഖത്തിലുഴിഞ്ഞിടുന്നായ്
നേരംകുറച്ചിയവിടെയ്ക്കു ഗമിച്ചതല്ലീ?. ൫

പുത്രകളു ക്രിയകളൊഴിച്ചു ദിനംതോറുമാ
ലോകത്തിലുള്ള കളവാൻ നരകൊൾവതല്ലോ
ലോകത്തിൽ നല്ല ഗുണമുള്ള പുമാൻറെ ചേഷ്ട-
യ്ക്കാകുലതയാകിലുമന്യഗുണമുള്ളതല്ലേ? ൩൬

രത്നാകരത്തിനുടെ പശ്ചിമ തീരദേശേ
അന്നു ദിനാന്ത സമയത്തി ലെഴുന്നുണരും
കൈവല്യമേറുമുപചാരതിയിലൊന്നു വിളങ്ങ
ഗാഢം വിനോദമൊടു പാതിരിക്കുമെന്തൊ വാനു ൩൭

അത്യന്തരാഗമൊടു പശ്ചിമ തന്റെ പാദ-
താർകൾ ഗമിച്ചുമുടൻ, പൂർവ്വപയോധിയെന്നാം
മൈദാനം ദിനാന്തരേഖൽ നടിച്ചു മഞ്ജിമതിലുന്നാദം
സ്വാദ് മണിയാതിയെന്നാപുമകളെമരിച്ചു ൩൮

ആദിത്യമണ്ഡലമതിനു, വഴിയൂടെ വഹ്നി
ഗോളമണിയ വിളങ്ങുന്നതിനൊന്ന പോലെ
പ്രകൃതിമാത്രമത്ര മൂർദ്ധ്വികം മനമ്പോലം
വൃക്ഷം വിച്ചു വന്നിരു സ്വർണ്ണമുണ്ടായതോടും ൩൯

ഹരി രാവിലെ വരണി നോക്കി. ദിനനാഥനി-
ന്നിതുവരെ വിട്ടൊഴിയുവാൻ വിധിയകിടന്നോ
പ്രാർത്ഥിച്ചിലം പൂമണിയൻപോട കാഴ്ചവച്ചു-
നക്ഷത്രമാലയിൽ വിളങ്ങുമെ നമിച്ചാൻ. ൪൰

കാമ്യപടിയാ ഗഗനകമലാത്തമനിപ്രകാരം
രാജപ്രസിദ്ധ സമയത്തെ നയിപ്പതിനായ്
വ്യാജം വെടിഞ്ഞു വനവാസമണഞ്ഞ നേരം
രാജീവജാലമൊടുമപ്പോൾ വിരമിച്ചുവോ ഞങ്ങൾ. ൪൧

ഈ ഋഷിതൻ മരപ്പൊത്തു മഹാതപത്തിൽ
ദിവാകരനാളിച്ചു നിവസിച്ചു മഹാസാധകാരം
സുധാകരനാവോളമതിൽ നാഗങ്ങളു കരേറി, രാമൻ
ചോദ്യമപ്പോൾ വന്നതാലേ തമ്പിരാക്കൾ ചൊന്നാരെ. ൮൨

പാനിലമങ്ങൊരുവിധം സാദരം മനതാരിൽ
ധാർമികരുള്ള വഴിതോറുമാരാച്ചു
മുനികൾക്കുള്ളതൊട്ടു ഞാൻ വിട്ടുവിച്ചുകൊണ്ടി-
ങ്ങലിക മെന്ന തമസാതടസീമനി രാമൻ. ൮൩

ചാതുപ്പിരാമുനിയൊടു വിലസുന്ന സദസ്യാ മഹാ-
സ്ഥലങ്ങളതിലതിലാൽ പുറപ്പെട്ടതിലിച്ചു
വിലസ്സുതം ദുഃഖമുറങ്ങിയ നാട്ടുകാർ-
ഒന്നുമറിഞ്ഞീലത്തെളുവന്ന വിടായ് ൮൪

വാണിച്ചു പൊന്മണിരഥത്തിനെയങ്ങോടു
കിഴക്കിൽ തിരിഞ്ഞു വഴിവിട്ടു വനത്തിലൂടെ
വന്നിലപ്പൂവുമായിയിൽ വിലസിച്ചുനാതാം ഗുഹൻറ
കാനനത്തിൽ പ്രിയം വളർത്താനവിടേക്കു ചെന്നു. ൮൫

പ്രീണിച്ചു രാമനുടെ ചെയ്തികം ശുശ്രൂഷ-
ക്കൊണ്ടിക്കലീശനോടുപകർത്തു വിനീതനായി
ദ്വാനിക തന്നെപ്പടി രാമനാ കാട്ടുമെയ്യോ
കാനനിക വച്ചു പുണ്യതരമായിപ്പൂണ്ടുകൊണ്ടാൻ. ൮൬

താതാജ്ഞയിൽ കടിയ നിഷ്ഠയെഴും മഹാനോ-
ടേതൊരു മന്നവനുതീതിയറിഞ്ഞിടാതെ
മാതാവതുപ്പടിയതെങ്കിലുമിന്ന ചിത്തേ-
ജാതാഭിമാനമറിയിപ്പതു കേശമെന്നാം. ൮൭

പട്ടാളവും പരിചയും പറഞ്ഞു പൃതനാൻ
കൊട്ടാരവും മതിലുമിങ്ങു തയാറു ചെയ്യാം
തട്ടിപ്പു പ്രതിഭയോടു മനോരഥങ്ങൾ ചിന്തം
ചൊട്ടുകിട്ടിയെന്നാലുമീ തവ വാസയോഗ്യം. ൪൭

തെക്കേക്കരയ്ക്കു രാജ്യമിതു നിന്തിരുമേനി വാഴ്കെ-
ന്നിങ്ങനെ മന്ത്രവൃന്ദമൻപൊടു കാണ്മു നിത്യം
സന്തോഷപൂൎണ്ണമനസ്സോടെ നിരന്തരമെപ്പോഴും
സഞ്ചരിച്ചിടുന്നതിനിനിക്കു മനോരഥം. ൪൮

ഭംഗമെഴുന്ന കടൽത്തിരകളിലെത്തുന്നതാമി-
ദ്ദൂരാന്തരം തവ തപസ്സിനു തക്കതല്ലോ
സങ്കല്പമൊന്നിലതു നന്മയാകും വാഗ്മിയാൽ ന-
ന്നിലയെപ്പറ്റിയൊരാശയുണ്ടെനിക്കു മനം. ൪൯

താപ്പൂമന്ത്ര കല്പനം ചെയ്തുള്ളൊരു നാലു ഭാഗം
നിഷ്കളങ്കഗുണനെ നോക്കിയിരുന്നിതപ്പുറം
വല്ലപ്പോഴും വസ്തുക്കളിലും, പിന്നൊരുങ്ങി വിട്ടി
ട്ടുപ്പുപ്രവൃത്തി തുടങ്ങുന്നു നിത്യമൊന്നു. ൫൦

കല്ലിച്ചിട്ട പ്രാന്തമുള്ളിലൊരു നഗരം തിര-
ളുന്നതായ തരംഗിണിയിൽ പൃഥ്വീശൻ
അപ്പുറം പരമ പവിത്രതയോടിരുന്നിതു കാ-
വൽത്തുറയിലതുപോലെ പരന്ന വീചി. ൫൧

എല്ലാരിലും സമതയുള്ള മഹാത്മജൻ
വല്ലാതെ കാട്ടിനു തിരിച്ചു കരാരകൾ
കാണുന്നതിനു കഴിയാതതുപോലെ പൃഥ്വിൻ
താണാൻ തദാ ചരമശൈലനിതംബമെങ്ങ. ൫൨

വന്ദിച്ചു സഹപ്പതയെ രഘൂത്തമ,നസ്സുമന്ത്രൻ
മന്ദിച്ചുഴിച്ചു തുരഗങ്ങളെ നിർത്തിയാരാൽ
നന്നിച്ചു ചെൻ സഖിയാം ഗുഹനോടു താനാ-
നന്ദിച്ചിടാതെ ചരിതങ്ങൾ പറഞ്ഞിരുന്നാൻ. ൧൮

തല്പം വിരിച്ചിലകൾകൊണ്ടവനന്നു താനും
വിൽപ്പൂണ്ടവൻ തദനു ചുള്ളിയുറക്കമായാൻ
തൽപ്രാന്തഭൂമിയിലിരുന്നവർ നിദ്രവിട്ടും
കല്പാന്തഭൂതരവതാർ ഗുഹനും ലസിച്ചാൻ. ൧൯

പിറ്റേന്നു രാവിലവരെല്ലാരുമൊത്തു, രാമൻ
തെറ്റെന്നു തീർത്ഥവഴിപോയ് വിജയം വഹിച്ചു
ചെറ്റേ ഗമിച്ചു കരകൂടി കടന്നുകഴൽ-
ത്തീരത്തു തന്നെ ശരപൂർണ്ണ വില്ലുതിയോടും. ൨൦

ഉൾക്കാമ്പലിഞ്ഞു നൽപാദകമന്ദലനായ്-
ഭക്താഗ്രഗണ്യനായവനാ ഗുഹനെ
മുമ്പിൽ പിരിഞ്ഞു ജനകാത്മജയോടുമൊന്നി-
ച്ചുള്ളോ നിർമ്മല്യ വിനയത്തൊടു കൈകൂപ്പിനിന്നാൻ. ൨൧

പിന്നെ പ്രിയയൊടനുജൻ ചെറ്റിളയച്ചു, നാട്ടി-
ന്നന്നാ ഗമിപ്പതിനയച്ചു സുമന്ത്രർ തന്നെ
മന്ദേതരം കടവിലുള്ളൊരു നാവിലുള്ളാ-
നന്ദമാകുമൊരു തോണിയിലേറി രാമൻ. ൨൨

നൽകാമരമൊളുമൊഴികളൊത്തു കന്നാരവാറിൽ
പങ്കായമിട്ടു ഗുഹനന്ന തുഴഞ്ഞു വേഗാൽ
ശങ്കാവിഹീനമവരക്കരയെത്തിയപ്പോൾ
തൻകാൽ പണിഞ്ഞ ഗുഹനോടരുൾചെയ്തു രാമൻ. ൨൩

[illegible] കരളിൽ [illegible]
[illegible]
[illegible] മനോനിലാനി-
[illegible] ൩൦

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] വൃക്ഷമൂലേ. ൩൧

[illegible] മൂന്നുപേരും
തെറ്റാതെ നേർവഴിയിലൂടെ നടന്നു [illegible]
മായം "പ്രയാഗ"മിതി നല്ലൊരു നാമധേയം
[illegible] ൩൨

അത്യന്തനിർമ്മല [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൩

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] കൌതുകമേകമായ്. ൩൪

[illegible] മുനികന്യകമാർ [illegible]-
[illegible]
[illegible]
[illegible] കളുകളെന്ന [illegible]. ൩൫

രോഗാൽ കുതിച്ചു വിളയാടി വനാന്തരേഷ്വാ-
മാകാരകേളിപൊഴിയുന്ന പുല്ലുകളും ചവച്ച്
ശോകംവിനാ മുനികമാരികളോടുമൊന്നും
നാകഞ്ജനാന്തികളും പൊരുത്തു കണ്ടാർ. ൩൩

താപ്യാശ്രമാവാസമതാവാസമെഴുന്നിച്ചി-
ട്ടിച്ചാതിസിദ്ധികളനേകമതായ താപസന്മാർ
ഉച്ചാന്തപൂർവ്വമിഹ മാർഗ്ഗകരിട്ടതിന്നേ-
റ്റുച്ചാക്ഷരങ്ങളുരുവിട്ടുമതാന്ന കണ്ടാർ. ൩൪

നാനാമരങ്ങളിലധി കൃഷ്ണകിരാതരേനാട്ടം
ഓടിവരവിലിവരി മതസ്യായ വായ ബലമുട്ട
ശിരിച്ചിട്ടുന്ന യമശോഭികളോടുമൊന്നും
മുനാജനങ്ങളെ മൗഢ്യം ജപിച്ചിരുന്നു. ൩൫

ശോധിച്ചു താൻ പ്രാവീണ്യമുത്തമതിവ. നാനാത്
രാവിച്ചു. നായനാരിന്നു നീരുപസ്ഥ ചെയ്തു.
ലോകവശാഭാഗ്യനകളും സതതം നടത്തി
മേവീടുമാ നിയമിമാരെയുമത്ര കണ്ടാർ. ൩൬

കല്പിച്ചുകൊണ്ടു കമലാദി മഹാസനാല-
മുദ്ഗോപ്യയജ്ഞിതര നിറവിങ്കലാളിക്ക മൈത്ര്യ
ബോധാനന്ദപ്രദമതിനരുളിയതായി നാനാത്
സമ്പൂർണ്ണമാം പോൽ ചിലർ വസിപ്പതുമങ്ങു കണ്ടാർ. ൩൭

മൂലം പിടിച്ചു വിധിപോൽ നിജവിപ്പ് വിട്ടി-
ട്ടുടൻകൊണ്ടിതന്ന ചിലർ ജീവനൊതാക്കുമാറ;
തോറ്റുമെന്നവിധമീവക ഞങ്ങളമൈത്ര്യ
നിത്യം വസിപ്പവരെയും പുനരത്ര കണ്ടാർ. ൩൮

മന്ദ്രാഭ തോരിൽ മനോജ്ഞകിയ നൃത്തനൊന്നം
കൈകളുമാളുടൻ വിസ്മയമാക്കികളെപ്പൂകരാൻ
ചമഞ്ഞിയലി വിലാസമാനായ വിപ്പുകങ്ങ
മംഗല നാനിള്ളവമകളനിലൊത്തനേകം. ൪൨

നാടകമാമാരിയ വില്ലു കലശ്ശു നന്നാ-
യാദ്ശമാലിക്കരാനമെന്ന ഞാടുന്നതിഴയാൾ
നൽശ്രുമാരമോന നാമികനേരനി നരാകം
സൽശ്രുമവരികളുടെ സ്വയംവരം കണ്ടാർ. ൪൩

രോതസ്സുടകി വളിരാജകന്യാ കാരണംസത്യ-
വാദ്വിട്ടിന്ദ്രുതിവ കൈപ്പിളളമൊഴ്ന്യ
ഇംഗിതു വാശനമായും മനമൊന്നപോലെ
കാരിച്ചിലാനാവമൊളുമകിക്കയമകള്ളു ൪൪

നോക്കിയ്യ തന്വ് വിരി മനമൊക്കുളകമാല-
ജ്ഞാനമാമാരി യന്ത്രമോടു കതിച്ചുവൻ
നൃകനികാലമക്കളുമാരായാലു നന്ന മെല്ലും
പൂർണ്ണമകളുരാമെല്ലുമായിപ്പു. ൪൫

ശൃംഗാര വിളമയുമകാര രാധ്യമാലി-
ച്ചുവരിച്ചും തന്വ മോകമാരകമാർ
മെന്നാരാമ്പിരമിമരൊന്നാൻ മൂവരെയും
മാനസമാമകിയ മനോജ്ഞ സൽക്കരിച്ചു. ൪൬

രോമിച്ചു നിന്ന മനിവുകൂമമനാമ മാർഗ്ഗം
പോമിച്ചുവിലമവൻ നന്ന വനമധ്യുക-
ന്മോദിമ്പയായ് കര കുവിമൊന്നകന്ന നല്ലാ-
രാമിതുനമിനിയതാം നിരിയാളു കണ്ടാർ. ൪൭

ശസ്ത്രായുധാദികൾ മുദാ മുളയാൽ ചമച്ചു-
ചങ്ങാടമേറി യമുനാനദി താണ്ടി വേഗാൽ
കണ്ടാരഥ യോഗികളിരിക്കുമതിചിത്രകൂ-
ടാദ്രീന്ദ്ര[illegible]കത്തിലുയർന്ന കണ്ടാർ. ൪൮

ശാന്തം മൃഗാവലിയതും മുനിസംഘമത്തിൽ
പ്രാന്തപ്രവർത്തനവശാൽ പകവിട്ടു തമ്മിൽ
[illegible]ക്കളൊത്തിഹ കളിച്ചിതു, സംഗമത്തിൻ
[illegible] ബുദ്ധി[illegible]കിലാർക്കും.? ൪൯

[illegible]
[illegible]
[illegible] മുനിമാരെ വണങ്ങിയാശീ-
ർവ്വാദം വഹിച്ചു നിതരാം പരിതോഷമാർന്നു. ൫൦

[illegible] തീർന്നിതു [illegible]
[illegible] രാമചന്ദ്രൻ
[illegible] മുനിമാർ[illegible] താൻ
[illegible] വളർത്തിയിവിടെ മോദമിയന്നു വാണാൻ. ൫൧

കൈകാരവാണതും [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൫൨

ഗേഹം വെടിഞ്ഞു ഗഹനത്തിനു പോയ രാമൻ
[illegible]ച്ചു നമ്മെയൊരുവേള തിരക്കുമെന്ന്
ഊഹിച്ചു താൻ ചില ദിനം ഗുഹനോടു കൂടെ
മോദം വളർന്നവിടെ വാണു സുമന്ത്രസൂതൻ. ൫൩

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൪

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൫

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൬

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൭

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൮

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൪൦

മേകൻറ രാജ്യമീതിൽ പുത്രവിരഹ ദാൽക്കെട-
ങ്ങേകമൊരമ്മയെ മുനി ശാപകഴിച്ചതില്ല
ആ കൃത്യക്രിയ നടത്തി വരുന്നതിനാ-
ൽനമൊരമ്മാന്റ പാലനം തന്നെ സർവോപായമാർ. ൩൨

ശോകിക്കരുതിൽ ഉരുതന്നിന്നു മാനിക്കുലം
മനസ്സാദിത്തപ്പാനായ അപ്പൂപ്പുമാർ
ഭൂപാലനാക്കളുള്ളവയെമൊരു മാനികുലം-
വേദ്യൂപമയ്ക്കു നിയമിക്കിൽ നടക്കയില്ല.

ചെമ്മാനമിന്നിവനെന്നറ്റു ഭാവുന്നൊമ്പര
ഭേഷിപ്പ നിതയ്യുതീ പാദനയാക്കാകപ്പൂ!
തൻപ്രാണനാഥനൊടു കാട്ടിൽ നടക്കയാലി
ണിമാക്കം തരിയെത്തന്നു കരയാതിയുന്നു.

കേണാനിക്ക സീത ഭക്തളെങ്കിലുമമ്മയെന്നോർ
നാണിച്ചിടാതവാക്കം പദ്മിനി വനത്തെപ്പറ്റി
പ്രീണിപ്പിക്കാതെ തനിച്ചു. ഉറപ്പായും
കണ്ണിപ്പ കാലിനൊടു നൊമ്പരമേകിയോ വാൻ. ൩൩

പുഞ്ചിരം കൊണ്ടു വിരചിക്കുന്ന മെത്തമേൽ മേ-
നിണ്ണൻ പാദം മതി മയങ്ങിയുറങ്ങിയപ്പോഴും
കണ്ണും തിരിച്ചുവരകയൊരുവരോടു കാക്കൽ
തിണ്ണം മൂവാ നരോത്തമനായുധമേന്തി നിന്നാൻ. ൩൪

ഇത്ഥം സുമന്ത്രരറിയിക്കുമൊരാത്മജന്മാർ തൻ-
വൃത്താന്തമൊക്കെ നരപാലകനേറി കേട്ട്"
മാർത്താണ്ഡവംശ്യനായുള്ള കലഹ മൊന്നാ-
നാർത്ത്യാ കിടക്കയൊരു കോസലപുത്രിയോടോ". ൩൫

[illegible]-
[illegible]
[illegible]
[illegible] തോന്നി. ൩൬

[illegible]-
[illegible]!
[illegible]-
[illegible]. ൩൭

അനന്തരം [illegible]
[illegible] പ്രകാരം
[illegible]
[illegible]." ൩൮

[illegible]-
[illegible] കാട്ടുമണി
[illegible]
[illegible]. ൩൯

[illegible]
[illegible]
ആരാകിലും മമ പിതാക്കളെ [illegible]-
[illegible]. ൪൦

[illegible]
[illegible]
[illegible]-
[illegible] മാപ്പു ചൊല്ലി. ൪൧

രോഷം നിറച്ചു കടമെത്തിയനന്തരം ഞാൻ
നമ്മൂപ്പുമഞ്ജനകരാം വഴിപോലെ നൽകി
ഉത്ഭിച്ചിരുന്നു ഉത്തരോത്തരമെല്ലാ-
മുമ്മൂന്നതൊരനവർ കേട്ടു മനസ്സിലാക്കി. ൬൧

വ്യാപിച്ച തന്മതമെന വന്നവർ കണ്ടു പിന്നെ
നിശ്ചയിച്ച തിരുമഴിയിൽ വപ്പുവാണ മഹിച്ചുവർ
കാണിച്ചു നമ്മൊട്ടുതതെചൊല്ലി മുനീന്ദ്രനപ്പുറം
നിർദ്ദേശങ്ങളെന്നിതിനു പാതകമില്ല പരക്കെ. ൬൨

എന്നപ്പുറം രാവണനിദ്ദ്വയിലെത്തന ചൊന്ന-
മപ്പുറം രാമ ശിക്ഷണമയതല്ലു പിചൊൽമൊഴിയും
ന ശൽപ്രാണനാനാനി നരികെയെന്നായ ശാപമിട്ടാ-
ന്നപ്രാപ്യകാര്യമറിവുള്ള മഹാമനസ്സർ. ൬൩

ശാപാക്ഷരമുള്ള പിടിപെട്ടു നമ്മുക്കിതെന്ന-
ന്തുദ്രകാഥകമതിരുളതെയ്യു മതിന്ന ചെമ്മൻ
ശ്രീരാമനെ മകളിൽ ചൊല്ലതുവായ രാമ-
മാരോമനിലത്തു പനമുന്നുമറിച്ചു കൊണ്ടാർ. ൬൪

ഹാ രാമചന്ദ്ര കരുണാകര ദീനബന്ധോ!
ഹാ രാമരാമ സകലാഗമസാരസിന്ധോ!
ഹാ രാമരാമ രഘുകലാലയ! നമ്മ-
ളെന്നുമാറാതി നിന്നു ഇന്ന കേഴ്ക്കു പാരിൽ പരമാതങ്ങൾ! ൬൫

വ്യപസാനനിശമന നാമജപങ്ങളോടും താ-
നാഥ് മാപ്പിലൊതു പെട്ടിമരങ്ങുമെന്നു
മഹാനാമരാജമരായിപയനായ്ക്കളായാനി-
ച്ചുൾക്കനുവാദമിതി ചരിച്ചു വിലപമനാലായാർ. ൬൬

[illegible] പ്രവേശിച്ചു നോക്കെ
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൪

[illegible] തിരിച്ചും
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൫

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൬

[illegible]
[illegible]
[illegible] നില്പൂ കഷ്ടം!
[illegible] ൩൭

[illegible]
[illegible]
[illegible] പോലിതാ നേരം
[illegible] ൩൮

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൯

സഞ്ചാരമില്ല പവമാനനു തെല്ലുപോലും
ചാഞ്ചാട്ടമില്ല തരുഗുൽമലതാദികൾക്കും
മഞ്ജുക്കളാം ... കിളികൾക്കും
... നിശയായ് ... [illegible]

ക്രൂരതയുള്ള നിശയാം പിശാചി പോകും-
... കാണുന്നിതിങ്ങൾ
... വാച്ചൾ
... നിശയാകയാൽ [illegible]

പിന്നെപ്പുരാരി ... ശിവ്വു:-
...
സരോരുഹങ്ങളിലോരോ ... പാദം
... കൊണ്ടു ... [illegible]

കാര്യം കേട്ടു ... വന്നരാ-
ചാര്യൻ ചിന്തിച്ചുറച്ചങ്ങുടനെ ...
ധൈര്യം വിട്ടിങ്ങനെ ... കല്പിച്ചതോർത്തു
കാര്യം ... [illegible]

താനാട്ടിന്നധിപതനായുണ്മയായ് വന്നരി-
പ്പിന്നിലു ... പുത്രരെപ്പുണർന്നിതു്
... വിട്ടതന്ന-
... [illegible]

രാജദൂതനറിയിച്ച വാക്കിലെ-
വ്യാജമെല്ലാമറിയാതെ സാദരം
വാജിയുഗ്മത്തിലേറി യോഗ്യരാം
രാജപുത്രന്മാരെ തിരിച്ചിതേ. [illegible]

ആറാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഏഴാം സൎഗ്ഗം.

ഉഗ്രാശ്വമുഖിലൊഴാതെ പുരത്തിന്ന തിരികവെ
[illegible] നിരീക്ഷിച്ചിതു [illegible]. ൧

[illegible] വല്ലാതതാന്തരിക്കുന്നതിതു പോൽ
[illegible] നഗിലതറോത പൂച്ചുയും. ൨

ജടയും ത്വക്കും പൂരൽവടിയും ജപമാലയും
[illegible] കൈക്കൊണ്ടുടനെ വന്ന [illegible]. ൩

[illegible] കണ്ടു [illegible]
[illegible]. ൪

താനായ്ം നാട്ടിലെതാണു ജനിക്കുന്നതു നിയമം
കണ്ടാൽ [illegible].

[illegible] കണ്ടുതാൻ
[illegible]? ൬

[illegible] പുത്രനായ് [illegible] മഹാമുനി
ഇനി കല്പിച്ചതെല്ലന്നതലോചനതിനെൻറ ലക്ഷണം. ൭

[illegible] കിം [illegible]?
[illegible]. ൮

[illegible] കൊണ്ടവർ നാട്ടിൽ കടക്കവെ (൯
[illegible] കണ്ടിതപ്പുരം.

[illegible] ജീവികൾക്കില്ല [illegible]
[illegible] നാട്ട് [illegible]. ൭൦

[illegible]
[illegible] ൭൧

[illegible]
[illegible] ൭൨

[illegible]
[illegible] ൭൩

[illegible] വീട്ടിലുള്ളിൽ [illegible]
[illegible] സാവധാനം [illegible].

[illegible]
[illegible] ൭൫

[illegible]
[illegible]

നാഥപ്രഭോ! [illegible]
[illegible] ൭൭

[illegible] കേട്ട [illegible]
[illegible] ചൊല്ലിനാൾ.

[illegible] കേട്ട [illegible]
[illegible] ൭൯

തലപ്പൊക്കമുള്ളോരായ് [illegible] ആയിട്ടവർ
നിലപ്പൊക്കത്തിൽ [illegible] വിലപിച്ചിരിക്കും. ൨൦

[illegible] വിളങ്ങീടിന
[illegible]

[illegible] വാക്യം [illegible] കേട്ട് [illegible]
[illegible] ൨൧

ആശ്ചര്യം! വലിപ്പു വച്ചുവോ? വച്ചുവോ തലപ്പൊക്ക നി
[illegible] ചെല്ലുവാൻ വച്ചായി മഹാശയ!

[illegible] നിന്റെ [illegible]
[illegible] ൨൨

[illegible] കൊണ്ടു [illegible]
[illegible] തന്നെയും കൊണ്ടു [illegible]?

[illegible]!
[illegible] ൨൩

[illegible]
[illegible] ൨൪

പുണ്യശാലികളാൽ [illegible]
[illegible]?

[illegible] ൨൫

[illegible] കൊച്ചു കാളയെ നോക്കിയാൽ
[illegible] ൨൬

ആത്മപുത്രനോടിവളും കാനനത്തിനായ്പ്പോയാൽ
ഏകപുത്രിനിയാതല്ല പോകരുതല്ലറിയില്ലയോ? ൩൦

ഇത്തരത്തിലും കലമ്പികൊണ്ടുരചെയ്യുമവർകൾ
വിധിപ്രകാരം ശത്രുഘ്നൻ തൻമുഖം നോക്കി ചൊല്ലിനാൻ
൩൧

നമ്മൾ കാലയോഗത്താൽ മന്ദഭാഗ്യന്മാരാകയാൽ
നന്ദിനാഥമേകമാം പ്രാണനെന്നുറച്ചിടുക.
൩൨

മുക്തകണ്ഠികളായോരാ കൗസല്യാദികളും തദാ
ഇവ്വണ്ണമോതിനിൽക്കവേ രാഘവൻ പറഞ്ഞിതേവം. ൩൩

സൗമിത്രിയോടൊപ്പമായ ഭവതിയാൾ പാതിവ്രത്യം
സീതയാളിനി വനത്തിൽ വന്നാൽ ശിക്ഷയില്ലെന്നും. ൩൪

മാതാ മുന്നേ വിരഹത്തിൽ കരയുന്നതു കണ്ടാലും
പ്രിയമൊത്തവനോടൊത്ത് പോകുവാൻ വിടു മാതാവേ. ൩൫

പിന്നെ കൗസല്യയെ കണ്ടു വന്ദിച്ചു സൗമിത്രിയും
ഉടനെ വിരഹദുഃഖത്താൽ വിളിച്ചു നോക്കിനാൻ. ൩൬

പുരവാസികളാം വിധി പോലെ നാനാജനങ്ങളും
ആവസ്ഥാന്തരമായി ദുഃഖിതരായ് ചമഞ്ഞു. ൩൭

കൈകേയിയോടു കൂടാതെ മാതാക്കളെല്ലാമൊത്തു
പാദനമസ്കാരം ചെയ്തു പിന്നെ സമസ്തരും. ൩൮

പിതാ പിതൃവനം പൂകണമെന്നു മാതാക്കളും
ഇത്ഥം ദീനരായ് ശോകാധിക്യത്താൽ നിലവിളിച്ചുതേ. ൩൯

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
([illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

വസിഷ്ഠാദിരാജയോഗ്യന്മാരോടും സോദരാന്വിതൻ
പുറത്തിരിച്ചു ഭരതൻ തിരവാൻ രാമദേവനെ. ൫൧

ചതുരംഗപ്പടകളാലിളകപ്പെട്ട ധൂളിയാൽ
ആകാശത്തെയശേഷവും കറുപ്പാക്കിടിനാരവർ. ൫൨

സന്നദ്ധനായ് കാട്ടുനിൽക്കും ഗുഹനെക്കണ്ടു സന്തോഷ
ത്തിരുത്തുമെല്ലാം കൈക്കൊണ്ടൊരാദിത്യനദിതാണ്ടിനാർ
൫൩

ഭരദ്വാജാശ്രമം കണ്ടു പരിവാരമശേഷവും
ഭരതൻ ദൂരെ നിർത്തിച്ചെന്നു വണങ്ങി മുനീന്ദ്രനെ. ൫൪

ആലോകിച്ചു മഹാപുരുഷരത്നത്താപസോത്തമൻ
വിവിധാചാരഭേദത്താൽ സൽക്കരിച്ചു യഥാക്രമം. ൫൫

ആതഥോപാവസാനന്തരം തദ്യാനവിശേഷതയാൽ
സംപ്രീതിശാലിയാമുനി യോഗ്യതാകർണ്ണനപൂർവ്വം.?
൫൬

രാമനോടുണ്ടു ഭരതൻ തമ്പിനെ സൈന്യവും, മുനിപുത്രാൻ
ചെയ്യാനില്ലിപ്പോൾ സർവ്വമതിയാംവാള്ളുമേകിനാർ. ൫൭

ദിനം രണ്ടു കഴിഞ്ഞാണയിതന്നവിടെത്തിനാർ
മുനീന്ദ്രാജ്ഞയാൽ ചിത്രകൂടാചലാന്തികം. ൫൮

സൈന്യമെല്ലാമൊരേടത്ത് വിന്യസിച്ചു കൈകേയീസുതൻ
പിന്നെ ഗുഹനൊടുംകൂടിയന്വേഷിച്ചു രാമാശ്രമം. ൫൯

താപസന്മാരിപ്പോൾ മറിയാതെകണ്ടായ് തദാ
ഹോമധൂമസുഗന്ധത്താലടുത്തിനാൻ മന്ദമായതൻ. ൬൦

[illegible] ചേർന്നലങ്ങളിലും
[illegible] സകൌതുകം. ൩൦

[illegible] നിത്യവും
[illegible] കണ്ടെപ്പെട്ടവാൻ. ൩൧

[illegible] വസിച്ചിട്ടും
[illegible] ക്രുദ്ധമായ്. ൩൨

[illegible]കളും വല്ല [illegible] കവരങ്ങളിൽ
[illegible] കണ്ടതെ. ൩൩

[illegible] വല്ല [illegible]
[illegible]. ൩൪

[illegible]
[illegible] പൂരിതം. ൩൫

[illegible]
[illegible]. ൩൬

[illegible] കരവൊന്നതുന്നതാം
[illegible] കൌതുകാൽ. ൩൭

[illegible]
[illegible]. ൩൮

[illegible]
[illegible] വല്കലാംബരൻ. ൩൯

ശിഷ്യന്മാരെ ദുഃഖം കൊണ്ടിതെന്നാലോചിരിക്കുന്നാൻ
നിജപുത്രനായ് തന്നെ വസിച്ചു വനങ്ങളിലും. ൧൦

പിന്നെ രാമൻറെ ചാരത്തു് വന്നൊരെന്നപ്പോൾ മുഗ്ദ്ധരായ്
ജനകാത്മജയോടൊത്തു ജനിച്ചു വിശ്രുതയായ്. ൧൧

പാദമുദ്രകളുകൊണ്ടു് പൂതമായ വനാന്തരം
സാകേതസമമാക്കീടും സീതയെ കണ്ടിതോ നാഥ.
[ശ്ലോകം] ൧൨.

സുമിത്രാപുത്രമിത്രനായ് മേ പൂർവ്വപുണ്യമിക്ക്യ
മനമാനന്ദം ചേർന്നിട്ടു ശ്രീഹരിയെ വണങ്ങുമോ?. ൧൩.

അകറിനപ്രസൂനങ്ങളുളളിൽ മൂടാതിരിക്കുകിൽ
ഏതവൻ്റെ ദിക്കുകൾ കാണാതെ? കണ്ണീരേറെയൊത്തുള്ളം മൂടും. ൧൪

മുത്തണി വെയിലേറ്റിട്ടു കാനനമിതിലും മനം
ദൈവകല്പിതമാം നല്ല താമരപ്പൂവു കാൺകവേ. ൧൫

ദാനം ചെയ്തു വലയും കുളുർത്ത ഭാഗങ്ങളെന്നപോൽ
രാമാദികളെ വീക്ഷിച്ചു സാദരമാം മനതാരികൾ.
[ശ്ലോകം] ൧൬

അടുത്തു ചെന്നു വണങ്ങി പതിച്ചു പ്രാർത്ഥിച്ചവർ
ഉടച്ചു കൊണ്ടു ജനകൻ നാട്ടുനീങ്ങിയതോതിനാർ. ൧൭

സീതാസൌമിത്രി സഹിതൻ രാമനായി വരുന്നേരം
മുന്നേ പതിച്ചു മോഹത്താൽ കേണു മാതൃജനങ്ങളും. ൧൮

മുഖപാദരായിതരാമെ മുകവാൻ മതിയാവിധേ
അഷ്ടമസംഭവനായ കൈകേകിയാനന്ദ ദേശികൻ.

ഉടുക്ഷൗമവും പിന്നെ മരവുരിയുമേന്തുന്ന രാമനെ
രാജധാനിക്കാരൊന്നായിക്കണ്ടതിശയിച്ചിതവൻ മുഖം. വൃ

ഞങ്ങളൊന്നുമേ നാട്ടിലെത്തുകയില്ലയെന്നാകല്പ്പിച്ചൊരു ശാസനം
എന്നുരച്ചു നിഷേധിച്ചു രാഘവൻ ഭരതോക്തിയെ. വൃ

ഇതു കേട്ടു ഭരതൻ രാമപാദുകങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ടിട്ടു
ചെയ്യേണ്ടതാവാൻ വന്നതാം വാക്കതെന്നതേ. വൃ

കിരീടാദിയെ വേർപെട്ടു ഭരതൻതന്റെ മസ്തകം
ഇരുന്നപ്പി രാമന്റെ മെതിയടിപ്പുത്തീടുവാൻ തദാ. വൃ

ജ്യേഷ്ഠാവാസം പാദുകമാത്രം വാങ്ങിയാലവൻ
മുട്ടുകാരൊടുമൊപ്പം നാട്ടിൽ കൈകേയിതൻ സുതൻ.
വൃ

വിഷയാസക്തി കൂടാതെ രാജ്യഭാരം ധരിച്ചായ്
ജ്യേഷ്ഠന്റെ വരവും പാർത്തു പുരവാസമതകന്നവൻ വൃ

രാമനാഗമിക്കാഞ്ഞതാൽ രോദനകണ്ഠരോധനം
നാടുവിട്ടാരാഞ്ഞു നന്ദിഗ്രാമത്തിൽ മേവിനാൻ.
[യുഗ്മകം] വൃ

പ്രേമപിതാവിലെന്ന രാമാദികളനന്തരം
വംശയോഗ്യോചിതാചാരം വഹിച്ചു യൗവനാന്തരേ. വൃ

ഒരിക്കൽ പന്തലിൽച്ചൂതമരത്തിൻ ചോട്ടിൽ രാഘവൻ
വൈദേഹിതന്റെ മടിയിൽ തലവച്ചുറങ്ങിനാൻ.
വൃ

കാകാകൃതി ചമഞ്ഞന്ന് പാകശാസന നന്ദനൻ
നഖത്താൽ മുറിവേല്പിച്ചു മുഷ്കൻ സീതാകുചങ്ങളിൽ. വൃ

സലക്ഷണാദിപ്പൂണാരമേലുള്ള രഘുനന്ദനൻ
കാണിച്ചിരുന്ന വൈമുഖ്യം തീർപ്പാൻ താൻ പഴിയൊറാ-
ണ്ടാൽ. ൯൦

അപ്പോൾജനൻ വൃത്താന്തമൊക്കെയും കണ്ടറിഞ്ഞുടൻ
രാമചന്ദ്രനിഷികാസ്ത്രമയച്ചാനവനെ പ്രതി. ൯൧

ഉടലെല്ലാം വെടിഞ്ഞാകിലൊട്ടുമേ പ്രാണനന്നവൻ
കത്തിനാലേറെക്കണ്ണൊന്നകളഞ്ഞതായുസ്സുനേടിനാൻ. ൯൨

ആവാസകാമ്യമൂലം ലക്ഷിച്ചു രാഘവൻ മുതലായവർ
മാമുനിപ്രേഷ്ഠർ ചൊല്ലിടുമാരമ്യമാശ്രമസാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ. ൯൩

ആവക്കുന്നുകൾ തീർത്തിട്ടാലഥതി കാമിച്ചുവാൻ
രാവിപ്പു ഘോരകാന്താരം പ്രാപിച്ചായഥ നിർഭയം. ൯൪

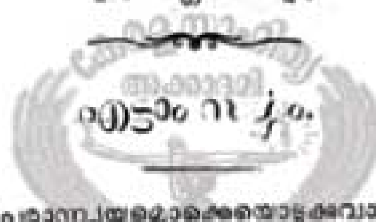
പോരായാം രാമനെക്കണ്ട് തിരിവിക്ക ഇളയെന്നിയെ
ചൂരം വന്യമൃഗംകണ്ട് തൊഴുതാതിഥിച്ചുനിൽക്കവേ ൯൫

സൌശീല്യാദികളേറുന്ന വശിയാമത്രി തന്നെ
ആശ്രമം പുക്കു മുനിയെ പ്രണാമം പൂണ്ടു കൂപ്പിനാർ.
[യുഗ്മകം] ൯൬

അന്നേ കണ്ടാ ദിവ്യാനസൂയാദേവി-
യെന്നപോലെ രാജാദികളും-
അന്നേരമ്യനതായെയാത്രിയതിനോ-
ദാർപ്പങ്ങളേകിടിനാൻ
ചിത്താനന്ദമിയന്ന തന്നിതയും
സീതയ്ക്കുസമ്മാനമായ്
പ്രസാധിതാലവ്യഞ്ജനാദിതാപ്രതി-
ച്ഛത്രങ്ങളേകിനാൻ. ൯൭

വാതായനോജ്ജ്വലതിൽ പുരനാരികളാൽ
ആലോകിതം വരവൊടേ
നാനാവിധോത്സവമെല്ലാമങ്ങിരവരൊടൊപ്പമാ-
ഘോഷിച്ചു ലോകാധിരാജൻ
കൊണ്ടാടിയാറി വല്ലാതെയായി ഭുജഗേന്ദ്രവാ-
ണ്ണുന്നതിയ്ക്കുതയാകാൻ
കൊണ്ടാടിസന്തോഷമാനന്ദമോടൊപ്പമരാജനൊടും
ഭംഗമകന്നുൾ ഗമിച്ചാൻ. ൪൯

ആറാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഏഴാം സർഗ്ഗം.

നിശിചരാന്ത്യമൊരംഗുലമോർക്കവാൻ
നിജമനസ്സിലുറച്ചു മരുത്സുതൻ
പ്രുതുശരാസനനായെഴുന്നള്ളിനാൻ
ഗഗനതലേ നടയാരണനാകവേ. ൧

വിലസദസ്ത്രതതികൊണ്ടു മരങ്ങളെ-
ദ്ദിനകരന്റെ കരത്തെ മറച്ചുടൻ
ഇരുളുടഞ്ഞു മഹാ ഗഹനാന്തരേ
വിലസിനാ ഭവിലാക്കപിടിച്ചു പോൽ. ൨

ഒഴി പൊറുക്കണതായതു തലകളിൽ
കരമേറിയ കരിമ്പുരത്തൊരെണ്ണമോ
കാരയോലിച്ചു മന്നം പൊങ്ങകം വിദ്യേശ
ഖേകലിതം കലിതം ബാല്യം കൊണ്ടുകം. ൩

വലിയ പന്നികൾ ഘോരമിരമ്പലോടി-
ങ്ങവിടെ നിന്നു കരേറി വരും വിധൌ
ഇടിമുഴക്കമൊടൊത്തു മുഴങ്ങി നാകമൊ
ടടിവിലാടി വിലാസമൊടും മയിൽ. ൪

ശിഖികൾതൻനടനം ചില ദിക്കിലാ-
ക്ഷിതിയിലില്ലാത്ത പക്ഷിഗണങ്ങളും
അരിയശൃംഗമൃഗങ്ങളും
പരമനിതം മനിതം ഉരുശോഭയാ. ൫

വിവിധ വൃക്ഷഗണങ്ങളിലുല്ല-
ക്കരിനമായവരെന്നു കേൾക്കുകിൽ
കൊടിയ രാക്ഷസ ദുഷ്ടതയോർക്കിലും
വളരെ നല്ലതതാകിലുമല്ലമേ. ൬

അതിമനോഹരമായൊരു കാട്ടിലാ-
മുനിജനത്തിനു നാശ നടക്കുവാൻ
അതിഥി പൂജകളേററു നടന്നു പോ-
ലവരെഴുന്നരുളുന്ന വഴിക്കതേ പോൽ. ൭

അവരജൻ നടകൊണ്ടിതു മുൻപിനാ-
ലവനിപുത്രിയതിന്റെ പുറകെയും
കുടവിലഗ്രജ, നിങ്ങനെ പോയി വി-
ദ്യുതിയഹോ; വയവോളനമെന്ന പോൽ. ൮

വലിയ സിംഹമൃഗങ്ങളുമുള്ളതാം
പുലികളും കരടി കിടിവൃന്ദവും
പുതിയ ശൂലമതിൻമുന മിന്നിയും
യതികളും തികളും ഋഷിഗണങ്ങളും. ൯

പരുമലരെന്നാ കോമളമായ കൊമ്പിലാ—
യവിരളാശ്രയമിപ്പതിനെന്നപോൽ
ദൃഢതരമലയാമലമൊത്തൊരു തോളിൽ വ—
ളുന്നിയാന്നിയമായടി വിണ്ണിലും. ൧൦

പരമഹാസിനി നമ്മൊടെതിരിട്ടിത—
മെന്നതാ മദന വിധിതശരാവലിയുമായ്
വഴിതടഞ്ഞവളെപ്പുഷ്പസായകനാൽ
തകിടനോടിയനോകാന ശൃംഖിതൻ. [കലാപകം] ൧൧

അനുശയമൊഴിഞ്ഞയമാതാത്മജ മര—
ന്നിളിതിടയിൽ വിടാതന്തരംഗം
ഇരവിലും സുരപാലിതനാം കൊമ്പിനാൽ
തെറിയതെറിയതൻ്റാമാ വിൾമയാൽ. ൧൨

പുതിയ മോടി കലർന്നൊരു പോർക്കാർ—
മിഴിയയാളൊത്തു സവാരിയടിച്ചിട്ട
മാലിക്കാരയായ് നിലച്ചിതായാനാ—
നാവുമാ പേരോ താനിയോ? ൧൩

ജടകളുമതു മരത്തൊലിയുമങ്ങനെ
കഠിനമാം കൈകളിലായുധങ്ങളും
ബഹുവിധക്ഷണനയനാനികങ്ങളും
ചരിതമിതിതരിയാവുമകണ്ടുവോർ. ൧൪

മുടി വളർത്തി മഹാമുനിയാകിലും
തുകിലുടുത്തു ദിഗംബരനാകിലും
ശരമെടുത്തു വനേചരനാകിലും.
മതിവരാതിവരാശയിലാഴുവോർ. ൧൫

അറികിലവന്റെ പരാക്രമമീവിധം
മറിവൊടിങ്ങു നടപ്പതുമില്ല കേൾ
തിറമെഴുന്ന വിരാധനുമന്തകാ-
ലയമതാ വനേ വിളയാടുവോൻ. ൧൬

പറഞ്ഞിക്കണെ ക്രുദ്ധനൊഴിഞ്ഞുടൻ
പരിണമിച്ചു പറന്നകലായമൻ
നിലയിൽ നില്പതു കണ്ടുമാ രാഘവൻ
ശരനിരയാലവനെ വശഗമാക്കിനാൻ. ൧൭

നടനമാടും ശരഭംഗമുനിയാശ്രമം
നൃപതിമാരിൽ നായകനായിടും
ദശരഥന്റെ തനൂജരിൽ മൂത്തവൻ
പുനരമാം നരമാംസകരാന്തകൻ. ൧൮

അറിക രാമനിങ്ങനെ രാമനെ-
ന്നഥ മഹാമതി ലക്ഷ്മണൻ
ഇതാണിപ്പൊ കട്ടിബിതി സീതയാ-
ണിവിടെന്നി വിടർന്നിതി നടന്നതാലേ. ൧൯

ജനകരാജനു സ്നേഹമൊഴുകിയും
മരുവരേകളികളുമായി ചെയ്യുവാൻ
നാടവിട്ടനിലന്നതിലും, നിർമ്മല
മുടിവിനാലി വിനോദമൊടെത്തിയോ. ൨൦

കനിവൊടും ഭഗവാന്റെ വാക്ക കേ-
ട്ടതികോപമിയന്നവൻ രാക്ഷസൻ
അലറിയമ്മതിലിട്ടു ദൂതിസ് ഏതൽ-
കത്രതി സംസ്കൃതിസന്ധിയെടുത്തവൻ. ൨൧

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൨൧.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൨൨.

താരകയങ്ങനെ തോളിലെടുത്തുകൊ-
ണ്ടവിടെ നിന്നവനാശു ഗമിക്കവേ
[illegible]
[illegible] ൨൪

കരുണയോടതു കണ്ടസിധാരകൊ-
ണ്ടവരതനിതരൻറെ കരങ്ങളെ
[illegible]
[illegible] ൨൫

[illegible] നി-
ന്നമരവാഹിനിയാമത്താഴ്കന്നപോൽ
അതുയിൽനിന്നാരത്തമൊരാസരി-
ത്തുതിരവേ തിര വെണ്ണുള്ള [illegible]. ൨൬

കരളുവിങ്ങു ബലൻ ബലഹീനനായ്
വരികയാൽ മരിയാതെ മരിക്കവേ
ഉടനവൻ നെടുവീർപ്പു വിടുന്ന കെ-
ട്ടിടിയതോടിയതൊക്കെയൊളിച്ചുതേ. ൨൭

പിന്നവിടത്തെ വനം വെടിഞ്ഞുപോയ-
ന്നിടവാരങ്ങളായിരിപ്പതിലൊന്നപ്പോൾ
കഴികഴിച്ചു വിരാടനെ കൂട്ടുവാൻ
പോതമനോമാനമോവിശ്ശിഷ്ഠജൻ. ൪൮

ചൊല്ലുന്നങ്ങനെയാതി വിനീതനായ്,
വിബുധനായകനായി നടക്കവേ
ധനദശാപവാരങ്ങളുടങ്ങതിൽ
വിനമെന്ന വരമാറാപ്പിരാവനാൻ. ൪൯

“ദശാവനങ്ങളെത്തി വിരാദ്ധനാം
നിശിചരൻ പിന്നിനു മുടങ്ങിനാൻ”
പറയുവാനിതുമുനിയൊരെന്നപോലെ-
ന്നവനെ അവനയാക്കി അഞ്ഞനാതെ. ൫൦

ഒരു വിളംബരമങ്ങനെയായപ്പോൾ
പുരിയിലും പ്രാപിച്ചു നടപ്പവാൻ
ഉടനവൻധോളുവനത്തിലൂടെപ്പോ-
തരിയ മാലിന്യമായകന്ന പോലർ. ൫൧

ജഡധരിമൊഴിഞ്ഞതമരാജ്യത
നടകൊതിച്ചുതാം ശരഭംഗനാം
മുനിവരൻതിരികെ ചെന്നതേ
സവിനയം വിനയൻപോഷകനാവുവാൻ. ൫൨

തമസ താപസനെയവർ കൂപ്പിനാർ
വിനയമാർന്നീടനാമുനിപുത്രവൻ
അവരെ മൂവരെയല്പന ചെയ്യുമാ-
ക്ഷേകമോളുക മോക്ഷമവാപ്യമാം. ൫൩

ഭാവമു കൊണ്ടിതു ഭോഗിയുമേറ്റുവാൻ
കഴിവില്ലാതുള്ളൊരു മിഥുനേ
വാപി വാരി ഒരേ മേനാ,വിവിധം
പാരിലിതാരിതുമാന്നിവരെന്നിയേ? ൩൪

കാനനിലിവിധനമെന്നു പോലെ താൻ
തപമാരിച്ചു തപോധനനാഥനം
കരപിടിച്ചു വിമാനവുമായി ഭാ-
നുപതി തേവരിതേ ബഹു വിസ്മയം. ൩൫

താനേ കരേറി വിമാനമതിങ്കലാ-
ന്നാനന്ദമാർന്ന മുനീശനാൽ
അനുവദിച്ചു കടന്നു പാലിതു പോയ്
ഭൂവന നോക്കുക നിലയിതാം. ൩൬

താവിലെ വള്ളു മഹാമുനിമാർകളോ-
ടൊത്തു രാമനമർകലത്തിനെ
കാണുവിനവനെന്നായ സത്യവാ-
ക്കവനാതാൻ വനാന്തർഭാഗനെപ്പോൾ. ൩൭

മുനികളോത്തമനായ സുതീക്ഷ്ണനാ-
നനായമതൊട്ട പൂജിതനായ് തദാ
താവിലെ നിന്നു തിരി, പുഷ്പകമതു-
ഴിയിലൂഴിയിലൂടെ നടന്നിതേ. ൩൮

കടന്നശേഷമൊരേ സമയം പുരാ
മഹി വെടിഞ്ഞതുതെന്നു കഴികയാൽ
കലി മുടങ്ങി വലഞ്ഞു വലാഹക-
തിമിരയ വാരിയ വാങ്ങുവതിന്നു താൻ. ൩൯

ചൂഴവേ മുട്ട മറിപ്പിന്നു വന്നപോൽ
കഴകളുന്നിയ വന്മരശാഖയാൽ
നിഴൽ നിറഞ്ഞൊരു ഗന്ധസംസ്തൃതമാവനം
ഗതനനായ് ത്തന്നതാളുകൾ തണൊപ്പുറ്റ്സം

തരുനിരകൾ കരങ്ങളപ്പുറമിതന്മാം
കനിവിനെ കരതാർമധുവേന്ന പോൽ
തളിരണിഞ്ഞൊരു ഗന്ധസംസ്തൃർ തപ്പു മൊ-
ഴുകതമാ മത മാനസ മാർഗ്ഗമേ. ൪൭

താവിരംഗിനിമ്മലമാകുന്നതൻ
കരമാലാൽ കനിവുമാമു ചെല്ലുവാ
പാകയാണു വിന്ധ്യമാതാളിയാ
മുനികളെ നികരേന്ദ്ര ചുളിഞ്ഞതാണ്. ൪൮

വഴി പിഴച്ചുരിയന്തിവാ വായിൽ നി-
ന്നൊഴിയുവാനതുതാങ്ങ വിലക്ഷണമായ്
പൊലിയന്നിറിയുന്ന പിടച്ചിത-
ന്നരികൾ മൂരികൾ മൂന്നു വൃകങ്ങളും. ൪൯

പവകഴിച്ചുവരുന്നില വാരണം
കലശസംഭവകഷ്ടിയിൽ മുന്നമേ
കഠിനകൃത്യമെടുത്താർ ചന്തിത-
നാം രാമൻ പരമാത്മവരച്ചപോൽ. ൫൦

ജലധിയെച്ചുവരേന്നുപോലെ കൈക-
ത്തലമതിങ്കൽ വഹിച്ചു കടിക്കവേ
ജലധരം മധുമക്ഷികയെന്നപോ-
ലകലെയാക ലയാത്മലങ്ങളോ. ൫൧

സാധുകളാകെയഗസ്ത്യതപോവനേ
മരിപ്പിന്നുമതുള്ളവരിവരെ
കഴിച്ചുഗാനിന വാസമുറപ്പു ചെയ്ത്
പിരികഴുകളേവമണഞ്ഞിതും. ൮൬

ഇനിയുമിവളെനോകവിയുങ്ങളും ക-
ണ്ടവരിലെഴുമ്മ വിലോചനാശോകവും
ഉടയവാതിനിൽ വരാനിതിനാണവാ-
മുനിവരന്നിവരെപ്പെ പണിയുതേ. ൮൭

ഉലകിലവരോടവ നിറഞ്ഞ യശസ്സൊടും
കമനനെവരുന്നോ വിധിയെന്നപ്പോൾ
നവമതിനുക്രമമിവ വന്യനാ-
ക്കനിലക്കിലെ ദേഹിയിൽ നിയമാൽ. ൮൮

പുണ്യവാന്മാർ പുണ്ണി നോക്കി നിലനത്തെ
പുണ്യകളും നൃത്തമല്ലിതിനാലനേ
വാണിയവസ്ഥിതിക്കുന്നവേപ്പു നാർ-
[illegible] ൮൯

കൊടിയതാലിപ്പുലനോന പുരാതി താൻ
സഹജനെ നിറനിപ്പുരാഗനിയിൽ
മരിതനാം, മനിയെഴുത കണ്ടിത-
ല്ലമനം മനുഷ്യനാതികൾ. [വിയോഗിനി] ൯൦

ദിനകരോപമനായ് വിലസും നികിയ-
ങ്ങാലിനാ വിലസുന്നൊരു യോഗിയ
ചരിതമോർത്തി വണങ്ങി വിനീതരാ-
യവരെന്നാ വർത്തിനൂപതിമാരുടെ. ൯൧

കനിവൊടുമുനി കണ്ടിതെഴുന്നേററവൻ
കരയുഗമതു കൂപ്പിയ മുനീശ്വരൻ
കരുണയൊടതി വാത്സല്യമേകി നൽ
ഇണവൃഷിനനാമീശ്വരനെന്നവൻ. ൩൨

താപസവിളംബിനിശയോടൊത്ത് മഹാ-
മുനിവരൻ രഥിഭംഗത്തേകരെ
നിജകരത്തൊടു കൊണ്ടിരിക്കവേ വാൻ-
കരണിതാരമിതാമരമന്നിലേ?. ൩൩

കനകമയിരകൊമ്പിൽ മുനി
മുനിവരൻ കൂപ്പിയ രാഘവനെ
ർനിരാമയം ഒരു കഴ്ചകിച്ചിത-
നുജനോടെങ്ങനെ ശകിക്കം കുപ്പവോൻ. ൩൪

പരിചരിച്ചുമാരാമചന്ദ്രനെ
പരിമളം നന്ദനം കല്പകങ്ങളാൽ
പലിമയോടെ വന്ദിതനാമസനാ
സുകൃതവാൻ കൃതവാൻ ബുദ്ധവിസ്തൃതം. ൩൫

അതിഥിമാരാർ കൂറകളും ക്രമാൽ
അഭ്യരമിത കൂനമേങ്ങളാൽ
തായികൂർപ്പരാകി മുനീശ്വരൻ
വിനയമാന്യമാത്രപുണ്യനാണ്. ൩൬

കരണിയാരവേഗൾ പ്രസന്നതാ
മരരോമശനോടിമെതിനാൻ
വാരതം മമ വാങ്ങിതമേകിനി-
യുമരൻ മന്ത്രനാതല്ലിനി. ൩൭

പതിനഞ്ചിനാ മാപാപമം മഠനായി
പൃതനമൊക്കെ നമുക്കു പഠിച്ചുവോ!
പലമഹിതപ്പുരമെ,ന്നതിനാറിയാം
പരമതിയാൽ! മതി മന്നവരന്മരേ!. ൪൬

അവരരൊതിമൊതിയനുകരോൾ
അവ നഗരമമന്നറിയുന്ന മഠോൾ
അവിടെയുണ്ടില്ല ഗൌതമിയായന-
നനനാലയനാലയനാൻമിളികമ നി. ൪൭

കവിതകൾകൂട്ടുകളിലെത്തനമേതിയ-
കസനമതരസം മനിപുത്രനാൻ
കമനത്തനെ വാഴ്ത്തി നമിച്ചു ത-
ച്ചുനന്ദനനകന്നുതകന്മിചാൻ. ൪൮

മനുപതിക്കു മെറ്റുനവചേംഗം
നളിനനേമവനകമകമന്ദവും
സുരവരൻറ നിഷ്ഠയു മേകിനാൻ
പുണ്യമാനരവയസം നടുത്തുവാൻ. ൪൯

അവശമാനമനമെ മനമൃതവ-
ടടിചണിതമെന വാഴി നടന്ന പോയ്
അറിയ ഗൗതമിതന്നരികത്തിലു-
ന്നുവനം വനം പാമണന്നതുതേ. ൫൦

ഭുജഗമാലഗമനാവലം
കളുമാ വിനതാതമെക്കുവൃന്ദായ്
അവിടെ വച്ചവർ കണ്ടു ഭടായുവാം
പറവയെ വയേറവ കിടന്നപോൾ. ൫൧

വനിയ തോണിയിൽ നിന്നുകൊണ്ടൊരു [illegible]-
ളെന്നു തിരിച്ചും ചിറകൊണ്ടി[illegible]
[illegible] ദേവി[illegible]-
പ്രകൃതിയാകൃതിയാ[illegible]?. [illegible]

ക[illegible]ിലുള്ളൊരു വെള്ള[illegible]
ക[illegible]തിലുള്ളൊരു [illegible]
[illegible]യാ[illegible]തിരിട്ടു ത-
[illegible]ത്തിലെ[illegible]. [illegible]

[illegible] വ[illegible]
-ത്തിര [illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] വള്ളി[illegible]-
[illegible]
"[illegible]-
[illegible] [illegible]." [illegible]

കളിറി[illegible] വില്ലിൽ വ[illegible]-
[illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] പ്രിയ[illegible]-
[illegible] വരെ [illegible]. [illegible]

ഇവനൊരുവൻ വൃഥാ കൊലചെയ്തൊലാ
തവചരിതത്തിൽ വഴങ്ങിവൻ സദാ
ഇവമൊഴി നിന്നുമടുത്തു ചെ-
ന്നവമാനമോടെ കൃപ്പിനാൻ. ൧൦

അവനൊരാളു പിടിച്ചു തല്ലൊടി ന-
ന്നപുരവാടികയിലിണക്കി ദൂതമാൻ
അരികിലുള്ള വൃക്ഷമൊന്നുപോ-
ലുയരമായതമാണു വളർന്നിതും. ൧൧

ഉരതലത്തിലൊരാളുമെന്നു ത-
ന്നാമനങ്ങു കരുത്തിലാസനമായ്
ഇതമങ്ങു നിറമാമിനിതന്നാളും
മഹി പാദവിഹാരമനൽപ്പനായ്. [[illegible]] ൧൨

ബാലകവല്ലഭന്റെ ഹിതത്തിനായ്
വിലസിടുന്ന ശരത്തിനെ നിർദ്ദയം
പലിഭവിപ്പതിനൊത്തിയിന്നുകയോ
വിലസമായതമാണി പരിഷ്ക്കുതാൻ. ൧൩

തഴച്ചിടും ഞാറ്റിൻകരകളും ചില നെല്ലോലകളുമായ്
പച്ചത്തേരോട്ടമിച്ചിട്ടുമറുവിധം മണ്ണതിനാലും,
മുപ്പും, പാടങ്ങളും, കരകളിലുമൊപ്പം വരികയാൽ
കിഴക്കൻ കാററം കൊണ്ടതുപൊഴുതുലഞ്ഞാടി വഴിപോ
ൽ. ൧൪

നൽത്താലിക്കമ്പ്രഭ തന്നിലും ശിശിരമാ-
മപ്പന്നച്ചാറിലും
കുഞ്ഞുഞ്ഞതിൽ മുഷിച്ചിട്ട് വെളുത്തിരണി-
ഞ്ഞാടിടുന്ന മടത്തിലും

ഭൂതലകന്നായ ചന്ദ്രകാന്ത ശിലയിൽ-
പ്പൊലും വെളുപ്പായി പോ-
വതുപ്പിൽ ജനാന്തസ്സു ചന്ദനമ-
ന്ദാനാൽപ്രവാഹത്തിലും. ൧൫

കണ്ണും വെണ്മതൊന്നി തനായൽ തനുതി-
ങ്ങപ്പൊഴിപ്പച്ചുവെള്ളം
തൊഴും ക്രമേണ വന്നു, കളിയിലായ വാന-
പ്പന്തിനോരത്തിനൊപ്പം
കണ്ടകണ്ടായ് ജനശ്രീയശവിലസിതമകിലും;
താരത്താരാഗിരിനേപ്പോൾ
വിട്ടാർ പൂജാവിനോദോ കളികളിലെന്തഖി-
ലാരത്നമും ലോകരെല്ലാം. ൧൬

പൂണ്ടുവെച്ചുകല്ല കെട്ടിച്ചുമതാ മുഖമാം
വെള്ളമൊട്ടോ മറികൾ
പൂണ്ടിപ്പുഷ്പമാരാൻ പുള്ളുവെട്ടുവോളം മുകിലകാ-
ണുള്ള നാൽപ്പാൾത്തണിക്കം
പൂണ്ടിക്കൂട്ടങ്ങൾ തിരിക്കെട്ടിയുമരുവൃക്ഷ-
ന്നിട്ടുമാറാൻ പുകഞ്ഞും
പൊങ്ങിച്ചിട്ടം ചിലക്കുകരവെയുടെ ഭവ-
ദ്ദപ്പടിയാം നമ്പ വന്നു. ൧൭

ഉച്ചസ്സും പുക പോൽ പൊടിച്ചു കളിമ-
ന്നിട്ടുന്ന മണൽത്തിൻകണം
തെച്ചും താപമിയന്ന വാരിജകലാ-
പാതേ മയങ്ങീടവേ

മാതൃപ്പുരായ് വിധ പിടഞ്ഞു വന്നിട്ട-
റിയുന്ന വേശ്യയ്ക്കു-
[illegible] മകളിൽ കടികിന-
മ്പും മുതലി തന്റെ. ൧൫

[illegible] വിരകൊണ്ടു തെളിവാനായു-
ണ്ടുള്ള വിരവാൾ വി-
[illegible] തലമുടിയിൽ വി-
ഴ്വാർന്നു [illegible]

മാലാന്തിലിന വേശ്യപോൽ വിശരിയും-
നിലട്ടികാനാകട്ടും
[illegible] നുണ്ണും, മുടിതലകൾ
[illegible] ൧൬

[illegible] മുടികളുടെ മഴി [illegible]
ക്കൂട്ടം പകിട്ടാക്ക വി-
[illegible] തീർന്നില്ല [illegible]
[illegible]
മതിലുള്ള [illegible]
[illegible]
നടനിക്കും കളിവാവവാനായി തെക-
വാളിട്ടിട്ടി ചിലർ. ൧൭

[illegible] കൊളളിവലിച്ചു മുഖങ്ങൾ വി-
ട്ടും വിളിച്ചുററും
മുതലകളിലാം പിശാചിനെയും വി-
ല്ലോടിച്ചു പിന്നെച്ചിലർ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൮

[illegible] ൩൯

എട്ടാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഒൻപതാം സർഗ്ഗം.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൧

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൨

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩

സ്ഥിതസ്യ സ്വധിക്ഷിപ്പാദവായമോഹന-
ശ്രീരാമവാൾത്തലയെ മെയ്‌വിലോഭമേ
രാജസ്ഥിരാമർത്താങ്ങുടനിന്റ്യ മൃതമാ-
ഭൂപാലി മാരാത്മിഷയോടും നിത്യമായം. ൪

ഭാഗ്യവാന്മാരെന്നാമിവരെൻറ മാതൃ-
ഭൂമിയ്ക്കുമൊപ്പിച്ചു വെച്ചു പോരു
മാമകരത്തെ വിധിയവന്റെ തൊറി-
ക്കില്ലേ വായ്ക്കുന്നതിനൊരു ന്യായം.? ൫

ഭാഗ്യശൃവിത്താമിവർ മാരലിയികൾ
പൂവനാനാനുമ പെടി പൂണ്ട കേശം
പ്രാവൃട്ടിലെകാർമുകിലിന്റെ വണ്ണം
തങ്ങിന കാമൻ്തശയെന്ന തോന്നും. ൬

ഖുണങ്ങളിലൂട്ടുകളുടെ പോരിൽ
കീറിനിലയെ തന്വിയിൽ കളഭാൽ
ചേലനിലപ്പാറിയിട്ടകളെന്ന നാമ്യം
കാണിച്ചു തീർന്നവളാനോമം. ൭

ചെന്താമരപ്പൂവിലാമാമിനികൾക്ക
മന്ദം കരയുന്നൊരു ലോചനത്തിൽ
ചിന്നും മഷിക്കൂട്ടിന ഖഞ്ജരീടം
സന്തോഷമുൾക്കൊണ്ടു കരം തൊടുക്ക. ൮

തൊണ്ടിപ്പഴംപോലെ ഇരുന്നതാനി-
പ്പുണ്ടെന്ന ചൊന്നാൽ മതിയാകയില്ല
തൊണ്ടിപ്പുവപ്പുന്നമിരിക്കയില്ലു-
ന്തണ്ടിപ്പുവപ്പോ? സമവായസിദ്ധം. ൯

മാരക്ഷിതീശനാമവൻപ്രിയമ്പും
പോരിൽപ്രചണ്ഡം വിജയിപ്പതിന്നായ്
പൂണ്ടായ കോദണ്ഡയുഗത്തെ ത്തോന്നും
കണ്ടാൽ നമുക്കിപ്പുരികങ്ങളും രണ്ടും. ൧൦

എൾപ്പൂവിനും ചമ്പകമൊട്ടുകൾക്കു-
മെൾപ്പൂവിലംഭോരുഹകണ്ണികൾക്കും
സൗലഭ്യമേകുമ്പടി ഭൂഷണത്തോ-
ടാലക്ഷ്യമാം നാസികയെത്ര ചിത്രം! ൧൧

സൃഷ്ടിക്കുവാൻ സാമഗ്രിമിക്കുമതിൻ
പുഷ്ടിക്കു സർവ്വാംശമെടുക്കയാലേ
കഷ്ടിച്ചു ലോകർക്കായ തുച്ഛമാർന്നും
ദൃഷ്ടിക്കു കാണുന്നിതു ചന്ദ്രമസ്സിൽ. ൧൨

വെള്ളിക്കിടാരം ശശിയില്ലിതോർത്താ-
ലുള്ളിൽക്കറുപ്പുള്ളതു കാണുകപ്പാൽ
പുള്ളിക്കുരംഗേക്ഷണതൻ മുഖത്തെ
തള്ളിച്ചു വിട്ടാലിതുഴിഞ്ഞിടുന്നോ? ൧൩

പൂന്തേൻമൊഴിക്കുള്ള മുഖത്തിലോലും
ചന്തം പഠിപ്പിച്ചു മടങ്ങിയോരാം
ചെന്താമരോജങ്ങളും സപ്ത്നിനിതം
മുകുളിച്ചുനിൽക്കുന്നു ഖേദാധിനായ് ൧൪

കാന്തിപ്രവാഹക്കയമായ മെയ്മേൽ
നീന്തിക്കളിപ്പാൻ മദനന്റെ തോണി
പൊന്തിക്കിടക്കുന്ന കടങ്ങളായി-
ച്ചിന്തിക്കലിപ്പാർ കുചങ്ങൾ രണ്ടും. ൧൫

[illegible] പ്രസാദ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൧൬

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൧൭

[illegible] കാട്ടിൽ
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൧൮

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൧൯

[illegible]
[illegible] താൻ [illegible]
[illegible] നാരികളിൽ [illegible]
[illegible] ൨൦

[illegible]
[illegible] താൻ [illegible] നീ
[illegible]
[illegible] ൨൧

[illegible] നന്മയേറിയാൽ [illegible]-
[illegible]
[illegible] വൃക്ഷങ്ങളോട [illegible]
[illegible] ൨൭

ഹേ [illegible]! [illegible]
[illegible] പ്രവൃത്തിക്കില്ല [illegible]
[illegible]
[illegible] ൨൮

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൨൯

[illegible]-
[illegible]
[illegible]-
[illegible] ൩൦

[illegible]-
[illegible]
[illegible]-
[illegible] ൩൧

[illegible]-
[illegible]
[illegible]-
[illegible] ൩൨

ഉന്മത്തനന്ത്യാവസ്ഥം മാരബാണം
കൊണ്ടതന്നേരമേറ്റതിയ രാക്ഷസേന്ദ്രം
ഉന്മാദവൃത്തം കലൎന്നതു മാറാം
കണ്ടപ്പോഴഥാന്തരമെയില്ലിതു മാറ്റു   ൨൮

ഉൾക്കാന്ത കാര്യത്തിനൊരു ശൌര്യമൂ-
ട്ടും കൊണ്ടു ബാലിപ്പൂതൽ വരാതാ
തൈക്കല്ലിയാം മൈഥിലി താനിമതല്ലാ-
മുന്നേ വിരോധിച്ചു ചിരിച്ചു മന്നം.   ൨൯

രോളും കറങ്ങുതേങ്ങിലുമിതു വാനിൻ-
മേളിൽ കൎമ്മച്ചുതാനാണാ നേരം
കോലണ്ടന്ന മാനനായൊരിതദ്ര്യപ്രാ-
ന്മാളൂന്ന മാരി ചിരി കണ്ടുഴനെ.   ൩൦

നാണിച്ചിടാതിന്ന പരിച്ചു നിന്നേ-
ത്താനികു ഞാനൊന്ന പതിന്നേറി നോക്കം
പാണ്ടിമായം നീട്ടിയുച്ചിവന്നും
കാനിച്ചിതാ രാക്ഷസി നോക്കത്തുകം.   ൩൧

വൻചാണി പോലുള്ളൂന്നാ വാ തുറന്നിച്ചു
ഒൺചാണ പോലുള്ളൊന്ന കൈ നിവൎത്തു
താമോദയജാനകിയെപ്പിടിപ്പാ-
നന്നേരം ചോദിച്ചു നടന്നു താൻ.   ൩൨

വൈദേഹിയിത്തി കേണാലും തൊഴുതു മാരം-
ജാമിതമായ് വനാവലിതമോറിലെ
കാമജാതാലുള്ളവരായ കൈപ്പത്തും
വാമദ്ധ്യ തീൎപ്പൊന്നൊരു വൈദ്യനായി.   ൩൩

കണ്ടിച്ചു മൂക്കും മുലയും വിശങ്കം
കണ്ടിച്ചു തൽപ്രാണനാമാത്തിമൂലം
മണ്ടിച്ചു രാമേഷണ മദം കുറച്ചു
ഖണ്ഡിച്ചു നക്തഞ്ചരിയെക്ഷമാതൻ. ൩൪

പിന്നെജ്ജനസ്ഥാനനിവാസിയാകും
കന്നത്തമേറുന്ന ഖരന്റെ മുമ്പിൽ
ചെന്നിട്ടവൾക്കിങ്ങു പിണഞ്ഞ വൈരൂപ്യ-
മിന്നിന്നപോലെന്നു പറഞ്ഞിതെല്ലാം. ൩൫

പോരാളവൻ തൽപ്രിയസോദരോക്ത്യാ-
മീരേഴുപേരാൾകളെയയച്ചു കോപാൽ
ലങ്കേശസോദര്യകയോടവരൊട്ടും
പോരാട്ടുവാനായ് നരരോടു മൂഢർ. ൩൬

ചൂണ്ടിക്കൊടുക്കുന്നതിനായി മുൻപാ-
മണ്ടിച്ചിതപ്പോരരിയെ ദ്ദൂഷണർ
തെറ്റെന്നു പോരാളുകളാൽ ദുർന്നിമിത്തം
കണ്ടിട്ടവാൻ സംഗതിയായ പോർക്കലെ. ൩൭

അപ്പോൾ ഖരൻകൂട്ടരുമൊക്കെ രാമ-
ന്നമ്പ്പു വിലോഭിതിരുളുക്കെന്നു
കൊല്ലപ്പെടാനിങ്ങനെയെന്നതിനായ് വിളിച്ചു
കല്പിച്ചു സൌമിത്രിയൊടിപ്രകാരം. ൩൮

ഇന്നേക്കു ഞാൻ പോരിനെതിർക്ക വേപ്പാൻ
നിന്നാണു നീ ജാനകിയോടുമിപ്പോൾ
ഇന്നിച്ചരരെക്കൊന്നു മറിക്കുവോളം
ചെന്നീ ഗുഹയ്ക്കുള്ളിലിരിക്കവേണം. ൩൯

പൊടിച്ചു കാതിട്ടവരെയൊഴിച്ചു-
ട്ടുന്നവൻ ഭൈരവമെരിത്തനായ്
...ണനൊൽപ്പന്നനാരാ-
... നിശാചരന്മാരെ മാർഗ്ഗണങ്ങൾ. ൪൦

...രാവണർ വന്നു നേരേ
...ന്നായുള്ളതു രാമദേവൻ
...ക്രൂരത്തെ അനുകമ്പിച്ചു-
...പരമാർത്ഥമാക്കി. ൪൧

പാപങ്ങളെല്ലാം ശമനന്റെ നാട്ടിൽ
...കത്തിനു പോയശേഷം
...യാൽ മുതലായുള്ളവർ
...നാശത്തിനു ...ത്തിനായാർ. ൪൨

താടകയുമക്കന്റെ കൂട്ടർ മൂന്നും
കൊല്ലപ്പെട്ടു കണ്ടിച്ചുടനന്തകനായ്
കുപ്പ കൊടുപ്പാൻ തുനിയുന്ന പോലെ
...രിണ്ടതാന ... രാമചന്ദ്രൻ. ൪൩

കാട്ടിൽ കണ്ടകനിലിനിതയോ ...-
പ്പുരിന്നടൻ ഭൂഷണനായതു കേറി
പാരിൽപ്പുരം ഭൂഷണമെങ്കിലും താൻ
കാട്ടിലെന്നായ്ത്തീർന്ന യമാലയത്തിൽ. ൪൪

തെക്കു പൊലുമുള്ളാത കണ്ണിൽ നിറ-
ഞ്ഞിക്കു കോരിപ്പെട്ടിരുന്ന മട്ടിൽ
നോക്കിട്ടു കോപത്തോടു രാമനോ വൻ-
...പോക്കറ്റവനെ ഖരൻ വിളിച്ചാൻ. ൪൫

പോരിന്നു പോരിന്നു മദീയ വിദ്യം
പാരൊന്നു പാരൊന്നു നടുങ്ങുമിപ്പോൾ
വാർപെട്ടിട്ടാൻപെട്ടു നകട്ടി നില്ലാ-
നല്ലോർക്ക നല്ലോർക്കണിമന്ത്രമി തൊൻ. ൯൬

ചൊന്നാൻ തദാ മാനവവീരനേവം
നന്നാണെനോടാ നിന്നുടെ ധിക്കൃതികൾ
എന്നോടു നീ ഭീഷണി കാട്ടിടാതെ
നിന്നീടുകെന്നാനിലമാളുന്നോരം. ൯൭

ഭൂവിൽ [illegible] നടമ്പുകൾ
സാമന്തരാർയ്യന്മാർ മറന്നു കണ്ടം
ധൈര്യം വരാതുള്ള വിധത്തിലപ്പോൾ
നേരിട്ടു നമ്മാനിവ തമ്മുഖേന ൯൮

കണ്ണാടുമില്ലാതൊരു വിണ്ണവർക-
ക്കെണ്ണാൻ മഹാത്ഭുതമെഴുപ്രമാണ്യ
ആനന്ദമേകാനവർ കൈക്കൂപ്പുകളി-
ട്ടാനന്ദപ്രയോഗത്തിലുദാഹരിച്ചു. ൯൯

ദണ്ഡമോതുമേകനാചാരുള്ളമപ്പോൾ
സ്മരിച്ചു തൻവിദ്യ തെളിഞ്ഞതുള്ളം
ജൃംഭിച്ചുടൻ താമരവാനെ ചെറിച്ചു
ലഭമാനിതൻ കൗശലമൊന്നു ചിന്തിച്ചാൻ. ൱

പിന്നെ കുമാരൻ വെറുതെ വില്ലെടുത്തു
സന്നദ്ധനായന്നു കുലച്ചു നോക്കി
മദ്ധ്യമത്ത്യന്റെ കരതലത്തിൽ
സജ്ജിച്ചു ചാപത്തെ മുറിച്ചു തഞ്ഞായ്. ൱൧

സീതാപതിക്കപ്പൊഴുതന്നു കോപാൽ
ആതാമ്രമായ് വന്ന മുഖാരവിന്ദം
സൂര്യം വിനാ കഞ്ജമതിന്നമാമാ-
രക്താഭമാമവതയെടുത്തു വേഗം. ൧൨.

അപ്പോളുടനെ വൈഷ്ണവമായ ചാപം
ചിൽപൂരുഷൻ കൈക്കുള്ളിലെടുത്തിടുന്നു
അപ്പോൾ ബലൻതാനാമവന്റെ തേജോ-
രൂപ്പം മുടിഞ്ഞതങ്ങു കളം പിരിഞ്ഞു. ൧൩.

ജ്യോവൃതിയെ മുന്നിൽ നടത്തിയപ്പോൾ
ജ്യോവ്വാന്തികം പൂക സഹോദരൻ താൻ
കേട്ടീ വിശേഷങ്ങളെ മാമുനീന്ദ്ര-
രാരുകൊടാശീസ്സു പറഞ്ഞു മോദാൽ. ൧൪

പൊന്നോതിരം രാമനു മൈഥിലിതാ-
നന്നായ്ക്ക തമ്പികൾക്കതിയൂപട്ട
ഉന്നുന്ന വസ്ത്രങ്ങൾ മുനീന്ദ്രർക്കൂടി
ഭൂഷാന്നദാനത്ത കൊടുത്തു പൊലിം ൧൫

സൽപുത്രലാഭത്താൽ നിജരൂപമല്ലാം
കല്പിച്ചു രാമാദികളെ ക്ഷണത്തിൽ
തോല്പിക്കുവാൻ കൌശലമെന്നി വീണ്ടും
കല്പിച്ചിതാരാക്ഷസി രാവണാഗ്രേ. ൧൬

പുള്ളുങ്ങളെയൊക്കെ വിളിച്ചു കൂട്ടി-
ട്ടപ്പോളതീവം കാട്ടിയിരിക്കവേ! നി
തിഞ്ഞുന്നും കാൽവച്ച വിപത്തിദാനീം
പുണ്ണാക്കമാരായ് അവ മാനസത്തോ. ൧൭

തന്മാർഗ്ഗണൻ താനഴകിൻ മഹത്ത്വം
കണ്ടാൽ വണങ്ങുന്ന യുവാക്കളായി
രണ്ടാളിതാ പഞ്ചവടീവനത്തി-
ലുണ്ടാശ്രമം കെട്ടിയിരുന്നിടുന്നു. ൬൰൮

ആജാനബാഹുക്കളിരണ്ടുപേരും
തേജോമയന്മാരതിവിക്രമന്മാർ
ആദിത്യവംശത്തിലുദിച്ചിവണ്ണം
വ്യാജാൽ തപസ്സിന്നിഹ കാടുപുക്കോർ ൬൰൯

രണ്ടാളിൽ വച്ചഗ്രജനാണു രാമൻ
രണ്ടാമനെ ലക്ഷ്മണനെന്നു ചൊല്ലും
തണ്ടാരിൽ മാതെന്നതുപോലെ ചാരെ-
യുണ്ടാ നരന്മാർക്കൊരു നാരി താനും. ൭൰

സൌന്ദര്യസമ്പത്തിനു നീക്കമില്ലാ-
തിന്ദ്രാണിയും വിണ്ണിലെ നാരിമാരും
ചന്ദ്രക്കലാശേഖരകാന്തയും തൽ-
തന്നംഘ്രിയെക്കാളഴകില്ലതെല്ലും. ൭൰൧

പ്രത്യേകമായ് തൽഗുണവർണ്ണനത്തി-
ന്നിതാവിലെന്നാലെളുതല്ല തെല്ലും
പാതിവ്രത്യംകൊണ്ടവളൊത്ത മങ്കയാളി-
പ്പാരിട്ടിലെങ്ങാനുമിനിക്കയില്ല. ൭൰൨

ശൃംഗാരസന്താനലതയ്ക്കു ചേർന്നോ-
രംഗാരപാത്രാളൊരു നിർഗ്ഗുണൻ താൻ
ഒന്നും വശക്കം തെരിയാത്ത വിടാൻ
മുക്കാലുമായാൾക്കൊരു രൂപമില്ല. ൭൰൩

കോകില പങ്കജമേ നാളുമെനി-
ന്നാരുവന്ന കണ്ണാടിയു മെന്തിനാലെവോ?
മാൎഗ്ഗമണഞ്ഞിനോ! പാരതിനുഗ്രി-
ഷ്ട്ര വൃഗ്നപികൾക്കൊന്തിനോ! പൊൻകിടാങ്ങളേ. ൩൪

വാർകുഴലിമാം മൈഥിലി പാർത്തിരുല്ലാം
ചേർക്കുവതാ ഗഞ്ചക! മൈവാന മേവും
കാർകൊണ്ടലും മിന്നലുമൊത്തിയന്നാ-
ചാർതീക്കണ്ണുമാനിപ്പൂട്ടിക്കില്ല ലോകം. ൩൫

പാരാതെ ഞാൻ ചെന്നു നിനക്ക വേണ്ടി-
ട്ടാരാമമായ കൈകാസമാകുവാനായ്
നേരായമിട്ടുമതാൻ വന്നിടട്ടും
നീലാമ്പരാവാം പളുങ്കു വാതിലിൽ ൩൬

കണ്ഠതാപമെല്ലാം ചരണോട്ടു മാലനെന്ന്
ശത്രുഘ്നൻ തൻപടയോട്ടുമെന്നി
മണിച്ചു തെക്കോട്ടുവരേവരേയും
നിണമിഴു പോരാതെ മനതിൽ മറ്റു്യർ. ൩൭

എന്നിവയും മാത്രമുപ്പറന്നാം
തന്നപ്രിയം ചൊൽവതു കേട്ട നേരം
സന്നദ്ധനാം രാക്ഷസചക്രവർത്തി-
മന്നിത്രമായ് വന്ന തികഞ്ഞു കോപം ൩൮

നൊറിനിടംതന്നെത്തു ചുളിഞ്ഞു കണ്ണു-
ഞ്ഞേറാംപുറപ്പാർന്തിയായ് കലുഷി
മോറിൽ ച്ചിനകൊണ്ടഥ ദിക്കെല്ലാം
ചീറീട്ടു ചൊന്നാനവനിപ്രകാരം. ൩൯

എന്തെന്നഹോ! ചൊല്ലുക ചൊല്ലുകിന്നു-
മാരാമരേ! രാമനിതെന്നു വച്ചാൽ,
തായും താതൻ തീയുമൊന്നാണെന്നും
മായും ദ്രവ്യം തന്മതാ മന്മനേ. ൧൦

ഭസിച്ചു കൊണ്ടിങ്ങിനെ പങ്‌ക്തികണ്ഠൻ
തരസാ മതൽ വാണാപുരം മടിപ്പാൻ
കെല്പുള്ള നക്ഷത്രമുഖരെപ്പേർ-
ക്കയച്ചു താൻ നീട്ടു കൊടുത്തയച്ചാൻ. ൧൧

അന്നേരമാരാമമതിൽ കിളിപ്പൊ-
ത്തിന്നരികിലുണ്ടായ തേൻമൊഴി!
ചൊന്നതി ഗാഢിച്ച മഹാസുരൻ താ-
നന്നിതമൊന്നോടമെന്ന മെല്ലെ. ൧൨

നാമരാമനെക്കണ്ടു പരാതിയെല്ലാ-
മമന്ദമത്ര പ്രസ്സിനെ ഞാനയിപ്പാൻ
സാമ്യായവാൽ രാഘവനെ പൃതിക്കും
പോരാളരെക്കോലമനത്തയച്ചാനൻ. ൧൩

താരകേശകേശിനിതൻവാക്ക കേട്ടി-
ട്ടാക്കാമ്യനേതിരിടിന താരകാൻ
കപിൽക്കൊമ്പനാം രാമനിരുണിയോൽ
സൽക്കാരമായ്ക്കൊണ്ടനേകം ചൊന്നാൻ. ൧൪

അയ്യോ! നിനക്കാരു പറഞ്ഞുതന്നീ-
വയ്യാത്ത വേലയ്ക്കു വഴിക്കു കേറാൻ
കണ്ണോടെ താൻ വന്ന വഴിക്കു പൊയ്ക്കൊൾ-
കീയാത്രയാരോടുമുരയ്ക്കവേണ്ട. ൧൫

തോറ്റാൽ പുരട്ടും വക്രവാദം ചെയ്ത-
ജ്ജയിച്ചാൽ വാദം നിന്ദാവചനാദ്യം
ഉദ്ധതഭേദപ്പുറമെന്നി വന്നാൽ
മുട്ടിപ്പിതാനാമെത്ര സാക്ഷിമാർ താൻ. ൯൩

തിക്കട്ടയിൽക്കൂപ്പുന്നൊരൈവരിപ്പാ-
ണോക്ഷണിതോ? ചൊല്ലുക കന്യമാരേ!
മോക്ഷപ്പു കേളുമൊന്നി നിന്ന വെൽവാൻ
തപോധനന്മാരായവർ കാത്തിരിപ്പൂ. ൯൪

എന്നെങ്കിലും മറ്റൊരുവന്നപായം
സാധിക്കുവാൻ കൌശലമോർത്തിടുന്നോൻ
ചിന്തിക്കുന്ന കാര്യവിശേഷമൊപ്പം
മറച്ചുവക്കും തൻ ഭാവങ്ങളേയും. ൯൫

അകാരണത്തിന്നമ്പിടിക്കും, സൽമ്മ
പോഷിക്കയും, വൻപരന്മാരൊന്നുവല്ല
നാരീസമൂഹത്തിനെ വിശ്വസിക്ക
നാശത്തിനാമതിനെ നാലുമാർഗ്ഗം. ൯൬

ഉണ്മാകരിങ്ങുകണ്ടുവകിന്ദ്യം
കൊണ്ടാടി നിൽക്കുന്ന ജനത്തിനെല്ലാം
ഹോമാമന്ത്രത്തിന്നൊരു കല്പകെട്ടും
ഭേദമോ നാകത്തെന്നൊരു നിശ്ച നല്ല. ൯൭

പുഷ്പാതിരിക്കുന്നൊരു കണ്ണിലിപ്പോൾ
പുണ്ണായി വച്ചിട്ടു പൊളിച്ചിടൊല്ലാ
പശ്ചാതിമർ നാമ പറഞ്ഞിടാ നീ
ഉഷ്ണാനവർഷാദിക്കുമുള്ള കാലം. ൯൮

ജ്ഞാനാഢ്യം കൈക്കൊണ്ടനന്ത്യന്ന തോന്നും
മാനാദി ദോഷങ്ങളെയൊക്കെ മാറ്റി
ശ്രീരാമനാമങ്ങളും ജപിക്കെടോ പോയ്
നീ നാളെയും നീളെയുമുണ്ടു സൌഖ്യം. വൃ.

ക്ഷേമൻ ബലൻ വൻപടയോടുമിപ്പോൾ
നാമാവശേഷത്വമനന്തരത്താൽ
ക്ഷേമങ്കരൻ മാനുഷനല്ല രാമൻ
പൂർണ്ണാനിനിക്കുള്ളൊരു പുണ്യപൂരം. വൃ.

പല പല ഗുണദോഷം പിന്നെയും ചൊല്ലിയന്താൻ
പറയുമവയെല്ലാം പങ്ക്തികണ്ഠൻ വെറുത്താൻ
മുടിവിനുദയകാലം വന്നടുക്കുന്ന നേരം
കടയതു മതിമാൻ തൻ വാക്കു ലാക്കാക്കുമോ ചൊൽ. വൃ.

പോരാർന്ന്യം പൂണ്ടുകൊണ്ടാനൻ ദശമുഖനാ“മതാൻ
രാമനെ നമ്മാൽ കൊല്ലുവാൻ
പാരിടത്തും ജയിക്കാം ചിലതിവനവനാൽ
പാകിൽ നിർവ്വാണമല്ലോ
ചാരേ പോയ് രാമനേയും ഭ്രാതരാജനെയും
മായയാൽ നീ മയക്കി-
ട്ടതാളിൽ നായർക്കിനിവിടെയെമാ-
നിശകളിൽ വാളാൽ വധിപ്പൻ.” വൃ.

ഇത്ഥം കേട്ടു സുബാഹുവിൻ്റെ മരണം
നന്നെന്നുമിക്കള്ളൻ
കനിഞ്ഞിനിയാകിലെന്തൊലിയും
കൈവല്യമില്ലെന്നതും

ചിത്തമതിൽ കുതുകമാർന്നു മാമുനിമാരിതം
കൊണ്ടാടിയെഴുന്നരുളിനാർ
വിശ്വാമിത്രനായിരിപ്പതോ രാമലക്ഷ്മണന്മാർ
കാര്യാർത്ഥമായിട്ടുകിൽ. ൮൮

[illegible]

൧൦ാം സർഗ്ഗം.

കനകകലയിതമായ കമ്രശോഭം
മനസി തെളിവോടധികം നടത്താൻ
മുനിവരനൊരുത്തനാ രാമചന്ദ്രൻ
തനിയെ താനതികമ്പനത്തിലന്നാൾ. ൧

ശൈവ്യം നിജ പള്ളിവില്ലുമൊന്നാ-
ക്കനനാളത്തിലെടുത്തൊളിച്ചു പിന്നിൽ
തിരുമേനിയൊതുക്കി നിന്നു മന്നാ-
ക്കരവും നീട്ടിയടുത്തു മെല്ലെ മെല്ലെ. ൨

പടുവാം മൃഗമൊന്നുടനെ നിൽക്കും
പിടികിട്ടും പടി രാഘവന്റെ മുമ്പിൽ
ഉടനെയതികരത്തിലൊതുങ്ങിയവൻ
തടവാത മൃഗമെന്നോണമായ് ഉടനേ. ൩

കുറവുള്ള മൃഗം കതിക്കുവാനുള്ള
കളികാട്ടിപ്പുനരൊന്നു മുരൾ കാനം
തെളിവോടഥ രാഘവൻ പതിമൊരു-
ന്നാളിവിൽച്ചെന്നു വിളിച്ചിണങ്ങി നിന്നും. ൪

ഇങ്ങൊരാൾ വിളയാടിയാശ്രമം വി-
ട്ടതിദൂരത്തിലണഞ്ഞു രാമചന്ദ്രൻ
ഇതു കൈയിലകപ്പെടില്ലയെന്നോ-
ർത്തതിഘോര സായകമൊന്നെടുത്തു വിട്ടാൻ. ൫

ശരമേറ്റ മൃഗം മറിഞ്ഞു വീണി-
ട്ടുടനെ രാത്രിഞ്ചരരൂപമായ്ക്കരഞ്ഞു
“ഒരു രാക്ഷസവീരനെന്നെ വെട്ടി-
ഹതിക്കായ്ത്തുനിയുന്ന കഷ്ടമയ്യോ! ൬

ഹാ ഹാ! ലക്ഷ്മണ! വേഗമോടു നീ വ-
ന്നിഹകിട്ടിന കാലുകൊണ്ടു നമ്മെ”
പരിദേവനമാശു കേട്ടിവണ്ണം
പരിതാപം ജനകാത്മജയ്ക്കുയർന്നു. ൭

നടകൊള്ളുക വേഗമെന്നു ചെന്താ-
ളിനിരക്കണ്ണവളോതിടുന്ന നേരം
ഇതുകേട്ടിളകൊല്ല നീയിതെല്ലാം
ചതിയാണെന്നു പറഞ്ഞു ലക്ഷ്മണൻ താൻ. ൮

മതിനാലവളൊട്ടടങ്ങി വ്യാജാ-
ത്തിമാലും മിഴിനീർ വാർത്തു വാർത്തു”
നിലകെട്ടമൊഴിച്ചു സോദരൻ താൻ
മൊഴിയെല്ലാം പൊളിയുംപ്രകാരമപ്പോൾ. ൯

ദയയെന്നതു തീരെയില്ല നിന്നാ-
ശയമോ കല്ലിനു തുല്യമോർത്തു കണ്ടാൽ
സഹായമേതന്നെയിന്നു കണ്ടുകെട്ടി-
കയമൃത്യുതിലിടാൻ മടിക്കുമോ നീ. ൰

താപസൻ ഒരു സാധുമാനസനാമാ–
ണവരാജനതിനെ സ്മരിച്ചിതേന്ന്
മാനിനിമാർ കരേ പിറന്ന നീയെ–
ന്തിന്നീ ദേഹം വഹിച്ചുകൊണ്ടുനടന്നു? ൧൧

ചതിയാൽ ഒരു കാന്തനെക്കൂടകി–
ക്കണ്ട് തിന്നതും മെത്തിയതു കൊൾവാൻ
മരണമായ പക്ഷപാതിയായ് നീ
കരുതിക്കൂട്ടിയിങ്ങനെ വന്നതല്ലേ? ൧൨

ധൎമ്മനാഥനാം നാശമെന്തിയെന്നാൽ
സ്വയമാമെന്ന നിന്നെ കൈക്കൊള്ളാം
നാകനായിരിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ഞാനി–
ന്നീ നരനാകാതെ ചേൎക്കുമായിരുന്നു. ൧൩

അവനായതു കേട്ടുസൗഖ്യമായാൽ
ചെവിയെല്ലാം നിജ കൈകൾകൊണ്ടു പൊത്തി
മുറപോലുരചെയ്യില്ലതല്ലോ? മുഖേ!
കരുണയറ്റവനോ? കഠിനാശയത്തിൽ ൧൪

ഇതുനാൾവരെയെന്റെ പ്രാണനാഥ–
നെതിരായ് നിന്ന നിനച്ചു കാട്ടിലും ഞാൻ
ഇനിമേൽ മരണത്തിൻ തള്ളയെപ്പോൽ
മനതാരിൽ കരുതാൻ പറഞ്ഞു തന്നു. ൧൫

ഉരചെയ്തു പോയതിന്നു കാട്ടിൽ–
തിരവാനായ് ബത പോയിരുന്നിതാ ഞാൻ
കരളിൽക്കരുതിട്ടു വാഴു നന്നായ്
വരവാനുള്ളതു വന്നതെന്നു തീരും. ൧൬

പാദസേവാകൃതികളൊരോന്നോതി മായാ-
പൂതനൻ പോരുമയാം പാദമൂന്നിനോക്കി
പൂതവൈരാഗ്യനായ ലക്ഷ്മണൻ താൻ
പുരചാരചര്യയൊടും നടന്ന മെല്ലെ. ൧൭

ഇതുതന്നെ നമുക്കു തക്കമെന്നോ-
ർത്തതി വേഗമതോടു മൃഗ്യനാം ദശാസ്യൻ
യതിവേഷമെടുത്തു സീത താനേ
മതിമോദാൽ മരുവുന്നിടത്തു ചെന്നു. ൧൮

ജടയും മനോജ്ഞമായ് ധരിച്ചു ചുറ്റു-
ഞ്ഞുടൽ കമണ്ഡലുവൊന്നു വല്ലു തൂക്കി
വടിമേലായ സഞ്ചി കെട്ടി തൂക്കി-
ട്ടിടമേ കൈക്കരിയിലങ്ങിട്ടുകി. ൧൯

ജപമാല വലത്തു കൈയിലേന്തി-
ട്ടൊരുപാർശ്വത്തു പുലിത്തോൽ തൂക്കി
മുതുവല്ക്കലമൊന്നുടുത്തു മേലേ
നെടുതായുള്ളൊരു കാവിമുണ്ടുമിട്ടു. ൨൦

ചലനമില്ലാതെ കള്ളവേഷമാർന്നി-
ട്ടഥ പാദുകമിട്ടിൽക്കയറി മെല്ലെ
ഹര ശങ്കര നീലകണ്ഠ ശംഭോ!
പരിപാഹീതി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ചെന്നു. ൨൧

പുണ്ണി നോക്കി നിരന്തരം മനോജ-
പ്പിണി പൂണ്ടണഞ്ഞിയ കള്ളയോഗി തന്നെ
ഇണിമയന്ന നിന്നുകൊണ്ടു നല്ലാർ-
മണിയാം മൈഥിലി സല്ക്കരിച്ചിതേവം. ൨൨

മഹനീയതപോധനാംഗനേ! മമ
സഹിതാവഹിതനെ സമ്പൂരിച്ചു നീ താൻ
മഹിതാമതം പറഞ്ഞിടാതെയോ! നി-
നാഥയശോധനി? നിന പാർപ്പതെങ്ങു്? ൨൩

ഗതിയറിയ ഭിക്ഷുവിന്റെ ചൊല്ലും
സസിതാശ്ശികമാരി കേട്ടു നേരം
അതികൗതുകമാർന്നു കൊണ്ടു ചിന്ത
യതിയോടിന്നതമുത്തരം പറഞ്ഞാൾ. ൨൪

പൊളിയല്ലിതു ശോഭ്യതികൾ മന-
ന്നൃപനായ്‌ ജനിച്ചു നാലു നന്ദനന്മാർ
അതിലഗ്രജനെന്റെ വീരനാഥൻ
മതിമാനവനിന്നു മുമ്പനായ് വാഴ്‌വോൻ. ൨൫

പ്രിയസോദരനെ പ്രീതിയാലനുതി-
യനുജൻ ലക്ഷ്മണനെന്നൊരാളുമുണ്ടു്
മമ പേരിഹ സീതയെന്നു ചൊല്ലും
മഹനീയ ജനകാത്മജയാണു ഞാനും. ൨൬

കനിവോടു തരുഞ്ഞിട്ടു കാടും
കനിയും തിനയും ഭുജിച്ചിടിന്നില്ലും
മനുജേശരപുത്രർ വേട്ടയാടി-
ട്ടിനിയിങ്ങുവരുമ്പ്രിയ വന്നുചേരുമെല്ലാം. ൨൭

അതുകേട്ടവളോടു ചൊല്ലി പാരം
കളികൾ കണ്ടായി കരതാരതിരുന്നവൻ
മതിനേർമുഖി! ഞാൻ ദിനാകരൻമാരെ
ഹിതമാണുണമീ കേൾക്കിലിന്നു ചൊല്ലാം. ൨൮

സതി സുന്ദരിയാമ നീ മനോരമേ!
അതിചാപലം തവ! മാനിനിയായിരിക്കും
ചപ്പുമ ഘനാഞ്ജനമൊടിയെ യിവണ്ണം
പതിവായ് കാട്ടിലിരുന്ന കൈകറിയെന്നോ. ൨൯

ആണ്ടുതന്നെയുള്ള കാനനത്തിൽ
ചതിയേറിയമൃഗങ്ങളനേകം
മുതിരും ചില രക്ഷസ്സുമുണ്ടു താനും
സതിയാം നിനക്കു സഹായമില്ലല്ലോ. ൩൦

മുനിമാനസമെത്തുന്നൊരീ കാന്തൻ
നിയമിച്ചതല്ലോ നിന്റെ മനോരമേ!
അവനിന്നു രാഘവമേനിയിപ്പോ-
ളുള്ളതാം കാമകലാവിലാസത്തിലോലൻ. ൩൧

ആശ്രമത്തിനിലയന്റെ കൂടെ വന്നാൽ
പരമാനന്ദമനുഭവിപ്പതിനായി മുനികാമ
ഹേഹമെ ദേവാസുരന്മാർ മാനി-
യുലകം മൂന്നിലുമൊപ്പമില്ലാത്ത വീരൻ. ൩൨

ഇരുളകറ്റുവാനുള്ളൊരു ജ്യോതി വല്ലാ-
തിരിവായുണ്ടുമപോലെയായവനാൽ
കടുകോപമിയന്നിരപ്പു ചിലനേ-
മുടിയാൻ കാണുമെന്നോ! നിനക്കും. ൩൩

ജനനീപരമചക്രവർത്തിയപ്പോൾ
സ്വശരീരത്തെ വെളിപ്പെടുത്തി വേഗം
മറിമാൻമിഴിയാളുടെ മുന്നത്തിൽ
താനായാലും താത പൂർണേന്ദു ശുഭൻ. ൩൪

[illegible] വസിക്കും
[illegible]
[illegible]
[illegible]. ൩൭

ഒരു ഭൂതലമങ്ങറിയാതെ ചെന്നി-
ട്ടതിലിട്ടിടരെന്നു കണ്ടു ചിത്തേ
[illegible]
[illegible]. ൩൮

ജനകാത്മജയെന്റിയാതെ രാമം,
മനതാരിൽ [illegible] കൊണ്ടു പിന്നെ
[illegible] വെള്ളിക നൂകി
[illegible]. ൩൯

കണവാ! [illegible]-
ന്നിണയാമെന്നെയുമീവിധം വെടിഞ്ഞു
[illegible]-
[illegible] രക്ഷ ചെയ്യാൻ. ൪൦

വലമെച്ചതിൽ വനകപ്പുരമോടെ
മലവേടൻ വരവൊത്തു സംഭ്രമത്താൽ
നിലവിട്ടിളകം മൃഗേക്ഷണത്തിൻ
മുലയാളും മിഴിയാളിവണ്ണമെല്ലാം. ൪൧

നെടുവീർപ്പിട്ടു കേഴുമൊച്ച കേട്ടി-
ട്ടുടനെത്തി ജടായു പക്ഷിരാജൻ
തടയിട്ടു ദശാനനനെ തമ്മിൽ
പൊരുതാൻ [illegible]. [ദശ’കം]

ഇരുളാകെയൊഴിഞ്ഞും നിശാചരൻ താൻ
ചിറകും തച്ചു തകർത്തു പക്ഷിരാജൻ
മലമാതിരിയുള്ളതാം തനു ശോഭാർ–
നയനാഞ്ചലമൂന്നി രാഘവം ഭാമി. ൪൧

മുഷിയുമാറായ രാക്ഷസേന്ദ്രനപ്പുറം
വിരമിച്ചവനെ നിനച്ചതല്ലനാളം
വൃഷഭാരൂഢനനേകിയോര വാളാൽ
കരമിട്ടവൻ കഴുകന്റെ പക്ഷയുഗ്മം. ൪൨

വെറുതേയിനിയൊത്തുകോപിയെന്നപ്പുറം
ഉരമാർന്നുഴരിയ മറ തോലിറാറി
കരതിൻതടനേ തിരിച്ചു തേരോ–
ട്ടുരിയാനാക്ഷണമിടം കൊടുത്തിടാതെ. ൪൩

വഴിയിൽപ്പുനരൃശ്യമൂകശൈലോ–
പരിയിൽക്കണ്ടു കപീന്ദ്രരഞ്ചുപേരെ
കിഴിയാക്കിയ ഭൂഷണം മൃദു–
മൊഴിയാളുഴിയിലവർക്കെറിഞ്ഞുപോയാൾ. ൪൪

അവനിക്കഥയൊന്നുമേ ധരിക്കാ–
ത്തവനീപുത്രിയൊടും ഗമിച്ചു ശീഘ്രം
പുരശ്രുതി നിറഞ്ഞിടുന്ന ലങ്കാ–
പുരിയിൽച്ചെന്നു കൃതാർത്ഥനായി മന്നൻ. ൪൫

അവനപ്പൊഴശോകവൃക്ഷവാടീ–
നടുവത്തുള്ളൊരു ശിംശപച്ചുവട്ടിൽ
അവളെബ്ഭൃശം കൊണ്ടുപോയി വച്ചാ–
നലമൂർച്ചനമാം മതങ്ങളോരോ. ൪൬

സമ്മാനത്തെ പ്രതിപൂജ ചെയ്തു-
[illegible] നിരാമണി മഹാമായൻ
[illegible] സന്ത്യമായ പുത്രനെ
[illegible] കടിച്ചു മരിക്കുന്നു. ൪൭

കലപനയെ വധിച്ച [illegible]-
[illegible] ത്തിലേക്കായ്
[illegible] ന്നിലൂടെ-
[illegible] കണ്ടാൻ. ൪൮

ജനകാത്മജയെത്തിരിച്ചിട്ടതി-
[illegible] ഒപ്പിട്ടി
ഇനിയുമില്ലാത്ത [illegible] നാമ-
[illegible] ശമിപ്പാൻ. ൪൯

തവജനായകിതനായതു കണ്ടാ-
നാമന്താംശമായഥേന്ദ്രനായ രാമൻ
ശരണാഗതരക്ഷണം നടത്തും
കരുണാമൂർത്തി കരത്തിലാർ തുടങ്ങി. ൫൦

മഹിതേ! പുനരെന്തു [illegible]! നീ
യയി! തേ ജനാപരാധമെന്തു ചെയ്തു?
മയി തെല്ലനുകമ്പ തോന്നിയുള്ളിൽ
പൊഴിയുന്നതിലില്ല വാ മനോജ്ഞേ. ൫൧

കമനീയക [illegible]-
നമരാലയ വനത്തിൽ വന്ന പാപികൾ
അരവിന്ദവിലോചനേ! നിനക്കീ-
വിരഹത്തിങ്കലൊരാശയെന്ത വന്നു?. ൫൨

ചതിയുരുവുള്ളൊരു മാനിനെപ്പിടിപ്പാ-
നതിവേഗമെന്നോടു ചൊല്ലിയതെന്നായി ഞാൻ
അതിലൊരുവാ കൊണ്ടു തന്നിടാതെയി-
ങ്ങതികാമമെന്നോടു നിരയാളിച്ചതല്ലേ? ൩൦

മതിമതിയെങ്ങതികെന്നാലതൊന്നും
കൊതിതീർത്തിടുവാനായി കൊണ്ടുവന്ന ഗന്ധം
അതിനാലെ തോൽവിയില്ലല്ലോ! ചെയ്ത-
മതി തെറ്റാ ദുഃഖമെന്ന നിർമ്മലമെ. ൩൧

മുതിർന്നിട്ടിങ്ങുപോകരുതി വാർന്നു ഞാൻ-
പതിനെ തനിയെമായ് തിരിച്ചു ചൊന്ന
മറിമാൻമിഴി പോയ മാർഗ്ഗമേതെ-
ന്നറിവാനായി വനത്തിലൂടെ മെല്ലെ. ൩൨

വഴിക്കലവർ കണ്ടുകണ്ടു പോകും
മൊഴിയായ്പ്രാണികളോടു രാമചന്ദ്രൻ
പൊഴിയുമാറാ കണ്ണുനീർ തുടച്ചു
വഴിയാംവണ്ണമിദം പറഞ്ഞുകൊണ്ടാൻ. ൩൩

പരമാർത്ഥമുരയ്ക്കൂ നല്ല താലി-
പ്പനയേ! നിൻകരംപോലെ കേശഭാരം
പരിചോടു വഹിച്ചൊരംഗനയിന്നി-
ന്നരികിൽക്കൂടി വരുന്നതിന്നു കണ്ടോ? ൩൪

അളിയേ! തവ ശോഭ പോലെ നെറ്റി-
യളകം നല്ലൊരു മാലയായണിഞ്ഞു്
വഴിയാതിതിലേ ഗമിച്ചിതോ? പൂ-
ങ്കുഴലാളാകിയൊരാത്മിനിയിപ്പുറം. ൩൫

മല്ലികാമന്ദിരം താമരേ! വൃഥാ നീ
മഞ്ജുളിമയാർന്നിടാതെ മുഖമുന്നു നോക്കി
വാനകാന്തികളൊക്കെയും മുഖത്താൽ
കവരാം കാമിനിയീ വഴിക്കു വരുന്നോ?. ൧൯

ശായിക്കുമ കലഹം കഥിക്കരുതേ! പൂ-
ഞ്ഞയിലേ! വാഴ്ത്തുക മങ്കയോടു നേരെ
മൂന്നാമതിക നിന്റെ മൊട്ടിനൊപ്പം
മുലയാം മാനിനി വന്നിതോ? സഖീ പോ. ൨൦

കളഗോത്രത്തിന്റെ ചക്രവാക-
ദമ്പതേ! നിൻ വടിവൊത്ത മാറിടത്തിൽ
കൊച്ചുകമലങ്ങളെ ഒതുക്കി
വന്നിതോ ഇതു നീയറിഞ്ഞതില്ലേ? ൨൧

പൂതവിക്രമ സിംഹരാജ! നീയെ-
ന്തുറിയാടാതെ മിഴിച്ചു നിന്നിടുന്നു?
ഇന്നു നിന്നോടു തുല്യമായ് മൃഗരാജീ-
ട്ടിവിടെ പുരുഷവേഷമായി പോരയോ? ൨൨

പരിചോടു പരിചെത്തിടിക മൂലം
തെളിവിച്ചിട്ടു തന്നിടും കരിന്ദ്ര!
ശരിയാത്ത്കൈചെയ്തു നിന്റെ ചാരെ
ഗംഗാഹീമങ്ങളിലൂടെയതി വന്നുവെന്നോ? ൨൩

മൊഴിയെടുക്ക പിണങ്ങാതെയോടെ! നീ
മൊഴി മൊഴിയിലുള്ള സത്യവേദിയല്ലേ?
ഇന്നു നല്ല കൃതകമാനവർക്ക-
ള്ളടയാളം അറിയുള്ള നിൻ കരംപോൽ. ൨൪

അഴകേറിയൊരന്നമേ! നിനക്കീ-
നടയിപ്പരിചു പറഞ്ഞു തന്നതാരോ
ഇവളക്കിന്നരന്നുവാണിതാനി-
മവൾ വന്നെന്നു പിന്നെയെങ്ങു പോയി? ൩൫

കുയിലേ! പാടുകിന്നതാണിതു നി-
ന്നയനങ്ങളുടെ നടന്ന പോയതുണ്ടോ?
മാറിൽത്താനൊരു ദൂരെ കേകി മുന്നം
നവ ചാതനുരാഗമായതോർക്കയില്ലേ? ൩൬

വിരിയും മലർ ചൂടിയ ഗ്രീവമോടെ
തളിരാം തണ്ടു മിടഞ്ഞിടുന്ന വീഥി
മകളുമങ്ങളെന്തിയിങ്ങലങ്ങതാ-
ലതയെയൊട്ടു ഗമിച്ചശോകമേ! ചൊൽ. ൩൭

പുഴയിൽ കളിയാടുവാൻ പുരാ നീർ-
മിടിയാളുമന്നയെത്തിയതു പോയ്വതില്ലാ
പതിവായതു നാട്ടി വച്ചിരാനി-
മതിലേക്കായവളൂരുറിക്കയില്ലാ. ൩൮

ഇര തേടി വയറ്റിനെ നിറപ്പാൻ
വനമദ്ധ്യങ്ങളിൽ വാരകോണകൾ
ചില മല്ലുകുലേന്ദ്രനുമതിനാൽ
തളരാൻ മാഞ്ഞിതെ നിന്നെ പെച്ചുപോയോ? ൩൯

അഹഹാ! നരജാതിയെ ഞെട്ടിപ്പാൻ
കൊതിയേറിടുമാരക്കരങ്ങൾ കാട്ടിൽ
അവരെന്നുടെ കാന്തയെപ്പിടിച്ചി-
ട്ടവമാനിച്ചു വധിച്ചു തിന്നിരിക്കാം. ൪൦

അധുനാ മമ താതനെ നഗിക-
നതിനായ് വിട്ടിനി നീ ഗമിച്ചുവെങ്കിൽ
[illegible] ക്കിനെന്തു മോക്ഷം?
ഭവനം വിട്ടതു നീതിയല്ല ബാലേ! ൧൧

ഗുരുകല്പിതമാമരണ്യവാസം
ശരിയായ് തീർന്നിനിയൊരാണ്ടു കൂടിയുണ്ട്
ഇതു [illegible] നീയൊടിഞ്ഞു-
[illegible] ൧൨

കളിയാകെയൊരു നാളിൽ മണ്ണുകൂട്ടി-
ക്കവളം നീ മമ താതനേകിയപ്പോൾ
ഒരു ദിവ്യശരീരമോടു കല്പൻ
അവിടെത്തത്ര [illegible] വാങ്ങിയല്ലോ. ൧൩

അതിനാൽ ഗുരുപത്നി നിന്റെ മേലു-
ള്ളതിവാത്സല്യമിതെന്നു ഞാനറിഞ്ഞു
അധുനാ നീ കാട്ടിൽ ഗമിക്കിലുള്ള-
[illegible] കൌതുക [illegible]. ൧൪

[illegible]
[illegible] തിനായ്
ഒരു നല്ല [illegible] നീ
[illegible]. ൧൫

[illegible] വളർന്നിടുന്ന
[illegible]
ശോകാന്തരങ്ങളിൽ വലഞ്ഞിട്ടു [illegible]
[illegible] മുനി [illegible]. ൧൬

കനൽക്കണ്ണീരിനെ വേർപെടിരിതളുമഴ്വ
ശ്ലീരാമനം കാട്ടിന-
ന്നൊപ്പിച്ചു നടന്നു മതാമലാം
ദൈന്യം വെടിഞ്ഞുള്ളോരു
നന്നായിമുമ കണ്ടൊപ്പാകെ കുടനാം
തെരുവൂരു വാലിഗിരിതാൻ
മനസിൽമിതനൊരാ തീരങ്ങളും
പാതാളർ കരികുല്യപാതാൾ. ൩൩

സീതാവിരഹം പത്താംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനൊന്നാം സർഗ്ഗം.

കൃതങ്ങിനെ കുലയാളോട്ടു വേർപെ-
ട്ടുതാനെറി നരപാലസുതന്മാർ
ഇതരം വ്യസനമാൻ വിലാപി-
ച്ചിതാടിരിപദവ്യകളു കഴിഞ്ഞു. ൧

കാറവാർകഴലിയെയുമ്പേ കാണാ-
തെരുവരനോകിയവിടങ്ങളിൽ വീണ്ടും
ചെറു പൂമണമണ്ണനാ നന-
ത്തൊന്നു കിട്ടിയില്ല ദൈവഗതിയാലാൽ. ൨

മല്ലവൊപ്പു മത്തഗജമകൻ
തല്ലുകൊണ്ടു തന്നെവീണ തകർന്ന്
എല്ലൊടിഞ്ഞു ചിറകറ്റു ജടായു-
സ്സുല്ലസിച്ചിരുന്നിതെ വഴിമദ്ധ്യേ. ൩

കണ്ണനോമനയാണെ നിജ ചിത്ത-
മെന്നിട്ടിരുന്നുവായി വിഷാദം
നാഥൻ ക്രൂരമായോൻ ഹന്ത! ചോദി-
ച്ചിങ്ങനെന്നിതിനെപ്പറ്റി ജഗദംബ!. ൪

പ്രേമമാർന്ന ഭഗവാനതുകേട്ടന്തരാ-
ത്മാവിലുള്ള ധ്യാനയോഗവിശേഷാൽ
നിറി മനമങ്ങനെയായിരുന്നൊരു-
തൊരാ വാക്കിനിങ്ങനെ ഉരച്ചാൻ. ൫

ഭാരം വിട്ടുവിളങ്ങിയെന്നുള്ളവർ
ത്രാണിയില്ലടിയനെന്ന് ഭഗവാനേ!
കാണിനേരമുടൽ കണ്ടു മതിപ്പാ-
നാണിയായതിന്ന് മാമകപുണ്യം. ൬

ദുഷ്ടനാകുമൊരു രാവണനെന്ന-
ലിപ്പുള്ള ശിഥിലാത്മജനെന്ന
കട്ടുകൊണ്ടു നടകൊണ്ടതറിഞ്ഞി-
ട്ടൊട്ടു നേർത്തടിയനങ്ങമർ ചെയ്തേൻ. ൭

കൊള്ളുകണ്ടു വിഷമിച്ചവനപ്പോൾ
വാളു കൊണ്ടു ചിറകം മമ വെട്ടി
കേളിയുള്ള ഭഗവാനൊടിതൊക്കെ-
ന്നൊത്തുമിങ്ങുയിര് ദൈവിയുമേകി. ൮

പ്രാണവേദന സഹിക്കരുതയ്യോ!
കാണി നേരമുമെനിക്കരുതാലോ!
ക്ഷീണനായൊരടിയന്റെ ശരീരം
പാണികൊണ്ടിഹ തലോടുകവേണം. ൯

രാമദേവനാമന്നിജമകന-
ന്നാമധേയങ്ങളുമിലം കുറവാനായ്
പ്രേമപൂർവ്വമൊരു തൊട്ടു തലോടി-
ക്ഷേമനാമമതാ സൽകൃതി നൽകി. ൧൦

കന്നു പുത്രിയവളുഭയമപ്പോൾ
ചൂതുരിച്ചു പുനഃക്രിയ ചെയ്യാർ
ഇച്ഛയോടു നിജ ദാനവാ ദേഹം
കിടകൾക്കന്നമതാം ചെയ്തിതു നാഥൻ. ൧൧

സ്വാനകാര്യമതിനേവമുറിനാതാ-
ക്ഷേത്രമേകന്നിതുമൈധര്യം
ഉന്നതങ്ങളതു കണ്ടു പഠിപ്പാ-
നാദരമതതെളിചെയ്തിതു ദേവൻ. ൧൨

ഭോഗഭൂമിയിലിരുന്ന് വിരിക്കാ
ഭാഗമെന്തിനോ? ശരീരമിതിങ്കൽ
ത്യാഗമാസകലമാതാന്യായോഗി-
ദ്ധ്യാഗനാശം ഗുണമാകിൽ സ്ഥിതിയുണ്ടാം. ൧൩

രാമചന്ദ്രനവളെ ത്തിരവാനായ്
പ്രേമമേറുമൊരു സോദരനോടും
ആ മഹാടവിയിൽ നിന്നു മനേകാ-
യാമയത്തൊടു നടന്നിതു ദൂരം. ൧൪

പോകവേ മുഞ്ഞുമൊ മലഞ്ചാരവേ താൻ
വേഗമങ്ങടിയിരുന്നിട്ടപ്പോൾ
നാഗമൊത്തനൊരുവനൊപ്പിടിക്കു ടി-
യേകമേലാകി നടകൊണ്ടുവതിന്നായ് ൧൫

നിലമാമവരൊക്കൊണ്ടു വച്ചൂള്ളൂ-
ന്നൊരി പൊരവൈരിശ്രീതിലെയാക്ക
ജൊലിമേന്തു ജന തമ്മിലടിപ്പി-
ച്ചൊന്നിരുമൊട്ടുമയാക്കി മൈനാകം. [സ്വ°൧൬]

കണ്ടു രാക്ഷസിയെ വൻകൊടു കോപം
പൂണ്ടു താൻ ശരികയ്യിൽ കമാരൻ
കണ്ടു ശൂർപ്പണഖയെന്നു പോലി-
തയത്തിരിച്ചുന്നേ നടകൊണ്ടരാം. ൧൭

നിന്നിടുന്ന കഴ്വിൽ ജനിയെ താൻ
ചെന്നു കേവലവിവേകികളെല്ലാം
എന്നപോലതു രഘുവീരസമീപേ
ചെന്നു പാടിരമായോം പിന്നെത്തു. ൧൮

കാമവേദന പൊറാഞ്ഞിലുമുള്ളം
നീമറിച്ചു ചപലയായതിലിപ്പാൻ
ക്ഷേമമേറുമതിനാഗ്രഹമുള്ളോ-
രോരോ കതിരി വാഴ്കിൽ നന്നാം. ൧൯

ക്രൂരയായി പൊരുതുന്നൊരു കാട്ടിൽ
സഞ്ചരിച്ചവിടെനിന്നിവർ പിന്നെ
കണ്ടലരാക്ഷസിയെ അമ്മ തിരയുമ്പോൾ
വൻചതികളവിടെയും വഴി വീണു. ൨൦

ആളിശേഷമൊത്തിരാമിതു കൈകകൊ-
ണ്ടാടിനാശകലമാതമരെ ഭോഗാൽ
സംഹരിക്കണിട്ടുവതിന്നു തരുതാ-
ണ്ടുതിവീശ് തന്നാവുള്ള കബന്ധൻ. ൨൧

ദാരു കൂട്ടിയതുപോലവനാകാ-
മാത്രയിങ്കലുദരായ്' നെടുതാം
കയ്യി വച്ചുറ കരങ്ങളുമെന്ന-
ച്ചിത്രവിക്രമമൊഴിച്ചിതു വേഗാൽ. ൨൧

നൂറുപ്പുന്ന വകയെപ്പിടിപ്പിട്ടി-
ള്ളാപ്പിടിച്ചിടിയ കരങ്ങളുമേവം
താപ്പു കണ്ടു കബന്ധിച്ചു കയത്തിൽ
മുപ്പു കാട്ടിയവരോടവനോതി. ൨൨

ഇത്രയേറിന മമ കൈകൾ മുറിപ്പാൻ
താപസോലിവിടെ വല്ലവനേവൻ
ആകെയരികിൽ വന്നവരെങ്കിൽ
തത്സമീപ്പുവരെ ഞാനിഹ ഭുജ്ഞാം. ൨൩

അഷ്ടവക്രമുനിതന്നുടെ ശാപാൽ
ഉഗ്രനായൊരു നിശാചരനായ്' ഞാൻ
ഉഗ്രവാനു നിമിത്തമൊരുന്നാൾ
മൂർദ്ധ്വമഖമധ്യേശമനോടെടുത്തോൻ. ൨൪

ഇന്ദ്രനാൽ തലയറുക്കിലുമെന്തോ!
വന്നതില്ല മൃതിയെന്നതു മൂലം
അന്ന കുക്ഷിയിലെനിക്കൊരു വായും
തന്ന കൈകളെയുമിങ്ങനെ നീട്ടി. ൨൫

കോപമോടു മുനിയാദ്യമെനിക്ക-
ച്ഛാപമിട്ട പിറകേ കനിവോടും
തൽകരങ്ങളെയറുത്തിനി രാമൻ
നീക്കണീ വ്യസനമെന്നരുൾചെയ്താൻ. ൨൬

കണ്ടു കട്ടിലിരുന്നിടും മുനീന്ദ്രൻ
നല്ല കൊമ്പിലെഴു പോലെ, മാറാതാർ
ഒണ്ടുപോയ് ശിലയായവൻ മുനിവാക്കാൽ
പൂണ്ട രാമനവനാൽ ഉദ്ധരിച്ചാൻ. ൨൮

കല്പിതപ്പ കൊടുതായൊരു കാട്ടിൽ-
പട്ടിണിക്കിരയായി വലഞ്ഞോർ
വിപ്ലവം ശരം! ഭവൽകൃപയാലേ
നല്ലതായി നരകം നരകാരേ!. ൨൯

ഏന്നരച്ചുയിർ വെടിഞ്ഞു കബന്ധൻ
പിന്നെ രാമനവനോടൊത്തു താനും
അന്നിരുന്ന ചിത കൂട്ടിയെരിച്ചാ-
നന്നവന്നു ഗതി കിട്ടുവതിന്നായ്. ൩൦

നാക നാടകവതിന്നായ് മൂത്തോരം
പിന്നെയൻ ചൂടുകയാണല്ലൊ നേരം
കാനനങ്ങളെയൊഴിഞ്ഞൊരു യക്ഷൻ
സംഗമത്തോടിപ്പൊ ഗാനിയിച്ചാർ. ൩൧

മംഗലാന്തരണയാതെ വലിക്കും
മങ്ങലാർന്നിയെ നിന്നക മനാതമർ!
ഉണ്ടെടുത്തൊരു തപോവനമുണ്ടി-
ന്നാരു ചെപ്പിലറിയാം പരമാത്മം. ൩൨

പുണ്യവാനവനാണവൾ തിയിവണ്ണം
വിണ്ണിലേക്കു നടകൊണ്ടൊരു ശേഷം
ഞെട്ടമാൻ ഏറി പക്ഷതിലേന്തൻ
കണ്ണിലുണ്ണികളും തിരിച്ചുവിടണം. ൩൩

പിന്നെയവരു പാരം കാഴ്ചകളാലെ
കണ്ണിന്നുത്സവം കലരുന്ന വളരും
പന്നഗശായിയുമതികുതുകിതമാം
തന്നിയാളെയുമട്ടത്താർ കണ്ടാർ. ൨൮

നിഷ്ഠുരമാരവം മാരുതപോതം
തൊട്ടുവീരൻ തൊഴുതിട്ടങ്ങനെ
ഇഷ്ടി പൂണ്ടു മൂവായ പുലിത്തോ-
വിട്ടിരിപ്പതിനാൾ കൊടുത്താൻ. ൨൯

രാമചന്ദ്രനതിലൻപൊടിയന്നാൻ
സീമയറ്റ കപിയും കളകത്താൽ
വെട്ടിവേതമതലായവയച്ചി-
ച്ചൊട്ടുനേരമവളാമരവോടെ. ൩൦

രാമഭദ്രനവളോടഥ ചോദി-
ച്ചാദരത്തൊടു, "നിനക്ക മനോജ്ഞേ!
സീതയിന്നവഴിയാണു ഗമിച്ചെ-
ന്നോതുവാൻ തെളിവു വല്ലതുമുണ്ടോ"?. ൩൧

ചോദ്യമങ്ങുമതി കേട്ടിതമപ്പോ-
ളുദ്യനാകമവനോടറിയിച്ചാൾ
"കാതരാക്ഷി ജനകാത്മജ തന്നെ
യാതുധാനപതി കൊണ്ടു കടന്നു. ൩൨

ലങ്കയിങ്കലവളെദ്ദശകണ്ഠൻ
ശങ്കവിട്ടു കടിവച്ചതി കണ്ഠൻ
സങ്കടത്താലെയന്നിള പൊൽപ്പൂ-
മെയ്കയാളവിടെ നിന്നു നിനയ്പൂ. ൩൩

ഉത്സുകിപ്പി ദ്രവാഗിരി കടാക്ഷം
സംസ്പൃഷ്ടങ്ങളിലിന്ദ്രമെന്നിതാം
ചിത്രമേറിന മഹാനിധിയെന്ന
സത്വരം ഭവാനവനായുള്ളൊന്നം. ൪൦

തെറ്റുമേറിയിട്ടെന്ന നടന്നാൽ
കൊറ്റുമായൊരു നദീതികടത്തിൽ
അത്യൽതിയമതിനാരമ്യമേവും
സാഗ്രനായ കപിനാഥനിരിക്കൊട്ടാൽ." ൪൧

ചൊല്ലികൊണ്ടു തുറൊമതായ യോഗ–
ദൃഷ്ടിയിളുള്ളുവെച്ചുതു വാക്കാൽ
ദുഃഖിതോദരി ഗുണേ ശബരിതാൻ
മാഴി നൽകി മകിൽവസ്തുക്കൾത്താൻ. ൪൨

മീനനേർമിഴി മഹീസുതയെ കേട്ടു–
ജാനകീപതി സഹോദരനോടും
മാനമുള്ള കപിയൊത്തിലവാനായ്
മാനസേ കനിവോടും നടകൊണ്ടാൻ. ൪൩

പാവനമാം ഗുണമാർന്നിതെല്ലാം
വൻപിയന്ന പുകഴും പൂജകൾ
മുൻപിലെത്തിയവരായങ്ങുനേര–
ത്തിലമേറെയുളവായി മനസ്സിൽ. ൪൪

ചേക്കവച്ചു ചെറുപക്ഷികളൊക്കാ–
ണ്ണങ്ങളെയും ഭാസ്സുമനോജ്ഞത കോലും
വക്കിലിങ്ങു വരിവച്ചു നിരപ്പേ
പൊക്കമേറിയ കരിമ്പന കണ്ടു. ൪൫

തേക്ക വിട്ടി കളമാന്തടിയരെ-
ഒപ്പുക്കമുള്ളിലവ്യ പാതിടി കമ്പിടം
ഥപ്പുരാകിരാന്തരിമതപ്പു-
മുഖംകുന്നൂറലമിയന്നവർ കണ്ടാർ. ൪൬

വാകയും വലിയ നെല്ലികളും വെപ്പു
താന്നിയാഞ്ഞിലിയിലിപ്പമരങ്ങളും
ഇഞ്ചനാക പലമാതിരി വൃക്ഷ-
വാഴിയാകമുടിച്ചിന നിന്നു. ൪൭

നല്ലപുഷ്പങ്ങളിലുള്ള കൊടുവേലി
ചെറ്റനിയും തുളസിയും പലമട്ടിൽ
ചെറിയരത്തി പനിനീർച്ചെടിവൃക്ഷം
മാറ്റിവകകൾ കണ്ടു വനത്തിൽ. ൪൮

പിച്ചി മുന്തിരികൾ മുല്ലകളെല്ലാം
ചെറുപുമാമുന്തുവള്ളി പലമോലം
മാറനേകവിധമായ് തരമെല്ലാം
പൂവമാ ലതകളും ഞാറ്റു കണ്ടാർ. ൪൯

താന്നിയിനിയതയാകലോട്ടു പോരാൽ
മുമ്പിൽ നല്ല കരയാനു വായനു
കണ്ടകാരി നാറിണി കരണ്ടി
കണ്ടപ്പൊഴാൽ പല മതങ്ങളേവം. ൫൦

ഈറയും മുളകൾ നായ്ക്കണയെല്ലാം
മാറി മാറിയവിടങ്ങളിലുണ്ട്
കേറിനിന്ന ഹരിണങ്ങൾ ഭുജിപ്പാ-
നേറെയുണ്ടിളയ നല്ല തൃണങ്ങൾ. ൫൧

കരിമ്പ കാട്ടുകളിലൊരാകെത്തലയാളും—
ക്കൊണ്ടു കൊമ്പുകളുരച്ചു ചാടി
മുട്ടുകൊടി മുളകളൊടിച്ചും
പാമ്പുമായ കരിവീരർ നടന്നു. ൩൨.

താഴ്വിളക്കുകൾ പോലെ വള്ളമെ—
ങ്ങൊഴുകുമന്തി മാറിടങ്ങളെ പൊട്ടാ
വാർപെരുന്ന തലവാരൻെറ പുറകാൾ
ജനമരാ കളിയാടി നടന്നു ൩൩.

നന്മിതാട്ടു കറങ്ങിപ്പതിനായിരം
പൊന്നരങ്ങിരവനമകാലമെങ്ങോർ
കോട്ടമൊറ്റുമുഖിച്ചിട്ട് പൊന്നായ്—
മുട്ടവും പറഞ്ഞു ചുറ്റി നടന്നു. ൩൪

തൊറാകൊണ്ടു കരിമാതിയതിനെ—
ന്നൊറ്റയുള്ള ചില കലമെടുത്തു
മൃഗമൊന്നു മരിയൊട്ടുമിക്കും
കരുമാനികൾ കളിച്ചു നടന്നു ൩൫

മണ്ണു ചിറ്റതൊ ദോഷമെന്നതിനിപ്പോ
ഴെതിരിയങ്ങുടൽ കൊഴിഞ്ഞു വീണു
ചീഞ്ഞുചീഞ്ഞു പുലിയും കടുവായും
പാഞ്ഞുപാഞ്ഞു നെട്ടനീളെയലഞ്ഞു. ൩൬

പാണിയിങ്കൽ മുന ചുണ്ടിലരിക്കു—
മാണിപോലരിയ മുള്ളുകളേന്തി
കാണമാറു വെളിയിൽ തല നീട്ടി—
ത്താണിരുന്നു പലമാതിരി മുള്ളൻ. ൩൭

ചാലുടക്കി വലുതാം മുളമരങ്ങൾ
മാലകനകമുളവായതിനാലെ
ബാലരോടുമരിശാനകളെല്ലാം
കാലുറച്ചവിടെ നിന്നു കരഞ്ഞു. ൯൮

നല്ലിളങ്കറുക നോക്കി നടക്കും
വല്ലതും ചിലതിടത്തു ചവുട്ടും
തെല്ലു നാമമരികത്തണയുമ്പോൾ
കല്ലുപോലതിമനമൊത്തിവ നിൽക്കും. ൯൯

ഒന്നു ചിന്തയവിടന്നതി വേഗാൽ
ചെന്നു വേരമയൊരു ശിക്കിലുമാട്ടും
മാനമേറെയവയുള്ളിൽ നടക്കും
മാനമില്ലിതി പലേവിധമുണ്ട്. [illegible] ൱

ഇന്നിതും ബഹു മൃഗങ്ങൾ വസിക്ക-
ന്നന്നിലത്തുയരമുള്ള മരത്തിൽ
ചെന്നിരുന്നു ചില കാട്ടുനി കൊണ്ടി-
ങ്ങിനിരുന്ന പല പക്ഷികുലങ്ങൾ. ൱൧

നട്ടമങ്ങനെ വളർന്നൊരു വാനം-
മുട്ട നില്പാത്ത തരുക്കളിലെല്ലാം
കെട്ടിയൊന്ന മരണത്തിന ചെന്നെ-
ഴുന്നുപോലെ കടവാതൽ കിടന്നു. ൱൨

അന്തരാളജനനത്തിലൊഴിപ്പാ-
നന്തരംഗമതിലൊത്തിഹ വവ്വാൽ
വൻതപസ്സൊടു വനേ തലകീഴായ്-
ത്തൂങ്ങിയിങ്ങനെ കിടക്കുകയല്ലീ? ൱൩

വൻപക്ഷിനിരയിൽക്കൂട്ടരശി-
ഖരത്തിൽ താണിരുന്ന പക്ഷികളെല്ലാം
താഴെച്ചാടി ചിലതിട്ടു പുഴയാം
കായലരുകു കഴയിൽക്കളി പോലെ. ൬൪

പുറകൊന്നു കളിയാനകളൊന്നിച്ചൽ
കൂട്ടിക്കെട്ടി മേയുന്നതുപോലെ
താപ്പുകളുള്ള ചെടിയും മടിയായ് തൻ
പാട്ടിലായി മേയുന്നിതു മൃഗം. ൬൫

മൂത്ത മാങ്ങളിൽ പതുങ്ങിയിരുന്നും
പഴമാന്തിയുമവും പിടികൊട്ട്
തിരഞ്ഞിട്ടിരിയാതെ താഴവിലോലം
പ്രാന്ത കവിളിൽ കനകപ്പൂം. ൬൬

ചെമ്പുകെട്ടിയതുപോൽ വിലസും പൂ-
ക്കുലമതാവമണിയിട്ടു പറന്ന്
വണ്ടിനമതും കേരനകണ്ടാ ചെറു-
നാരു നീളെ മേയുന്ന വനാന്തേ. ൬൭

കൂട്ടമിട്ടു ചില പക്ഷികളും വൃക്ഷ-
പ്പൊട്ടിലടയിരുന്ന നിരപ്പ
കട്ടികളും ചിലനാന്നിരുന്നതി-
ക്കൂട്ടവാതിലിനിരുന്ന കൊമ്പു. ൬൮

തൊട്ടിപോൽ തൂക്കിനാൽ ചില കൂടും
കെട്ടി നല്ലയരമുള്ള മരത്തിൽ
കൂട്ടിട്ടു മധുമക്ഷിക കാട്ടും
കൂട്ടുകെട്ടുകളും നമുക്കാപത്താം. ൬൯

ഇന്നിതും പവിഴവാകക്കിളിവർഗ്ഗം
ഉന്മദേനിയെ വിളങ്ങി വനത്തിൽ
പിന്നെയുള്ളൊരു നദങ്ങളൊരാറിൽ—
ച്ചെന്നിറങ്ങിയിതു കൗതുകമോടും. ൧൦

പാറ്റപോലെ നെടുതാം ചില നക്രം
കേറിവന്നതിനാം വെയിലേല്പ്പാൻ
ഉപ്രപാതമരാവിടങ്ങളിലോരോ—
പാറയങ്ങനെ നികന്നുകിടന്നു ൧൧

ചീറിയൂക്കൊടത്ര ദിക്കിലുറച്ചൂ—
ന്നാറടങ്ങിയൊഴുകുന്നൊരു വെള്ളം
പാറതാമമരിലെപ്പെട്ട ഘനം വി—
ട്ടേറമാർദ്ദവമിയന്നിഹ കാണായ്. ൧൨

ഊക്കമേറിയൊരൊഴുക്കു ബലാലെ—
ന്നുക്കിടിച്ചു കളയാതെയിരിപ്പാൻ
വക്കിലുള്ള ലതയും മരവും നൽ—
പ്പൂക്കളും ഫലവുമേകി നദിക്കായ്. ൧൩

ഉമ്പർ പോലെ മിഴിയഞ്ചുമടച്ചൂ—
ന്നമ്പരന്നരിയ തീറ്റിതിരഞ്ഞു്
പമ്പയാറ്റിനടിയിൽപ്പല മത്സ്യം
കമ്പമറ്റു കളിയാടി നടന്നു. ൧൪

ഏവമദ്ദശമരികത്തിലണഞ്ഞാ
രാഘവന്റെ തിരുമേനിയെ നോക്കി
നിന്ന മീനിനടയാളതൊരു കണ്ണി—
ന്നന്നതന്നെ ഫലസിദ്ധി ഭവിച്ചു. ൧൫

പുത്രൻ പറഞ്ഞൊരാ കഥ കേട്ടുള്ളൊരാ നൃ-
ങ്ങളിച്ചുതന്ന കോപം മാറാം തമ്പിമാരാം
ദൂതിയോടു ജനപാലനരൊപ്പം വന്നാരവരും-
മാലിയോടു ശിഖരികൾ ചേർന്നിരുന്നാറി വാണാർ. ൨൩

ഓരോ മരങ്ങളും വല്ലികളും വനത്തിൽ
പോന്ന പൂക്കുന്ന വസന്തകാലേ
വിലാസത്തു നൽപ്പൂമൊട്ടി കോകിലാലി-
ച്ചൂമിന്നതിഗതന്നസ്ഥാനത്തിന്നപ്പുറം. ൨൪

കോളുമെയും വിരഹവേദനയെസ്സഹിപ്പാ-
നാളായിടാതെ വിഷമിച്ചുള്ള രാമഭോഗൻ
നാൾചിച്ചു കാനനമിലനാ വിയോഗദുഃഖം
ഉച്ചിച്ചിടാറില്ല ലക്ഷ്മണനോടുകൂടെ. ൨൫

പ്രയാണത്തിലെ പതിനൊന്നാം സർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

പന്ത്രണ്ടാം സർഗ്ഗം.

ശ്രീരാമൻ തിരുവടി തമ്പിയോടുകൂടി-
പ്പുരാളും പ്രസാദിക്കു വസിച്ചിരുന്നകാലം
ധീരന്മാരാം മിത്രകളെയും കണ്ടു ചെറി-
ച്ചുമാകണമെന്നറിയാതിരാശയമുള്ളിലോർത്തു. ൧

ആരായുന്നതിന്നിവരെവരെന്ന നേരി-
ട്ടാരായുന്നതിന്നിഹ? താതശിഷ്യരെന്ന്യേ
ആലോചിച്ചവനിത്ര നാലു മന്ത്രിമാരോ-
ടാലോചിച്ചുനിലയങ്ങൾപ്പറഞ്ഞയച്ചാൻ. ൨

തൊററത്താഴിയൊരു വിദ്യകൊണ്ടുമാദ്യം
കാററിനും കതിരവനും പിതൃത്വമേകി
ഊററത്താൽ കവിളിൽ മഹേന്ദ്രവജ്രമേകാ-
ററാമക്കപിവരനാർന്നു ഭിക്ഷുവേഷം. ൩

പിറന്നതാൽ ദശരഥനന്റെ കീർത്തിയാകും
ചന്ദ്രൻ തൻ കലകളെയൊക്കയും കവർന്നാൻ
സന്താപം കെടുക്കിന കൃഷ്ണപക്ഷമായി-
ച്ചുരന്നിതി ഭാഗ്യപതിസന്നിധൌ ഹനൂമാൻ. ൪

നീരാളും മുകിലുകൾ കൈതൊഴും വപുസ്സിൻ
ധാരാളച്ചുവിനെ വനത്തിലും പരത്തി
പാരാളും സുഭഗതയോടു താരൂപൂണ്ട-
ന്നാരാലക്ഷ്മണനിവനോതിനാൻ വിഷണ്ണം. ൫

ഉന്നിദ്രപ്രഭ കലരുന്ന മേനി കൊണ്ടും
ധന്യന്മാരിവരിതാരഹോ! ഭവാന്മാർ
ഇന്നാരെന്നറിവതിനിച്ഛയുണ്ടു നേരേ
ചൊന്നാലും വിഷമതയൊന്നുമില്ലയെങ്കിൽ. ൬

സന്ന്യാസിപ്രവരനുരച്ച വാക്കു കേട്ടി-
ട്ടുന്നതം രഘുകുലസത്തമൻ പറഞ്ഞാൻ
മാന്യശ്രീ ദശരഥനാമവൻ മഹാത്മാ-
വെല്ലാർക്കും പരിചിതനായിരിക്കുമാം. ൭

ആദ്ദേഹത്തിനു മകനായ രാമനിദ്ധാ-
നുദ്ദേശിക്കണമിവനെന്റെ തമ്പിയത്രെ
ഇദ്ദേഹം ദയിതയൊടും പിതാവിനുള്ളാ-
നിർദ്ദേശംഹൃദി നിരവേററുവാനണഞ്ഞു. ൮

പ്രാപിച്ചിട്ടരികളെ വല കൊന്നൊടുക്കിയതിനാലേ
ഭൂപാലനെ നന്ദനൊടു താമസിപ്പിച്ചിട്ടൊടുവിൽ
ചാപലരായ രാക്ഷസരാൽ കരണ്ടാൻ
എന്നാൽ ചാണക്യ! മതിയിതു ഞങ്ങൾക്കും തെളിയുന്നു. ൯

ഇന്നിപ്പുറം മന്ത്രിമാരെച്ചതിച്ചു തെറ-
ന്നാൽ വേണ്ട താങ്കളോടു അണ്ണിയകലെയാൻ
ഭവാനുമായും കപടിയുടെ കരുണയായ് സകലാദ്യ
ന്മാരും നമ്പൂതിരികളാരാരെന്നറിവാനാകില്ല. ൧൦

കേട്ടാലും കനിവൊടു ധീര ഭാരതിയിൽ നൃ-
പേന്ദ്രന്മാർ കതിരവനുള്ളിലായുദിപ്പോളം
ന്യൂനതയില്ലാ വണ്ണമായി വാണീടുമാറായത്താൻ
സുഗ്രീവമഹിമയൊടു സുഖമനുഭവിക്കൊവാൻ. ൧൧

ഇന്നാൾതൻ കേറിയ ചാണക്യനേ കൈയാൽ ദോ-
ന്നിന്നാളിയായതനെയാക്രമിക്കരുതേ
ഇന്നായതെല്ലാം ഇനിയേറെ തൊഴിലിങ്ങ-
നെന്നതിനിവിടെ ഞങ്ങളി നിങ്ങളുടെ. ൧൨

മാനിപ്പൊളൊരാളെ കിരീടൻ ഹനുമാൻ
മാനിച്ചിരിക്കുന്ന കൈകൊണ്ടതിലൂന്നെൻ
ദുഃഖം പെടാതിരുന്നിനി നിങ്ങളൊന്നി-
ച്ചാനന്ദിച്ചുമരണമെന്നതിൽ മോദം. ൧൩

ആശിക്ക,നാവന്നിഹ നിങ്ങളോടു സഖ്യം
ക്ലേശിപ്പാനിനിയവകാശമില്ല നിങ്ങൾ
ദേശിക്കിക്കനൽയിലെലകമത്യമൊട്ടു-
മേശിച്ചാലതുവഴി നമ്മളെയൊരുമയാം. ൧൪

മധ്യസ്ഥനായ് മധുരമുരച്ചു് രാമനെക്കൂട്ടി-
ഋഷ്യമൂകമുകളിലന്നു രാമദേവൻ
കൃത്യമാകും കൃപയോടു മൈത്രിയെയുറപ്പിച്ചു-
കാര്യമാക്കിച്ചമച്ചിതക്കാലമന്നു മാരുതി. ൫൬

തൻ ഭുജത്താൽ കപികലവീരനായിരുന്നോരു
വൻ തോൾവലിയനിതിയിരുപ്പകളണ്ടാക്കി
സന്തോഷിച്ചിട്ടതിലാ രാമനെ ഹനുമാൻ
കാന്താരത്തിൽ സുഗ്രീവനോടും വസിച്ചു പോയെന്നാൻ. ൫൭

ശീഘ്രം ഭൂവലനോടിച്ചു സുഗ്രീവൻ
നേരെതന്നെ ബാലിയോടു ചേർത്തിതക്കാലം
ചാരത്തുനിന്നവൻ പുത്രമോദിതം
ഘോരരാക്ഷസനെ രാമൻ മുക്തമാക്കി. ൫൮

സുഗ്രീവൻ തന്നെ പുത്രരോടുകൂടി-
സ്സൗഖ്യം മേവുന്നൊരുകാലം വളർന്ന ചിത്തം
ദുഷ്ടന്മാരാകിയവരെ നിഗ്രഹിപ്പതിനാ-
യക്കാലം പുതിയ ഘോര കൊല്ലു താഴിൽ. ൫൯

ചാതുര്യത്തോടു കവി ധാതുവിൻ പാദം പാർ-
ത്താദരം താൻ നിയമിച്ചിരുന്ന പോലെ
വാഴിച്ചിട്ടു് വനിതാപുത്രനൊത്തുള്ള-
സ്ഥാനമതിനാലനേകനോടുറച്ചു രാമൻ. ൬൦

കൊണ്ടിട്ടു ശൈലമതിലലഞ്ഞോരും നി-
ന്നവർ തിരഞ്ഞു തമ്മിലൊട്ടുമേ തങ്ങൾ
മുന്നിൽ മൂർത്തിയായ വൈപ്പുതന്നിവിടുന്നു-
മന്നന്നോ കപി ജനിതം പ്രാർത്ഥിച്ചു.

രക്ഷസ്സിൻ പുരിയിൽ വിരുന്നിനായി മുന്നേ
ദാക്ഷിണ്യമോടു ഹനുമാൻ ക്ഷണിച്ച പോലെ
സാഹായികരായവരുടെ സഖ്യമേവ മേലും
രക്ഷിപ്പാൻ ശിബിരമ നട്ടുകെട്ടിച്ചു തീർത്തി. ൨൧

വിശ്രാമം പൊരുകി,യവർ തമ്മിലപ്പ്രാ-
ണാശ്വാസം അഭ്യുദയമാനെകവാൻ കപീന്ദ്രൻ
ഹ്യൂണപ്പെൺമിഴിയുടെ പൊൻചൂടക്കരോഷം
കാണിച്ചാൻ കനിവൊടു കാഴ്ചവച്ചു മട്ടിൽ. ൨൨

കണ്ടപ്പോഴാ കിഴിയുടെ കെട്ടഴിച്ചുടൻ മേൽ-
മുണ്ടിന്നച്ചുമയമെടുത്തണച്ചു മാറിൽ
തൊണ്ടയ്ക്കുള്ളിടറിയനന്തരം കരഞ്ഞാൻ
തണ്ടാരിൻ കേളൂം കാന്തനാം നരേന്ദ്രൻ. ൨൩

കൈകാര്യം കാത്തുകൊണ്ടലയ്ക്കെടത്തെളി-
ട്ടല്ലാല്ലം തെളിവു തിളങ്ങിടാതെ കണ്ട്
ശ്രീരാമൻ പ്രണയിനിതന്റെ ഭൂഷണത്തെ-
കണ്ണീരാൽ കഴുകിയെടുത്തു നന്നുപോലെ. ൨൪

വാ വിദ്യാ രാഘുപതി പൊന്മണം മറന്നെ-
ച്ചീവിള്ളും കപടതയാൻ കേണിടുമ്പോൾ
ആ വിശ്ലേഷങ്ങളുടെ സങ്കടം കാണ്മാൻ
മാവിച്ചുള്ളകപിവരനാരെച്ചുറച്ചാൻ. ൨൫

സന്താപം സമമിവരാമക്കണ്ടുപോകിൽ
ചിന്തിച്ചാൽ കപിമയനാം പിച്ചനാണു താനും
എന്നിട്ടും വ്യസനമകറ്റി ശാന്തിയെപ്പൂ
ധന്യാത്മൻ! തൊഴിലിതു മന്നവർക്കു യോഗ്യം. ൨൬

ദുഃഖിക്കിൽ തിരുവുടൽ വാട്ടമെന്ന താന-
ല്പോത്സവം തടവിതി കരങ്ങളുടെ പാദമശേഷം
ആലോചിച്ചുകളയിൽ നിർമ്മാണിതെല്ലാ-
മാരംഭിക്കണമിഹ കാര്യഗൌരവത്താൽ. ൨൭

എന്നെല്ലാമവനരയോഗ്യമായ് കപീന്ദ്രൻ
ചൊന്നപ്പോളശരണനായന്നു് വിഷാദം
തന്നെത്താൻ കരളിലടക്കി മിക്കവാറും
ധന്യന്മാർ ഹിതമൊഴി ധിക്കരിപ്പതുണ്ടോ? ൨൮

ശൂരന്മാർമുടിമണിയായ ബാലി തന്നോ-
ടോരോരോ കൃതികളും മുമ്പു ചൊല്ലുമതെല്ലാം
നേരെ നിന്നുടനപ്പൊഴോതുവാൻ കപീന്ദ്രൻ
ശ്രീരാമൻ തിരുവടി ചൊല്ലുകയാലെയാജ്ഞ. ൨൯

ഐക്യൂരം പെരിയൊരു ബാലിയെ ജയിപ്പാൻ
മായാവീത്യതിബലവാനനന്തരക്കൻ
കൈക്കൊണ്ടാലിട്ടുവരിയിട്ടൊരു ബാലിയെക്ക-
ണ്ടായാസത്തൊടുമവനോടി ഗുഹം നിർഭയത്താൽ. ൩൦

കീടംപോലവനൊരു ഗുഹ പുക്കൊളിച്ചു ദൈത്യൻ
കൂടെപ്പോയരിശമൊടിന്ദ്രസൂനു താനും
ഊടേയോർത്തിട്ടവനതിൽ കടന്നിടുവാൻ
പോരേനെ പ്രിയമൊടു കാത്തിരുന്ന ഞാനും. ൩൧

വാത്സല്യം പെരിയൊരു സോദരൻമുവനെ-
ക്കാണാഞ്ഞിട്ടുവശതയോടനേകകാലം
നിന്നപ്പോൾ നിണമൊടു മാംസവും കൊഴുപ്പും
വന്നല്ലോ ഗുഹവഴി ഞാനിരുന്ന ദിക്കിൽ. ൩൨

ഒളിയിൽക്കൂട്ടുമാഗധമന്നവരെ വാഴി
കൊട്ടുകൂട്ടുമായാ മേന്മേൽ മന്നവിലെ ഭൂതാനി
അട്ടഹാസമണിനിരയാൽ മിഴിച്ചു വന്നാർ
കൂട്ടുപിടിച്ചു വേർപെട്ടു ചേരമാ മന്നവം. ൩൩

ഒന്നായ് പൂണ്ടിവരെ വാനരേന്ദ്രനായി
ദുർദ്ദിനം വരുത്തുന്ന പുകിലാണിപ്പോൾ
മന്നവർ പിടിപെട്ടു വന്ന പോർക്കളം
ഒന്നായ് പൂണ്ടിവരെ വാനരേന്ദ്രനായി. ൩൪

ആകാശം ഇടിമുഴക്കി മാറിയോരം
ക്ഷുബ്ധമാം കടലിനിണ കേറിയായ്
ധീരന്മാർ പോരാടിനാർ പുത്തൻ രാമനെ-
ന്നങ്ങനെ കവർന്നു പൊൻ ഭൂമി. ൩൫

സത്യം കൊണ്ടുവരുന്നോരു പാരമാളിലെല്ലാ-
ന്നതിനാൽ ഒരാളെ കരയിൽ വീണിടുന്നേരം
എന്നിട്ടും ശത്രുതിയുള്ളതിൽ നിന്നി-
ട്ടങ്ങനെ തിരിയുന്നൊരു തൂക്കിയോട്ടി കഷ്ടം.! ൩൬

ഇന്നത്തെ ദുരാചാരങ്ങളെ ഇപ്പുറം-
ത്തുകൊണ്ടുപോകയോടു പാകളവ പൊലിപ്പിത്താൻ
ഒരാ കഷ്ടം! ചെയ്യുതിവരാളനാട്ടകമിങ്ങാർ
ശോകത്തിന്റെ തിരിവിനെപ്പറ്റിച്ചു കാര്യമോർത്താം. ൩൭

മായാവിക്കിളയായ മാനവൻ പോര-
ങ്കാണിച്ചിട്ടു കരി സ്വാമിയോടെതിരിട്ടാർ
നന്നായിട്ടുള്ള കോണ്ടുകൂട്ടത്തിൽ
തന്റെ കയ്യിനാൽ മിന്നലാകുന്നുപോൽ. ൩൮

കൊച്ചുണ്ണം കൊഴിയടുത്ത മന്ദമാർന്ന് മോദം
തിങ്ങുന്ന കപ്പിടിയിലൊന്നായൊന്നുരത്തിനഞ്ഞു
തന്നോരന്നതിന്നട വൈയായിട്ട വിതി-
പ്പൂണ്യാത്മാ മുനിയുടെ പുണ്യശാലയിങ്കൽ. ൩൯

കൊമ്പുറ്റ പൂഞ്ചിറകിട മങ്ങുന്നാം മുനിപ്പൈൽ
ശോചത്തപ്പുറ്റരമണകിന്നാനിരുന്നു
പ്രാപിച്ചൂറിനിയിട ആനിനെന്ന മൂളൻ
പ്രാപിതം യശപ്പി മണ്ണുകം പിന്നൻ". ൪൦

താനാരാമത്തപൂവനിയിലടക്കുമക്കിട്ടു
നാനാമയന്നിയോമിഷൊളിച്ചിരിപ്പു
താനാട്ടിയ തന്റെ ഭവ്യമെന്റെ തപ്പവും ക്രു-
ന്ന്യാവിമനാഴിയുകം കൊണ്ടവർ കണ്ടാൻ. ൪൧

അയ്യോ! ഞാനനാന്റെ രാമഭദ്രചരണങ്ങൾ
വിച്ചാതിലെന്നാലന്തയോ പാർത്തിട്ടന്നു
പാഞ്ഞുവന്ന വനിതയവൾ കണ്ണുനീരാ-
ലെമ്മനൂറാം പാദിയവർകൾവ്യസനിച്ചിരുന്നാർ. ൪൨

ആശ്ചര്യം ഭാരതത്തിനായിതാന്റെ ഭാരത
നേരിട്ടുമവനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയ്
ചെയ്യുന്നതിന്ന വാക്കുമവനെ ശ്രീരാമ
മായാമന്നാളൊഴികെനിന്നില്ലുതില്ലെന്നിട്ടാർ. ൪൩

ദുഃഖിച്ചിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ മാനവ-
ഗ്ഗൃഹിണിയും തീർത്ഥത്തിൽ ചെന്നെത്തിയപ്പോൾ
മനസ്സിൽ തെളിഞ്ഞവരായ സാന്ത്വനം പറഞ്ഞാൽ
പറഞ്ഞാലത്രവർക്കതാണിതിലോചിതം ൪൪

ദേഹത്തിൻ പ്രതിമകണ്ടു കാട്ടിനാൻ
പുഷ്കരാന്തിമുകിലേ കേകിതമാർന്ന മോദം
ശീതക്കാറ്റടനടി മെന്ന തീർത്തിടുംപോൽ
തീരത്തിലിട്ടടിയവൻ സംശയം ഹനുമാൻ. ൫൫

എന്നല്ലാതവനുടെ സങ്കടങ്ങളും കേട്ടി-
ട്ടുന്നാലെന്നുടെ ശോകമകറ്റിപ്പറഞ്ഞിട്ടാൻ
മെന്നിപ്പൊളവനുടെ വാത്സല്യമുള്ളം
സന്തോഷം കളുകയെന്നരച്ചു രാമൻ. ൫൬

ആദിത്യാത്മജനൊത്ത സുമന്ത്രം വയനാ-
നാദിത്യതിലുടൽ പൂണ്ട ദേവനപ്പുറം
പാദത്തിൻ പെരുവിരൽ കൊണ്ടെടുത്തെറിഞ്ഞവ-
മോദത്തോടെയിവയെ ദുന്ദുഭിപ്പിണത്തെ. ൫൭ ഗ്ര

ഇപ്പോളോ കനമിതിൽ മുൻപിലെക്കാണാകി-
ങ്ങെല്ലുള്ളോ രഘുപതി താമനോളുള്ളു ചാടി
റില്ലത്തം തൊഴിഞ്ഞു കണ്ടു തീരെ മാറീ-
ട്ടില്ലുന്ന ദ്ദിനകരനന്ദനൻ നടിച്ചു. ൫൮

തിന്നിപ്പൂണ്ടവനുടെ സംശയങ്ങളും പോരെ
പിന്നീടും കഴൽ തൊഴുതനുഗ്രഹിച്ചുവാരോ
മന്നവർമുടിമണി രാമനങ്ങൊരമ്പാൽ
ഖണ്ഡിച്ചാൻ കപിയുടെ സാലമേഴുമൻപോൽ. ൫൯

വാനം തൊട്ടുയരമൊടും നിരന്നുനില്ക്കു-
ന്നാനപ്പൂമതി മരങ്ങളേഴുമൊപ്പം
മുളിച്ചിട്ടമ്പത വിട്ട രാമബാണം
ധൂളിച്ചുസാലങ്ങളുടെ പാർശ്വവും വിശേഷാൽ. ൬൦

ഇരുവരും ദശവദനാരി സാദൃശ്യം
നിരുപമം പടകളിലും തകർക്കുകെന്ന്
സുഗ്രീവനറിയുകൊണ്ടുതാപോവാൻ ശരം പാ-
ലൊന്നിതിൽ ഗ്ലിമികടകത്തിലൊളിച്ചു പൊരുതി. ൫൭

സുഗ്രീവനകത്തളിരാശ്വസിപ്പിച്ചു രാമൻ-
ഇക്കാൽ തൊട്ടുടനടി കൈവന്നരിവേഗാൽ
വക്കാണം തുടരാതിന്നു കൊട്ടി-
കിഷ്കിന്ധാപുരിയിലെന്നു ഗർജ്ജമോടും ൫൮

ഉച്ചത്തിൽ കിഷ്കിന്ധ ഗിരി കുലുങ്ങുമാറുമം
ഗർജിച്ചിട്ടങ്ങിരി ബാലിയെ വിളിച്ചാൻ
പാഞ്ഞെത്തീടിന സമരത്തിൽ തത്ര ബാലി
തച്ചിതാനവരജനെയുരുണ്ടു നിന്നീ ൫൯

തല്ലിനിന്ന ശരീരം മഞ്ഞുപോലെ
വിരമിച്ചും കതിരവനന്ദനൻ തോന്നി
ഏറെയും കാതംതുള്ളുന്നമന രാമനോടും
അയച്ചു രഘുപതിയെ തിരിഞ്ഞു നോക്കി. ൬൦

യോഗത്തിൽ കണ്ഠഗതമൊരു മലയേറ്റം
രാഗിപ്പാൻ പറ്റി പാരമെന്ന തോന്നിയപ്പോൾ
മുകതാം തരവിന വാക്കുപോലെ രാമൻ
മാറ്റിട്ടപ്പുറനോട്ടവിൽ ശരം വിടാതെ. ൬൧

ഇപ്പോൾ ജയമിന നെഞ്ചു നിവൃത്തിയെന്നോ-
ർത്തപ്പെട്ടിരവികരൻ മടങ്ങി മന്ദി
മെല്ലപ്പോയമെന്ന പൂക്കൾ ബാലിതന്നാം
ചെല്ലപ്പോറിന വെറുതെ മുടിഞ്ഞു മട്ടിൽ. ൬൨

ശേഷപ്പൂതിരികരം തിണ്ണമുഗ്ര് വിക്രമോഗ്ര
ാവല്യാകൃതിനിമാകരെ കൂടച്ചും
മാലേമുന്നിട്ടു കടിൽപ്പമൊന്നൊത്തിപ്പ-
ന്താനിപ്പോകിച്ചുനിദ്ര രജൻ ഭാഗഭാഗങ്ങളിൽ ൨൬

തുല്യമെന്നെ പരിഭോഗിപ്പോതെയുവ-
കൊള്ളാമാൽ കണ്ടതിനെയായാസപ്പെടുത്തുമോ?
മാറാതെ പടിയെയാത മാലയിട്ടുയപ്പ-
ാനത്തോചിച്ചുരാജനോടോതി രാമഭദ്രൻ. ൨൭

രാജസംശയമതോക്കുമതോ പൃഥ്വിമാല തിരിക-
രാജവാൻ പിൻപുറമാസ്യമതിക്കുകെല്ലിലിട്ടു
മുൻപവരതമേഘം; ശിനി മന്ദമിക്ക ന്നിനയ-
ന്നൊരംബുജം പൊക്കിയ ഭാഗഭാഗതിരിച്ചാൻ. ൨൮

വീണ്ടും പോരാളുവാൻ തിരുപ്പോതയെന്ന-
ദ്ദുഷ്ടനാമരി വിളിച്ചു കൊടുമയോടെ,
പടയാളിപ്പുത്രിയ തണ്ടുതപ്പി കേറാൻ
മിന്നമാനാകിച്ചാതിരുച്ചിച്ചു സാരി. ൨൯

കോപിച്ചിട്ടുരാജനോടേറിപ്പാഞ്ഞടിനായ്
മാവിട്ടിട്ടുപിറകൻ പുറപ്പെട്ടപ്പോഴും
ലോപിച്ചിട്ടുമാരെ കൂടൽ വിണ്ടാങ്കെ
വാറിട്ടടെമൊഴി താടകയെ കൊന്നാലും. ൩൦

നന്നല്ലിതടിപ്പിടിക്കുന്നവർക്കിവൻ വിണ്ടു-
കെന്നല്ലോ പാലവും തെറ്റു തമ്പി വിണ്ടും
വന്നിട്ടില്ലേ? ബലിയെപ്പോലെ സംഗരത്തിൻ പുറത്തകെ-
ഞ്ഞിനിച്ചുതലയിൽ വന്നു കേറുകില്ലാ. ൩൧

ഹൃത്പ്രാണപ്രിയനിഹ പോകകൊല്ലാ പലശ്രൂ-
യാർപാർന്നിപ്പഴയ വാമതിനെയലിയാലും
കനാണാനകെട്ടതി കഴിവില്ലിനെന്നു കേൾപ്പൂ
ലൊന്നാണെന്ന് കണവനിതരാരുക്കു കൊടുക്ക നല്ലൂ.

ഹൃത്മാതിയടിപ്പിടിമെന്നതിനൊന്റ കാന്താ!
നമ്മുടെക്കിതലെശലിനില്ല കാര്യമൊന്നാൽ
സാമ്രാജ്യപ്രവൃത്തിക നിത്യമല്ലിതാക്കം
കഴ്ന്നിൻ കല്ലിയില്ല മകനൊന്നുമല്ലോ. ൧൪

താന്ന്യമാരുടെ മുഖമാർത്തിയാണ നാമോ-
ടന്യായമതെവഴിയും ഉണ്ടാതിരില്ല;
മാന്യന്മാർക്കുവമതി ചെയ്യിലൊല്ല മൊന്നമ
ലിന്നാമതൊരു കൃപ വേണമെങ്കിലെന്നാം. ൧൫

താനൊരൊരൊ കതമലിവിനിന്നിച്ചു പറഞ്ഞോ-
രാരോമൽപ്രിയയുടെ വാക്കിനെ മനുജ്
പോരാറുന്നതിന കതില്ലയന്തു കാലം
പോരാരണതിളകിയുമിയന്ന ദൂതന്മാം. ൧൬

ചടിക്കുന്നിളയവനോടെന്നിളു മഴം
തേടിക്കൊണ്ടിവനമൊരുരു മല്ലിയൊരാൾ
വാടികണ്ണനാതന്നെ, നാമനാമഗോത്രം
മുടികൊണ്ടരിയുടെ മുറിവിചിരിക്കുമെന്നും ൧൭

ആശ്ലോ! പാതകമൊട്ടുമിയമായവളിതാക്കാൻ!
വല്ലാതെതാരി വലിയവനാക്കിലൊരെത്തിപ്പാൻ
ചെയ്യാമോ? ചതിവുകളഞ്ഞൊരപ്പു പോരിൻ
കല്ലോലങ്ങളിലകൾ മറിഞ്ഞു വീണോരാൾ. ൧൮

താരുണ്യമുഗ്ദ്ധികളൊഴുകിയെന്നു കണ്ണുനീർ വാ-
ർന്നുൾപ്പുണർന്നുരസിലൊതുക്കി വേണിയെല്ലാം
ചെപ്പായം പൊടികളുമായ് വിവർണ്ണ വന്നാൾ
തൽപ്രാണപ്രണയിനിയായ താര താനും. ൨൭

വീർക്കുന്നോരഴലൊടവൾ ശരീരമേകി രാമ്യ-
ന്നുമേറ്റും കഠിനതയോടെയങ്ങു മുടിച്ച്
നില്ലുന്നോരം മേദിനിയായ കൊമ്പനാന, പാർപ്പ്
തമ്മം പാർത്തിരിയൊരിടക്കിടെ നിന്നി. ൨൮

ഭവാനൊടിടയമരങ്ങളിൽ കൊളുത്തി-
പ്പാകം പോലൊഴി മെയ് തൊഴുന്ന പിന്നെ
ആകമരങ്ങളായ നാറിയിൽ തളച്ചിട്ടുമ്പോഴും
ശീഘ്രമതരികെയുള്ള ലോകർ പോയി. ൨൯

രാമാസ്ത്രം ഭയമൊടു നെഞ്ചിലേറ്റ ഘോരം
വ്യാമോഹിച്ചവിടെ മറിഞ്ഞ ബാലിതന്നെ
ക്രൂരാകാരതാരയെന്നൊളം നോക്കി നില്ലം
മറ്റെല്ലാം മധുമൊഴി താര കണ്ടു കൊണ്ടാൾ. [വസന്തതിലകം.]

ആരായിരുന്നാഴകിന ചോരയിൽ കിടന്നാ-
ണ്ടാറാടിടുന്നൊരുനാൾ ശവമെന്നൊരുങ്ങി
ഏറീടും വിവശതയാൽ തളർന്നവൻ തൻ-
മെയ്യേറുപറ്റും ചൊരിഞ്ഞു കിളർന്നിയാതൊരാൾ കൂടാതെ. ൩൦

വില്ലുനിലത്തിലതിൻ തലയും കൈ വാ-
ച്ചുള്ളാസ്ത്രത്തൊടു മഞ്ഞുന്ന മാമനൊടായ്
നല്ലതാം പലവിധമിന്നു ചെയ്തുമേവും
ലോകപ്രവരനെയാ മൃഗാക്ഷി കണ്ടാൾ. ൩൧

ഗർവം വിട്ടവകളൊഴിഞ്ഞിതുക്കമെന്യേ
മേവീടും കടലിനു തുല്യനായു, മപ്പുറം
ആ വൻപാമ്പിന്നായ കാളിയസ്ഥിതിക്കവാനായ്
രാവിലും കതിരവനൊപ്പമായുമെന്നും. ൩൭

ശോഭിക്കുമൊരുത്തുതിട്ടയുള്ള ചെന്ന-
ങ്ങാപാദം പ്രിയതമനെത്തലോടി നന്നായ്
പ്രാപിപ്പിച്ചുവത്രേ മടിയിങ്കലുട്ടിരുന്നു-
ക്കോപത്താൽ കുളമൊഴി രാമനോടുമപ്പോൾ. [ദൃശ്യകേ

ചൂതേറവും പതിമതിതൻ തരിപ്പപോൽ നിൻ-
ഭൂതേജം പുതുക്കുപ്പം പ്രസിദ്ധമല്ലോ
ചൊല്ലെല്ലാമല്ലും മനകലപാല! നീയതെല്ലാ-
മിപ്പാരുന്നകലെ വെടിഞ്ഞതെന്തേ പാഠഭേ. ൩൮

ഭർത്താവിൻ മതിയിതു കണ്ടു ദീനനോളം
വർദ്ധിക്കുന്നിതു ബോധ രാക്ഷസീതി ചിന്ത
നന്നായയോദ്ധ്യാപെണ്ണു വധിക്ക താടകാരേ!
വന്നീടും തവ ഗതി പെൺകൊലയ്ക്കു തുല്യം. ൩൯

ന്യായാട്ടാൻ നരപതികൾക്കു, സത്യസന്ധൻ
നീയൊരു വലിയ സദസ്സിൽ മുൻപു ചൊല്ലും
ഹേ! ശാഖാമൃഗിയിവളെ വധിക്കുമോ നീ
വേട്ടക്കാർ മൃഗികളെ വിട്ടയപ്പതുണ്ടോ?. ൪൦

പേടിച്ചൂൻ പതിയെ,യിവൾ ഭവാന്റെ തോഴൻ
ചാടിപ്പോയ് മലയിലൊളിച്ചിരുന്ന പോലെ
പേടിച്ചൂൻ പ്രിയതമനാം ഭവാനെ, യെന്നം-
ക്കോടോളുന്നവിടെ വരില്ല നിന്റെ ബാണം. ൪൧

[illegible] അല്ലയോ! [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] നീ. [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ശിവ ശിവ! [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] നിന്നെ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

വാത്സല്യമോടു കൈകൊണ്ടുപിടിച്ചുടൻ താൻ
വാത്സ്യത്തോടധികമുണ്ടായ്ക്കയ്യ് തലോടി
എന്തെങ്കിലുമിതിൽ ഗുണമില്ലാത്തതല്ലേ
ധന്യൻ ഞാൻ ധരണിയിലെന്നുറച്ചുമെന്നാൻ. ൮൭

ശ്രീരാമൻതിരുവടിതന്റെ പ്രൊഹിതാ-
ചാര്യനാമൃഷിയോടും മന്ത്രിക്കണം നീ
സാദ്ധികളെയിവിടുവാൻ സമയം ഇന്നിൽ
ഒന്നമതായതുമതിനായ് നിനക്കു നാഥൻ. ൮൮

ഒട്ടു കൂടുതൽ പ്രതിഷ്ഠയിലാണായാൽ നീയേ-
ന്നാൽപ്പിന്നിലൊത്തതെല്ലാ മനുഷ്യരെന്നും പോലെ
മെല്ലെയെത്തുകയാണോ പൂർണ്ണനാകിയുള്ള
വിട്ടിട്ട വടിവു വെടിഞ്ഞു വനമെല്ലാൻ. ൮൯

വാനരന്മാരുടെ വിക്രമം പ്രശംസി-
ച്ചോർക്കണ്ടായ് കപികളാകവേ കരഞ്ഞു
ശ്രീരാമൻ തിരുമൊഴിയാലിവനു ഭാഗ്യ-
ചാരം ചെയ്താൽ ക്രിയകൾ നടത്തിയശേഷം പുത്രൻ. ൯൦

അക്കാലം രഘുപതിവാക്കിനാലനേകം
പൊന്നുമണിഭൂഷകൾ നിറച്ചുവച്ച്
അഗ്രേ ചോദ്യ് നിതരമോടുമൊട്ടിലുമങ്ങനെയാണ്
കിഷ്കിന്ധാ നഗരിയിലങ്ങുമീരുന്നോട്ടം. ൯൧

ധന്യൻ നീ കപികുല സാർവ്വഭൗമനായി-
ട്ടുന്നതപ്രമദമിയന്നുവാഴ്ക എന്ന്
കല്പിച്ചിട്ടനവധി മാല്യഭൂഷണമോടും
സുഗ്രീവന്നു പട്ടവും കഴിച്ചാൻ. ൯൨

ദിനകരസുതനെ ശ്രീരാമനാം നീലമേഘം
കനിവിനൊടഭിഷേകം ചെയ്തു വാഴിച്ച കാലം
പുനരവനുടെ രാജശ്രീകളൊപ്പം ശരച്ഛ്രീയും
ഘനനിരയൊഴികകത്തിന്നു കൊപ്പിട്ടു വാനിൽ. ൩൩

കപിപതിയെ! ശരത്സമയമിതു വന്നനേര-
ത്താശ്രിതനിയമമാകിയതറിയരുതെന്ന കൃത്യം
പ്രമദമൊടുൾക്കൊണ്ടിയറിയിൽ നിയമേനി ശ്രീ-
ഘനമരനാംഭിമരുവലരെ പൂർത്തിയാക്ക വാഴാം." ൩൪

അത്യന്തവിനയപൂർണ്ണം-
മിത്യനന്തനീതിവിധം
അറിയിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോ-
ളുവർകൊണ്ടു സൗമിത്രാഖ്യൻ. ൩൫

അന്നാവശ്യം രാജ്യതന്ത്രങ്ങൾ നടക്കയിനാൽ സുഗ്രീ-
വനിതാ, യസ്സ്വൻ കല്പിച്ചതാം വിധിയായിക്കിട്ടിവരാതെ!
വിനാ രാമൻ നിയോഗം ചെയ്തുകൊള്ളുമെന്നും
ദിനാന്തരങ്ങളും താൻ നഗരിയിൽ മറക്കാതിവരെയും. ൩൬

പ്രാദ്ധ്വംസകാനം കഴിഞ്ഞതോടെ കപികളവി
രാവിലെയെത്തുവാനാ-
യാവശ്യപ്പെട്ടയച്ചിട്ടണയുവരെ മനാ-
നാഗ്നിയെരുദ്ധരകി
രേവിടാം സ്വാലിക്കുമെത്തിരിക്കും
മരുത്വാൻ പവിത്രം പു-
ഷ്പിക്കുന്നു മെല്ലെ വിട്ടാൻ കപിതിലകനയോ-
രാമനാമത്തിലൻ. ൩൭

ശ്രീരാമസഹചരിതൻ കല്പന തലയിൽ വഹി-
ച്ചൻപോടാദിത്യപുത്രൻ
ഓരോ നാട്ടിൽ വാനരക്കൂട്ടമെഴി തമയോ-
ടൊന്നു ശേഖരിച്ചു വാനരൻ
ധീരനാമവൻ ധരിത്രീപതിയാമവനോടും
മുൻപറഞ്ഞുള്ള കപീൻ
മാതൃകയായവാനരം പ്രകടിതതരവിശേ-
ഷണം വീക്ഷിച്ചു വാനരൻ. ൯൭

ബാലിവധമെന്ന പതിനാലാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനഞ്ചാം സർഗ്ഗം.

കായാമ്പൂ പോൽ കായസൌന്ദര്യമെഴും
മായാമർത്ത്യൻ മാന്യനാം തമ്പിയോടും
ആയാസപ്പെട്ടിവൻ സേവ്യമാനാ-
ള്ളായാസ്ഥമാല്യവാനാം നഗത്തിൽ. ൧

ഉൾക്കണ്ഠയാലാത്മപ്രിയായൊരു വേഗാൽ
നിശ്ശ്വാസിച്ചുവാനരരാജ്ഞനാമത്ര
സൽക്കാരമൊത്തുഗ്രാനുഗ്രഹമേകി-
ട്ടക്കാലം ശ്രീസുഗ്രീവസമേഘമാർഗ്ഗം. ൨

സംവാദിച്ചുജീവനാതിൻ പെരുപ്പം
സംഭാഷ്ടത്തിൽ പ്പുഷ്ടിച്ചോരു മേഘം
സന്താപം തീർത്തുള്ള താമരക്കണ്ണനാണ്
പ്രേക്ഷിച്ചോരാം കർണ്ണമാധുര്യഗാനാൽ. ൩

വാരണാർത്തനായ പണ്ടുവിപ്ലികളാളും
നാനാവർണ്ണം വാനിലോകം നിറച്ച്
കൊണ്ടൽക്കൂട്ടം ക്രീഡയാർക്കം മുഴക്കം
കൊണ്ടെത്തുന്നോരീക്കാലം മുതിച്ചിതാനം. ൪

ആഴിതന്നുള്ളിലാർന്ന കൂട്ടമിവോരോ-
ന്നുള്ളിൽ കെട്ടിപ്പൂണ്ടൊരാർദ്രാംഗിയാരെ
ഉള്ളം തേനാക്കും കാന്തിമത്തന്നി-
ന്നതിനിന്നെക്കോള്ളിയായായ് വഴിച്ചു. ൫

തട്ടിച്ചുന്നതക്കപ്പൽ ശരീരം കരയിൽ
കാട്ടിൽക്കൂട്ടക്കാറു പൊറ്റിച്ചിരിച്ചു
മുന്നിട്ടുകൊണ്ടൊത്ത മേഘം മറച്ചു
തന്നാടാനെ ഭൂമിയിൽ പുൽ കരുന്നു. ൬

കാട്ടിൽ പൂക്കൾ വമ്പക്കപ്പുക്കരത്തോ
ക്കൂട്ടത്തോടൊത്തുല്ലസിച്ചിരിച്ചു നന്നായ്
ആനം കാട്ടും വൻകാലത്തെ മാമർ
ചാരെ പൊത്തിട്ടെത്തിനാൽ തപിയായായ് ൭

ഇക്കാലം താൻ കാലകാലൻ കഴുത്താ-
ണ്ടാക്കം പൂണ്ടാൻ കൊണ്ടലുണ്ടാകയാലാം
കണ്ണല്ലാ മുഖം ക്രൂരം ഭൂവാക്കം-
ക്കൊണ്ടാടിടും മൈത്രേയസന്താനഭേദം. ൮

താഴ്വരമ്പാർന്നൊരോരോമേറുന്ന കാറും
ഉള്ളിലുള്ളിലിച്ചു നിറ്റുള്ളിലെന്ന്
ഉയർന്നിപ്പോൾ ശീതനായ്, മോതുകാന്തി-
ച്ചുന്നാകം തൈരിന്നതെല്ലാ,മെന്തുള്ളൂ മറ്റിൽ? ൯

മേഘജാലാധാരമൊക്കെ മേരുവിൽ തിക്കി-
ത്തുകം തങ്ങീടുവാനായതോടൊരുവെട്ടി
ഉന്മേഷവും നല്ലൊരുന്നിദ്രാൽ ഗന്ധമൊട്ടും
തെളിച്ചുകൊണ്ടുമെന്താണെന്നു മാലോകു. ൧൨

നീരാളും നന്ദനമാമിപ്പൂങ്കാവനമാകിൽ
പോരാളും വൃന്ദങ്ങളുടെ മധുപാളിമൊക്കും
പോരായ്കയുമാമിതാസ്, നിർവ്വാണമായി
വേറാരെങ്കിലുമാരുഷിയിൽ പാറിപ്പോയോ?. ൧൩

പാദം തൊട്ടും പ്രാവിളക്കു ദീപ്തിപൂ
തീരം കവിച്ചുനിന്നു ഭൂമിയിലാണ്
നാടും തോറും നൽപ്രൌഢതയുള്ളിലെന്നു
ശോഭിച്ചീടും ബാലമയങ്ങൾക്കരോ! നീ. ൧൪

മാരിക്കാലം വല്ലമട്ടും പോയതി-
ന്നാലിൽമന്നിലപ്പുരത്ത് താൻ കഴിച്ചാൻ
പാരെപ്പുറപ്പിലെന്നാനുപാലിതൻ പൂ-
മെത്തപ്പെന്നാണെന്നു മേനൃവും വെളുത്തു. ൧൫

ശ്രീരാമൻ തൻ പള്ളിവില്ലിനെ വാര-
ട്ടീരങ്ങളിലെന്നമ്മിണയൊന്ന് വിദ്യുത്
തോരെ നിന്നുമെങ്ങതന്നുമ പിന്തി-
ച്ചൂടാറിന്റെ അമ്പിൻ വാലം മാച്ചാൻ. ൧൬

ഉണ്ടാകാറായ് വില്ലോ രാമരാജൻ
കൊണ്ടാടിട്ടും സന്ദുന്നതമിതിന്റെ മേലാപം
കിണ്ണാർ കൊട്ടിപ്പുലമ്പുറം നമ്രമേ-
നങ്ങളായ് നാണം വാർമുകിലുപ്പോലു തീർന്നു. ൧൭

താന്തോന്നിത്തം തകർത്തപ്പിന്നു; രാമൻ
തൊട്ടതിലുള്ളം, നിരാശസിക്കുന്ന നേരം
ചിന്തിച്ചിതഗം വൻകൊടും കാററടങ്ങി
തോറ്റുള്ളം താഴ്ന്നുമൊട്ടിപ്പാറൽ നിന്നി. ൧൬

നാഥന്മേഖം നാടകം വ്യോമരംഗ-
ത്താടികൊള്ളുകയാൽ സന്തോഷമേകി
വന്നാനാധ്യക്ഷനായി പോയ് മേഘവൃ-
ന്ദമവർ വച്ചുമഴിന്നാൽവെട്ടം കെടുത്തി. ൧൭

മേഘാ രാമന്നാശ പൂരിക്കരാറായ്
കീടശരാമന്നാശ പൂരിക്കരാറായ്
നാനാവൃന്ദീ വാരിവിശന്യസാമ്യം
നാമാം കൈക്കൊണ്ടിട്ടു പൂഞ്ഞോല വാരി. ൧൮

ലങ്കാരാജ്യത്തിങ്കൽ രാമനോടേ-
ഒക്കെക്കൂടാർ പോന്നതെല്ലാം തടപ്പാൻ
ശങ്കാഹീനം രാജ്യമാനന്ദം പക്ഷ-
ദ്രുഷാ വീശിപ്പാരിൽ വന്നങ്ങിറങ്ങി. ൧൯

ഇപ്പത്തൂത്തുള്ളോരെ വേർപെട്ടമൂലം
കപ്പൽപ്പാടുകളേറ്റാലും ധൈര്യസാരം
മോഷിച്ചീടും വൻകാലം സമൂലം
വിരിഞ്ഞാലും; മന്ദമേറ്റതന്റെ ബാണം ൨൦

മാറ്റുകൊണ്ടൊരേ ചിത്തം കിരിണ്ട-
ഭാരത്തൂടെ സ്നേഹസന്താനമാക വാൻ
വാന്മാനത്തിനുള്ള മാറാനാക മങ്ങി-
ദ്ദുശതിരകളും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനെത്തി. ൨൧

ആനന്ദമാനൊക്കാതെ വാഴുന്ന സുഗ്രീ-
വന്നകമാരൊത്തു ദസ്യീകരിപ്പാൻ
ചെന്നങ്ങിരുന്നിടയ്ക്കു രാമാജ്ഞയെ കൈക്കൊ-
ണ്ടന്നാൾ കൈക്കൊള്ളും കോപമോട്ടുള്ളിന്നൻ. ൨൨

[വിശേഷകം]

ഒന്നാദ്യമേ കണ്ട സംഹാരരുദ്രൻ
തന്നെക്കാളും രൗദ്രഭാവം നടിച്ച്
ചെന്നീടുമ്പോൾ, കിശോരം ചിലമ്പി-
ക്രന്ദിച്ചു കൊണ്ടരാജവീഥിയോടി വാജി. ൨൩

ചേര്യപ്പെട്ടും കൊമ്പനിടഞ്ഞീടിനതു
ഉന്മത്തമായിന്നവൻ കാവതിലിനെന്ന്
പ്രൌഢമാം പൂർണ്ണാരു ചിറപ്പുരനിരോ-
ധ്യം കൈവിട്ടുള്ളാൻ ചെന്നെത്തി. ൨൪

പാരം മനോജക്രീഡയാൽ കിശോരൻ
ഇളകിപ്പോരം പൂണ്ടൊരുന്ന നേരം
ആരെയാൻ ചെന്നിപ്പിടിച്ചു പറഞ്ഞതാ-
ബദ്ധമാനാരാഞ്ഞിടുവാൻ ബോധമുള്ളോൻ. ൨൫

നാട്ടിൽ പൊങ്ങുന്നോരു കോലാഹലത്തെ-
ക്കേട്ടിട്ടപ്പോൾ ഞെട്ടി വല്ലാതുണർന്നി
രാഷ്ട്രിൻമുമ്പിൽ പൌരനാരീപുരുഷ-
ന്മാരുരുന്മാർ ചെന്നാശ്വസിപ്പിച്ചു നിന്നാർ. ൨൬

ഇക്കോലിൽ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ വെറുപ്പാൻ
തക്കോണം നാം ചെയ്ക തെറ്റൊന്നിവണ്ണം
അക്രൂരന്മാർ കൂടി മന്ത്രിക്കവേയ-
ദിക്കിൽ കേൾക്കാറായി വില്ലിൻ മുഴക്കം. ൨൭

ഞെട്ടിപ്പെട്ടെന്നാസനം വിട്ടുടനേ—
ഒററൊട്ടാശാന്തം പൊട്ടുമിടിയൊച്ച കേട്ട്
വൃക്ഷപ്പൊക്കം തിങ്ങുമസ്സാനുവാതാൽ
പേടിച്ചിട്ടും പാഞ്ഞു പോറായ്‌ കപീന്ദ്രൻ. ൨൮

സൗമിത്രിപ്പൂർവം ജ്യേഷ്ഠനാമഗ്രജൻ നിന്ന്
സൗമിത്രേ താനും തന്നരികത്താ ദാശരഥി
കാത്തുനിന്നോം സകലർത്തൻ വിരോധം
തെളിയിപ്പാൻ താമരയെപ്പറ്റി വിട്ടാൻ. ൨൯

കൈ കെട്ടന്നാട്ടു വാനരീന്ദ്രസമൂഹം
വന്ദിച്ചിട്ടു രാജതന്ത്രാവിശേഷം.
സംഗാത്മജന്മാരും പൂർവാശയിങ്കൽ
കൈ ചേർത്തു തിരുപ്പാർപ്പിച്ചുണ്ടായിട്ടുമോരോ. ൩൦

കൈകൂപ്പുന്നോരഗ്ഗുരുൻ, നിരൂപണത്താൽ,
തീരത്തിന്നു വൻതപസ്സിൻ വികാരം,
സുഗ്രീവൻ താൻ വാണിരിക്കും നികാന്തം
വ്യഗ്രതം വിട്ടുത്സവത്തായ് ഭവിച്ചു. [മുഖ്യകം]൩൧

പ്രാപിച്ചിട്ടാ രാമ രാമരാജൻ തൻ
മാതൃത്താപാരാതത്തോടെയും പറഞ്ഞോം
ആശികാധിപ്രാപ്തിയപ്പാലിയാലി—
ന്ദ്യുകാധീശനെ വല്ലാതെ വന്നു. ൩൨

കാട്ടിൽ പോയിപ്പെട്ട പാരകൊക്കയ്യാളെ—
യുണ്ണുൻ തീർത്തന്നാരായവിൻ കരത്താൽ
തെളമന്നിപ്പാം പാദബന്ധൻ നിമിത്തം
മൂന്നം പീഡപ്പിമകൾ കീഴടങ്ങി. ൩൩

എന്നാലിനിക്കാലു വിസ്താരമാത്രം
കൊണ്ടെന്തുണ്ടാം തീർന്നു യുക്തമല്ലോ
നീ തീരെന്ദ്രാതിന്നാവശ്യപ്രാപ്തമെന്നോ
സൌഖ്യൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതാമതേറ. ൩൪

നായകേന്ദ്രന്റെ വാണിയാലേ തന്റെ വാക്കാൽ
സമാധാനിക്കപ്പെട്ട സൌമിത്രി പിന്നെ
ആകാരം തീർന്നല്ലോ, കിശോരധീശൻ
താനെന്നാലിൽപ്പൂണ്ട ഗാംഭീര്യമോടും ൩൫

കണ്ടന്നേരം വാനരേന്ദ്രൻ തീക്ഷ്ണ-
പ്പൂണ്ടകമോളും ഭീതി കൈകൂപ്പി നിൽക്കെ
നിന്നാടീടും കിശോരാതിസാമ്രാജ്യം
കണ്ടിട്ടേറെക്കോപം പൂണ്ട സൌമിത്രി ചൊന്നാൻ. ൩൬

കാര്യം പൂർത്തിയാക്കാതെ വെറുതേ-
സാരം ചേരാ സാത്വികന്മാരമായി
ഞാനോ പാരം നന്ദിയും പൂണ്ട ശ്രീ—
രാമൻ പാദത്തിൽ പൂജ്യരായിരുന്നുവല്ലോ. ൩൭

സന്ധിപ്പൂർവ്വം തന്നതാം പാർത്ഥിവരെ
സാധുക്കൾക്കും നന്ദ താൻ ചെയ്യിടാതെ
പാപാന്മാരിപ്പോഴ്വാലേ വാനരന്മാരിലേറ്റം—
ന്നുപകാരമൊക്കോർമ്മവൻ കഠോരൻ. ൩൮

കാര്യം കണ്ടാൽ കൃതകാരനെന്നുള്ളോ
കാര്യം നോക്കാൻ വേല ചെയ്യാത്ത ദുഷ്ടൻ
ആർത്തനാകാൽ, "വധ്യനാണെന്നുകൃതഘ്ന-
ഘ്നൻ" താനെന്നുച്ചരിക്കപ്പെടുന്നു. ൩൯

നീളും പ്രതാപാഗ്നിതാപമകലാൻ മുൻപാൻ
ജാതവേദസ്സിലൊക്കെയുമാഹുതിച്ചു
ഭാഗ്യം പ്രാപ്യം സമ്പാദിക്കുകയെന്ന ക്രമ-
സാമർത്ഥ്യൻ വച്ചിട്ടുണ്ടതിന്നാഗത വേഗം. ൪൦

നാനാവിദ്യാ രാമചന്ദ്രൻ ഉണ്ണതെന്താ-
യൊന്നിച്ചീ നിൻ മൈത്രിയിലമ്പുന്നിദാനതാൽ
നിജകരൻ നിന്റെ നാമം മറിപ്പാ-
നിന്നോർക്കുവോളം മറ്റ മാർഗ്ഗങ്ങളുണ്ടോ? ൪൧

എന്നിവണ്ണം വീര്യവാനാം കുമാരൻ
ചിന്നാഭിപ്രായമതെയോതുന്ന നേരം
കണ്ണഞ്ചുന്നാം താരയും പേടിയുള്ളിൽ
കന്നിപ്പും കൊണ്ടുമാമരത്തൊട്ടുരപ്പാം ൪൨

തീയിൽച്ചാടാൻ സ്വാമി മൈനാകത്തിനും
തീയിലുള്ളും മർക്കടേന്ദ്ര പൊക്കിൽ
ആയുസ്സുണ്ടെന്നാകിലാ രാജകാര്യം
മായം ക്രൂരതയാകയും നിർവ്വഹിക്കും. ൪൩

ഉൽക്കർഷിമാൻ ലക്ഷ്മണൻ തന്റെ നേരേ
ചാരത്തപ്പോൾ ക്ലിപ്തിനിന്നംജനാ-
പാരമ്പര്യത്തെക്കൈവിടാൻ തക്കവണ്ണം
സാരസ്യത്തോടോതിനാനിപ്രകാരം. ൪൪

നാനാദേശത്തിങ്കലും കത്തയച്ചൻ
സേനാവ്യൂഹം നേരെ നിൽക്കാൻ വരുത്തി
ജാനമൊട്ടേക്കാണിപ്പാൻ നിരൂപി-
ച്ചാരംഭിക്കണമെന്നു വന്നു. ൪൫

എന്നാലിനിത്താമസിക്കേണ്ട പാരം
ചെന്നാ രാമസ്വാമിയെക്കൈവണങ്ങി
ഇന്നോ പുലർകാ നാളെയോ നാട്ടിലെല്ലാ-
മന്വേഷിപ്പാൻ നിയോഗിച്ചുകൊള്ളൂ. ൪൬

എന്നീ വാക്യം കേട്ട നേരം കുമാരൻ
വന്നീടും വൻകോപമെല്ലാമടക്കി
പിന്നീടെല്ലാമോർത്തുമാത്രം രാമനേകം-
ണ്ടൊന്നീ മട്ടിൽ കിരാതാസ്യമോർത്താൻ. ൪൭

അല്ലോ രാമാ വാനരന്മാർക്കുമാരം
കല്ലിക്കപ്പെട്ടുള്ള ചാപല്യമെല്ലാം
തില്ലെന്നാണിട്ടാളു മൂടെ തൃജിച്ചു-
ന്നപ്പോ വീണ്ടും വന്നു ബാധിച്ചിടുന്നു. ൪൮

ചൊന്നാനന്നേരമന്നു രാമൻ, മനസ്സിൽ
തോന്നാതില്ലിക്കുപ്പരാധം നിനക്കും
നിന്നോടിപ്പോൾ മാത്രമീയുണ്ണിയെ ഞാ-
നിന്നലൊരോരേടത്തിൽ വിട്ടുനിന്നും. ൪൯

നാലാശയ്ക്കും തേടുവാനായ് ശ്രു-
ശീലാത്സൂര്യി നീ വശപ്പെട്ടിടാതെ
മേലാൽ വേണ്ടും കാര്യമെന്തെന്നു പിന്നി-
ട്ടാലോചിക്കാം സാവധാനതയോടെ. ൫൦

ശ്രീരാമൻ തന്നാജ്ഞ കേട്ടിപ്രകാരം
താരാനാഥൻ തന്റെയുള്ളോർക്കു മുൻപാർ
ആരായ്കീടാൻ നാലുദിക്കും ക്രമത്താ-
ലോരോ ലക്ഷം വാനരന്മാരെ വിട്ടാൻ. ൫൧

മാടുകരാമെ നാലുത്തുരാമിതെത്ത
വേദ്യ നകച്ചിക്കുപ്രവത്തിനായി നിൽന്ന
ആ മത്സ്യസ്സീവിച്ചുകൾ താൻകിടാവ-
ക്രുദ്ധക്കാലക്പ്രതീ ചൊന്നാനിവസ്സും. ൪൧.

കാട്ടം മേട്ടം കാണികൂടിപ്പായ നാനാ
നാട്ടം തോട്ടം മലകരകളം കണ്ട്
തേരിലായ്പിളച്ചുന പൂർവ്വദേശങ്ങൾ
പാർക്കപ്പരിചാരതകണ്ടാമിതാണിൽ! ൪൨.

സാരം ചേതിം കാഴ്ചയോർത്തോർത്തു കണ്ടും
താരാർമാതിൻ വാർത്തയാനന്ദമൊടാണ്ടും
മിഥാരീതിയാധികരത്താലെപ്പൂശി വിണ്ണ-
ന്നിലവാരമന്മുപ്പിനിമന്ദ്ര കപ്പിൽ. ൪൩

പൊന്നം കണ്ടിന്മഴിൽ ചെമച്ചുമിടാം
ധന്യത്തമാമാം ശോഭനകണ്ട് ഭ്രൂപ്പി
പിന്നെപ്രയതിപ്പുർമകൊണ്ടും വാലം വാ-
ച്ചുന്ന പവിപ്പിൽ തൽപ്രദേശത്തിനപ്പുറം. ൪൪

കണ്ടിപ്പുകിൾ പോകകാലാ പിന്നായതോ-
ട്ടണ്ടകന്ത്യാ വാനപ്രാകയാലേ
പണ്ടാം പോയവാറിപ്പിക്കുട്ടാൻ
കണ്ടിടാനാം ദുർഗ്ഗം പാർക്കുന്നാം. ൪൫

ഓരോന്നവം ചൊല്ലി വീട്ടാൻ കിഴക്കോ-
ട്ടാമായങ്ങം വാനരവാരെ നോക്കി;
നേരെ തെക്കേട്ടിക്കിലയനോപക്കണാമർത്ഥം
താരെയാത്ര്യമാരൊടേവം പറഞ്ഞാൻ. ൪൬

പോയാൽ കൊള്ളാം നിങ്ങളെക്കൊണ്ടു വേണം
മായാമർത്ത്യൻ തന്റെ കാര്യം വഹിപ്പാൻ
ആയാസം ഞാൻ വേണ്ട ലക്ഷ്യങ്ങളും നിങ്ങൾ-
ക്കായിച്ചൊല്ലാമായതോർത്തീടു കൊൾവിൻ! ൯൭

നേരേ വിന്ധ്യൻ പർവ്വതത്തെക്കടന്നാ-
ലോരോ ദിക്കും ചെന്നു വെവ്വേറെ നോക്കി
ധീരന്മാരേ! കേരളം വിട്ടു പോയാൽ
ചാരേ നിങ്ങൾക്കൊരു കാവേരി കാണാം. ൯൮

ചൊറ്റുള്ളോരാ നദിയിൽ താമസിക്കും
ചെറ്റന്നമം മത്സ്യാദികളെല്ലാം
കന്യാമാരേ! കണ്ടു ഭാവിമനാക-
മദ്ധ്യത്തിപ്പിൻ താമ്രപർണ്ണീസരിത്തും. ൯൯

തെളിപ്പിന്നപ്പാണ്ഡ്യരാജന്റെ നാട്ടിൽ-
ക്കൂടെ പ്രാപിച്ചക്കണ്ടാ ചരിതം
ചേടിപ്പിലാതപ്പുറമാ സമുദ്ര-
മാടിപ്പുന്നാൽ വന്ദ്യമെന്താണു കാണാം. ൱

മാനക്കാരൻ രാവണൻ വാണിരിക്ക-
ന്നാ ലങ്കാദ്വീപമാകെ നന്നായ് തിരഞ്ഞു്
കണ്ടില്ലെന്നാൽ മുൻപുറത്തുള്ള മേരു-
വൈഡൂര്യത്തോടും താണ്ടി മുന്നോട്ടു പോണം. ൱൧

മെല്ലെത്തെക്കോട്ടേറെ മാറ്റും കടന്നാൽ
ചെല്ലും ചൊല്ലേറ്റ കുഞ്ജരാഖ്യാചലത്തിൽ
വെല്ലും നൽത്തേന്മന്നിരത്തുള്ളോരു ഗുഹച്ച-
ന്നില്ലം പോയിക്കാണ്മിനാഗസ്ത്യമുനിയെ. ൱൨

പിതൃഗണാദാവാസം വാഴുകിലെങ്ങു സത്യ-
റെന്നാം സത്ത്വ കള്ളു സ്വിസ്സാശതികൾ
അന്നാവെള്ളാ പാളു തേടക്കാട്ടുന്നാൾ
മാറിൽ കാണും പൊൻനിറം പൂണ്ട മേഘങ്ങൾ. [illegible]

അദ്ദേശത്തിന്നപ്പുറം താൻ പിതൃക്കൾ-
ക്കുദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട മൈനാകവാസം
പ്രത്യേകിച്ചും നിങ്ങളാൽ ശക്യമല്ലി-
ന്നുദ്യോഗിച്ചാൽ ക്രമിക്കുള്ളു പോവാൻ. [illegible]

എന്നല്ലയോമറ്റാതൃന്തം ധർമ്മരാജൻ-
തന്നാവാസസ്ഥാനമെല്ലോ
പിന്നത്തെ മന്ത്രാലയം നന്നായി നോക്കി-
പ്പോന്നാൽ യോഗം നിങ്ങൾക്കു കണ്ടെത്തുവാനാം. [illegible]

നേരം മാറ്റും മഞ്ഞിന്നാട്ടിലെ ഭൂകാ-
നാരംഭിക്കുന്നോൾ വെളിപ്പെട്ടിരിക്കും
ശ്രീരാമനാവാം സൂര്യപുത്രൻ, സുഗ്രീവൻ-
പാരമെന്നതിച്ചുതാനാക്കേവമോതി. [illegible]

അമ്മാവൻ താൻ പോകവേണം പടിഞ്ഞാ-
റുമ്മാൻകണ്ണാളുള്ള ദേശം തിരക്കാൻ
നമ്മാലാകും സാര ചെയ്യുന്നതിന്നായ്
ബ്രഹ്മാവിന്നെന്നോടു നിശ്ചിച്ചു നമ്മെ. [illegible]

സൌരാഷ്ട്രം മുൻപായ നാടൊക്കെയാരാ-
ഞ്ഞോരോ കൈതക്കാട്ടിലും പോയ് തിരഞ്ഞ്
നേരേ ചെന്നാൽ മേക്കെപ്പകുത്തു പാരാ-
വാരം മുത്തെങ്ങു നിങ്ങൾക്കു കാണാം. [illegible]

തെളുമ്പക്കുന്നതികളെല്ലാമുന്നതാ-
ദ്യങ്ങളാദൃശ്യമല്ലപ്പോപ്രാദൃശ്യമല്ലോ
ഗദ്യപദ്യത്തിന്നാദ്യപ്പുറം കണ്ടു ചെന്നാൽ
പൊങ്ങിക്കാണാം കൃഷ്ണവാരന്നൈലം. ൧൦

പാരാവാരത്തിന്റെ നാലാം ഭാഗത്തിൽ
പോരാളന്നപ്പൂർവ്വത്തിങ്കൽ വച്ച്
പോരാടിനാൻ ശത്രുചക്രങ്ങൾ വാഴി
ക്രൂരന്മാരാം ദൈത്യരോടംബുജാക്ഷൻ. ൧൧

പിന്നെക്കാണാം കാമരൂപം പൃഥ്വം പ-
ക്കന്നോടക്കില്ലാതെ മേലോട്ടു ചെന്ന്
പൊന്നിൻ കന്മകരവുമൊക്കെ കണ്ടെന്നാൽ
കണ്ണിൽ കാണാറാകുമസ്താചലത്തെ. ൧൨

നാകന്നിവാസികൾക്കുള്ള വാസം
നോക്കിക്കണ്ടാൽ മേരുസാവർണ്ണിതന്റെ
ഉദ്യാനൻ കൂപ്പിപ്പോരണം പിന്നെയങ്ങോ-
ട്ടിക്കണ്ടോരാൽ പോവതിന്നില്ലുളപ്പം. ൧൩

എന്നിവണ്ണം മാരുതപുത്രൻ പടിഞ്ഞാ-
റന്നാപക്ഷിപ്രാവുള്ള തെക്കപ്പുറത്ത്
പിന്നെപ്പൂർവ്വസ്ഥാനത്തെരാദിക്കാ പൃക്കാ-
ത്തന്നിപ്പോൾക്കം മർക്കടന്മാരെ നോക്കി. ൧൪

വീരന്മാരേ! നിങ്ങൾക്കു ചെല്ലിൻ വടക്കോ-
ട്ടാരും പോയാലൊക്കെക്കാന്തിച്ചിട്ടല്ലാ
ശ്രീരാമോഭ്ദൈശ്വര്യങ്ങൾ സാധിക്കവോളം
മാരം നമ്മൾക്കെങ്ങനെ ചൂതതു. ൧൫

നാകസ്ത്രീകളെല്ലാം നല്ല കാഴ്ച [illegible]–
[illegible] ഭ്രമിച്ചു
[illegible] നാം ഇങ്ങുമ്പോൾ
[illegible] ൩൩

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ൩൪

[illegible] നിലമെല്ലാം
കണ്ടൽക്കണ്ണിലെല്ലാം [illegible]
കുന്നിൽ [illegible]
[illegible] ൩൫

[illegible] കടന്ന–
ച്ചീനാദേശം താണ്ടിയൊട്ടു ചെന്നാൽ
കാണാം [illegible]
കാണാം [illegible] ൩൬

[illegible]
[illegible] കാണാം
[illegible]
[illegible] ൩൭

അക്കൈലാസം കണ്ടു വേഗേന പോകുമ്പോ–
ളുള്ള കാഴ്ച [illegible]
[illegible]
പാൎക്കാം പിന്നെ [illegible] വിട്ടുടൻ. ൩൮

അല്പം പോയാൽ മുന്നിലാമാറു കാണാം
പൊക്കം കൂടുന്നോരു സോമാചലത്തെ
കെല്പില്ലാർക്കും പിന്നെയങ്ങോട്ടുപ്പോ-
നൽപ്രേക്ഷിച്ചാൽ നിങ്ങളാവും പ്രയാസം. ൯൨

ആക്രൂരന്മാരൊന്നിനെയും കപീന്ദ്രൻ
നിശ്ചയിച്ചാൻ സ്വാമികാര്യത്തെ നന്നായ്
പ്രത്യേകിച്ചും വാനരന്മാരൊടും
ചൊന്നതതിൽ പാർത്തോതിനാനിപ്രകാരം. ൯൩

ഒന്നാമം പാഴ്വാക്കാണിതിൽക്കഴിഞ്ഞീലിതും
ശൂരന്മാരേ! നിങ്ങൾ ശുശ്രൂഷയാലും
ഊരാണ്മയുംകൊണ്ടൊത്തു കാര്യം വഹിച്ചാൻ.
ചാരത്തതിൻ ശുഷ്കാപാതമൊരാഭം. ൯൪

പക്ഷം രണ്ടും തീർന്ന വൈരത്തിനെയും
വീക്ഷിക്കാതെൻ മുന്നിലെത്തുന്ന ദോഷൻ
പക്ഷം തെറ്റിപ്പോയവൻ വധ്യനത്രേ
ദാക്ഷിണ്യം ചെയ്തിപ്പു സാധുക്കളോടും. ൯൫

എന്നിവണ്ണം യാത്ര കല്പിച്ചു, ശേഷം
സന്നാഹത്തിന്നാജ്ഞയിച്ചാൻ കപീന്ദ്രൻ
സന്നദ്ധന്മാർ നാലു പാടായി നിന്നി-
ട്ടന്നേരത്താ രാമപാദം വണങ്ങി. ൯൬

ക്രൂരോൽപ്പാദം വാതജൻ തന്നെ രാമൻ
വേറെ കല്പിച്ചന്തികത്തിങ്കൽ നിർത്തി
നേരം നീക്കൻ കാര്യമെന്നോതിയാശ-
സ്സേറിടും തൻമോതിരം കൈയിൽ നൽകി. ൯൭

കാന്തന്മാർ കൈകൾതാഴ്ത്താതെയാദ്യ ദേവന്മാർ
ശാഖാന്തൂഗ്രിയുടയാർ-
മയങ്ങാർ വെണ്മതികളിച്ചു മേകലം
പിറവി നിന്നിടോ
നലമേറ്റു മനോജ്ഞം വന്നവരാൽ
പാതമാംഗലത്തോടിരിപ്പോൾ
മന്ദമാനാർമ്മഴിമി നോൽ കാമികനം
വ്യാപിച്ചു തിലോത്തമരും. ൨൭

മലമാതാ ചിന്തയേറി മാത്രകൃതതിങ്കൽനിന്നും
പോമിതമിളങ്ങി മേലിറ്റുനമ തകൎന്നിടുമ്പോൾ
ഏതും പരക്കുമൊരു തിളപ്പാലിയേറ് പ്പുമസൃ-
പ്പുരതിമാർ പരം വഴിമാറ്റിനുടങ്ങി. ൨൮

വാക്കം മേകക പതിനമാറുമിപ്പം തിമ്പവാമ
തിട്ടകൊട്ടും പോക്കുമലറിലെയാറാമത്തു മുട്ടവൻ
തിട്ടകം കൈകൊണ്ടകപ്പിതാകനോരാങ്ങലമയ നിന-
ളെപ്പാട്ടകം പോനാതിങ്ങലേറി കരിച്ചന്ദ്രൻപു ഭാവമെ.
൨൯

മാനമാര് നോക്കി നാകകാനമാത്രൂവിമല-
നാനാത്ഭുതമാനി തിരുമേ മനസ്സിലാകി
വന്നിടുമെന്ന ഹൃദയത്തിലുറച്ചു ദേവ-
ഖണ്ഡൻ തുടങ്ങിയവർ മോദമിയന്ന വാണാർ. ൩൦

കുമാരസംഭവം എന്ന പതിമൂന്നാം സൎഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനാറാം സൎഗ്ഗം.

ഊഴിമാതിന്റെയാവാസം തേടിക്കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ
തെക്കോട്ടുടൻ പുറപ്പെട്ടാർ ഹനൂമാനാദിയായവർ. ൧

ഒരു ദേശം വിടാതെല്ലാം തിരഞ്ഞു ധരണീതലം
വഴിവച്ചു പറന്നിട്ടും പോകകിട്ടികളെന്ന പോൽ. ൨

തെളിച്ചുഗ്രവനോത്തമിതനാ പാറ മിക്കിലും
പകലിരുട്ടും കിട്ടുന്ന കണ്ടാരവിടെ വഴി. ൩

ഒരാൾ തെളിച്ചു ചെന്നപ്പോൾ മറവാർ കന്യകാമണി
ശപിച്ചു മരുഭൂവാക്കിത്തീൎത്ത ദേശം കണ്ടതേ. ൪

ഉടൻ മുനിവചനപ്പെട്ടു കൊട്ടും പാപാഭിമയാരാമാർ
പട്ടണത്തും കരികളൊത്തൊരുത്താടണിഞ്ഞവർ. ൫

വീണ്ടുപുറപ്പെട്ടും നേരെ കണ്ടെത്തുവാൻ പാപികൾ
പ്രാണപ്പെട്ടു തെളിച്ചപ്പോൾ വീണപ്പെട്ടവൻ മഹീതലേ. ൬

ജാനകീദേവിയെന്നാളിൽ സംശയിച്ചിട്ടുമവനെ
കൊന്നതില്ലിന്നവിടന്നെങ്ങും തിരിച്ചുപോന്നിനാർ. ൭

പിന്നെയും കപിവീരന്മാർ കാണാ മുന്നോട്ടു ദേവിയെ
താനേ ചവിട്ടില്ല വിന്ധ്യന്റെ കന്ദരങ്ങൾ പരിശോധനയും. ൮

വിശപ്പും ദാഹവും കൊണ്ടെങ്ങുമലഞ്ഞാൻ വാടിയോരവർ
വലഞ്ഞു വലുതായുള്ള ഗുഹതന്നിൽ കടന്നിനാർ. ൯

നല്ല നിയമങ്ങളോടു കൂടാതെ നിത്യവൃത്തി കഴിച്ചിരു-
കാരണം കൊണ്ടു ഖിന്നനായ് പറയാതിരി പണികളൊ ൧൦

ആരാമമാകൃതിയിലുമർക്ക കരുണയിങ്കൽ നിന്നവൻ
പുരനികങ്ങളിലെത്തുമാറൊന്നു കൊടുത്തുമണനാവൃതാ
(സർഗ്ഗം.) ൧൧

നമ്മിലെല്ലാവരും പിരിച്ചുകൊണ്ടെല്ലാവരുമെന്നതും
ശിരസ്സോടുകൂടുമ്പോൾ പ്രവേശിപ്പാനർഹൻ ൧൨

ആപ്പിന്നപ്പിറകെ ഭാർത്താവായിരുന്ന ഒരാൾ
തെല്ലു പുരത്തിന്നെല്ലാം നല്ല ദേശത്തിലേ വസിനാൾ
൧൩

കണ്ടവനാൾ പരിപ്രീതിയുമാകെ മരുവുമാറു
പാർശ്വമവിടെ മിന്നുന്ന വേഷമണിഞ്ഞ തന്നെ ൧൪

മോക്ഷത്തിനായ് തപസ്സും സമ്മാനാൽ തപസിതൻ
വസിച്ചുവന്നവനാഞ്ഞു പറഞ്ഞാൾ ക്രമാൽ
൧൫

സ്വപ്നരാജനി താനപ്പുറം സല്ലപിച്ചു കഴിച്ചവ
സ്വാതന്ത്ര്യമൊന്നുമെപ്പോഴുമാഹ്ലാദിനാൾ. ൧൬

മനസ്സിലാക്കിയിട്ടശേഷം നായകൻ വരത്തിനാൽ
ദേവതയെപ്പോലുള്ളോരു കൈകേയിയാകി വസിച്ചിതേ. ൧൭

മനസ്സാകാന്ത ദേവവൃന്ദനാഥം കണ്ടവനായാൾ
സന്തോഷിച്ചിരിക്കെ നാകി ദേവന്മാർ നിവസിക്കവേ
൧൮

എൻതോഴിയാവളിന്നുശേഷമെനിക്കായ് പിന്നെയാകിനാൾ
അനന്തരാഭിപ്രായത്തെ ഗ്രഹിച്ചു മരുവുന്നവൻ ൧൯

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

വിന്ധ്യമാമലയൊത്തുള്ള ദേഹർ കൊണ്ടുഗ്രശാലികൾ
അന്യം തടക്കൊട്ട വലച്ചാരതാ പാപ പക്ഷച്ചതിനാലവർ. ൨൯
മേഘകാൽ ഗ്രൂഢി വാനരിട്ട പാകാരനകാഗ്രസ്യദിയാൽ
മടിയിൽവൽ കിരീകൊട്ട നോക്കി വാനരനാകവും. ൩൦

കട്ടന്ത വെണ്ടിയെറാറിട്ടം പട്ടിനിച്ചിട്ട വാങ്ങിയും
പ്രസറിപ്പാതെ ധൈര്യത്തെ മെസിനാരാവരൊക്കയും. ൩൧
സംഹതിവകപ്പെട്ട വാനരന്മാർ പരസ്പരം
ദാമവ്യതാത്തമാരൊന്ന സംസാരിച്ചു തുടങ്ങിനാർ. ൩൨

പോരിൽ പൌലസ്ത്യനാൽ മുന്നം വെട്ടപ്പെട്ട ജടായുവെ
വാഴ്ത്തിപ്പാർ സമ്പാതിമുഖരാം, യൂഥമുഖ്യന്മാർ തങ്ങളിൽ. ൩൩

സംഹാരമേൻറ വിദ്വാനായത് കേരളത്ത മാത്രയിൽ
പക്ഷിന്ദ്രനായ സമ്പാതിക്കുണ്ടായത് രോമഹർഷണം. ൩൪

വാരത്തിൽനിന്നൊഴുന്നോര അതലിനതിപ്പുകവെ
തൊട്ടിപ്പെട്ട കപീന്ദ്രന്മാർ ഭയവും ഭിക്ഷിലായവർ. ൩൫

ഞാനും സമ സമക്ഷിതാൻ നേരെ മൈതാനത്തിനോടിവർ
വിളിച്ചു പറഞ്ഞുച്ചാടിച്ചാൻ വാനരന്മാരൊടിങ്ങനെ. ൩൬

ആപാദമെന്റെ തമ്പിക്ക നേരിട്ടുരചെയ്യുവോർ
ആരെടോ! നിങ്ങളെന്നോടു നേരിട്ടുരചെയ്യുവിൻ. ൩൭

ഇവരെല്ലാം കഴിച്ചുതാ പാകരോരാടെ ചൂടിന
പരണാരികരാനിതെന്ന് ഞാനുരാരതന്നെത്തുഴിലിപ്പാ-
[ട്ടം. ൩൮

ചൂടേറ്റമിച്ചരിത്രത്തെച്ചെവിക്കൊണ്ടൊരു മാത്രയിൽ
ഖി തൻ കരിഞ്ഞ ചൂട മുഴുവൻ മാംസത്തിനുള്ളതും.

സമ്പാതിവാക്യമീവണ്ണമൻപോടും കേട്ടൊരുത്തമർ
ഉത്സാഹം വർണ്ണം ജടായുസ്സുതൻ പ്രാണവിയോഗ [illegible]

വിസ്തരിച്ചതു കേട്ടപ്പോൾ ഗൃദ്ധ്രരാജൻ വി [illegible]
കണ്ണു തൻറെ തമ്പിക്ക തദാ പിണ്ഡദാനം [illegible]

ഉത്തമാ വാനരന്മാരെപ്പാർത്തു പിന്നെ യുവിമാ [illegible]
ത്തു നേടുവതിന്നായി സ്സമാനിച്ചവനോതിനാൻ [illegible]

മഹേന്ദ്രഗിരിയിൽക്കൂടെ രാവണൻ രാമപത്നിയെ
ഇങ്ങിരിപ്പാതെ തേരേറിക്കൊണ്ടു തെക്കോട്ടുപോയ് [illegible]

കൊറ്റിനു മാംസമാരാഞ്ഞെൻ മകനായ [illegible]
പുറന്ന നേരമിതു കണ്ടോടിവന്നെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ

രാക്ഷസസ്ത്രീകളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട ജാനകി ലങ്കയിൽ
ശിംശപാവൃക്ഷമൂലത്തിലിരിപ്പുണ്ടു ചൊല്ലുവിൻ [illegible]

ഉണ്ണാതെയുള്ള നിശ്ചയം കീയാഴികകരയെത്തുന്നവർ
കപ്പലൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ കാണാം ദേവിയെ നിശ്ചയം.

ദിവാകരകരം കൊണ്ടു പിറകാറ കിടന്നൊരാൾ
നിശാകരകരം കൊണ്ടു രക്ഷപ്പെട്ടതുച്ചതാൽ.

നിശ്ചയംകൊള്ളാം തക്കയോഗ്യസൌജന്യം താരമല്ലവോ
ഉപലക്ഷണമാകുമെന്നല്ല മുനിവാക്യം യഥാർത്ഥമായ്

[illegible] ഉജ്ജ്വലിച്ചിട്ടും [illegible]
[illegible] നില്ക്കുമാകാശമോ? ൫൪

[illegible]
[illegible] നിറവേറാൻ [illegible]
[illegible]
[illegible] താരുവായി മരുന്നതി. ൫൫

[illegible]
[illegible] മനസ്സ. ൫൬

[illegible]
[illegible] ൫൭

[illegible]
[illegible] ൫൮

[illegible]
[illegible] ൫൯

[illegible]
[illegible] ൬൦

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] കൊള്ളിലോ. ൬൧

[illegible]
[illegible] ൬൨

ആളു വേഷം പിറ്റേന്നു പുനിരാഴിയിലൂ കാൺകവേ
ഉരുക്കുന്ന നാരകോലം ക്യാമാകുന്നതുമാരനോ? ൮൯

അന്നാരത്തു പുറപ്പുവാടാൻ ദൂതനെക്കാണുവാൻ
ഉന്നാക്കിന്നാഴിയുമാത്രം കതിരാമനെ ചൊല്ലിനാർ. ൯൦

മാക്കരാമച്ചന്ന പാറിനാർ ശക്തിയുക്തനായിരിക്കിലും
അപ്പുറം രാമനെ വിളിച്ചു തിരിച്ചിങ്ങൊരു ദൂതനാർ. ൯൧

കാറ്റിന്റെ മകനായുള്ള ഹനുമാനാണനായവൻ
നാലഞ്ചുമാതിയന്നപ്പോൾ ആരെയോ ബാണനായകാതിനാർ. ൯൨

ബുദ്ധനെന്ന വാലർശിഖകളെച്ചുട്ടി വീഴുവാൻ
ആഴിമുല്ലന്ന സന്തോഷിച്ചു പുത്രനാതങ്കമാർക്കെ. ൯൩

പ്രകാശവാനാകുന്ന ഹനുമാനാശ വാക്കുകിൽ
സംശയിക്കാതെ തെല്ലും പാശ്ചാത്യ കടലും ശരി. ൯൪

പ്രാണികൾക്കിതിലാകുന്ന വായുവിൻ മകനാണിവൻ
കൊച്ചുനാളിൽ പിച്ചനിന്നകാലമെന്നതുള്ളതും. ൯൫

പകലോന്തന്റെ ബിംബത്തെ പഴമെന്നു നിനച്ചവൻ
പിടിപ്പാൻ ചെന്നവാറിന്ദ്രവജ്രമേറ്റു പതിച്ചിവൻ. ൯൬

ഏലാലിവനെ മാറാതെ ദ്രോഹിക്കാതെയിരിക്കുവാൻ
തോഷിച്ചു വീണ കാലിന്റെ ചോരിയിൽ സ്നേഹിച്ചു മരു-
[ത്താൻ. ൯൭

കൈകൊട്ടിൽ താങ്ങിയും കൊണ്ടു
നാലുപേരിക്കുള്ളപ്പോയ്
അവനാതി പറഞ്ഞപ്പോൾ
കളിച്ചു കമലാസനനാർ. ൯൮

"തൊട്ടിക്കില്ലായാഹിവനെത്തൊട്ടിക്കില്ലായുധങ്ങളും
കല്ലാണന്തരമായുധങ്ങളും കൈകൊണ്ടെടുപ്പിച്ചിടാമെന്നത്

ഇത്തരം വരമൊന്നാണത്യം സിദ്ധിച്ചു നന്ദനനിവന
ഇന്നതെത്തുപ്പുറിയുന്നീടിൽ നാമെന്തൊന്നിനി വേണ്ടതും?
൧൦

എറിയാനായശ്വത്ഥളാക്ക് കല്ലും കൈകയ്യൊരില്ലഹോ!
കല്ലും കരുത്തുമുണ്ടായതാക്കീറിയാം മടിയറിട്ടും. ൧൧

സന്തതബ്രഹ്മചര്യത്തോടിരിക്കും വായുപുത്രനെ
ഗ്ഗുണിച്ചു ജാംബവാനേവമവനോടോതിയാദരാൽ. ൧൨

വേഗേന ലങ്കയിൽ പോയി-
കാര്യം സാധിച്ചു പോരുവാൻ
പോരാത്തയില്ല നീയെന്ന
തെളിഞ്ഞാലെന്ത് വിസ്മയം. ൧൩

നിനക്ക ചാടുവാനിപ്പോളാകാശമൊരു വൃക്ഷമാം
ഇലവനാമിട്ടിക്കല്ലാം തളിരാം മേഘപങ്ക്തികൾ.
൧൪

നക്ഷത്രസൂര്യചന്ദ്രന്മാർ പ്രസൂനഫലവർഗ്ഗമാം
തടമാം കടൽ നാരായവേരാമിന്നാദികൂർമ്മവും. ൧൫

ഉത്സാഹമുള്ളിലുണ്ടെങ്കിലിക്കാര്യം നിർവ്വഹിക്കുവാൻ
വിഘ്നമെന്തൊക്കെ വന്നാലും കൈവരും പല മാറ്റവും.
൧൬

നിൻ കൈയിലല്ലയോ തന്നു രാഘവൻ തിരുവാഴിയെ!
അതെന്തിനെന്നു ചിന്തിച്ചു കടക്കു വേഗമാഴിയെ. ൧൭

വകതിരിവൊടു മുമ്പും പിന്നുമോർത്തിട്ടിതെല്ലാ-
മകപടമതിയാകും വൃദ്ധനോതുന്ന നേരം
വികലതകളശേഷം വിട്ടു കൈകൂപ്പി വാഴി-
ച്ചുകമലർ വികസിച്ചു വാതജൻ മൂളിനിന്നാൻ. ൯൭

വിദ്യുൽപ്രകൃതി കടന്ന കവിവഴിയാ-
യമ്പരകാവൽസ്ഥലം
പാരിച്ചുകൊണ്ടു മുഴുങ്ങത്തു തലയാം
ശാഖാസ്കന്ധകത്തിപ്പോൾ
ഉദ്ദേശം നിറവേറിടുന്ന വിധമ-
ക്കാറ്റിൻമകൻ ബുദ്ധിമാൻ
പ്രത്യക്ഷിച്ചു നൃപന്റെ കല്പന വഹി-
ക്കാമെന്നുറച്ചോതിനാൻ. ൯൮

ക്ലേശിച്ചീടതതാതമിന്നു ഹനുമാ-
നാണിക്കു ലങ്കാപുരേ
നാശത്തിന്നൊരു കാലു നാട്ടി വഴിപോൽ
വന്ദിച്ചു വൈദേഹിയെ
കീശന്മാരുടെ കീർത്തിയെന്ന മുലകിൽ
സ്ഥാപിച്ചു നിസ്സംശയം
ലേശം ശോകമെന്നതിലാത്തുമധിയും
പിന്നിട്ടു താൻ പോന്നവൻ. ൯൯

ആലസ്യം വിട്ടുണർന്നാൻ വാമനൻ പൊൽവളർന്നാ-
ക്കോലം നോക്കുന്നൊരാ കപികളെല്ലാരുമാ സൽക്കരിച്ചു
പാലാഴിപ്പെണ്ണിണയുടെ മണാളൻകൂടിയുംകൈക്കൊണ്ടുറപ്പി-
ച്ചാലംബിച്ചാനടനി മഹേന്ദ്രാചലത്തിന്റെ ശൃംഗം. ൱

സീതാന്വേഷണം പതിനാറാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനാറാം സർഗ്ഗം.

തിരയുന്നതിന്നു പുനരുൾഗിരീന്ദ്രമേ–
റരുളിങ്ങൊരാത്ത പുരാതനാരനൻ
പുരരോധമാറി പുകയറ്റുമെന്ന പോൽ
സുരവീഥി നോക്കിയെഴുന്നൊരു സത്വരം. ൧

മറികടന്നൻ കടൽ കടപ്പതിന്നു തൻ–
ഉരമാണിതെന്നു വഴിമാറവേ ചെയ്തുടൻ
നാനാത്മകന്ത്ര ഹിതമാചരിപ്പവൻ
പരിമാണമാറ വടിവാണ്ടു തൽക്ഷണം. ൨

ധരണീധരന്റെ മുകളിൽ കരങ്ങളും
ചരണങ്ങളും കപിവരൻ പതിക്കവേ
തെരുപാട മണലിടിഞ്ഞുകൊണ്ടു പാറകൾ
കരയുന്ന പോലെ കരളൊന്നലറിപ്പു പോൽ. ൩

മുകിലാവലിക്കുമുയരെ നിന്ന തൻ
ശിഖരം മലയ്ക്കുടനടിഞ്ഞിടിഞ്ഞ പോൽ
അകതാർതകർന്നയിനടിച്ചു കണ്ണുനീർ–
ഝരപ്രകരം മഹീധരൻ നീര കൊണ്ട പോൽ. ൪

പതറിക്കുതിച്ചു വിളയാട്ടമെന്നപോ–
ലതിനിൻ കലുഷകം പതിഞ്ഞുയർന്നതാം
മണലാലയാകി പല ധാതു ധൂളിയാൽ
പടലം ചുവന്ന മലതന്റെ ചോര പോൽ. ൫

തിരമാറ്റാലിളകുന്നതാം മൃഗാധിപൻ
വിരവോടുകൂടിയവനുമന്നാളൊരാച്ചയാൽ
പറയാൻ നമുക്കു മുറയെന്റെ പറ്റിയാ
മുറയിട്ടു മാമരാലി മുഴക്കിടുന്നതായ്. ൩൭

ചരിവിൽ പുനരഥം പൊരികെടുന്ന കൊ-
ണ്ടമരായമിപ്പു മെവ്വുമരങ്ങളൊക്കയും
ശിഖിനായകന്റെ കടലും തെറാവുമായ്
പിടിയുന്ന പോരെ ശരിയായ് പുഷ്പങ്ങൾ പോൽ. ൩൮

ഉറയും മഴമേഘം തലകൊണ്ടടിക്കയാൽ
പല ഭിന്നമായ ജലമതിൽ നിന്നവർ
മല താൻ വിയർത്തു വലയും പ്രകാരമായ്
പലരുണ്ടണന്ന ജലവിന്ദുവാൻ പോൽ. ൩൯

ഇടവിട്ടുതങ്ങളിലുലച്ചു കല്ലിൽ വീ-
ണ്ടിടപെട്ടു പൊരുളുള്ള പൊട്ടിയപ്പോഴേ
വിടവിൽ കടന്ന പവമാനനുതിനാൻ
പിടയും മന്ദാഗ്നി നെടുവീർപ്പിടുന്നപോൽ ൪൦

പടവെട്ടുവാൻ ധൃതി മുഴുത്തു മുൻപിറ-
ക്കൊടി തൂങ്ങുവാൻ കര നിറഞ്ഞിടുന്നപോൽ
നെടുതായ വാരധിയെ നാട്ടി നടമായ്
കൊടിയോടു മാരുതസുതൻ കുതിച്ചിതേ. ൪൧

ചുവരോടു കൂടെയിളകിത്തതങ്ങളു-
ജ്ജ്വലനോടുകൂടെ നടകൊണ്ടു വാരിധൌ
മുറപോലെ ചെന്ന വഴിവച്ചു നിന്ന മേൽ-
ചിറ കെട്ടുവാനൊരണിട്ടു കാറി പോൽ. ൪൨

ചിറകിട്ടടിച്ചുപറക്കയാകരി വിണ്ണിൽ നട-
ക്കരുതിപ്പൊഴുതി കിളർത്തി, ശക്രനുൾപ്പെട
ശചീനാഥൻ ഹിമവാന്റെ പുത്രനാം
മൈനാകമഹീന്ദ്രനെ തളച്ചു തീർപ്പവാൻ. ൫൧

ഒരു മട്ടിലെന്നെ പരിപാലിച്ചു തൻ-
മുഖമൊട്ടുകൊണ്ടുടനൊളിപ്പിച്ചാഴിയിൽ
സഹജമിട്ടു പോന്ന കപിവീരനോടു താൻ
പലതട്ടു പർവ്വതമുരച്ചു താഴ്മയായ്. ൫൨

സുരനായകൻ ചിറകറുത്തുകൊണ്ടിതാ-
ന്നൊരു നാളെനിക്കുതവി ചെയ്തു നിൻ പിതാ
പറയുന്ന സത്യമിതു ഞാൻ വിപക്ഷനാ-
ല്ലറികെന്നെ നീയിവിടെയും സപക്ഷനായ്. ൫൩

പെരുതായ മഹിമയോടു സാഗരം കനി-
ഞ്ഞുരചെയ്തു, നിന്നുടെ തളർച്ചു തീർപ്പവാൻ
അരികത്തണഞ്ഞതുമൂലമാണു ഞാൻ
ഒരുവിശ്രമിച്ചു നടകൊൾക പിന്നെ നീ. ൫൪

ഹിമവാന്റെ പുത്രനിതുപോൽ കഥിക്കവേ
സമയോചിതങ്ങളവനോടുരച്ചുടൻ
പിഴയാതെ സൽകൃതിയെ നിർവ്വഹിക്കവാ-
നഭിനന്ദിച്ചു ഹനുമാനുദാരനാം. ൫൫

കടലിൻ നടുക്ക കിളർന്ന കുന്നിനെ
വടിവോടു കണ്ടു വലവൈരിയെങ്കിലും
അലിവോടു മാരുതിയനുഗ്രഹിക്കയാൽ
കലഹം വെടിഞ്ഞന്നുമുതൽക്കതിന്റെ മേൽ. ൫൬

മലസ്ഥമാം രാക്ഷസപുരത്തെ നോക്കിയ-
ന്നുരഗാൻ കപീന്ദ്രനാഴ്വന്ന സല്പുരം
നരകോപമം വലിയ വാതുമേന്തിനി-
ന്നഗാംബയാം സുരസ തിറിയാക്കവാൻ. ൮൮

അവളെ ജയിപ്പതിനായന്നിട്ടൊരാഴ്-
പ്പവനാത്മജൻറെ കഴലെത്തിയാഴിയിൽ
അവനാള മസ്തകമനന്തവീചിയെ
കവിയുന്നവണ്ണമതുവാറ പൊങ്ങി പോയ്. ൮൯

ഉടനെ ചുരുക്കിയുടലക്കപീശ്വരൻ
കടുകോളമാക്കി വമനത്തിലേറിനാൻ
പുനരിങ്ങു പോന്ന ജവമോടു വാമനൻ
വളരുന്ന പോലെ വളരാൻ തുടങ്ങിനാൻ. ൯൰

തൊഴുതിട്ടു യാത്രയവളോടുരച്ചു പോം
വഴിമേൽ കരങ്ങിനെ വധിച്ചു തിന്നവൾ
നിഴലിൽ പിടിച്ചു രജനീചരത്തിയെ
തൊഴികൊണ്ടു കൊന്നവനൊഴിച്ചു ദുർഘടം. ൯൧

അലയാഴിയക്കരെ പിടിച്ചു ലംബമാ-
മലമേലിരുന്നുടൽ ചെറുക്കി നല്ലപോൽ
വിലകി കറല്പുറ വടക്കു ഗോപുര-
സ്ഥലിയിങ്കലെത്തിയവനങ്ങു മേവിനാൻ. ൯൨

പഴുതൊന്നുകൊണ്ടു പകലല്പമുള്ളതും
കഴിയാതെയന്ന കപിതല്ലജനവൻ
തലയാട്ടിയിങ്ങലൊരുപാട സംശയം
പലമട്ടിലേവ മുളവായിരുന്നു പോൽ. ൯൩

വരിവെച്ച വാനരകുലം മുതലായൊരി-
ന്നര കണ്ടിടാഞ്ഞതിൽ കൗതുകമതെന്തെന്നോ?
കയറേറു ചാടി വരുമെന്നിരിക്കിലും
പരിപാന്റിലിയോട്ടുപോടമല്പമതെന്നോ? ൨൪

മറ്റുപുള്ളുവർ തിന്നവാകക്ക നിസ്തുലം
നന്ദ്യവായ് സമുദ്രമിന്ന ഞാൻ കണ്ടെന്നോ
ജനകന്റെ പുത്രിയുടയിരൊടിരിക്കയോ
വിനയമാർക്കയൊളൂ തനിയേ മറിച്ചിതോ? ൨൫

അറിയാതെ വൈകിയതെനിക്ക മരോടാ-
ട്ടറിയാതെ പോവതിനെല്ലപ്പുള്ളിനാം
ഇരുപോൽ നിറച്ച പലതും മനസ്സിലി-
ക്കതിമാൻ നിശാമുഖമുടക്കമോളവും. ൨൬

കലശോദവണ്ടിലിഴിന്നിരുന്നേകിയോ-
രൊളിയന്റെ വില്ലിനിടവേല വന്നതായ്
കമലേശനോടു പറവാൻ തിരിച്ചുപോൽ
കമലേശനങ്ങു പരമീക്കിലെത്തിനാൻ. ൨൭

ചരമാദ്രിതന്റെയരികത്തു കാട്ടിൽ നി-
ന്നുളവായ വഹ്നിയുടെ വെക്കയൊക്കയും
ഗഗനസ്ഥലത്തു നിഴലിച്ചിരുന്ന പോ-
ലഖിലം ചുകന്നിതു പോതിലംബരം. ൨൮

താരികജ്ഞനങ്ങളൊരതന്നന്റെ ദീപ്തിയാൽ
പൊരികെ ജ്വലിച്ചു രവികാന്തസന്തയം
തിരിയേകവിട്ടമൊരു കാന്തിയോടെക്കൊ-
ണ്ടമ്മണിമേവിച്ചിതഥവാ നഭസ്ഥലം. ൨൯

താമരസ്സൂനാതിയതിലുള്ള നീയമ-
ന്ത്യത്തെ മെച്ചത്തിനാ നിശ്ചയിച്ചവർ
കേറിന്ന മെയ്യത്തിലേക്കയന്നിട്ടും
മാറ്റോവാമൂനാനിയുടെ രാമവല്ലഭനോ? ൨൪

പതിവാസപ്രദേശനസമയത്തിലെപ്പുറ-
പ്പുരവാകഴിയവാഴുവാനാ ശങ്കയെ
മതിമാന രാമമരവിന്ദമാളി നാ-
ല്ലിതളായ പൊക്കിതകളപ്പു മെല്ലുരോ- ൨൫

മകരാവലിഷയത്തിനമെയ്യുരുത-
ചിതൊപമ്പർക്കി മെകരവള്ളറാഭം തൊഴ്വൊൻ
പൊഴമാറിട്ടു യാനൽ വിരിയുന്ന കമ്പു പൊഴ
മനമെന്നു മാതമായിനം മന്മഥൻ. ൨൬

പുതുപ്പൂതവനിമുലരിക്കുതിലുണ്ടും
മന്ത്യം പുരമന്ദ്രധികം മനാഗവാൻ
നാകിലിട്ടു പട്ടു പകരെടു നിക്കിലും
പകരുന്ന പൊറിയുമ്പൊഴു നൽകലണം. ൨൭

വിരാമവൃന്ദം മുതിലിച്ചു നാഥി പോൽ
മുഴയിട്ടു ചലമിഴിനുതങ്ങും പൊഴുതിൽ
അമ്പുപൊന്നതിനമ്പു വിനസിലിനാൻ നമ്പു-
മപ്പൊഴന്നമതനായ നാമകാനയെ. ൨൮

നുകരുന്ന പച്ചിലകൾ മുറിച്ചിട്ടും
മട്ടവായി മധുരമനശീലത്തനായ
ഉത്താചലമകൊത്തുമുടിപ്പുതപ്പിൽ നി-
ന്നമയം മുടങ്ങി വരിണമാകുന്നു പൂർ. ൨൯

താണിതിലംതന്റെ കതിനന്ധകാരമാം
തുണിയാൽ മറഞ്ഞു ഗഗനാന്തരങ്ങളിൽ
വിലസിയിരുളിലിഹ പാരമിന്നിട-
യ്യുതിയെന്നുള്ള പൊരുളു പൊങ്ങുയിൽ. ൩൭

ഘനമാരാജന്റെ മാമരാട്ടകുലിയ-
ന്നനൈത്ര്യകീർത്തി വിലസാൻ തുനിഞ്ഞ പോലെ
താകതാൻ വിരിഞ്ഞു ഹനമാനപ്പുറി-
ക്കകമേ നഗ്നരു കനാവരാതങ്ങിനാൻ. ൩൮

ഉടനൊരു വങ്കയുടെ ചില്ലി നാരിതൻ
വടിവാര്' കപിസ്വമൊരു മല്ല വയ്യുവാൻ
നട കാണ്ടു നിന്ന മതിലിന്നകണ്ടു താൻ
വിടകിട്ടുമെന്ന പതിന്നാ പറഞ്ഞുതെ. ൩൯

ബലമോടു കൊട്ടയിൽ നിറിഞ്ഞു കൊമ്പാൻ
കലിയൻ മഹാകപി കണ്ടു നിൽക്കവേ
നിലമേകവന്റെ തലയിൽ കൊട്ടപ്പിതൊ-
ന്നസമാസമ മട്ടിലവളൊന്നടിച്ചു പോൽ. ൪൦

അടിയൊന്ന കുംഭനാസക്ക്യമാവമോ-
ടുടനെ തിരിഞ്ഞു പകരം കൊടുക്കവേ
തടിപാണ്ടിയെന്നവൾ നിലത്തു വീണുതൻ
മടിയാത്ത മതതിലയമെന്നതിനാലും. ൪൧

മടലപ്പൂ കഷ്ടം! മടങ്ങിയോട്ടവാ-
നടനിന്നനിലമതിലൊട്ടുമറ്റുമേ!
പിടനിലവാനരാനിയാക്കിയെപ്പുറേ
വിട വാങ്ങുകെന്ന വിധിയിതുങ്ങു മുന്നമേ. ൪൨

കൊടിയതൊരുമല്ലൂരാ കൊമ്പുകളിനാ-
ലിളിവെളുപ്പാരേങ്കിലുമെന്നിഹ പാറിയാൽ
കുടിവുള്ള ഗങ്കയിനിതന്നു നായകൻ
വെടിയപ്പു കുന്നിവദ്ദൂരൂമുല്ലൂം. ൪൨

മതിമാനരെ ഞാനിഹ ഗമിച്ചിട്ടന്നിതാ
നിതമരാരൂം സ്വാമേദരാം നിന്മുമരേ!
ഇതുമേ ചലച്ചുവമി മാനത ശോഭനാ-
മതിമാനനന്തു ദശകന്ധരസഭയിൽ. ൪൩

“ഇതു രാവണന്റെ തൃഗത്തിശോഭാ-
ട്ടിട്ട് കാണ്ണൂ സിന്ദൂരാശിക്കു തൊട്ടുതാം
കലിതാട്ടിച്ചു കനകമദ്യം ഭൂ-
ഷണമുന്ന മാളികയനിരിപ്പിടം. ൪൪

ഇതു രാജരാജനോടു കൊള്ളയിട്ടു-
തൊടായ കീർത്തി കേട്ടുണ്ണമുള്ള പുഷ്പകം”
ഇതുമാമരേ ചന്ദ്രിക നിറന്ന രാത്രിയ-
ന്നരസേന ശൂർമ്മണ നടമാടാ കാട്ടി രേപാൽ. ൪൫

“മാന്യനായ നാകനായകൻ തൃണമുള്ള രാൾ
പോകവോൻ നിന്ദ്യവതി മാന്യമേറി താൻ”
കണ്ടിട്ടു ചന്ദ്രനിദ്രപോലെ രാതി-
കലായ നാഗനാദി വഴികാട്ടി രാമയിൽ. ൪൬

ഇതുപോലെ ...പുരാമാതൃപ്പിതാ-
ക്കതിലമറ്റ് ... കാണ്ടിട്ടമായശ്ശം
നിശ്ചയിച്ചു മാനികളൊത്തനുസൂയമാ-
രന്നിലമന്നുമറിച്ചിന്നതമമം. ൪൭

അവനാരു കണ്ടു കൊവാതെ മുഷിഞ്ഞതാം-
ഗ്ഗകതാളിലായിലയാംശോകവാടിയിൽ
തിരഞ്ഞനാതിന്നു പുനരിപ്പുരോവതാം-
നതിരൊട്ടു കൃശമായമിന്ദ്ര മൊടിന്നാൻ. [ ]
൪൬

മവമാർക്കുമൊന്നിലുമകപ്പെടാതവൻ
കറിയാംശോകമണിത്തിളങ്ങിനാൻ
ദളിതം തകർക്കമൊതു ചൊരരാമയിൽ
പറയാം ശയിക്ക ഇനിയും മദമുള്ള പോൽ. ൪൭

നിരയായ് തൊലഞ്ഞിയതിൽ വാരണം പാറി
തരുക്കളവള്ളികളിൽ നല്ല പൊൻനിറം
പൊതുകിരണിലൂന്ന് പടുവന്ന ശോഭ ക്യ-
ണൊയാ പൊന്താമരകളേറി ജാതി. ൪൮

ഉദയാതതിൽ നിലാവിലൊളിയുണ്ണി-
ന്നിടയിൽപ്പുഷ്പമി മണക്കു മർമ്മർ
വടമാമരത്തിലിലയിൽ കിടന്നവാ-
വട്ടുവായ ശോഭിക്കു മട്ടിലെപ്പോൾ. ൪൯

ഉദ്യാനത്തിൽ വച്ചു പതിവായേ കൈകമലേ-
ഷ്പ്പുടവാരിരാവിലെഴിര നാന ചെറുപ്പുവായ്
വിട്ടവങ്ങനാം മഞ്ഞുമൊന്റ കോട്ടയിൽ,
ചെപ്പുമാന്തിലയാട്ട പക്ഷമലരുന്നിയെ. ൫൦

വടിവും കുറച്ചു വിരാതൊന്നി തരൊന്ന പു-
ടിമരികിട്ട് മിഴിനിര തുകിഴെ
തൊട്ടവിപ്പുമിട്ടു മറയുന്ന സീതത-
ന്നുടൽ കണ്ടനേരമവരേവമോർത്തിതാൻ. [ ]
൫൧

മണമുള്ള മാലതി വാടികയൊന്നതൻ-
തണലിങ്കൽ നിന്നു പിഴുതിട്ടു കൂടൊടെ
കണികാരവാനമയതാതന കള്ളിമയ
ഗുണമറ്റ പൌരധനങ്ങണിയിക്കിൽ നല്ലതോ? ൭൪

പുതുപുഷ്പമാലയൊരു പട്ടി കണ്ടു-
തിളു മാംസമെന്നു പിശകിയരികയാൽ
അതുകൊണ്ടവിടിന്നപഹരിച്ചു പട്ട-
ണിതിമിങ്കലാപ്പി കളഞ്ഞു കപ്പുമാർ. ൭൫

ശശി തന്റെ ചന്ദ്രികയെ വിട്ടിരിപ്പതും
രവിതന്റെ കാന്തിയെ വെടിഞ്ഞിരിപ്പതും
ഇവരെപ്പിരിഞ്ഞു ധൃതിയാർന്ന രാമനി-
ന്നയിരെ രിക്കുവളമെന്നപോലെ താൻ. ൭൬

പുതുചിന്തയോടു പവനന്റെ പുത്രന-
ന്നിരവേകദേശമൊന്നു പോക്കിനാൻ
ചരമാദ്രി തന്റെ മുകളിൽ കരേറുവാൻ
കതിരിട്ടു ലോകനാഥനായി മെല്ലവേ. ൭൭

ഗതി കെട്ടു കീഴതിയായിരുന്ന പൊൻ-
കൊടിയൻ ദശാസ്യനതി സാഹസപ്രിയൻ
മതിയിൽ പെരുത്ത മദനാർത്തിയോടു താ-
നതു പോലുണർന്നിതയനാവിലക്ഷണൻ. ൭൮

സതിയായ സീതയിലുയർന്നരാഗവും
പുതുതായണിഞ്ഞ ഭരിചാഭരണങ്ങളും
ഇതരങ്ങളെക്കൊണ്ടുമറവാള മാറിടം
പതിവിൽക്കവിഞ്ഞധിക രാഗമെന്നിയാൾ. ൭൯

ധനികാംഗനാംഗുലിയാൽ കൈവിളക്കെട-
ത്തണിയിട്ടതിന്നിടയിലൂടെ മെല്ലവേ
അവനാഗമശോകവനിയിലേക്കലെത്തിനാ-
നനനീകമാലിയുടെ മേനി പുല്കുവാൻ. ൬൦

വനിതാജനങ്ങൾ കരതാരിലേന്തു മ-
ഞ്ജുമണിദീപമാലികളാൽ നിരന്തരം
ഇരുകിപ്പുറമൊപ്പു തമ്മ പാമ്പോരാ
നിജവാസമാക്കി മണിദീപാവലയം. ൬൧

രാമമണ്ഡിലാൺവരൊത്തു സീതയെ-
പ്പോലുമായിയെന്ന കരുതിട്ട പുൽകുവാൻ;
കമലാന്ത, കതിരെയറിയുന്നൊരഗ്നി ക-
ണ്ടിടമാന സല്ലകിയിലെത്താട്ടതെ പോൽ. ൬൨

അംഗിതം പരമമവനൊത്ത ചേലു ക-
ണ്ടകതാർ നാവണിയവനെന്നിരിക്കിലും
പ്രിയനെക്കുറിച്ചു സ്മൃതിപൂണ്ടകന്നവ
വികലാപ്പതിച്ചു കവകരുണയെന്നതാലും. ൬൩

കനലേശ്മരതെരിയുന്ന നായകൻ
കലശാതനായൊരു മാനയോഗ്യമാം
നിലവിട്ട ശീലമതതായതാണെടോ
വില കെട്ടുപോകമതിനാലെ പൌരുഷം. ൬൪

പരദാരസംഗമമതൂത്തല്ല കേ-
ളുദാരവർണ്മമാർക്കിയ നരകത്തിനായുഗം
അതിലും; കരച്ചിലിയലാതെ നിൻ പിറ-
പ്പിനുമൂലമിന്ന വഴുതാകി വരട്ടാലാ. ൬൫

സ്വപരിഗ്രഹങ്ങളിലനാസ്ഥയേവമേ-
കവിരോധിയായ പുരുഷന്റെ ഗൌരവം
ഇവയും വിശിഷ്ട വിഭവങ്ങളൊക്കെയും
കളയും പരാങ്ഗന ശരീരശക്തിയും ൩൪

ഇനിയെങ്കിലും ചെറുതു നല്ല ബുദ്ധിയോ-
ടിവളെപ്പുരസ്സരമെടുത്തു കൊണ്ടുപോയ്
രഘുനായകന്റെ തിരുമുൻപിലാക്കിയ-
പ്പദതാരിലാത്തവിനയം നമിക്ക നീ. ൩൫

ഇതിലും മഹത്തരമിയലുന്ന നന്മയെ
ഉദ്ദിയായ് നിനക്കു തരുമെന്റെ വാക്കുകൾ
സമവർത്തി പോലുമനുകൂലനിനി മേൽ
വശവർത്തിയായി വരുമീ നിനക്കെടോ! ൩൬

ഗുണദോഷമിന്നനുസരിച്ചിടാതില-
ക്ഷ്മണഭൂഷണാദികളെ യുദ്ധഭൂമിയിൽ
കലഹിച്ചു പോരു കരുവായിടും നിനെ
മുനയിൽപ്പുരണ്ട കണവന്റെ സായകം. ൩൭

ഹൃദയം പിളർന്നു കിഴിയുന്ന ശത്രുവിൽനി-
ന്നൊഴുകുന്ന രക്തനദിയിൽ കളിച്ചുടൻ
കരയേറുവാൻ മടയനായ നീയൊഴി-
ഞ്ഞിടയാക്കിടല്ല ദ്രുതിയെന്നൊരായതനം. [യുഗ്മകം]

മലർബാണനസ്ത്രമുടലിൽത്തറച്ചുല-
ലവനേറ്റതില്ല ഗുണദോഷമാചിതം
തലയാഞ്ഞുമുമ്മ ഫണി കൊത്തി വീണവ-
ൾതകിടമോ മദമതന്ത ചെയ്യിലും. ൪൦

പറയുന്ന കേട്ടു പര മേട്ടിരിവിധം
കരവെന്ന തോന്നി ഹൃദയത്തിലപ്പൊഴേ
മുറിവിദ്യ ചൊല്ലു മഹനോടു നായകയ്
പറയുന്ന വാക്ക വിപരീതമാണ്ടുവരും. ൧൧

വിറയോടു കണ്ണിണകളും ചുരിച്ചുകൊ-
ണ്ടരിശം നടിച്ചു മതിനീചമേശകൻ
കരവാളിലുറ്റിയടിവിട്ട ഘോരമാം-
ഗതാവാകിവാണ്ണുമുരചെയ്തു ദുർഗൻ. ൧൨

ശ്ശുനാ! പെതിയെ വളർത്ത ചുറാലും
മതവുന്ന നിങ്ങളുപദേശമാകിനാൽ
മനതാരിലുകിയിനി വല്ലവണ്ണവും
വശമാണ്ടതെങ്കിലാ വേല ചെയ്യുവിൻ. ൧൩

മത വിദ്യകൊണ്ടു ശിവളും ചെപ്പടാത്തിലൊ
ശരിയാക്കിയുണ്ടിനതകാവപ്പിലെ
അരിവെപ്പുകാരടെയടുക്കലേക താൻ
മൊഴികെപ്പറിച്ചു തവാനായത്തുണം. ൧൪

അവനോടുമുള്ളിവുതന്ന കൊപമേ-
റവസാനതിരുപ്പുരചെയ്തുനന്തരം
അവശേഷമാറിവു തിന്കണ്ടു താൻ
വേനം ശമിച്ചുപവനത്തിൽനിന്നു താൻ ൧൫

ജനനീചരാജ്ജനകം ചുറ്റിലും നിറ-
ഞ്ഞെതായപോലെ ദേവിയെയുപദ്രവിക്കവാൻ
വിടവല്ലികൾക്കിടയിൽനിന്നു സങ്കട-
പ്പെട്ടുമോഹ ധിക്ക സമയായി സീതയും. ൧൬

ഉടനന്നിശാചരികൾ കണ്ണുരുട്ടിയും
മടി വിട്ടു നാക്കുകൾ ഇളക്കിയും പരം
കടിലങ്ങളായ ദശനങ്ങൾ കാട്ടിയും
മടവാർമുടിക്കുരിയ പേടി നൽകിനാർ. ൮൰൮

തരമാം കരിമ്പുലി വളഞ്ഞു വച്ചവൻ
അവയന്നതിന്നു കുനിയുന്ന വേളയിൽ
പതറുന്ന പേടമൃഗമെന്നപോലെയ-
ങ്ങലറുന്ന സീതയിതുപോലെ കൂറിനാൾ. ൮൰൯

വിധാതൻ ജടായുവവനെൻ്റെ വാർത്തയെ-
പ്പറയാതെ വേഗമൊടിരാമ പോകിലോ
പരിതാപമോടിവിടെ തോന്നിടിപ്പതി-
ന്നറിയുന്നതെങ്ങുവിധമെൻ്റെ വല്ലഭൻ?. ൯൰

മറിമായമെന്തൊരു യാമിനീചര-
പ്പട വച്ചു ഗോപ്യകളുമാചരിക്കയാൽ
കണവൻ്റെ ബുദ്ധി പതറിപ്പകച്ചുകൊ-
ണ്ടിവളെക്കുറിച്ചു ദയ തോന്നിടാഞ്ഞുവോ?. ൯൰൧

ബാഹുക്രൂരനായ വിടുവിപ്പളി രാവണൻ
ഉന്നതമേറെയുള്ള കണവൻ്റെ ബുദ്ധിയും
ഇവളോടുകൂടെയൊതുക്കിച്ചു കർതാ-
ന്നവനല്ലയെങ്കിലിതുപോലടങ്ങുമോ?. ൯൰൨

നെറി കെട്ട ദുഷ്ടനിനി നാളെ രാവിലെ
കറി വച്ചു കൂട്ടുവതിനിജ്ജനത്തിനെ
കറിയിട്ടു വാക്ക വിലയുള്ളതാകിലാ-
മറിവാറു ദുഃഖമിതറ്റമന്തോഹോ!. ൯൰൩

എന്നിവയെല്ലാം നിശാചരമൊരൊട്ടുമകതളിരിൽ-
ക്കാതവരെന്നതന്നേ ചിന്തി-
ച്ചുന്നതം മോദമുൾക്കൊണ്ടവനിയിലെവനും സാ-
പാട്ടി മരിപ്പതിച്ചുടൻ
എന്തേ കഷ്ടം!, നിശിനിശാചരപുരിയിൽ നട-
ന്നോരു കോലാഹലമതാ-
കേട്ടുണർന്നാളെല്ലാം വെടിപ്പായ് ത്രിജടയവളു-
ണർന്നിരിക്കിലിച്ചു പോരെ. വൃ൪

നാരോ രോഷ്യ പറഞ്ഞവളുടനേ കബളിപ്പിപ്പാൻ തുടങ്ങിട്ടുമ-
ക്രൂരസ്ത്രീകളെയാട്ടിയകന്നതുവിയോഗാതങ്കിതനിട്ടവൾ
നാരെ ശീതളവാക്യാമൃതിനാലെൻറെ ഗാഢം ചാകും മിനാ
ശ്രീരാമപ്രിയയാം പതിവ്രതകിട്ടം കാർമേഘമായിടിനാ-
(൦. വൃ൬

നിശാചരികളൊക്കെയും ത്രിജടതന്റെ വാക്കായിട്ടും
വശീകരമന്ത്രത്തിനാൽ മതിമറന്നുറങ്ങീടിനാർ
ആശാന്തം പതിദേവനാം ഒഴിയ സീത താനേ വൃഥാ
നശിപ്പതിനു കൈവരാം പറവുമോർത്തിയന്നീടിനാൾ.

രഘുനായകദൂതനായിട്ടും
ഹനുമാനിച്ചരിതങ്ങൾ കണ്ടവൻ
തരമോർത്തറിയിച്ചു മെല്ലവേ
സരസം രാമചരിത്രസംഗ്രഹം. വൃ൬

അന്നേരം ജനകാത്മജയ്ക്കു സുഖമായ്-
ച്ചേതസ്സിലെന്നാകിലും
സന്ദേഹിച്ചിതു രാവണൻറെ കപട-
പ്പിട്ടെന്ന ശങ്കിക്കയാൽ

ആശയത്തെക്ഷണമുൾക്കൊണ്ടു മതിമാൻ
 വാതാത്മജൻ സാദരം
ഭൂമിത്തട്ടിലിറങ്ങി നിന്നവനിജാ-
 പാദം വണങ്ങീടിനാൻ. ൯൮

ഊനം നിദ്രയുമെന്നിയേ വാഴുമാ-
 റൈവൈദേഹിയാൽ മർക്കടൻ
കാണപ്പെട്ടു പരിഭ്രമിച്ചു കപിയോ-
 ടാരെന്നു ചോദിക്കവേ
താനാരെന്നുമിവണ്ണമിങ്ങു വരുവാൻ
 സംബന്ധമെന്തെന്നുമി-
ന്നാരാൽ പ്രേഷിതനായതെന്നുമഖിലം
 കേൾപ്പിച്ചു കാറ്റിൻമകൻ. ൯൯

പിന്നീടാമിത്രശിഷ്യൻ ജനകസുതയോടാ-
 രാഘവാശാക്ഷിവേണി-
സ്സന്തോഷം തിരുമാറമകനിരവാട്ടു കരേറാ-
 ന്നോക്ഷണം ചെയ്തുശേഷം
ധന്യൻ വാല്മീകിയെപ്പോലവനിമകളെ
 രാമനാമം ധരിച്ചി-
ട്ടന്യൂനം ശോകം കൊല്ലുന്നൊരു തിരുവാഴിയാ-
 മംഗുലീയത്തെ നൽകി. ൱

ഉൾക്കൈകൊണ്ടു വാങ്ങിയശ്രീമതികൾ ത-
 ന്മാറത്തണച്ചാർത്തിയോ-
ടുൾക്കാമ്പഞ്ചു തുടിച്ചു കേണവശയായ്-
 കണ്ണീർ ചൊരിഞ്ഞാറാവും

ദുഃഖിതനെന്നു കണ്ടു രാഘവനവൻ
സൗമിത്രിയോടൊപ്പമുള്ളോരുത്തമം
വാക്കോരോന്നറിയിച്ചുകൊണ്ടഥ സമാ-
ധാനപ്പെടുത്തിടിനാൻ. ൯൧

മുന്തിമകറിരിക്കിലും ഭവ്യരാമാ-
നുജരാം കൈപ്പുള്ള തുടരാം
ചങ്ങാപ്പുണ്യശീലനാം വളയുകിൽ
മുഗ്ദ്ധരാം മുഗ്ദ്ധങ്ങളോ!
ദൈവാധീനത വന്ന ഭവാൻ ഭവതി-
ക്കിന്നിതന്നെ സ്വാമിയാ-
നിരാർപ്പുമുള്ളതാം മുമ്പാക്കസകലം
ബോധോദയം ഉദകം. ൯൨

ദുരാത്മാവാം പൌരജൃപ്പനെ ബുദ്ധി വധിച്ചിട്ടുപകടം
വരാതാക്കു! നീയും ഭവതിയെ ഭവ്യങ്ങളിപ്പോഴന
വരാനിരക്കട്ടി ഞാനവിടെ വിടകൊള്ളുന്നു കനവാ-
ണദം സന്തോഷിപ്പിന്നടിയനതല്പ്പം തന്നെ!. ൯൩

കല്പിച്ചാം സിതയപ്പോൾ മഞ്ജുമണിവനെ-
ശ്രുതാനായാകലിച്ചുമല്ലാൻ
കെല്പില്ലാതില്ലനിക്കെന്നറിയുക, പുനര
ന്നേരമാ രാമബ്രാണനം
ഇപ്പാപിഷ്ഠനെ നെന്നമന്താമപൊഴ്ഞു പതി-
ച്ചിട്ടു പ്രാകണ ബോധം
പിഴ്പ്പാടില്ലാതെയാമെന്നു കരുതി വിചാ-
രിച്ചിട്ടുന്നിവിധം ഞാൻ. ൯൪

ആനേരത്താ ഹനൂമാൻ നിജവടിവു വള-
ർത്തി ചൊന്നാനിവണ്ണം
ധന്യേ! കൊണ്ടങ്ങു പോവാൻ മതിയെ,യടിയൻ
പോരാമെന്നാലുമിപ്പോൾ
നാഥന്നും കീർത്തിലോപം രഘുവരശരവ്യാ-
സത്യവും വ്യർത്ഥമാകും
താനോ? മൊഴിഞ്ഞിട്ടുപണത്തിനൊരുടയവനാം
രാവണനം ചെമയ്യൂതായാൽ. ൯൩

ഏപ്പുറംകൊണ്ടുമിനി ഞങ്ങളൊന്നായമ-
ശ്രീരാമനും തമ്പിയും
കന്യേ! ചെമ്മൊഴിച്ചാൽപ്പടിവാസം
കൂടെ കഴിച്ചീടണം
വിശ്രുതം തവ വൃത്തമെന്നൊഴിയുവാ,-
നങ്ങോട്ടു ചെല്ലും വിധൌ
ചൊല്ലുന്നതാവു വാത്മനയൊത്തു തപ-
സ്സേവനത്തിനൊക്കീടണം. ൯൪

ആനേരം നിജമൗലിരത്നമതിനെ
വൈദേഹി വാതാത്മജ-
ന്നന്യൂനപ്രിയമാർന്നു നൽകിയപ്പോൾ
സന്ദേശവും ചൊല്ലിനാൾ
മുന്നം വിണ്ണവർനാഥപുത്രനു ചിര-
ഞ്ജീവിതമേകീട്ടവൻ
കണ്ണൊന്നാക്കി കരുണയാ കാകനു കനിവിന്നോർ-
കാന്തനെന്നോടുപോയോ?. ൯൫

ഇങ്ങനെയതിവിധമിനിയും
പുലരിച്ചുയിരോടിരിക്കുമെന്നുമാവും
അതിനാകണമിദ്ദശമുരന-
ക്കൊല ചെയ്യാൻ വേല ചെയ്യു വീരമന്നേ. ൪൭

കഥയെല്ലാമറിഞ്ഞുടനവ ചൊല്ലി വേഗാൽ തരിക്കെ-
ന്നനിലജനനാവാക്യം നൽകിനാൻ രാമചന്ദ്രൻ
രഘുവരനുടെ കാര്യം മിക്കവാറും വഹിച്ചി-
ട്ടവനമൃഗ വാരകാട്ടാളകൊണ്ടാഗമിച്ചാൻ. ൪൮

സീതാദർശനം എന്ന പതിനഞ്ചാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനാറാം സർഗ്ഗം.

ഭഗവാൻ രഘുനാഥനുത്തമ-
ദ്ദവിടം വിട്ടു നിനച്ചിതിങ്ങനെ
നിറവേറി മനോരഥം നമു-
ക്കധുനാ മിക്കതുമെന്നിരിക്കിലും. ൧

ചെറുതായൊരു കാര്യമിന്നമു-
ണ്ടിഹ മേ ചെയ്യുതിനിദ്ദശാന്തരേ
അതിലേക്കൊരുപായമന്യമാ-
ണിവിടിപ്പോളുതകുന്നതോർക്കിൽ. ൨

കഠിനാശയരോടു സാമവും
പണമുള്ളോർക്കമിതാർത്ഥദാനവും
ബലവാനൊടു ഭേദവാക്യവും
ഫലമില്ലെന്നുലകിൽ പ്രസിദ്ധമാം. ൩

ജാതിനാലിഹ മൈക്കമേത്തു ജാ
നാപദേ ജഗിരിപ്പു യോഗ്യമാസ്ഥയാ
അതുകൊണ്ടിനിയൊരു രാക്ഷസ-
ർക്കാശ്രയിപ്പാർ കളയാതെ ചിട്ടം ൪

ഖരമേറെയായ കാര്യപാലതി-
കളുപയോഗിച്ചു ബുദ്ധിപ്രവൃത്തികൾ
തരമോർക്കയറിഞ്ഞു ചെയ്യുവോ-
നരികിൽ കാര്യസമർത്ഥനാം ധ്രുവം. ൫

വശമായ്വന്നറിയിച്ചു വാച്ചുകൊ-
ണ്ടരിതൻ പ്രാഭവവും ധരിച്ചവൻ
തിരിയെസ്സുഖമോടു പോകിലോ
ശരിയായുള്ളൊരു ദൂതനാണവൻ. ൬

നിരപിച്ചിതുപോലെ വാതജൻ
തരവാടങ്ങളും തകർത്തു നിർഭയം
തുടരെയെതിർത്ത കണ്ടകരും
കരളിൽ പേടി മുഴുത്തു മണ്ടിനാർ. ൭

ശകലിച്ചിഹ ശാഖയൊക്കെയും
സുമനസ്സങ്ങളമാക്കിച്ചവൻ
ദ്വിജസന്തതിയെന്നിതിനാ-
നവനപ്പോൾ ശശകന്നെന്ന പോൽ. ൮

“ജയമാം ശരപാണി രാമനാം
ബലവാൻ ലക്ഷ്മണനാം ജയം സദാ
രഘുനായകനാൽ സുരക്ഷിതൻ
വിജയിപ്പൂ കപിസാർവ്വഭൗമനും. ൯

പുണ്യമുള്ളൊരു പൂർവ്വസന്തതി-
കണ്ണിയാം രാമൻ മാനസേശ്വരനാവാൻ
വീരനാൻ പവമാനനന്ദനൻ
പ്രതിപക്ഷപ്രകരത്തിനന്തകൻ. ൫൦

ദശകണ്ഠനൊരാളിലും നമു-
ക്കെതിരായോ പടവെട്ടി നിൽക്കുവോർ
മറവും മരമെന്നിവററക്കൊ-
ണ്ടഖിലം ഞാൻ പൊടി ഭസ്മമാക്കിടും. ൫൧

നഗരം മുഴുവൻ തകർത്തു ഞാ-
നടിവാഴിച്ചിഹ രാമപത്നിയെ
നിറവേറി മനോരഥങ്ങളെ-
സ്സുഖമായ് പോവതു കാര്യമിന്നതാം.” ൫൨

ഇതുതാനതുവിട്ടു നീളവേ
പൊരിപീരവമെന്നുമ വാർത്തയൊക്കെയും
രജനീചരചക്രവർത്തി കേ-
ട്ടധികം ക്രുദ്ധമനസ്സിലേറവും. ൫൩

ബലമുള്ളൊരു കിങ്കരൗഘവും
തലയാളാകിയ ജംബുമാലിയും
മൊരുമന്ത്രിക മർക്കടനോടെ-
ന്നെതിരിട്ടച്ചുഗ യാത്രയാക്കിനാർ. ൫൪

ഹനുമാനവനെ ക്ഷണേന കൊ-
ന്നരമോദിച്ചു കരേറി തോരണം
അതിനങ്ങുള്ളൊരിതമ്പുകളൊട്ട-
ന്നതിഗംഭീരതയോടു മേവിനാൻ ൫൫

അവർ പറഞ്ഞു കേട്ട രാവണൻ
പവമാനാത്മജനെപ്പിടിക്കുവാൻ
പടനായകരെയവരൊപ്പമാ-
ബലവും കൂട്ടിയയച്ചു പിന്നെയും. ൧൬

ക്ഷണമങ്ങവരൊക്കെ കപീശ്വരൻ
കനമേറുമൊരാലിതരുക്കയാൽ
കൊല ചെയ്തതു ചൊല്ലി കേൾക്കവേ
ഖലനാം രാവണനാത്മകോപനായ്. ൧൭

ഇളയോൻ ദശകണ്ഠപുത്രരിൽ
തെളിവാർന്നക്ഷകുമാരനാമവൻ
അളവറ്റൊരു സേനയോടു കൂ-
ടിളകിച്ചെന്നിതു യുദ്ധഭൂമിയിൽ. ൧൮

അംബരഗാമികൾ നോക്കി നിൽക്കവേ
ഹനുമാനങ്ങവനെപ്പിടിച്ചുടൻ
ഒരു കൈക്കഴിയിലൊട്ടു ചേ-
ർത്തൊരു മുഷ്ടിയാൽ കഥ തീർത്തു സത്വരം. ൧൯

അതു കണ്ടവരൊടടുത്ത വൻ-
പടയും കൂടെയകമ്പടിക്കു പോയ്
ഇടറോടിതു കേട്ടമാത്രയിൽ
കുടിലൻ രാവണനാർത്തനായ് ഭൃശം. ൨൦

ശകനപ്പിഴയെന്ന സംശയി-
ച്ചകതാരിൽ ഭയമാർന്ന രാവണൻ
മകനാകിയ മേഘനാദനോ-
ടികലിന്നാജ്ഞ കൊടുത്തു ചൊല്ലിനാൻ. ൨൧

താവികല്പകംൾ നിലനാടി-
ന്റുദ്യാനം പൂനിലമാമതിൽവിളം
നാം പാരമാർത്ഥം ഇനിയാ-
ഗിരികൾക്കൊന്നാമനായ്‌ നിനക്കു്. ൨൨

അനിലാത്തോനോടു ചൊന്നു ചെ-
ല്പവാൻ പറയു കേട്ടില്ലയോ?
അവനെപ്പിടികൂടി വേഗമോ-
ടിവിടെക്കൊണ്ടു വരേണമെന്നു നീ. ൨൩

ഇതുപോലുരചെയ്തു ശൂലഭൃ-
ത്പ്രതിയാം മാരനനിഗ്രഹിതത്തിനേ
പ്രതനാനി ഗിരനായവൻ ഭവാ-
ന്നതിയിട്ടവനെ ഭാമ്യതന്തെ. ൨൪

കൊടുതായൊരു തീയു ഭവാന-
ന്നുരുപകാരമാക്കിയോരാക്കയും
മുടിയണിതിലാം നിശാപതി-
നിലയത്തിൽ പരിചെയ്യുന്നതിനാം. ൨൫

ശിവിഗീതകല്പ്രഭാനു ന-
ല്പ്രകാശം നശിയാത്ത ലോകമേ
ശ്രുചിയാൽ ശ്രുചിയാകാവുന്ന-
നനുവായ്‌ തോരന്നുടമത്തും.(ന്യ°കച്ചു) ൨൬

ശമമാദി ചൊരിഞ്ഞിടും മഹാ-
ത്മനമാം ദൃഷ്ടിവാസന്താൽ മാതി
പരുവായൊരു മേഘനാദമോ-
ങ്കാരമോതിച്ചു മയൂരമെന്നപോൽ. ൨൭

പടനായകനൊക്കപ്പീഡതാൻ
പൊരിയാക്കമെന്നാഴ്താന്തകോപനായ്
പരബാണമയച്ചതൊക്കെ നി-
ഷ്ഫലമായ് കണ്ടു മഹേന്ദ്രവൈരിയും. ൨൮

ഉടലിൽ ജയമാന്ന വായുവിൻ-
മകനെപ്പുനരസ്ത്രസായകത്തിനാൽ
ഒരു കെട്ടനിട്ടു നല്ച്ചുണ-
ച്ചുരമാൽ പിന്നെ മുറുക്കി വിക്രമി. ൨൯

പിശിതാശികളാ രമാത്മജനെ-
നിയമിച്ചീടിന പാശബന്ധനം
സുരസുന്ദരികൾക്ക മോചനം
വരദാനന്ദനിദാനമായി പോൽ. ൩൦

“കയറിട്ടു വരിഞ്ഞതൂലമി-
ന്നൊഴിവാകും ദ്രുഹിണാസ്ത്രബന്ധനം”
അകതാരിലിതോർത്തു ശക്രജി-
ത്തവനോടൊരുക്ഷണമത്ര കൊണ്ടുപോയ്. ൩൧

ജനകൻ മറവുന്നൊള്ളു താൻ
തിരമുല്ലാഴ്യതാക്കി വല്ലുവേ
ശരമോറ തളർച്ച് കൈവെടി-
ഞ്ഞരുണാക്ഷാദിതിയും പ്രസന്നനായ്. ൩൨

നയനങ്ങളെ മിഴിച്ചു നോക്കിനാൻ
ഭയമുൾത്താരിലുദിച്ചിടാതവൻ
നൃയമാന്ന ദശാസ്യനന്ദനം
ജയമാനമതം നടിച്ചു നല്പപോൽ. ൩൩

യമരാജവിരോധിയെപ്പുറം
വിളയാടുമനാദ കൊള്ളുമാമല
കരതാരിലെടുത്തു തൻ ബലം
പരിശോധിച്ചവനായ ഗുഹനാമവൻ. ൩൪

നൃതനാരികൾ ചാമരം ധരി-
ച്ചതികമ്പമതെന്നിന്ന വിശദം
ഇളകിച്ചുതളർന്ന ഹോമനായ്
പരിശോഭിച്ചു നിശാകരോപമൻ. ൩൫

ശശിതൻകല സന്ധ്യയിങ്കലെ-
ച്ചുകലക്കൊണ്ടുള്ള പൂർണ്ണമങ്ങവ
വലുതായൊരു നീലപർവ്വത-
ച്ചുകലിൽ പൊൻ വിളങ്ങിടുന്നപോൽ ൩൬

വളയോടിയ തോറ്റ മങ്ങു തോ-
ണ്ടൊടിയിൽപ്പൂണ്ട താരൻ നിറ്റുയിൽ
പ്രഭ നീലവപുസ്സിലൊക്കെയായ്
പലവള്ളങ്ങളും പ്രഹിച്ചിടുന്നവൻ. [൩൭-൩൮]

കലഹംസികളൊത്തു ദിഗ്ഗജ-
ങ്ങളവിടങ്ങളെ കൊമ്പു തൈതയായ്
അലയാഴിയിലിറ്റുവെന്ന പോൽ
മറിവന്നെഴിലണിഞ്ഞു ചെവിനാൻ. ൩൯

ഉലകങ്ങളിലൊരക്ഷുദ്രമാര-
ദ്ദളിതത്തിൻ പരൈകമുൾക്കിയായ്
അപവർഗ്ഗവരാപമൻതിക-
ത്തെയായ് വന്നുരപാലിതന്നതേ. ൪൦

കതിരോനണിതിങ്കളഗ്നിയെ-
ന്നിവരെ വെന്ന തപോബലത്തിനാൽ
ഉടലാണ്ടുലകത്തിലക്രമം
തുടരും ക്രൂരിതല്ലെന്നപോലെയും. ൪൦

വിരുതേറിയ രാവണൻ കപീ-
ശ്വരനെപ്പാർത്തതി സംശയത്തൊടെ
ഹരശൈലമിളക്കിയന്ന ക-
ണ്ടൊരാ നന്ദീശ്വരനെന്നു കരുതിനാൻ. ൪൧

"അഥവാ ധനദന്റെ ഭൃത്യനെ-
ക്കൊലചെയ്യുന്ന ജനിച്ച പാതകം
തരമോർത്തൊരു ഭൂതവേഷമായ്-
ക്കരുതിച്ചൂഴ്ന്നിഹ വന്നതല്ലയോ." ൪൨

പലമട്ടിതുപോലെ സംശയി-
ച്ചലസാത്മാ രജനീചരേശ്വരൻ
അരികത്തമരും പ്രഹസ്തനോ-
ടരയോഗിപ്പതിനാജ്ഞ നൽകിനാൻ. ൪൩

പ്ലവഗേശ്വരനപ്രഹസ്തനാ-
ലനുയുക്തൻ പരമാർത്ഥമാകവേ
രജനീചരധൂമകേതുവോ-
ടറിയാംവണ്ണമുരച്ചു നിർഭയം. ൪൪

ദിനനായകവംശരത്നമാ-
യയഥാർത്ഥിക്കൊരുമത്തവൈരിയായ്
പിതൃകല്പനയാലെ കാടുപു-
ക്കവനാം രാമന്റെ ഭൃത്യനാണു ഞാൻ. ൪൫

മദനാർബ്ബാണവികാരമേറി വ-
ന്നൊരാ നിൻ സോദരിതന്നെയിന്നിമേൽ
തവനാസികമുച്ഛേദിച്ചവൻ
കഴിയാതാക്കിയതോർത്തില്ലയോ? ൪൬

ചിരമോടെതിരിട്ടൊരാ ഖരൻ
മുതലായുള്ള ഖലർക്കു കാലനായ്
പുകഴം പെരുമാറുന്ന രാമനെ നിന-
ക്കറിയാൻ സംഗതിയായതു മുന്നമേ. ൪൭

പിതൃഭക്തിയുമേകവല്ലഭാ-
വ്രതവും നീ മുതലായ മൂർത്തിയിൽ
മതിയും വിപരീതമാവതും
മതിയാൻ രാമനിലുള്ള സൽഗ്ഗുണം. ൪൮

കളവുള്ള മൃഗത്തിനെ വധി-
ച്ചളവേ വിനമുറ്റതവേളയിൽ
ചതിയാൽ ശഠ! നീ കവർന്നൊര-
സ്സതിയെത്തേടി നടന്ന രാഘവൻ. ൪൯

കതിരോന്മകനാം കപീന്ദ്രനോ-
ടതിരറ്റ സഖ്യമാചരിച്ചവൻ
തവ ഗർവ്വമൊഴിച്ച ബാലിയെ
നിഹനിച്ചെന്നതു കേട്ടതില്ലയോ? ൫൦

ക്ഷിതിവിശ്രുതനൃപജനേ നിന-
ക്കറിവില്ലേ? പുനരായവൻകുലം
മുഴുവൻ മുടിചെയ്ത താപസൻ
ജമദഗ്നിക്കുമാരനായ നാഥനൻ. ൫൧

അവനുള്ള മദം കളഞ്ഞവാ-
ന്നവൻ പ്രേയസിയെത്തിരക്കുവാൻ
പലദിക്കുമയച്ചു വാനര-
പ്പടയെക്കീശവരൻ മുദാന്വിതം. ൩൨

അതിവേഗമനാരതം സമുദ്രവും
വ്യതിലംഘിച്ചു കടന്നു ലങ്കയിൽ
പ്രണമിച്ചിഹ രാമപത്നിയെ-
ത്തിരികെപ്പോവതിനായ് തുടങ്ങിനാൻ. ൩൩

ശരിയല്ലിഹ വന്ന വാർത്തയൊ-
ന്നറിയിക്കാതെയൊളിച്ചുപോവതും
കരുതീട്ടില്ല മാനസത്തിൽ ഞാൻ
ബഹളം കൂട്ടിയിവണ്ണമൊക്കെയും. ൩൪

അതിയോഗ്യതയുള്ള നിന്നെയൊ-
ന്നവലോകിപ്പതിനാഗ്രഹിക്കയാൽ
അടിപെട്ടു ചിലന്തിനൂലുകൊ-
ണ്ടിവർ കെട്ടീടിന കെട്ടിലിങ്ങനെ. ൩൫

ഭുവനങ്ങളിലൊക്കെ നല്ല പേർ
നിലനിർത്തി നിജസൽപ്രവൃത്തിയാൽ
വിലസുന്നൊരു ദേവിയെച്ചതി-
ച്ചിവിടെക്കൊണ്ടു തടഞ്ഞു വച്ചു നീ. ൩൬

യജനസ്ഥലിയിൽ ജനിച്ചിട്ട-
ന്നതിനീ മുണ്ടുകൾകൊണ്ടു മൂടുവാൻ
തുനിയുന്നതുപോലെ നീതി വി-
ട്ടൊരു നീയിത്തൊഴിൽ ചെയ്തതെങ്ങനെ? ൩൭

തവ മെയ്യിതു വഹ്നിനാസ്പദമെ-
ന്നവനിക്കാട്ടിൽ മറിഞ്ഞു വീഴുകിൽ
കഴുകൻ മുതലാം വയോഗണം
ചുഴലാൻ നിയമിതയാകിവരല്ലലോ. ൩൰൮

സുഖകരം മുഴുവൻ മുടിഞ്ഞിടും
സമയം നിന്നുടെ ധൎമ്മപത്നിമാർ
ചൊരിയുന്നൊരു നേത്രവാരി നീ-
യൊടുവിൽത്തൎപ്പണതീൎത്ഥമാകയോ. ൩൰൯

പരനാരികളെപ്പിടിക്ക നിൻ-
പതിവെന്നാലുമയോഗ്യമാണിദം
ഉരഗം പവനാശിയെങ്കിലും
ഗരുഡപ്രാസമതിന്നരിഷ്ടമാം. ൪൰

പകരിന്നരികത്തിരിക്കിലും
നകലപ്പെണ്ണിനെ നണ്ണുമോ? ഫണീ
മകരധ്വജനിന്നയാകിലും
നകരസ്ത്രീയറിയാതെ ചെയ്തമോ. ൪൰൧

ഉണമല്ലിനിമേൽ നിനക്ക വ-
ന്നണയുന്നൊരു വിപത്തു നിഷ്ഫവാൻ
ജനകാത്മജ തന്നെ രാമനായ്
കനിവോടേകി നമസ്കരിക്ക നീ. ൪൰൨

അരിശം പെരുകുന്ന രാക്ഷസ-
പ്പെരുമാളതുതിരിത്തു കേൾക്കവേ
അരയം തെറിവാക്കരസ്സുമി-
കപിയെക്കൊല്ലുവിനെന്നു ചൊല്ലിനാൻ. ൪൰൩

ഉരചെയ്തുടനെ കപീശ്വരൻ
വെറുതേ ദേഹമിളക്കിടൊല്ല നീ
ഇതുപോലൊരു ലക്ഷമിങ്ങു വ-
ന്നതിരിട്ടാലുമിവൻ കലുങ്ങിടാ. ൧൩

ഉടനെ സഹിയാത്ത കോപമാ-
ർന്നടവാൾ കൈയിലെടുത്തു രാവണൻ
"ആരതഗ്രജ! ഭൂതഹിംസയി-
ന്നൊരനീതിക മൂത്തതെല്ലഹോ! ൧൪

വിധിയുടെ വിരൂപരാക്ഷമാൻ
ക്ഷിതിപന്മാർക്കു നിരൂപ്യമല്ലയോ"
ഹിതകാരി വിഭീഷണൻ കനി-
ഞ്ഞതിലുപോലോതിയതോർത്തു് രാവണൻ. ൧൫

ഉരചെയ്തിതു "ശൌര്യമെന്നതി-
പ്പുരിഷസ്യുള്ളതു വാലിലാണു പോൽ
ഇവനുള്ളൊരു വാലു ചുട്ടെരി-
ച്ചവമാനിച്ചു തിരിച്ചയയ്ക്കുവിൻ. ൧൬

വളരെത്തുണി ചുററി നല്ലപോൽ
തെളിവാർന്നെണ്ണയിൽ മുക്കി വാലിനെ
തിരിയൊന്നു കൊളുത്തിനാർ തദാ-
ജ്ഞരമാ രാക്ഷസരാജകിങ്കരർ. ൧൭

കഴകൊണ്ടു ചമച്ചു തങ്ങില-
ന്നൊഴിതള്ളിച്ചിഹ രാമദൂതനെ
കുഴലും തകിലും മുഴക്കിനാർ
ചുഴലും രാക്ഷസരാർത്തു കൂവിനാർ. ൧൮

ദശകണ്ഠനു മുൻപു ദീപ്തിയില-
വശിയാം രാമനരാതിയെങ്കിലും
കപിമേഘമതിൽ പ്രമഷവാൻ
വിധികല്പിച്ചതു വിശ്ലഥകാരിതാൻ. ൧൦

വഴിപോയ് രഘുനാഥനുത്തമോ
ഴെഴുന്നള്ളിച്ചു ജനാലിനേഷണം
മഴിവാൻ വഴിവന്നു; രാമനെ-
ന്നൊഴുകിൽ പുണ്യമതെത്രമാത്രമാം? ൧൧

ഒരു കണ്ണുനിരത്തെന്തുച്ചകാ-
ണെണ്ണാതമിച്ചങ്ങനെ യാത്ര സമ്മതം
ന്തെണ്ണവുടെ നടന്ന കാഴ്ച ക-
ണ്ടരികെത്തുന്ന ജനങ്ങൾ പുകിനാർ. ൧൨

ഹനുമാനുടെ നീണ്ട വാലില-
ന്നൊരു കൊന്നകളെല്ലുസിച്ചു പോൽ
മെയ്വീടിന തീ പടർന്നഥി-
ന്നവരെന്നോയുടെ പുണ്യപൂർത്തിയാൽ. ൧൩

കഥയൊക്കെയുമങ്ങറിഞ്ഞുടൻ
മിഥിലാധീശപുത്രിയെയന്നും
വ്യഥയുള്ളിലടച്ചു വാണിയെ
വിധിപോലിങ്ങനെ നേർ ചൊല്ലിനാൻ. ൧൪

“പരമാത്മികളിൽ പ്രമുഖ്യനായ്
മതവും മായതി തന്റെ മേനിയിൽ
മതിശീതളനായിരിക്കയെൻ
പതിയാം രാഘവനാണ പാവക!.” ൧൫

മലർമങ്ക പതിവ്രതാഗ്നിയിൽ
ശലഭിപ്പിച്ചിട്ടുമെന്ന ശങ്കയാൽ
നരവാനരരൊട വാഗ്നിലഗ്നിയ-
ന്നൊരുമാണിക്യവിളക്കു പോലെയായ്. ൯൩

"പുരിയൊക്കെ നടന്നു കാണുവാൻ
തരമായില്ല നമുക്കു രാത്രിയിൽ
ഇനനാം ശുചിയും സഹായമു-
ണ്ടിനി നല്ലോണമിതൊന്നു നോക്കിടാം." ൯൪

പറയാതിതുപോലുരച്ചു കൊ-
ണ്ടുടനപ്പുഷ്പമയച്ചു മാരുതി
കനമുള്ളതിവൃത്തണിന്നാൽ
തനിയേ തച്ചുതകർത്തരക്കരെ. ൯൫

എരിയുന്ന കയറുവാലനെ-
ന്നതുപോൽ മാരുതി പാഞ്ഞുപാഞ്ഞു പോയ്
ദശകന്ധരരാജധാനിയാ-
ണനലപ്രീതി വരുത്തി വിക്രമി. ൯൬

ശുഭശീലമെഴും വിഭീഷണൻ
മഠവും മേടയുമൂഴിമാനിനി
അമരുന്നിടവും ധനാലയ-
ന്നിരയാക്കാതെ കഴിച്ചു ബുദ്ധിമാൻ. ൯൭

പ്രിയപുത്രനമഗ്നിദേവനാം
പ്രിയമേകുന്നതിനേറെ കൗതുകാൽ
തനിയേ കപിവീരനേറ്റുട-
ന്നനലോദ്ദീപനകാരി മാരുതൻ. ൯൮

നാരകവിലാസശോഭി മുൻപു മു-
പ്പുരമെല്ലാം തീയിൽകൊളുത്തിച്ചപോൽ
ഹരവീര്യമെഴും കപീന്ദ്രനി-
പ്പുരി താൻ വാലധികൊണ്ടെരിച്ചഹോ. ൩൨.

"മകളേ! മകനേ! സഹോദരാ!
ജനനീ! താത! കുമാര! വല്ലഭ!
ഇങ്ങനെ ചൊല്ലുന്നീ വിപത്തിൽ നി-
ന്നെരിതീയിൽ കരിയാതെ തേറുവാൻ." ൩൩.

പുരവാസികളാർത്തരായിവിധം
പരിദേവിച്ചുള്ള ദീനശബ്ദവും
പറന്നാർത്തജനങ്ങളിട്ടിട-
ഞ്ഞുലയം നാദവുമേറി ലങ്കയിൽ. ൩൪.

പ്രസരിച്ചുയരുന്നൊരഗ്നി താൻ
പ്രതിബിംബിച്ചിതു വാരിരാശിയിൽ
പൊതുകന്നൊരുഗ്രമൂലമ-
ങ്ങപാരത്തിന്നിറങ്ങി വന്നപോൽ. ൩൫.

ഘനാഘനസംഘവിഭ്രമ-
ക്കനലിൽ പെട്ടു കരിഞ്ഞുയർന്നപോൽ
കപിവല്ലഭനാലുയർന്ന ധൂമ്ര പോ-
യുപരിലോകങ്ങളണഞ്ഞു സന്താപം. ൩൬.

ജനകാത്മജയായ ലക്ഷ്മിയെ
രഘുവീരക്ഷിതികാന്തനേകുവാൻ
അലറീട്ടിളകുന്ന സേനയാം
മലയേറുന്നൊരു ലങ്കയാം കടൽ. ൩൭.

കയറാകിയ സൎപ്പപുങ്ഗവൻ
ദൃഢമാം മാരുതിയെന്ന മത്തിനാൽ
വഴിപോൽ മഥനം കഴിച്ചിതു-
ന്നരവിന്ദോത്ഭവനായ നായകൻ. ൮൮

[ദ്രുത° മകം]

പുരമാസകലം കരിച്ചവൻ
തരസാ മാരുതി വാരിരാശിയിൽ
വിരവോടു കളിച്ചു സീതതൻ
ചരണം കൂപ്പി വിനീതവേഷനായ്. ൮൯

വിടവാങ്ങിയരിഷ്ടമെന്ന ഭൂ-
ധരകൂടം കരയേറി വീര്യവാൻ
കടൽ താണ്ടിയെളുപ്പമെന്നുമേ
തടവില്ലാതെ മഹേന്ദ്രമേറിനാൻ. ൯൦

ശോകം തെറ്റിക്കിടുമ്പടിയവനലറു-
ന്നൊച്ച കേട്ടപ്പൊളാർത്തോ-
ത്തോയം താരേയനാദി പ്ലവഗനിവഹമു-
ന്താരിലാഹ്ലാദമാർന്നു
നിർവിഘ്നം സ്വാമികാര്യം സകലവുമിഹ
സാധിച്ചു ധീമാൻ ഹനൂമാൻ
വന്നാനെന്നാ മഹാത്മാഗതനെ വിനയമോടാ-
വാനരൗഘം വണങ്ങി. ൯൧

പിന്നെ സൈന്യാധിപന്മാരൊടു ദശമുഖ-
രാജ്യത്തിലുണ്ടായതെല്ലാ-
മൊന്നും തെറ്റാതുരച്ചാനിഹ മനസ്വികൻ
രാമദാസാഗ്രഗണ്യൻ

അന്നേരം പ്രേമമുള്ളിൽ പെരുകിയിവരെ താൻ
 മുൻപു താൻമുൻപിവരുന്നും
ധന്യന്മാർ മർക്കടന്മാർ നിജമതുപോലെയെ-
 ന്നെന്നു ദൂരം നടന്നാർ. ൪൨.

ഉണർകി സൂര്യപുത്രൻ താൻ ദധിമുഖനെ-
 ച്ചൊല്ലിയയച്ചു കാപ്പാൻ
പണ്ടേ മാർഗ്ഗം മനോജ്ഞം മധുവനമതിനെ-
 ക്കണ്ടാടി വാനരൌഘം
തിണ്ണം തങ്ങൊട്ടുമതി ദ്രുതിലഴിമതി ചെ-
 ട്ടേപ്പോഴത്യന്തമോദം
പൂണ്ടാ മിത്രാത്മജന്മാരൊടു ദധിവദനൻ
 ചെന്നിതത്യാദരത്തിൽ. ൪൩.

താരേയാദിപ്ലവംഗപ്രവരരുടെ ചരി-
 ത്രങ്ങളും കേട്ടുകപീന്ദ്രൻ
“ചാരേയങ്ങെത്തി യോഗാലയമിഹ വരുവാൻ
 ചൊൽക”യെന്നോതിവിട്ടാൻ
“നേരേയെൻ കിങ്കരന്മാർ വിജയികളവ”രെ-
 ന്നോർത്തു സൽകർമ്മസീമാ-
ധൌരേയൻ മർക്കടാഗ്ര്യാധിപതി കുതുകാ-
 മോദിയിങ്കൽ കളിച്ചാൻ. ൪൪

തന്നെത്താൻ നിദ്രയില്ലാത്തതകനിതനയനം-
 കൊണ്ടു സൌമിത്രി ദൂരെ-
ക്കണ്ടൻപോടാസ്പദിക്കുന്നോരു വടിവിയലും
 വായുപുത്രൻ തദാനീം

കനാപ്പുള്ളോരം ധരിത്രീമകളുടെ മുടി-
    രത്നത്തെയും കൈയിലേന്തി-
ക്കൊണ്ടാ രാമന്റെ തൃക്കാലിണയതിലഭി-
    വന്ദിച്ചു കനിച്ചു ഭക്ത്യാ. ൪൧

ക്ലേശം കൂടാതെ പൊങ്ങുന്നളവൊരു കര കാ-
    ണാത്ത വാരാശി ലംഘി-
ച്ചെന്നാലും വായുപുത്രൻ മുഴുകി കപികുലം
    കാൺകെ മോദാബ്ധിതന്നിൽ
ചൂഡാരത്നം വിലോകിച്ചുരുലിതഹൃദയാ-
    നന്ദമുൾക്കൊണ്ടു രാമൻ
ചോദിച്ചപ്പോഴം വിശേഷം മുഴുവനുമറിയി-
    ച്ചീടിനാൻ ഭക്തിപൂർവം. ൪൨

“ലങ്കാരാജ്യത്തശോകക്ഷിതിജതതി ചൂഴ-
    ന്നുള്ളോരുദ്യാനമദ്ധ്യ-
ത്തിങ്കൽ ക്രവ്യാദസീമന്തിനികളുടെ മഹാ
    ശല്യമെല്ലാം സഹിച്ച്,
നിങ്കൽ ചേതസ്സുറപ്പിച്ചുരഗതയണിതാൻ
    താർക്ഷ്യലോകത്തിലെന്നോ
പങ്കത്താൽ പെട്ട കേഴമ്പടിയതുമൊരു-
    ദ്ദേവിയെക്കണ്ടു കണ്ടേൻ. ൪൩

തീരാസന്താപത്തിലെല്ലാം മടിയനമെപ്പൊ-
    ന്നംഗുലീയത്തിനാലും
പേർത്തും നിൻ വാർത്തകൊണ്ടും; പുനരിവനനയോ-
    ഗിച്ചു സന്ദേശവാക്യം

ഓൎത്തിട്ടുപ്പോഴും, ജയന്തൻ കാകവേഷമായെത്ത-
ച്ചെയ്ത വൃത്താന്തമെല്ലാം
ചിത്തത്തിലാക്കൊണ്ടു ചൂഡാമണിയുമിവനസമ-
ൎപ്പിക്കയാൻ തന്നയച്ചാൾ. ൯൯

പ്രാണപ്രിയന്റെ തിരുമേനിയിലാശയോടെ-
പ്രാണങ്ങളും പോവതിനായ്ച്ചു വസിച്ചിട്ടുള്ളോളം
മാണിക്യമുദ്രയടിയൻ വിടകൊണ്ടു കാട്ടി-
പ്രാണപ്രതിഷ്ഠയവിടെ സ്സുഖമായ് കഴിച്ചേൻ. ൱

നിയമനെറികൾകൊണ്ടു മധ്യഭാഗം
വളരെ മെലിഞ്ഞലർബാണവില്ലു പോലെ
മധുരിമ കലരുന്ന മേനി കോലും
ഭഗവതി നിന്തിരുമേനിയോൎത്തിരിപ്പൂ. ൱൧

ഖരരു വളരെച്ചാപല്യത്താൽ നടത്തി ദശാനന-
ന്നിളയ മകനാമക്ഷൻതന്നെ ക്ഷണേന വധിച്ചു ഞാൻ
ദശമുഖനെയും കണ്ടിക്കാര്യം പറഞ്ഞുപദേശമായ്
ഖലമതിയവൻ തീ കത്തിച്ചാൻ കരിപ്പതിനെന്റെവാൽ. ൱൨

അവിടെ മേൽക്കാതന്ത്യത്താലിവന്നപ്പകാരമാ-
യവനുടെപുരം മുച്ചൂടും ചുട്ടെരിച്ചു പൊടിച്ചവൻ
തവ കനിവു പെരുകണമെന്നാലിജ്ജഗത്തിലസാധ്യമാ-
യൊരുവകയുമില്ലാൎക്കും പോറ്റീ! ഭവാന്റെ ഭൃശമേകണം. ൱൩

ലങ്കാമൎദ്ദനമെന്ന പതിനാറാംസൎഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനേഴാം സർഗ്ഗം.

വാതാത്മജൻ ചൊല്ലിയ വർത്തമാനം
ജാതാനുകമ്പം നിശമിച്ച നേരം
മാതാവതുല്യാത്ത കുതൂഹലംകൊ-
ണ്ടെതാണ്ടൊരാമോദമിയന്നു രാമൻ. ൧

നക്തഞ്ചരശ്രേഷ്ഠനെയോർത്തു പിന്നീ-
ട്ടഗ്രജനമ്പിലുണ്ടായ വിരോധമോടും
തൃക്കൈയിൽ മേവുന്ന ശരാസനത്തിൽ
തൃക്കൺമുനക്കേളി നടത്തി മന്ദം. ൨

'നരാധിരാജന്റെ മതം പ്ലവംഗൗ-
ഘാധിപൻ തന്നെ മനസ്സിലാക്കി;
അരാതിവർഗ്ഗത്തെ വധിക്കുവാൻ താൻ
കരാറു ചെയ്തുള്ളതുമുള്ളിലോർത്തു. ൩

സമർദ്ദം വന്നിടപെട്ടിരുന്നോ-
ത്തുന്നിദ്രമോദത്തൊടു മർക്കടേന്ദ്രൻ
ചെന്നദ്ദശാസ്യന്റെ കണക്കു തീർപ്പാൻ
സന്നദ്ധനായ് വൻപട ശേഖരിച്ചാൻ. ൪

ശ്രീരാമനെന്നുള്ളൊരു നീലമേഘം
പാരം ചൊരിഞ്ഞിട്ടു കടാക്ഷവർഷം
സാരസ്യമാം വാഹിനികൾക്കു നാകി
പൂരിച്ചു പാരിങ്കലതക്ഷണത്തിൽ. ൫

മദകലിപ്പുണ്ടായ ശക്തിയോടൊത്താ-
ദ്ദശമുഖാത്മജൻ വാനരീയഗ്രഹത്താൽ
ഉടമ്പി പോയൽ പക്ഷിനായകൻ ത-
ന്നുടക്കപ്പെട്ടതെല്ലാമതു യാത്ര മെല്ലേ. ൬

രാത്രിഞ്ചരക്രൂരിതം നികരാന്ത-
ത്തിന്നായി കോപ്പിട്ടൊരു രാമചന്ദ്രൻ
തെറ്റാതെ യാത്രയ്ക്കു മുമ്പൻമോദത്താ-
ൽ മാരുതിൻമകൻ തന്റെ കഴുത്തിലേറി. ൭

സമോദമാർന്നമൂർദ്ധാവതിൽ പിൻ-
പാദമാത്രമാക്കൊണ്ടുലകനാം തെളിഞ്ഞു
വിപക്ഷമാകും വിസ്മയിച്ചിരുന്നു
വിദ്യാവതിക്രമിതനാം വളർന്നു. ൮

കരേറിനാൻ ബാലിസുതന്റെ തോളു-
ന്നേരാതികൾക്കന്തകനാം കുമാരൻ
ശരാസനം പൂണ്ടതിനാലയോതോ-
ഷ്ട്രാസനം കെട്ടിതിനാലതോഷൻ. ൯

താനന്ദം വാനവർക്കൊത്തതാപ്പ്രാ-
പ്തനന്ദനം സംപ്രാക്കം പാരിച്ചൊന്നാൽ
ശരിപ്പെട്ടോർ മുൻപേ മുല്ല മട്ടിൽ
പൊന്നപ്പോതു് വാനരവീരസൈന്യം. ൧൦

സംപൂജ്യ വംശത്തിലുദിച്ച ഭൂപ-
ക്തനയനാം ദാശരഥിക്ക പാർത്താൽ
പുത്തൻമണിമാർ ഗുണങ്ങളെന്നി-
വസ്തുക്കളിപ്പാരിലുമെന്തു ദോഷം? ൧൧

ഭൂപതനായകരൊത്തുകളം കണ്ടു കാട്ടിൽ
കരിമ്പുലിക്കൂട്ടമൊളിച്ചു മണ്ടി;
കരിമതംഗ്രകേസരിവീരരെല്ലാം
പാരം പ്രലാപിച്ചുഴറിത്തുടങ്ങീ. ൩൧

ചാടിയാടിയും തങ്ങളിൽ മല്ലിട്ടിച്ചും
വാനരമാനുഷ്യരും ചലമായരിച്ചും
ആനന്ദത്തോടെ വാനരപ്പാളി, കാട്ടിൽ
വൃക്ഷങ്ങളെല്ലാം പൊടിയായ് കവർന്നു. ൩൨

കാന്താരശൈലങ്ങൾ കടന്നു പിന്നെ-
പ്പൂന്താമരാക്ഷൻ കപിസേനയോടും
സമ്പ്രാപ്തിയിൽക്കൂടെയണഞ്ഞു പണ്ടു
വിഖ്യാതമാം മന്ദരപർവ്വതത്തിൽ. ൩൩

ശ്രീമെത്തുമപ്പുണ്യവാടിയിങ്ക-
ന്നാമോദമേകുന്നൊരു മന്ദവാതം
രാമന്റെ പൂമേനി തലോടിയപ്പോൾ
സൌമിത്രിയോടപ്പോഴുരചെയ്തു ദേവൻ. ൩൪

മലയ്ക്കിടത്താഴ്വരയിങ്കലൊരു-
ന്നാലിപ്പിന്നോക്കുക സോദരാ! നീ
അതിന്റെ നീർച്ചാലുകളൊരു പാരം
മതിൽ വിസ്തൃതിയിൽ പരന്നതാണം. ൩൫

ആപ്പുനത്തിൽ ചില ക്രുദ്ധകെട്ടി-
യാ ഭാഗ്യന്മാരോടിയടുത്തു പക്ഷികളും
ഉച്ചസ്വരം നീട്ടി മുഴക്കിയിപ്പോൾ
മെല്ലെ നമുക്കാതിഥി വരുത്തിടുന്നു ൩൬

ഘൂഴാകെടത്തൊട്ടു പിടിച്ചിവണ്ണം
കേഴുന്ന ഭൂലോകത്തിലിന്ദ്രനായോൻ
നേരെ മഹാപ്രാപ്തിയിലേറിയപ്പോൾ
വാരാശി തന്മുന്നിലടുത്തു കണ്ടാൻ. ൮൮

സ്വർല്ലോകനേതാവിഹ ചെയ്ത പക്ഷ-
ങ്ങെല്ലാമടിച്ചുള്ളൊരു പറന്നിട്ടപ്പോൾ
കല്ലോലജാലങ്ങളതെന്റെ പൊങ്ങി-
ത്തള്ളിത്തകർന്നിട്ടു പൊന്നക്കും. ൮൯

കടപ്പുറത്തുള്ള മണൽത്തിട്ടയൊ-
ക്കിടിഞ്ഞു വെള്ളത്തിലിറങ്ങിടുമ്പോൾ
മാറിപ്പുകേറീട്ടരികത്തതെപ്പാഴ്
തട്ടത്തു ശുദ്ധിശയരാക്കിടുന്നു. ൯൦

മുഴക്കം തള്ളിത്തകരുന്ന നേരം
പൊങ്ങുന്ന വെള്ളത്തുളിയിൽക്കിടന്ന്
മുങ്ങിക്കളിക്കും ജലജന്തുജാലം
തങ്ങുന്ന കാണാം കരയിൽ ചിലപ്പോൾ. ൯൧

തെല്ലാ ജലംകൊണ്ടുപകാരമാക്ക-
മില്ലെങ്കിലും വാരിധി വന്ദ്യമാവം
ചില പാനമല്ലെന്ന നടിച്ചിടുന്നു
വല്ലോരുമങ്ങോട്ടണയാതിരിപ്പാൻ. ൯൨

ധനേശനെപ്പോലെ തനിക്കുമേറെ-
ധനങ്ങളുണ്ടെന്ന സമുദ്രരാജൻ
നിനച്ചഹങ്കാരമിയന്ന മൂലം
ചിനത്തു ഗർജ്ജിപ്പതുപോലെ തോന്നും. ൯൩

വേലാതടത്തിങ്കലെഴും മഹേന്ദ്ര-
ശൈലത്തിലുള്ളോരു തമാലവൃന്ദം
മദ്ധ്യേസമുദ്രം നിഴലിച്ചു പോലെ-
യത്യന്തനീലച്ഛവിയാർന്നു കണ്ടു. ൨൪

കയത്തിലാളുന്നൊരു കൂർമ്മത്തിൻ
കറുപ്പുരാശം കമഠത്തിനുടെ
പൂർണ്ണം നന്നായ് പ്രസരിച്ചിടും പോൽ
പോന്ന കാണാമസിതാഭ്രവൃന്ദം. ൨൫

ആഹാ! മഹാവിഷ്ണുവിതിന്റെ മദ്ധ്യ
സദാ ഭുജംഗേശ്വരശയ്യയിങ്കൽ
ശയിക്കയാലുത്ഥിതമെന്നിമേൽ നി-
ന്നൂറൻ വീഴുന്ന കറുപ്പു താനോ! ൨൬

തമോഗുണക്കാരരെ മിക്കവാറും
ധരിപ്പതമ്മാതിരി കണ്ടു വേണം
സരിത്പതിക്കുള്ള തമോഗുണത്തെ-
ധരിക്കുവാൻ നീരദ തന്നെ പോരും. ൨൭

ഗംഭീരസത്ത്വാകരമാം നിരന്തരിക്ക-
മംഭോധിയെക്കണ്ടു രാമചന്ദ്രൻ
ആമോദപാത്രാക്ഷിയെ നോക്കിയൂന്നി-
സ്സംഭ്രാന്തനായ് നിന്നു കുറച്ചു നേരം. ൨൮

വ്യഗ്രത്വമെന്യേ നിജസേനയോടും
സുഗ്രീവനാം പാളയമങ്ങടിച്ചു
ഘോരം മഹാവാരിധിയെക്കടപ്പാ-
നോരോന്നവൻ കൗശലമോർത്തിരുന്നു. ൨൯

ചക്കപ്പഴം പിന്നെ വരിക്കമാവിൻ
പഴങ്ങളും നല്ല പനമ്പഴങ്ങളും
ഇക്കണ്ട വസ്തുക്കൾ സമുദ്രതീര-
ത്തൊക്കെബ്ഭുജിച്ചൂ കപിവീരർ വാണു. ൩൦

ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ കപിസേനയോടും
വാരാശിതന്നുത്തരതീരദേശേ
പോരാടുവാൻ വന്നൊരു വർത്തമാന-
മാ രാവണൻ ചാരമുഖാൽ ഗ്രഹിച്ചാൻ. ൩൧

കാമപ്പിശാചിന്റെയുപദ്രവത്താ-
ലാ മാൻമിഴിതന്നുടെ വിട്ടയപ്പാൻ
സാമർത്ഥ്യമില്ലാത്തതിനി വേണ്ടതെന്തെ-
ന്നാ മൂഢനോർത്താനകതാരിലാർത്തൻ. ൩൨

മുഷ്ക്കേറ്റി വങ്കുറ്റവുമാം ദശാസ്യൻ
മന്ത്രിവർഗ്ഗത്തെ വിളിച്ചു കൂട്ടി
തന്മന്ത്രശാലയ്ക്കകമുള്ളിലോരോ
മർമ്മം നിരൂപിച്ചു നൃശംസകൃത്യൻ. ൩൩

അപ്പോൾ സമീപത്തതിഭക്തി ഭാവി-
ച്ചൊപ്പിക്കുവാൻ തങ്ങടെ മുഖ പൊത്തി
നില്ക്കും പ്രഹസ്താദി നിയോജ്യരോരോ
ഢീകോതിനാർ ദുർണ്ണയമോഹബുദ്ധ്യാ. ൩൪

സങ്കല്പനങ്ങൾക്കുള്ള പാരതൊട്ടുക-
ത്തകപ്പെടുത്തുന്നൊരു മന്ത്രിമാരെ
അകറ്റിയൻപോടു വിഭീഷണൻ താൻ
പകച്ചു ചൊന്നാനുടനീപ്രകാരം. ൩൫

സേവയ്ക്കുവേണ്ടിച്ചില ഭേഷജക്കാർ
രാജൽക്കപാടത്തിലടുത്തു കൂടി
ഭാവിച്ചു തന്നെന്നിവർ കണ്ടമാനം
പേരാക്ക ജല്പിപ്പതു സത്യമാമോ?. ൩൬

കഷ്ടം! കലിദ്രോഹികളീ വകക്കാ-
രൊട്ടക്കകന്നേ സുഖമാകയുള്ളൂ
ഭവാനു ദുഷ്കൃത വരുത്തുവാനി-
ദ്ദുരാശയന്മാർക്കൊരു കൂസലില്ലാ. ൩൭

ഇന്നിന്നതങ്ങേക്കിഹ നന്മയെന്നു-
മിന്നിന്നതെല്ലാം ബത തിന്മയെന്നും
തോന്നാത്ത ബുദ്ധിയൊരെന്നുമല്ലാ
നന്നല്ലവൻ സേവകനായിരുന്നാൽ. ൩൮

തനിക്കു താൻ പോന്ന ഗുണങ്ങളുള്ളിൽ
ജനിക്കുവോൻ വേണമമാത്യനാവാൻ
മനസ്വിയാമപ്പുരുഷൻ ഭരാനും
ജനാവലിക്കും നന്മ വരുത്തിവയ്ക്കും. ൩൯

പ്രിയം വദിക്കില്ല മഹാജനൗഘം
പ്രിയംവദന്മാർ സുജനങ്ങളല്ലാ
ഹിതാഹിതജ്ഞം വദമാവരല്ലോർ
ചുരുക്കമത്രേ ഭുവനത്രയത്തിൽ. ൪൦

'വിവേക'മെന്നിങ്ങനെ മൂന്നെഴുത്തും
നിതിച്ചു ബീജാക്ഷരമെന്ന കേൾപ്പൂ
അതഭ്യസിക്കാതെ പഠിച്ച മന്ത്രം
ഫലിക്കയില്ലെന്നു ധരിക്കവേണം. ൪൧

സംഹാൎയ്യിതന്നെല്ലുമാത്ത നാട്യമോടും
പുമാനതു തിങ്ങാടി നടക്കവേതാരെ
നിരസ്തമാരാക്കിത്തൂറമിപ്പൂ-
ളിമാതിരിക്കുശമണത്തു നാട്ടിൽ. ൪൨

കേട്ടാണിറക്കുപദേശവാക്യം
കാട്ടാളവൃത്തികൾ ഇനിത്തളും നി
നാട്ടാൾ നീയിന്നായ ധൂമകേതു-
പ്പുത്രം ധരിപ്പാകിലനർത്ഥമത്രേ. ൪൩

കരഞ്ഞുപോയീശോമിയിത്തിപ്പുറം
മരത്തമാൎ നാട്ടിലശേഷയൎമ്മം
അറിഞ്ഞുപോൽ വൈരികളിപ്പുറത്തും
നിറത്തിലാ ദുഷ്കമങ്ങളെല്ലാം. ൪൪

ഒന്നല്ല രണ്ടല്ല മഹാൻ നിമിത്തം
വന്നിങ്ങു കല്പിച്ചൊരു ദൈവദോഷം
ഒന്നോടതിൻ കൂലി നിനക്കു നല്കാൻ
തന്നാരെ രാമാദികൾ വന്നിതിപ്പോൾ. ൪൫

തരം പിഴച്ചാലതു കണ്ടു മിണ്ടാ-
തിരിക്കുവാനിങ്ങൊരു ധൈര്യമില്ലാ
ഇതുപോലെതാനിത ചെയ്യുവാനും
വരുത്തമുണ്ടെങ്കിലുമല്പമേതാം. ൪൬

കന്നായവന്ന കളങ്കമൂലം
വന്നീടുമീ നിന്നുടെ വംശനാശം
എന്നീവിധം പൂർവ്വജനോടു മുന്നം
നക്തഞ്ചരൻ ചൊന്നതു വിട്ടുപോയോ? ൪൭

മാദൃശരല്ലാതൊരുനാളുമങ്ങേ-
യാതനതാം കൊല്ലുകയില്ലയെന്ന്
മനഃപ്രസാദത്തോടു നായകൻ പ-
ണ്ടുരച്ച വാക്കിന്നു മറന്നു പോയോ? ൪൮

അമ്പുജമൂലം നളകൂബരൻ തൻ-
ശാപത്തെയും പിന്നെ മറന്നുവോ നീ?
കോപിക്കൊലാ ഞാനൊരു വാക്കു ചൊല്ലാം
നീ പണ്ഡിതന്മാർതന്റെ കലാവധുവല്ലോ. ൪൯

വിശുദ്ധിയേവം നിജവംശമിപ്പോ-
ളശുദ്ധമാക്കുന്ന വിരിഞ്ചി കേട്ടാൽ
വംശം കെടും പൊള്ളുവതിന്നു കണ്ണ-
മശേഷവും തന്നുടെ കൈകളാലേ. ൫൦

ഭവാന്റെ ശല്യം സഹിയാഞ്ഞുകൊണ്ട-
ത്തപോധനന്മാരൊരുമിച്ചു കൂടി
കടന്നിൽ വാളുള്ള വിയർപ്പു കണ്ണിൽ-
കഴിച്ചുവച്ചിട്ടു പറഞ്ഞു പോലും. ൫൧

“ഇതാണു പൗലസ്ത്യകുലം നശിപ്പാൻ
പ്രധാനമായുള്ളൊരു യോഗബീജം”
അതിൽ കലർന്നുള്ളൊരു വിശ്വമായാ-
ചൈതന്യമിജ്ജാനകിയെന്നു കേൾപ്പൂ. ൫൨

കത്തുന്ന തീ കണ്ടതിലാശു വന്നി-
ച്ചിത്രമത്താൽ ശലഭങ്ങളെല്ലാം
എത്തുന്നപോൽ സീതയിലാശു ചെന്നി-
ച്ചത്തീടുവാൻ ജ്യേഷ്ഠനൊരുങ്ങിടൊല്ലാ. ൫൩

ഇന്ദ്രാണി മുൻപായ നിലിമ്പനാരീ-
വൃന്ദം സദാ വന്നടി കൂപ്പി നില്ക്കും
മന്ദോദരീമുഖ്യമാരായ മദ്ഭാഗ്യ-
സീമന്തിനിമാരായിട്ടു കഴിഞ്ഞിടുന്നു. ൩൪

തന്നോടിണങ്ങാത്തവളോടു ക്രീ-
ഡിച്ചുല്ലസിപ്പാനൊരു സൗഖ്യമില്ലാ
തന്നിൽ പരം പ്രേമരസം പൊഴിക്കും
തന്വംഗി സംപൂർണ്ണസുഖത്തെ നല്കും. ൩൫

ഇരുമ്പുമയസ്കാന്തവുമെന്നവണ്ണം
പരസ്പരാകർഷണശക്തിയോടും
ഇരിക്കുമസ്ത്രീപുരുഷർക്കു മാത്രം
വിരതിയില്ലാത്ത സുഖം ലഭിക്കും. ൩൬

മാത്സര്യമേറുന്നൊരു വികാരമോരോ-
ന്നോരോ മുഖത്തിങ്കൽ വഹിക്കിലും നീ
അന്തത്തിലുണ്ടാകുമവസ്ഥ മാത്ര-
മെന്തിനെന്നോ മുഖ്യമുഖത്തിലുണ്ടാൻ. ൩൭

ക്ഷമാവരൻ രാമനാ മുഖ്യമാകും
ക്ഷമാഗുണം സർവ്വജഗത്പ്രസിദ്ധം
അമന്യുവായ് സീതയെ വീണ്ടുമേകി-
സ്സമാശ്രയിക്കിൽ കുലരക്ഷയുണ്ടാം. ൩൮

അല്ലെങ്കിലീ രാക്ഷസവംശവും ക്ര-
മില്ലാതെയാം രാമശരം വരുമ്പോൾ
പുല്ലോളവും നിന്റെ പരാക്രമത്താ-
ല്ലോകവൃന്ദം വകവെക്കയില്ലാ. ൩൯

ആരാകിലും ന്യായമുരച്ചിടുമ്പോ-
ളാദരിക്കേണ്ടതു യോഗ്യധർമ്മം
നേരെ മറിച്ചാകിലയോഗ്യനെന്ന
പേരിന്നു നീ ഭാജനമായ് ഭവിക്കം. ൩൦

ശ്രേഷ്ഠാശ്രമം പാർത്തുകൊണ്ടുവോ ഭ-
സ്ത്രാഭാവിയാം രാവണനേറെ രോഷാൽ
സഹോദരൻ തന്റെ മുഖത്തു നോക്കി
ക്രൂരാരമായിട്ടു പറഞ്ഞിവണ്ണം ൩൧

എനിക്കു ബോധിച്ചതുപോൽ നടത്തും
നിനക്കതിന്മേലൊരു ചേതമെന്തു്?
മനീഷിയെന്നുള്ളൊരു ഭാവമൊന്നും
മനസ്സിലീ രാവണനിച്ഛയില്ല. ൩൨

ധീരത്വമോടെന്നുടെ മുന്നിൽ നിന്നി-
ങ്ങാത്മോപദേശങ്ങളിനിപ്പറഞ്ഞാൽ
ദീനം നിനക്കുള്ളൊരു മുഖശോഷം
ചാരത്തു നിന്നാശു ഗമിക്ക ദൂരെ. ൩൩

വിരോധിയെത്താങ്ങിയുരച്ചിടും നീ-
യരാതിവർഗ്ഗത്തിന മുൻപനല്ലോ
മരിക്കുവാൻ സന്മതി വേണമെങ്കിൽ
തെരിക്കനെപ്പുല്കുക രാമപാദം. ൩൪

ആക്ഷേപവാക്കേവമുരച്ചുടക്കം
രക്ഷോവരൻ തന്നുടെ മട്ടു കണ്ടു്
രക്ഷസ്സു താൻ നാലു നിയോജ്യരോടും
പക്ഷീന്ദ്രനെപ്പോലവനും ഗമിച്ചാൻ. ൩൫

ദാശരഥേ! ഞാനായ നീ നിശിതം
ബാണനിരകളെന്നാൽ വംശനാശം
ഉരച്ച ബോധ്യനായതശേഷവും ധി-
ക്കരിച്ചതി നിന്നുടെ കുറ്റമല്ല. ൬൬

നീതികളെച്ചേവകം വേർതിരിപ്പാൻ
പോരുന്ന തോറാലിവർ പൂണ്ടും
പാരം കൊഴുത്തു കനത്ത കട്ടി-
ല്ലേറാരെ നീക്കാൻ മതിയാകയില്ല. ൬൭

ഉറച്ചുണ്ടുമോതിക്കടലും കണ്ട്
സേവിച്ചു നില്ക്കുന്നവരോട്ട ക്രമൽ
കാറ്റുന്നർക്കാതമസേനയോടും
മേവുമെന്നതേക്കവനാഗമിച്ചാൻ. ൬൮

വാനത്തിലൂടെയവനേകദേശം
നേരിട്ട നേരത്തു കഴിഞ്ഞുയർന്നി
ളുറന്നു നോക്കും കപിവീരരെല്ലാ-
മാക്രോശമോടതേതാടുത്തുവിച്ചുവന്നും ൬൯

ഉൾപ്പുലിയാം രാവണനഗ്രജൻ താ-
നസ്സിക്കയാലേറെ മുഷിഞ്ഞു തമ്മിൽ
ഉറ്റോരെയെല്ലാം ബത! കൈവെടിഞ്ഞെ-
ത്തുൽക്കണ്ഠയാൽ വന്ന വിഭീഷണൻ താൻ. ൭൦

ബദ്ധാദരം കാലിണ കൈതൊഴുന്നോ-
ർക്കദ്ധാ വിപത്താകെയൊഴിപ്പതിങ്കൽ
സിദ്ധാന്തിയാം രാമനെയാശ്രയിപ്പാ-
നത്യാദരത്തോടിവിടെയ്ക്കു വന്നേൻ. ൭൧

ഉൾപ്പെട്ടിരാൽ ദീനദയാലുവാമി-
ച്ചിൽപ്പൂരുഷൻ തന്നെ വന്നാശുവാനായ്
ഉൾപ്പൂവിലിപ്പിള്ളിക്കെനിക്ക വേണ്ടി-
ക്കുറ്റപ്പുത്രമൊന്നങ്ങറിയിക്ക വേണം. ൧൨.

നാരായണൻ തന്ന വരം ഫലിച്ചി-
ക്കാലത്തെന്റെ ഭാഗ്യവിശേഷമല്ലോ
കേലാവുജീവസ്സമിപ്പതിന്നി-
ഞാനെന്നുമാനം രാഘവപാദപത്മം. ൧൩.

നക്തഞ്ചരന്മാരുടെ വംശലക്ഷ്മി-
ക്കൊം കമ്പിലന്നേറെ വിവേകമാൻ്
പ്രത്യക്ഷമായ് ചൊല്ലിയയച്ച പോലാ-
വർത്തിച്ചുരയ്ക്കുന്നവനെക്കുറിച്ച്. ൧൪

സുഗ്രീവനാം കമ്പിലവിശ്വസിച്ച്
വ്യത്തിച്ചിരിക്കുന്നൊരു വേളയിങ്കൽ
വാതാത്മജൻ രാമനോടും വിശേഷാ-
ലോതിടിനാൻ വായുവമേവരോടും.[യുഗ്മകം] ൧൫

എന്നിട്ടുമക്കാര്യമന്നാളുലെന്തോ
സന്ദേഹമുണ്ടെന്നതു കണ്ടറിഞ്ഞ്
മന്ദസ്മിതം ചെയ്തു മഹാനുഭാവൻ
ചൊന്നാൻ മരുൽസ്സുനുവോടാദരിവൻ. ൧൬

വിരോധിയോ വൈരികളത്തിലുള്ളോ-
നൊരുത്തനോ മറ്റൊരു മർത്ത്യനോ താൻ
മരണത്തോടെന്നെ ശ്ശരണം ഗമിച്ചാൽ
തിരിച്ചുപേക്ഷിപ്പവനല്ലെടോ ഞാൻ. ൧൭

ഭൂവിൽ മയാശൂന്യനതാം നരേന്ദ്രൻ
ജീവിച്ചിരുന്നാൽ കുറയില്ല തെല്ലും
പാപം മഹാന്മാരുടെ കനിവുണ്ടാവതാ-
ണോരാശ്രയം നിങ്ങളിനായതം കൊടുപ്പാൻ. ൯൮

ആരക്കർ വംശത്തിലുദിച്ചതെല്ലാ-
മേകരായ് തന്നെ മരിക്കയില്ലാ
ധരിക്കണോ! വൃദ്ധരിലും ചിലപ്പോ-
ളൊരുത്തനാണമായി വംശം വിളിപ്പാൻ. ൯൯

ഘോരം കരിങ്കൂവളമൊട്ടിലും തേൻ
പോരം സമർത്ഥം പകൽ മീനിരിതെല്ലാം
നിരികലുണ്ടായവയെങ്കിലും വെ-
ള്ളോരന്തിരിൽ മത്സ്യനാരെടുത്തു കണ്ടാൽ. ൱

മനോജ്ഞനായുള്ളൊരു രാഘവൻ തൻ-
മനോഹിതം പോലെ മതാനുജൻ
മനസ്വിയാം രാക്ഷസരാജനെച്ചെ-
ന്നനല്പമോദത്തൊടു കൊണ്ടു പോന്നാൻ. ൱൧

മേധാവിയായുള്ള വിഭീഷണൻ താൻ
ബാധാവിനാശത്തിനു മതിപൂർവം
ബോധാത്മകൻ തന്റെ കഴല്ക്കു മുമ്പി-
സ്സാധാരണമപ്രഷ്ടത പൂണ്ടു നിന്നാൻ. ൱൨

കനിഞ്ഞു കണ്ടിച്ചവനോടു രാമൻ
നിനക്ക ലങ്കാപുരരാജ്യഭാരം
തരുന്ന ഞാനിന്നിനി മേലിലെന്നും
വരില്ല ദുഃഖം മുതലുഷ്ടമൊന്നും. ൱൩

നിനച്ചകണ്ണിക്കളുങ്ങനൊട്ടു നേരെ-
ഴിന്നിച്ചു ദുഃഖിച്ചു വനാന്തരത്തിൽ
വലഞ്ഞ ചഞ്ചാതിമയ നോക്കൊളെ നീ
വലീമുഖൾക്കാകയിവൻ മഹേന്ദ്രൻ. ൯൪

കാരുണ്യരത്നാകരമായ രാമൻ
പാരം പ്രസാദിച്ചുതദാ ചൊല്ലിവണ്ണം
രാത്രിഞ്ചരശ്രേഷ്ഠനു പിന്നെ ലങ്കാ-
രാജ്യാധിപത്യത്തെയുമാശു നൽകി. ൯൫

കഴിഞ്ഞു വെട്ടി ക്രിയ ചെയ്തു ഹോമം
കഴിക്കയാൽ പണ്ടു ദശാനനന്ന്
മുഴുത്ത സാമ്രാജ്യമതേത കാല-
ത്തഴുത്തിലേവം ഭഗവാൻ കൊടുത്തു. ൯൬

പരം ഭജിക്കുന്നവരെപ്പലത്താ-
നമരാരനാദ്യുലൂരത രാമദേവൻ
സാമ്രാജ്യം കൊണ്ടു വിഭീഷണന്നാ-
യതിൽപ്പരം പ്രീതി കൊടുത്തു ധന്യൻ. ൯൭

സുശീലനാം ദാശരഥിക്കു ശാഖാ-
മൃഗങ്ങളും പോലും തുണയായി വന്നു
ദശാസ്യനാം പങ്ക്തിമുഖന്നു നേരെ-
സഹോദരൻ കൂടെ വിരോധിയായി. ൯൮

ദശാസ്യസുതനാപ്പനായ് നിതാന്തം
വശംവദനായ വിഭീഷണൻ വിശിഷ്ടൻ
ദശമുഖാനുഭവവിക്രമങ്ങളെല്ലാം
വിശദമൊടൊന്നൊഴിയാതെ കണ്ടുണർത്തി. ൯൯

ലാവണ്യവാരിധി കടപ്പതിനുള്ള മാൎഗ്ഗം
കൈവന്നിടാൻ വരുണസേവ കഴിപ്പതിന്നായ്
ലാവണ്യവാരിധി രഘൂത്തമനോടു, ചിന്തി-
ച്ചാവിൎഭവിച്ചറിയിച്ചു വിഭീഷണൻ താൻ. ൫൬

അതിവിജ്ഞൻ ചൊല്ലാൽ കടൽ വഴി നമുക്കിന്നു തരുമെ-
ന്നതിപ്രേമം കൈക്കൊണ്ടഖിലവുമുണൎത്തിച്ച സമയം
അറിയിപ്പിന്നാമോദം പെരുകിയുടനെ ദൎഭശയനം
പ്രവേശിച്ചാൻ ദേവൻ നിജമനസി ചിന്തിച്ചുദധിയെ. ൫൭

[illegible] എന്ന, പതിനേഴാംസൎഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനെട്ടാം സൎഗ്ഗം.

ഇന്ദിരാരമണൻ രാമൻ
മൂന്നു നാളം വാരിരാശിയെ
വന്ദിച്ചുപവസിച്ചിട്ടും
നന്ദിച്ചില്ല നദീശ്വരൻ. ൧

അപ്പൊഴും തിരമാലക്കോട-
യപ്പതിക്കുള്ള ദുൎമ്മതി
എപ്പ്രകാരമെതിരെ നീക്കാ-
നുൽപ്രേക്ഷിച്ചുത്ഥിതാശയൻ. ൨

ആമാന്ത്രകാരരോടുണ്ടോ
സമാധാനം പറപ്പെട്ടു
ക്രമാതിശീലമഞ്ഞോധി-
ക്രമാന്തത്തിൽ പ്രസിദ്ധമാം. ൩

ഇപ്രകാരം നിരൂപിച്ചി-
ട്ടപ്രമേയപ്രതാപവാൻ
ഉഗ്രധൎമ്മമാമസ്ത്രം
ക്ഷിപ്രമെന്തി രഘൂത്തമൻ. ൪

ഭ്രാതാവിനോടു കോദണ്ഡം
ജാതാമർഷം ഗ്രഹിക്കവേ
ധാതാവിന്നാദിമദ്രവ്യ-
മെന്താണുമ്പെട്ടിയെൻ പോൽ. ൫

വില്ലാളിവീരനാം രാമൻ
നല്ലാഗ്നേയശരത്തിനെ
വില്ലോടു ചേർത്ത നേരത്തു്
വല്ലാതായ് മൂന്നു ലോകവും. ൬

ചക്രവാതങ്ങളുണ്ടായ് ഭൂ-
ചക്രവാളം കലങ്ങി പോൽ
ശക്രാദി ലോകപാലന്മാ-
രാകെപ്പാടെ വിഷണ്ണരായ്. ൭

കലങ്ങി കടലൊട്ടുക്
കലുങ്ങി കലശാൎണ്ണം
ജലം കാണാതു വലഞ്ഞെന്താറാം
ജലജന്തുക്കളൊക്കയും. ൮

ജലപാത്രത്തിലെ തീർത്ഥ-
ജലം വറ്റിത്തുടങ്ങവേ
ജലജാസനനാം പേടി-
ച്ചുലഞ്ഞു പരതന്ത്രനായ്. ൯

ശോഗിഷ്ഠാംഗിയായ് തന്റെ
ദേഹം കഴിയുന്ന പോൾ
ഏതിനെതു വാടി വരണ-
ന്നിരിപ്പാൻ വഹിയാതെയായ്. ൧൦

ആശ്രയിക്കപ്പെടേണ്ടുന്നോ-
നാശ്രയിക്കം കടൽക്കരെ
വിനീതവേഷനായ് വന്നാൻ
വിനാശമെത്തബ്ദമന്നവൻ. ൧൧

ആയതമായ കുറത്തിൻ
പ്രായശ്ചിത്തം കഴിച്ചു പോൽ
കാണിക്ക വച്ചു രാമനായ്
മാണിക്യമണിമാറയെ. ൧൨

കുറത്തിൽ നിന്നൊഴിയുവാ-
നൊറമുൽക്കണ്ഠയോടവൻ
പോററിതൻ ചരണം കൂപ്പി-
ക്കുറെത്തോണെവമോതിനാൻ. ൧൩

അറിവില്ലാത്ത ഞാനിപ്പൊ-
ളപരാധകം ചെയ്യുതിൽ
ഒറുത്തീടണേ കുറം
പൊറുക്കണം ദയാനിധേ!. ൧൪

ജലസന്നാഹരവോടം
വലിയോരം വലത്തുപോം
ബലമായ് മൂട തട്ടുമ്പോം
തലച്ചോറൊന്നണന്നിട്ടും. ൧൫

ലങ്കയ്ക്കു പോകുവാൻ മാർഗ്ഗം
നിങ്ങളുടെ കൃപാനിധേ!
ശങ്കതീർന്നു കേട്ടിടേ
കിങ്കരൻ നളനിപ്പോഴേ. ൮൬

വിശ്വകർമ്മാത്മജനവ-
ന്നച്ഛന്റെ വരമുണ്ടു പോൽ
വെള്ളത്തിലിട്ട വസ്തുക്കൾ
താണുപോകാതിരിക്കുവാൻ. ൮൭

തിര തല്ലിത്തകർക്കാതെ ക-
ല്ലുമപ്പടികളൊന്നുമേ
മരവും മലയും മററും
കരങ്ങളാൽ കമിച്ചിടും. ൮൮

അപ്പോളംഗീകരിച്ചവ-
ന്നപ്പതിയുമുളപോക്കയേ
പിന്നീട്ടു രാമചന്ദ്രൻ പാ-
ഥഃപ്രചേതസ്സോടോതിനാൻ. ൮൯

വെറുതേ പോകയില്ലെന്റെ
തിരമേറുന്നൊരമ്പിതു്
പുറകേ നമ്പുപോരൊളം
പറവതിനൊന്നു ലാക്കിതേ. ൯൦

വരുണൻ ഭഗവാനോടു്
നിരൂപിച്ചുടനോതിനാൻ
ദുരിതം തീരുമാറിര-
പുരമെല്ലാമെരിക്കുവാൻ. ൯൧

രാമനാ ശ്രമകല്പനെ-
ക്കാ മനോദുഃഖമശ്രുയാൽ
പ്രവൃത്തനാദരമാനാം ഞാനാ-
ട്രസ്ത്രകരി മന്മഥായി പോയാൽ. ൨൨

ശത്രുനാശ് ധനുവിൻ മുൻപേ
നിന്നിരുന്ന ജനാധിപൻ
പിന്നെയും ധനുവിൻ മുൻപേ
ചെന്നിരിപ്പാൻ തുടങ്ങിനാൻ. ൨൩

അതിലോകസുഭരാതി-
യായമാം കൊടുക്കയാൽ
മതിമാൻ വരുണൻ പോയ-
നാരമൊരാടുപ്പൂതം. ൨൪

രാക്ഷസശ്രേഷ്ഠനാം തന്റെ
വാക്കിനാൽ ശുകനെന്നവൻ
വിശേഷമെല്ലാമറിവാൻ
വന്നിരിക്കുന്ന വാസ്തവം. ൨൫

വിഭീഷണന്റെ രാമനെക്കാ-
ണരിഞ്ഞു കപിസഞ്ചയം
പിടിച്ചു മർദ്ദനം ചെയ്താർ
തിട്ടമെന്ന വധിക്കുവാൻ. [ശ്ലോകം] ൨൬

മർക്കടന്മാർ പ്രവർത്തിപ്പാ-
ക്രമം സഹിയാഞ്ഞവൻ
ശുകനായ് രാമനെച്ചൊല്ലി
വിളി വിളിക്കുന്നു പോയാൽ. ൨൭

അവന്ന രാമൻ കനിവാ-
ന്നഭയത്തെക്കൊടുത്തുടൻ
ബന്ധനത്തിങ്കൽ വച്ചിടാൻ
കപികൾക്കാജ്ഞ നല്കിനാൻ. ൨൮

അപ്പോൾ കപിവീരന്മാർ
ബന്ധനം ചെയ്യുമക്കണേ;
ഭഗവാൻ നളനോടപ്പോ-
ളുരച്ചു ചിറ കെട്ടുവാൻ. ൨൯

നാനാജലചരങ്ങളെപ്പി
ന്നതാവിൽ തെളിയുമൻ
തനിയെ നളനാം സേതു
മനയാൻ കെട്ടു കൂട്ടിനാൻ. ൩൦

വരമ്പു കണ്ടുവാനന്ന
ന്താം പോലുള്ള കൊപ്പുകൾ
മഹാപാദപകൾ കൊണ്ടന്ന
അദ്ഭുതം മഹിതന്നിയേ. ൩൧

ചിറച്ചു വാനരന്മാർ
സമാനം ചെയ്തിരിക്കവേ
മുറച്ചു നളനാം മേടി-
പ്പുറത്തു ദ്വാരനാതിയിൽ. ൩൨

ഈരഞ്ചു യോജനപ്പാട്ട
വീതിയിൽ തോരണത്തപ്പോൾ
പത്താമാം ദിവസം കൊണ്ട
സേതുവിൻ പണി തീർന്നതേ. ൩൩

അത്ഭുതാ! വിസ്മയം വിശ്വ-
ശാസ്ത്രജ്ഞോ? കപിലനായ
മുഴുപ്പാൻ വന്ന കടലിൽ
നാട്ടുണ്ടോ? സേതുവാണതും. ൰൪

ശ്രീരാമൻ തന്റെ മഹാൾ
[illegible]
കടപ്പാൻ പണികഴിച്ചിട്ടു
വെടിപ്പാക്കിയ പാലമോ? ൰൫

നൂനം സംശയശീലരാം
ഒപ്പം ചിറയിലൂടെ താൻ
ചെന്നു പരതോടും മോ-
ക്ഷസ്ഥാനത്തിലെത്തുമാറ്. ൰൬

മതിമതാമഹാ-
ശ്രുതിക വിളങ്ങിടും
സുമേരുപർവ്വതാഗ്രത്തിൽ
പ്രവേശിച്ചാൻ പ്രസന്നനായ്. ൰൭

മാനവൻ ശുകനെപ്പിന്നെ
വിട്ടയച്ചു യഥേഷ്ടമായ്
അവൻ ദശാസ്യനാശത്തെ
ചൊല്ലിപ്പ്രായമോതിനാൻ. ൰൮

അവൻ ശുകോപദേശത്താൽ
സമാധിയിൽ നിമഗ്നനായ
പരമജ്ഞാനിയായ്ത്തീർന്ന്
പരീക്ഷിത്തിനു തുല്യനായ് ൰൯

സംഹാരമതുസാരൂപ്യം
പ്രാപിച്ചു മകരാക്ഷൻ
ശുകനെത്തൽക്ഷണം തന്നെ
വെളിക്കാക്കി മഹാശരൻ. ൪൦

ഉഗ്രമാം മാളികമേലേറി-
ദ്ദുഷ്ടനാകിയ രാവണൻ
കപിസൈന്യത്തിനെപ്പാർത്തു
കവലിച്ചുള്ള മാനസം. ൪൧

ആളയച്ചു വരുത്തീട്ടു
വിദ്യുജ്ജിഹ്വനെയന്തികെ
കാര്യമച്ചതിയൻ തന്നെ-
ക്കേൾപ്പിച്ചാൻ കൈകസീസുതൻ. ൪൨

വിചാരിച്ചിട്ടുമിയന്നാം
നിശാചരനവൻ ജവാൽ
ശ്രീരാഘവന്റെ തലയും
വില്ലും നിർമ്മിച്ചു മായയാൽ. ൪൩

പോരിൽക്കബന്ധമാളുന്ന
ശിരസ്സും വില്ലുമെന്നവൻ
ഉരച്ചുംകൊണ്ടു വൈദേഹി-
ക്കരികെ വച്ചു കാട്ടുവായ്. ൪൪

ക്രൂരപ്രവൃത്തി കണ്ടപ്പോൾ
നേരാണെന്നു ധരിക്കയാൽ
ഹാ! രാമേതി വിലപിച്ചു
പാരം മോഹിച്ചു ജാനകി. ൪൫

ഭഗവാംശജാതസ്സുര-
സ്സുരമാവാക്യമേററവും
തോഷമേകിയ, തോഷതതിൽ
വല്ലിക മഴ പോരായതായ്. ൪൬

ദശാനനന്റെ മുത്തച്ഛൻ
മാല്യവാൻ വന്നു ചേർന്നഥ
നിശാചരപതിക്കപ്പോൾ
ഗുണദോഷങ്ങളോതിനാൻ. ൪൭

കഴിഞ്ഞിടുകനാവശ്യ-
തൊഴിലിന്നെന്റെ സോദരാ!
കരുതു കേട്ടാൽ കലവും
മുടിഞ്ഞിടുകയില്ലയോ! ൪൮

ശിവഭക്തി നിമിത്തം നീ
ശവമല്ലാ പൂകിലും
വംശനാശം വരുത്തുന്ന
വഴി വേഗമടക്കണം. ൪൯

അകന്നുറച്ച രാഗം നീ-
യകലെക്കളയാഞ്ഞിതോ
മികച്ച ബാണമതിനെ-
ത്തകത്തിലൊരാൾ വ്രണപ്പെടും. ൫൦

മാല്പൂർവ്വം ഭണതതിന്ന
നീ നിനച്ചു തുടങ്ങിയാൽ
മാനപൂർവ്വം ഭണം തന്നെ
നിനക്ക ഫലമായ്വരും. ൫൧

ജനകാത്മജയെ രാമ-
ദേവനായ് കാഴ്ച വച്ചു നീ
പ്രസാദപൂർവ്വമിങ്ങോട്ട്
വാങ്ങണം വംശവൈകല്യമേ. ൧൨.

എന്നിവിധമവൻ ചൊന്ന
നന്നീതികളെ നിർദ്ദയം
നിരസിച്ചു നിശാചരാരാതി
സന്നാഹംചെയ്തു പോരിനായ്. ൧൩.

മുട്ടാളനാമവൻ പോക്കി
വട്ടം കൂട്ടിയ ഘാതകം
ചാരരെന്ന ചാരമൊഴിയാൽ
കേട്ടറിഞ്ഞു രഘൂത്തമൻ. ൧൪

പരസ്പരമാലോചിച്ചും
മടങ്ങാത്ത കപീന്ദ്രരെ
അടുത്തു നഗരം ചുറ്റി-
ക്കിടപ്പാനാജ്ഞ നൽകിനാൻ. ൧൫

ഘനവീര്യങ്ങൾ കാട്ടുന്ന
വനൗകസ്സുകളൊക്കെയും
ഉടനിങ്ങു പുരിയെച്ചൂഴ്ന്നാർ
കനകക്കോട്ട തീർത്ത പോൽ. ൧൬

കിഴക്കേ കോട്ടയിൽ കൂട്ടം
മുഴപ്പിച്ചു വസിച്ചിടും
പ്രഹസ്തനോടു ശണ്ഠയ്ക്കു
നീലനാളായി നിൽക്കണം. ൧൭

മഹോദരമഹാപാൎശ്വ–
ന്മാരെപ്രതിൽപ്പിളക്കുവാൻ
തെക്കേഗ്ഗോപുരവാതില്ക്കൽ
നില്ക്കണം നീലനാമവൻ. ൨൮

പശ്ചിമദ്വാരദേശത്തി–
ലിന്ദ്രജിത്തോടെതിൎക്കുവാൻ
നിശ്ചയിച്ചുതു നില്ക്കണം
തജ്ജഗൽപ്രാണനന്ദനൻ. ൨൯

സേനാനായകനായുള്ള
വിരൂപാക്ഷനോടേല്ക്കുവാൻ
സുഗ്രീവജാംബവാന്മാരും
വിഭീഷണനുമെത്തണം. ൩൦

വ്യൂഹം കല്പിച്ചു രാമൻ താൻ–
തന്നെ ലക്ഷ്മണയുക്തനായ്
വടക്കെ കോട്ടവാതില്ക്കൽ
ഖലനായ ദശാസ്യനെ ൩൧

വെല്ലുവാൻ പിൻപും പാൎത്തു
വില്ലുമമ്പുമെടുത്തുടൻ
സന്നദ്ധനായി മരുവീ
സൈന്യാധിപസമേതനായ്. [൨൪ കെ.] ൩൨.

ലങ്കാരാജ്യം കപീന്ദ്രന്മാർ
ശങ്കാഹീനം വളഞ്ഞതും
കോട്ടവാതിലടച്ചിട്ടു്
ഘോരരാക്ഷസർ നില്പതും. ൩൩.

നിരീക്ഷിച്ചുടനെ തന്റെ
പുരദ്വാരങ്ങളെല്ലാറ്റെയും
തിരക്കില്ലാതിരിപ്പാനായ്-
ത്തുറപ്പിച്ചു കൃതാന്തനാം. [യുഗ്മകം] ൱൪

സുവേലപർവ്വതത്തിന്റെ
മുകളിൽ കേറി നല്ല പോർ
കപിരാജാവിനോടും ചേ-
ർന്നവലോകിച്ചു രാഘവൻ. ൱൫

ലങ്കാപുരത്തെയും പിന്നെ
ലങ്കാനാഥന്റെ മെയ്യും
ശങ്കയെന്ന്യേ വിലോകിച്ചാൻ
പാർശ്വികന്റെ വേഷവും. ൱൬

അപ്പോഴം കോപം പൊറുക്കാഞ്ഞൊ-
ന്നുൽപ്പതിച്ചു കപീശ്വരൻ
അപ്പൗലസ്ത്യനിരിക്കുന്ന
ശില്പമാളിക പുക്കിതേ. ൱൭

കിരീടങ്ങളും പൊടിച്ചിട്ടു
പരിഹാസം നടിച്ചുതാൻ
വിരോധിയോടു പോരാടി-
പ്പരീക്ഷിച്ചു പരാക്രമം ൱൮

തിരിച്ചു വീണ്ടും രാമന്റെ
ചരണം വന്നു കൂപ്പിനാൻ
ധരിച്ചിതെല്ലാം ശ്രീരാമ-
നരച്ചുവാനൊടിങ്ങനെ. ൱൯

തന്നെത്താനേ നിനച്ചൊന്നും
തന്നെ ചെയ്യരുതേ സഖേ!
അന്യാശയമറിഞ്ഞിട്ടു
പിന്നെ വേണം തുടങ്ങുവാൻ. ൧൦

വിവേകമെന്യേ പെട്ടെന്നു
പ്രവൃത്തിക്കരുതൊന്നിലും
അവിവേകത്തിനാലുണ്ടാ-
മപായം പിന്നെയാകുമോ? ൧൧

ആലോചനത്തിൻ പോരായ്കയാലും
സാഹസങ്ങൾ തുടങ്ങിയാൽ
സ്വൈരമില്ലാതെ വല്ലോരും
ഖേദിപ്പാനിടയായ്‌വരും. ൧൨

എന്നോടെന്തു പറഞ്ഞീലാ?
മുന്നമിച്ചെയ്തു ചെയ്തതും
നന്നായി വൈരിയോഗത്താ-
ലൊന്നും പറയാതെ പോന്നതും". ൧൩

ശാസിച്ചുരാമനെയിവണ്ണം
ചാപപാണി രഘൂത്തമൻ
ഇങ്ങനോരോന്നുമേ ചിന്തിച്ചു
മന്ത്രിമാരോടു വേണ്ടപോൽ. ൧൪

സാദരം ബാലിപുത്രനെ-
ദ്ദൂതിനായിട്ടയക്കവേ
മതി രാവണനോടെല്ലാം
ഭീതികൂടാതെ ചെന്നവൻ. ൧൫

ദീർഘകാലം ഭവാനുള്ള
ദീർഘശ്വാസങ്ങളൊക്കെയാൽ
വാലുകിഷ തഴമ്പിച്ച
ബാലികാ മകനേഷ ഞാൻ. ൩൬

ശത്രുദയുള്ള രാമന്റെ
കാര്യസ്ഥൻ ഞാൻ ധരിക്കടോ!
ധീമനസ്സുദമനെന്നെന്റെ
പേര് ദൌത്യത്തിനെത്തി ഞാൻ. ൩൭

നല്ല വാക്കുകൾ നിന്നോട്
ചൊല്ലുവാൻ തന്നെ വന്നതും
അല്ലെങ്കിലപവാദങ്ങൾ
വല്ലാതെയുമ ചൊല്ലിലാം. ൩൮

പരമേശന്റെ തൃക്കണ്ണ്
പത്മമെന്ന നിനയ്ക്കിലും
വാനോരാരറിലെ വണ്ണതാൻ
ഞാനോ നായ് ചെന്നടുക്കമോ? ൩൯

രാമദേവന്റെ കണ്ണായ
കോമളാംഗിയെയീവിധം
ബാലാലുനാമവിക്കാമെ-
ന്നാശ്ലേഷനധനായന്തി. ൪൦

കാർത്തവീര്യന്റെ തടവിൽ-
പ്പാർത്ത കാലത്തു,മെൻപിതാ
വാലുകൊണ്ടു കെട്ടിട്ട
കാലത്തും, ജ്ഞനായന്തി. ൪൧

ഒരു് പ്രത്യർത്ഥികളോടൊന്ന-
മെരുങ്ങാം വിധി തൻ മുഖം
മൂന്നാളും വാഴിയിനിമേയാ-
നന്മതിന്നു കവിതക്കാലം. [സ്ഥ'ക൦.] വൃ.

പുത്രകനോ തെളിച്ചിട്ടും
കൈകാസതയായിരിക്കിലും
സന്നാമിച്ചാ സാമർത്ഥ്യം
മൊഴിഞ്ഞുനാൽ മുനികളേ! വൃ.

ശങ്കിച്ചാർന്നു ചെയ്യുന്ന
ശേഷിച്ചുകളെന്നു നിൻ തല
ദുഃഖവുമേവനെത്തി നീ
ബലിയാക്കാം ചെയ്യുന്നോർ. വൃ

തൃപ്തമായകണികം കേട്ടപ്പോ-
ളുള്ളമേറെ വിറച്ചുതേ
വിരോധമാവമാരെന്നവ-
ളെ ചെയ്തു ശോണനൻ. വൃ

പോരാ നീ രാമനെ പ്പേടി-
ച്ചിടാ രാവണനൊട്ടുമേ
കൊടാ മനോരഥം സാധി-
ച്ചിടാതീ രാമപത്നിയെ. വൃ

ശൗര്യമേവനൊരെൻമുൻപിൽ
കാര്യമെന്തവനെന്നിയേ
രാജ്ഞം നീ വധ്യനെന്നാലും
ഭൃത്യനെന്നോർത്തുവെച്ചവൻ. വൃ

ഇത്ഥം രാവണൻ ചൊന്ന-
മാത്രയിൽ കപിസത്തമൻ
പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു കൈ കൊട്ടി-
ച്ചുച്ചൈരുത്തരമോതിനാൻ. ൯൮

പരദാരങ്ങളെക്കട്ടു-
നേരം തോന്നാത്ത നീതികൾ
ദുരാശയിലിക്കാല-
മെങ്ങു നിന്നു പഠിച്ചുവോ! ൯൯

അയ്യയ്യോ! വഞ്ചനാശീല
നീയെന്നോടെന്തു ചെയ്തിടും?
അനേകരാവണന്മാരെ-
യറിയും മുൻപിനാലെ ഞാൻ. ൱

ഒരുത്തൻ കാർത്തവീര്യന്റെ
തടവിൽ പണ്ടിരുന്നു പോൽ
ഒരുത്തൻ ദാനവേന്ദ്രന്റെ
മന്ദിരത്തിൽ കുടുങ്ങി പോൽ. ൱൧

പിന്നെയുണ്ടൊരു വിഖ്യാത-
നെന്നാൽ വക്തവ്യനല്ലവൻ
ഇന്ന വഞ്ചിച്ചിടുന്നീ ഞാൻ
നിന്നോടെന്തു കഥിക്കുവാൻ. ൱൨

ഒന്നുകിൽ ദേവിയെ കൊണ്ടു-
ന്നേകി വന്ദിക്ക രാമനെ
അല്ലെങ്കിൽ നിൻ തലച്ചോറു
രാമബാണത്തിനേകണം. ൱൩

പിന്നെയിട്ടതിന്നെയിട്ടും
മരിച്ചു മരിയാതെയായ
ഭൂമിയിൽ ഞരങ്ങി നിന്റെ
ദേഹത്തിന്നു വരും ദുഃഖം. ൩൪

നൃപവംശങ്ങളൊട്ടുക്ക്
മുടിച്ചു രാമനെന്ന പോൽ
ചോരപ്പുഴയിലാറാടി-
യാലും നീ ഗതി കെട്ടവൻ. ൩൫

ഉൾക്കാഴ്ചക്ക് വെള്ളത്താൽ
ക്രൂരകർമ്മക വാരിധിയിൽ
പടക്കളപ്പൊടികളായ്
കഴിയും നിന്റെ പത്തനം. ൩൬

കളിക്കാരണവോളം പേടി കൂടാതിവണ്ണം
പരിഭവമൊഴി നേരിട്ടുവാൻ ചൊന്ന നേരം
"പിടി പിടി ദുരാചാരനെയെന്ന കണ്ഠ-
കപിയെ വിടരുതെന്നാ രാവണൻ ചീറ്റുരച്ചാൻ.
(൩൭)

മർമ്മം ഭേദിക്കുന്ന വാക്ക സഹിക്കവയ്യാ-
തതിരട്ടു പൽക്കടിമുഖനായങ്ങു കൊട്ടുന്ന നേരം
അരക്കർക്കെല്ലാരെ ശൈക കടന്ന ചാവാൻ
വർമ്മം ധരിച്ചു നിശിചാരികൾ പോയ് പിടിച്ചാർ. ൩൮

അരക്കന്മാർക്കെല്ലാമധിപതിയുരച്ചോരു വചനം
തിരിച്ചുച്ചരിപ്പാനപ്പവനതിലകൻ മന്ത്രിമാരെ
വലിച്ചിട്ടുംകൊണ്ടുഗ്രനാപാദമാപിച്ചു. ധരണീ-
തലത്തിൽത്തള്ളിക്കൊന്നൊരി മന്ത്രിവീരന്റെ നികടേ.

പതിനെട്ടാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പത്തൊൻപതാം സർഗ്ഗം.

ദശമുഖനുടെ ദുർവ്യാപാരവൃത്താന്തമെല്ലാം
ദശരഥതനയന്മാരങ്ങുമാകർണ്യ ധരിച്ച്
ദശമദിശമിയന്നാർ, പിന്നെ ലങ്കാപുരത്തെ-
ദ്ദശയൊടു കപിസൈന്യം നാലുപാടും വളഞ്ഞു. ൧

പ്രളയസമയമാമ്പോളാഴിയൊട്ടകെ മുക്കി-
ച്ചിള അമൃതരങ്ങൾത്തങ്ങളലോലമാഴി നാലും
വളരെ ലഘുള ശൃംഗം പോലെ വാലും കിളർത്തി-
ക്കളിവിളികൾ മുഴക്കി കീശരങ്ങാക്രമിച്ചാർ. ൨

ത്തലിന പടവീടും കെട്ടി മുന്നിട്ടു വൈരി-
പ്പടകളുടയ ഗംഭീരാരവത്തെശ്രവിച്ച്
കടുരവമൊടു വാദ്യം കൊട്ടി രക്ഷോബലം പോർ-
ക്കൊടികൾ നിവിരെ നാട്ടിസ്സംഗരത്തിന്നിറങ്ങി. ൩

വലിയ പരിഘമെല്ലാം വജ്രത്താൽ മുറിഞ്ഞും
കുലഗിരിനികരത്താൽ കഞ്ചുകൗഘം മറിഞ്ഞും
ശിലയുടെപതനത്താൽ ശീർഷമസ്ത്രം വളഞ്ഞും
കഠിനനഖരമേററ കർണ്ണപൂരങ്ങൾ കരഞ്ഞും ൪

പടനടുവിലടിച്ചും പല്ലു ദൂരെത്തെറിച്ചും
വിടപികളെയൊടിച്ചും വില്ലു വേഗം മുറിച്ചും
നടനഗതി പഠിച്ചും നല്ല രക്തം കുടിച്ചും
പൊടിയുടലിൽ നിറച്ചും പോർക്കളം വിട്ടൊളിച്ചും. ൫

നിഖിലരെനിലവിളിച്ചും നിജ കൈകൾ മൊടിച്ചും
ശവമധികമിഴിച്ചും ശവ്നാമം ജപിച്ചും
നവമനുഭവമേറിച്ചും നാകിവൃന്ദം രസിച്ചും
ഭുവനതലമുറച്ചും ഭ്രമമതാം ഭവിച്ചു. [വിശേഷകം.] ൯

ശശധരനുടെ തേജസ്സെന്ന പോലന്നുദിച്ചു-
ള്ളശമതിലനലൻ പോലാൻ പശ്ചിമാശാമുഖത്തിൽ
സമരഭുവി നിറഞ്ഞുള്ളോരു ചോര കണ്ടാ-
ന്നമരനരനിരയെല്ലാം ശോണവൎണ്ണം നിറഞ്ഞു. ൧

മൃഗകുലകം മരിച്ചു മണ്ണതിന്മേൽ ചിന്നി-
ച്ചിതറമരിതമൃതാമാമനസമ്പത്തു പോലെ
ചെറിയ ചെറിയ നക്ഷത്രങ്ങൾ വാനിൽത്തെളിഞ്ഞു
പൊരികെടിയുമൊന്നുമെന്ന്യപാന്ഥക്കാം പോലെ. ൨

പടയിലണഞ്ഞവരെല്ലാം പ്രേതം കൈവിട്ടു പോയോ-
രുടയ ഉടകൾ ചീന്തിപ്പൂളമാംസം ഭുജിച്ച്
കഴുകരികളുമപ്പോൾ കൂട്ടമിട്ടാളു നന്നാ-
യ്ദു കരളുമെണ്ണിക്കുട്ടവും കൂട്ടിനെരങ്ങി. ൩

അവശമനമണിഞ്ഞാൽ ചക്രവാകങ്ങളെല്ലാം
നിഴിലമണിവനം പോലവേ ബാധിച്ചുവന്നു
ശരവശനമടയമൎക്കു ദുഃഖങ്ങൾ പോലു-
ള്ളശയിൽ നളിനിയെല്ലാം കോരമാരായതായി. ൪

സമരഭുവി സമസ്താൎക്കു തോന്നി പാണ്ഡവാ-
നമരരിപുകുലത്തിൽ ക്രൂരിയോനെന്നതാണ്
ശരനികരം പൊഴിയുന്ന ദുഃഖിതനാലുണ്ടിപ്പാൻ
ശരിവരെ ഹരിവിഭവാദരൎയെയാരാമുന്നതി. ൫

അപ്പൊഴതി ധൈര്യത്തോടെതിർത്തുള്ളോർ തൽ-
ക്ഷതികളെ വധിച്ചും തേരിനെ തച്ചുടച്ചും
മതിയമകാതരത്താൽ തേർ തെളിച്ചോരെ വെന്നും
വിധുമുഖ യതിരാളുമിന്ദ്രജിത്തിനു സാക്ഷി. ൩൨

കലഹമിതു കണക്കല്ലെന്നു കണ്ടക്കരോരാൻ
ജലധരനികരത്തിൽ ചന്ദ്രനെപ്പോൽ മറഞ്ഞു
വിഷധരശരവർഷം പെയ്തു ബന്ധിച്ചു പാരം
വിഹതര രഘുവീരന്മാരെ ചേർത്തു പോയാൻ. ൩൩

തിരുവടി തൊഴുവോർക്കിഷ്ടരക്ഷകൻ രാമൻ
തിരുവടിയെയുമുണ്ണിത്തമ്പുരാനെയുമപ്പോൾ
തെരുതെരെ വിഷമിപ്പിച്ചോരു നാഗാസ്ത്രബന്ധം
ഗരുഡനരികെയെത്തിത്തൽക്ഷണം വേർപെടുത്തി. ൩൪

ഉടനവരിരുകക്ഷിക്കാരതാം വീരരെത്തി-
പ്പടപൊരുവതിനായി തമ്മിൽ നേരിട്ടിറങ്ങി
പടകളുടയനേതാവായധൂമ്രാക്ഷനദ്രി-
ക്കൊടുമുടി പിടിവിക്കാറായനാലിച്ചൂർണ്ണമിച്ചാൻ. ൩൫

അതുപൊഴുതതു കണ്ടക്കമ്പനാൻ ക്രൂരകാരൻ
പ്രതിവിധി രണാംഗത്തിൽ ചെയ്യുന്നതിനായടുത്തു
മതിയമൊരു മരം കൊണ്ടേറിയേറ്റിക്കപീന്ദ്രൻ
മതിയവനുടെ ഗാത്രം പോലെ രണ്ടായ് പിളർന്നു. ൩൬

മരണിതി രണം ചെയ്യുന്ന താൻതന്നെ നേരി-
ട്ടുഴുതയി കലക്കിത്താരതേരക്കൊണ്ടു പോരുന്നോൻ
വലരിപുസുതനാകും ബാലിതന്നാത്മജന്മാ
ബലമൊടു ശകലിച്ചാൻ വജ്രദംഷ്ട്രാഖ്യരേന്ദ്രം. ൩൭

നരപതിയുടെ സേനാനായകന്മാർ വധിക്കപ്പെ-
ട്ടെരികനലിനാൽ പുരം നിലനാശമതോർത്ത്
വിനയമതൊടു വിളിച്ചപ്പെട്ടിൽവച്ചു പ്രാണസ്ഥ-
ന്നമിതകസൗധവാസം മാറിനാൻ മൈഥിലാഗ്ര്യൻ. ൧൮

പിതൃപതിയുടെ നാട്ടിൽ സൈനികന്മാർ മരിച്ചാർ
കോപിയൊടുമവർ നാലാമം ധാമതാമാധിപതാനാം
ശ്രുതിയിലത്ര പതിച്ചിട്ടാശമാധിശനോനാം
മതിയിലാധിശമേറിപ്പോയിനായിട്ടാതരി. ൧൯

മാലിപൗരമനിതാമം കണ്ടു വിശദം മുഴക്കി
ക്കെട്ടി കപികളമിന്നെകമാർ തമ്മെവിളിച്ചും
പടകളുടയ നാരാമാവമേറാം വളർത്തി-
സാടിയിയടൽനിരായിൽപ്പുക നാരങ്ങമാറ്റും. ൨൦

ദശവദനനെ നേരിടപ്പെട്ടോരാമതായി-
ക്കശികന്മായശിഷ്യൻ കെട്ടുകന്മാരുകമു
ദ്ദശപുത്രന്മർ പുകഴ്ന്നിട്ട ദുർഗ്ഗമാതാതിൽ
പടിക ശകലമില്ലെന്നോർത്തു കൊണ്ടാടിനാൻ. ൨൧

കപികളുടെ പൊരുപ്പ കണ്ടു കാമാരിമാനോർ
കപിലനായനായിപ്പോരെ സൈന്യനാദങ്ങളിൽ
അന്ധമിമിതമാലത്തെപ്പാംസനാം പെയ്യിട്ടോ-
ളുപമയമറികെള്ളുന്നമ്പാനന്താമവതിർന്നു. ൨൨

അവനാടെയടിയേറിക്കൊണ്ട മൂർച്ഛിച്ചപ്പിന്നെ-
റാവണനായകലയോടിച്ചുപ്പു തമോഘനിയിൽ
അവസരമതിലലറിച്ചെന്നു കാട്ടുന്ന നിനാ-
ന്നവശതയെ വളർത്തിട്ടുളള സൈന്യം മുടിച്ചാർ. ൨൩

അതിശയമൊടു കണ്ടും കൊണ്ടു സൌമിത്രി വേഗം
കരിമലയുടെ മേലിൽ കാളമേഘം കണക്കെ
ശരനികരം പൊഴിച്ചീടും വിധൌ ഘോരമായ്ത്ത-
ന്നുരസി നിശിചരാധീശൻെറ വേലേററുവീണു. ൨൪

രഘുസുതനതു കണ്ടിട്ടാധിയും, രാവണങ്കൽ
പകയുമധികമായിട്ടപ്പൊഴപ്പോർക്കളത്തിൽ
ഉടനെ നയനനീരം ബാഷ്പവും തൂകി വൈരി-
കളിലശല്യമേകീ തൻ പടസ്സൂത്രമൊന്നപ്പം. ൨൫

അനുജനതുനേരത്താശ്വസിച്ചുണർന്നാൻ
മനുജകുലപതിയ്ക്കും മാനസേ മോദമാർന്നു
പുനരപി രിപുവോടൊന്നേററു യുദ്ധം നടത്താൻ
മനസി കരുതി വേഗം ലക്ഷ്മണൻ വില്ലെടുത്താൻ. ൨൬

അനുമതിയതു വാങ്ങാനപ്പൊഴും കാത്തുനില്ക്കു-
ന്നനുജനൊടു വചിക്കെ നന്ദി കൈക്കൊണ്ടു കണ്ടക
പടയിലെതിരിടാനാമെന്നു കണ്ടപ്പൊഴമ്പും
ഉണർവുമപഹരിച്ചുംകൊണ്ടു പിന്നാക്കമാഞ്ഞു. ൨൭

ഉരഗയുമതിമാത്രം സേവയും സ്വീകരിക്കാ-
തതിപരിചയമില്ലാത്തുള്ളൊരാ രാമനമ്പും
സമരധരണിയിങ്കൽ സാരമാം വിദ്യമേതി-
ദ്ദശമുഖനൊടെതിർപ്പാൻ നിന്നു സത്വരനപ്പോൾ. ൨൮

ഖലമതിയിവനെന്നോടൊരു തോററിന്നു പാരം
വലയുമവസരത്തിൽ സംഗരത്തിന്നു വീണ്ടും
ഇനിയനുജനതാം! നീ സാധു ചോദിപ്പിതല്ലോ-
ട്ടിനിയൊരു ദിനമാകട്ടെന്നോതിനാൻ രാമഭദ്രൻ. ൨൯

അവരജനനിതന്നോടേറ്റാചരിച്ചുമടങ്ങി
വിവശതരയായോരവൻ വീട്ടിലേക്കേ മടങ്ങി
അവധിവരെയിരിപ്പാനാവതല്ലാഞ്ഞതറിപ്പി-
ച്ചവനിലയനനാഴികാവല്ലഭരോടക്കപ്പുറത്താൻ. ൩൦

മൊഴിയുമുറുക്കപ്പിച്ചുനാം കംസകണ്ണൻ
മിഴിയിണ തിരകിക്കൊണ്ടില്ലന്നോടായുധം ചൂടാൻ
വഴി പിശകി, നിനക്കീ വംശനാശം വരാല്ലാ-
തൊഴികഴിവുവിശേഷിച്ചൊന്നൊഴിഞ്ഞൊന്നുമില്ലാ ൩൧

അവനിതകളെ വേഗം ഭാഗ്യവന്ന നടംകി-
ട്ടവരോടെ കഴൽകൂപ്പിട്ടൊരാവാളുയിർക്കിൽ
ഭുവനമതിലിവ്വം നിന്നാണയിൻകീഴടക്കി-
ബ്ഭുവി സുഖമൊടു വാഴാമെന്നിതിങ്ങളെ പക്ഷം. ൩൨

അറിവുടയ പുമാന്മാർക്കൊന്നാരം വരതൊടാം
നെറിയൊടുമവർ പാതിപ്പുത്രഷം കൈയയച്ചും
മറുതലകം മരിപ്പിച്ചീടുമെന്നല്ല ദിക്കിൽ
പൊറുതികുറവാം താൻതാൻ പോരുക്കിതരൊട്ടുകം. ൩൩

ദ്രമപൊതുകിനം ദൃഷ്ടദ്യുതിജിതൻ, തമ്പി ചൊല്ലു-
ന്നൊരു വരമൊഴിയെ കേട്ടിപ്രകാരം പറഞ്ഞാൻ
പൊരിഭയായ ഉത്തരോ? നീയിതത്രം നന്മ ചൊല്ലി-
ന്നതരാതിന തിട്ടകം കൊണ്ടു ഞാനാളയല്ലോ? ൩൪

ധൃതിയില്ലരികലത്തൊടേറ യുദ്ധം നടത്തി
പ്രതിഭടരെയശേഷം കൊന്നു നീ വന്നിടേണം
അതിനുകഴികയില്ലെന്നാണു നിൻ പക്ഷമെന്നാൽ
മതിസുഖമൊടു വേഗം പോയ്ക്കിടന്നുറങ്ങൂ. ൩൫

ചുവതിയിലെഴുന്നേററിട്ടഗ്രജന്മാവിനോടായ്
മറുപടിയുരചെയ്താനപ്പൊഴക്കാകുത്സ്ഥൻ
ഇതുവിനൊടെ വലിപ്പം ഞാൻ വഹിച്ചെങ്കിലോമോ
തവ വഴിയിത്ര ലങ്കാനാട്ടിൽ നീ കാട്ടകിപ്പൂ. ൩൬

പരിഭവമിതുമൂലം നിന്മനസ്സിങ്കലുണ്ടാ-
കരുതരികളെ വെൽവാൻ ഞാനിതാ യാത്രയായി
തിരിയെ വരികിലപ്പോഴ് കണ്ടുകൊള്ളാം നമുക്കെ-
ന്നരുളിയരൽ നിലത്തിൽപ്പുഷ്പകാന്തകമവരൊരുന്ദ്രൻ. ൩൭

അരിയൊരു വാനരൗഘം ചേർത്തുകണ്ടപ്പൊഴിപ്പം
പതറിയധികമാർത്തിപ്പൂണ്ട ശാഖാമൃഗങ്ങൾ
ചിതറിയതവലോകിച്ചുഗ്രനാം ധൂമ്രാക്ഷൻ
വിതറിയവൻ നേരെ നിന്നു പോരാടുവാനായ്. ൩൮

കപികുലമതു കണ്ടു കൊണ്ടു ശസ്ത്രങ്ങൾ വീണ്ട-
ങ്ങപ്പൂതിയിലശേഷം പേടികൂടാതെടുത്തു
ശൈലമൊഴികളാതി ധൂമ്രവീരൻറെ മെയ്മേ-
ലുപലനികരക്കൊണ്ടേററമേറാൻ തുടങ്ങി. ൩൯

പെരുമ പെരിയ രക്ഷസ്സായതോരാജിമദ്ധ്യേ
മരവിനാശമതച്ചോരയേറിത്തുടങ്ങി
പെരുമഴ പൊഴിയുമ്പോളൂറി നില്ക്കുന്ന കുന്നിൻ-
ചരിവിലരുവി നീളെപ്പൊട്ടി വാലുന്നപോലെ. ൪൦

ചില വലിയ കരികൾ ച്ചില്ലിയുംകൊണ്ടു മൈന്ദ-
ക് ബലമതിയുടെ മാറത്താഞ്ഞടിച്ചിട്ടു, വീണ്ടും
ബലമൊടതുപയോഗിച്ചോരൻറ നെററിയുത്തു തച്ചി-
ട്ടലറിയവനണച്ചുംകൊണ്ടു പാരിൽപ്പതിച്ചു. ൪൧

നിശിതമുനകൾ കൊണ്ടും ശൂലവൃന്ദംകൊണ്ടുമാരാ-
ന്നിശിചരപതിയപ്പോൾ പോർക്കളത്തിങ്കലെല്ലാം
കപിതിലകരെയൊക്കെ സ്സംഹരിക്കുന്ന നേരം
ചപലതയൊടു പേടിച്ചോടിയക്കീശവൃന്ദം. ൪൨

അതുപൊഴുതതിധൈര്യത്തോടു സുഗ്രീവനാം ചെ-
ന്നതിനിടമുറിവിൽത്താൻ ഹന്ത! മോഹിച്ചുവീണാൻ
നിജവിഴുവിതമുന്നം ബാലിയാൽ വന്ന ദൈന്യം
വിജയമിതിലൊഴിഞ്ഞെന്നോർത്തു രാത്രിഞ്ചരന്മാർ. ൪൩

പരവശതയൊഴിഞ്ഞക്കപിശ്രേഷ്ഠനാൽ പി-
മ്പരിയ വികൃതരൂപം തൻമുഖത്തിങ്കലേററ്
പൊരുതവതിന മടിക്കും കുംഭകർണ്ണൻ്റെ മല്ലു-
ക്കതുകമൊടു സുമിത്രാപുത്രൻ താനണഞ്ഞെതിർത്തു. ൪൪

ഭുജബലമിതിനാവുകില്ല നിയന്തല്ലാ
രജനിചരനുടൻതാൻ രാമചന്ദ്രൻ്റെ നേരെ
അരിയൊരു മണിദീപം വിട്ടു പോയ് ദീപയഷ്ടി-
ക്കരികിലണയുമീയല്ലാററ പോൽ പേടിയെന്യേ. ൪൫

അവിടെ വലിയ യുദ്ധം ചെയ്തു രാമാശുഗത്താ-
ലവനുടെ കരമൊന്നററാഴിയിൽപ്പതിച്ചു
നരവരനതു വീണും സേതു ബന്ധിച്ച പോലായ്
സുരരിപുവഥ മററക്കൈയുമോങ്ങിട്ടുതാൻ. ൪൬

ഝടിതിയൊരു ശരത്താലററാളും വീര സൈന്യ-
ങ്ങൾനടുവിലടിഞ്ഞൂ മർക്കടിക തുല്യം
ഉടനവനുടെ ലങ്കാസൗധാഗ്രശൈലത്തിൽ നാലാം
കൊടുമുടിയതുപോലററത്തമാളും കിളർന്നു. ൪൭

അവനടലയൊതുക്കം തൃപ്തിയാകാതണഞ്ഞി-
ട്ടവസരമറിയാതിന്നഗ്രജൻ വിട്ടശൂലം
അവനിസുതഹിതൻതാവാശുഗന്ത പ്രയോഗി-
ച്ചവികലതയൊടിന്നാ ദീർഘനിദ്രയ്ക്കയച്ചാൻ. ൪൯

കുടിലമതി ദശാസ്യൻ, ക്രൂരനാം കുംഭകർണ്ണ-
ന്നടലിലപജയം വന്നതു കേട്ടാർത്തനായി
ഉടനിരുതമകന്മാർ നാൽവരെപ്പോരിനായി-
പ്പടകളൊടുമയച്ചാൻ തന്റെ നേതാക്കളോടും. ൫൦

പരിഭവമകതാരിൽ കൊണ്ടു വാഴിച്ച രക്ഷ-
പ്പുറിന കൊലനിലത്തിൽപ്പുക്ക മുന്നോട്ടുമേറാം
സുരതരുണികൾ സന്തോഷിച്ചു പൂമാല കൈക്കൊ-
ണ്ടൊരുതരമൊടെതിരേല്പ്പാനംബരത്തും നിരന്നു. ൫൧

കലഹമിയവോർക്കും ബുദ്ധിപൂർവ്വം നടത്തി-
ബ്ബലമുടയ ദശാസ്യൻതന്റെ പാർശ്വത്തിലുള്ളോർ
പലപലവിധമായിപ്പൊരുതൊടുങ്ങീട്ടശേഷം
വലിയമലകൾ പോലെ വാഴിയിങ്കൽപ്പതിച്ചു. ൫൨

സമരസമയമാകാശത്തു കാണ്മാൻ നിരന്നോ-
രമരരിതു സഖേ മെച്ചന്തു നവിച്ചു നന്നായ്
അമരമുനികളെല്ലാം ശൌര്യം വാഴ്ത്തുന്നതിന്നായ്
സമരതതിയുഴമിക്കാമണമാറാറ്റു നിന്നാൻ. ൫൩

അനയരിലതികായൻ തത്ര സൌമിത്രിയാലും
പുനരിതരസുതന്മാർ വാനരശ്രേഷ്ഠരാലും
പടയിലനുചരന്മാരോടുമൊന്നിച്ചു ചത്ത-
ന്നിതമൊടു ദശകണ്ഠൻ കേട്ടു ഞെട്ടിക്കരഞ്ഞാൻ. ൫൪

മധുരമൊഴികളെക്കൊണ്ടിന്ദ്രജിത്തപ്പിതാവിൻ
വിധുരതയെയിളക്കിട്ടാശ്വസിപ്പിച്ചു നന്നായ്
ബുധരസികനണഞ്ഞിട്ടഭിചാരം കഴിച്ചാ-
നഗ ദുരിതകൃത്യങ്ങളും കൈക്കലാക്കി. ൪൩

പ്രതിഭടവിജയത്തെത്താനസങ്കല്പമാക്കി-
പ്പതിവുകളെ നടത്തിപ്പൂർവ്വഹോമം കഴിച്ച്
ക്ഷിതിവിബുധവരന്മാർ വന്ദനം ചെയ്തു വാനി-
ക്കതിരഥമൊടുഴന്നാൻ പോരിനായ് സേനയോടും. ൪൪

സപദി നിശിചരന്മാരേകയോഗം തികഞ്ഞു
കപികളൊടു വഴക്കും നിന്നു തമ്മിൽപ്പൊരുന്നോരം
അപജയമരിവർഗ്ഗത്തിങ്കലുണ്ടാക്കി വല്ലാ-
തൊപ്പരി പരിശമിച്ചാ മേഘനാദൻ മറഞ്ഞാൻ ൪൫

അവനവിടെ വിധാതാവിന്റെ ബാണം പ്രയോഗി-
ച്ചവശത കപികൾക്കും രാമസൌമിത്രികൾക്കും
വളരെ വളരെയേകി പ്രജ്ഞയെന്യേ പതിപ്പി-
ച്ചുടനു നഗരിയിൽപ്പുക്കാനന്ദമോടും വസിച്ചാൻ. ൪൬

കമലഭവതനൂജൻ ജാംബവാൻ ചൊൽകയാലാ-
വിമലമതി ഹനൂമാനൌഷധാദ്രിക്കു പോകുമ്പോൾ
ഗമനസമയമേറെത്താമസിപ്പിക്കുവാനായ്
വിമതവരനൊരുത്തൻ മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ വാണു. ൪൭

അതു വഴി കപിരാജൻ നല്ല കമ്പിത്തപാലിൻ
ഗതിയിലധികവേഗത്തോടു പായുന്നനേരം
യതിവടിവൊടു വഞ്ചിക്കുന്നൊരക്കാലനേമി-
ച്ചതിയനെയുടനേ കൊന്നിട്ടക്ഷണം പോയ് സമർത്ഥൻ. ൪൮

ചൊടിയൊടഥ കപീന്ദ്രൻ മൂലികക്കുന്നമേന്തി-
ഝടിതി മരുദ്വരൻ തന്നന്തികത്തിങ്കലെത്തി
കെടുതി നിജസഹായകൎക്കു തീൎത്തു മുന്നെ-
പ്പടുതി ഗിരിയുറപ്പിച്ചാശു യാചിച്ചു നിന്നാൻ. ൩൦

ചതിവിധ പരിഹാരം ചെയ്യിടാഞ്ഞതാൽ ശോണ-
രിതിരുമധികമേറെ വഞ്ചനത്തിന്നൊരങ്കം
മതിയിലിതു വിചാരിച്ചൂഷിതം പൂണ്ടു കീശ-
പ്രതിനിധികൾ കനന്നാ ഗുഹയിൽനിന്നിറക്കിച്ചാർ. ൩൧

മുനിശരൊടു പുറപ്പെട്ടാശരാശിഗണത്തൊടൊപ്പ-
ന്നൊരുവനൊരുവനൊരാറായിരം നിറച്ചതെരുവിലും
ഉത്തരസൈന്യമോടും നാലു നക്തഞ്ചരന്മാർ
മലികളുടെ മുഖത്തിങ്കൽ സിംഹങ്ങൾ പോലെ. ൩൨

തവരിലൊരുവനെക്കൊന്നുള്ളൻ, മൈന്ദനൊന്നു-
വിവിദനടിപെടുത്തി, പിന്നൊരുത്തന്റെ ദേഹം
ശതകലി പന ക്രീഡപോലെയെന്നാൻ പിന്നൊ-
ന്നിതര കപിവരന്മാൻ ചതുരമാരണമേകൻ. ൩൩

നടപടികളിതെല്ലാം കണ്ടു നില്പാൻ പ്രയാസ-
പ്പെട്ടുമുഴുവതിനിടുംകള്ളരാത്മജന്മാർ
ഇതുവരെയാർക്കിൽ മൂന്നൊരാൻ ചെന്നു സുഗ്രീവനോടേ-
റ്റിതരനനിലപുത്രൻ തന്നെ മുൻപിൽച്ചെന്നാൻ൩൪

വലിയ കലഹമദ്ധ്യത്തിങ്കലക്കാലജന്മാ-
ജ്വലിതനയനനായക്കംഭകൎണ്ണന്റെ പുത്രൻ
പക പലവിധമുന്നിത്തങ്ങളിൽതെല്ലു കാററിൽ-
മകനവിടെ നികുംഭൻ തന്റെ കണ്ണും പറിച്ചാൻ. ൩൫

അവനതമുഖവിനോദം കേൾക്കവേ വിണ്ണുറപ്പിൽ
തവമനമതി ദീർഘശോകസമ്മൂഢമാലേ
നിശിചരികൾകരണ്ടതിൻ പൃഥുഗർജ്ജകമാണല്ലോ മിന്നി-
ച്ചുന്നവധി നയനാംബുവാഹങ്ങളായി മേഘങ്ങൾ. ൬൬

കഴറി ഖരനാം ബാലൻ ക്രൂരനാമക്ഷ കാലൻ
അന്ധകനോടു മകരാക്ഷൻ വന്നു പിന്നിലെത്തിത്തു
ഖിന്ന ജനതികരങ്ങൾക്കധീശനാം രാമചന്ദ്രൻ
ജനകാത്മജ സമീപത്തുകൽ നിന്നവനായ്വാൽ. ൬൭

വിപ്രതി പലതും ചെയ്യുന്നതു തപ്പിപ്പിഴച്ചി-
ട്ടകമവിൽ മരം പൊട്ടിനിന്നതിത്തറ വീഴും
മഹതിതലകരമെപ്പോൾ തോന്ന പേടിച്ചുളിച്ചാൻ
"പാകമെയൊത്തവനെന്നും വീഴ്ത്തില്ലെന്നപോലെ." ൬൮

നിരവധി മറിമാനം പെറ്റൊരാനക്കൊമ്പു കാട്ടാൻ
പരിചയമിയലുന്നപ്പക്ഷികളെന്റെ പുത്രൻ
രാമ കപടധരിത്രീപുത്രിയെത്തേരിൽ വച്ചു-
പ്പുരിഭുജയപടിഞ്ഞാട്ടുള്ള വാതില്ക്കൽ നിന്നാൻ. ൬൯

അനിലസുതനു കാണാൻ തക്കപ്പോൾ നിന്നകണ്ണു-
പ്പുനിലമിമൂലിയാരുടെ കബന്ധനം ചെയ്തു മുന്നൻ
ജനകതനുജയാണെന്നതു തെറ്റിദ്ധരിച്ചു-
ജനകസുതകി ഹനൂമാൻ രാമനെപ്പൂണ്ണതിനെത്തി. ൭൦

പവനജനറിയിക്കും വാക്ക നേരെന്ന ശങ്കി-
ച്ചവനിമകൾമനമാളുന്നായുധം താഴെ വീണു
അവയവമിളകീടാതങ്ങു കമ്പിട്ടിരുന്നാ-
നവശതയൊടു മേവൻ വന്ന്പ്രാവ പോലെ. ൭൧

ചപലജനാവലിയാ ദിക്കിൽ കൂടി നില്ക്കുന്നകണ്ട-
തപതിയിവിടെയെന്താണെന്താ കാര്യമെന്നങ്ങു തോന്നി
അവരുമൊരുവനോടാരാഞ്ഞിതാ രാവണൻ ത-
ന്നിളയ സഹജനപ്പോൾ വാസ്തവം താനറിഞ്ഞു. ൧൨

കപിവരനെയധിക്ഷേപിച്ചു കൈതന്നിറങ്ങും
മാരുതിയിതു പക്ഷേ തീവ്ര വാലിന്നു നിശ്ചയം
ഒരു നിശിചരന്മാരിൽ മൌനമോടിങ്ങിരിപ്പാ-
നൊപ്പുകഴവർ പഠിച്ചുള്ള പാരാണിതെല്ലാം. ൧൩

രാവണിനെയെ വധിപ്പാൻ ക്രൂരകർമ്മമിയല്ലാ-
ദ്ദുഷ്ടനിവനിതിനാ വിദ്വൻ നിശ്ചയം വൃഥ വരുത്തുവാൻ
കാളിയരാത്രിക്കൊരാവാം ചെയ്യുന്നതത്രെ
കാമനാ പല്ലുമെക്കൃത്രിമക്കാർ പഥ്യം. ൧൪

ദ്രുതമൊരു തടവില്ലാതാഭിചാരം നടന്നാൽ
പടയിലവന നമ്മക്കൊക്കുവാനൊന്നുമൊപ്പ
മടിയാതെയ്തു തൊറിപ്പീട്ടവൻ പോകണം നാ-
മുടനവനെ വധിപ്പാൻ നല്ല സൌകര്യമുണ്ടാം. ൧൫

ഭയമതിലെയുനാളിലേവനമന്നിലിന്നായ്
നാസ്യതമൊരുണ്ടൻ പോയ് തപസ്യ ചെയ്യുമോ രാമ
കാളിരാത്രം ശ്രീഭാവൻമാനാം നീം ക്രൂരാ-
ത്മാനയനാര ചുമ്പിയുള്ളു നാശം. ൧൬

പഴയ പരിചയത്താൽ രാവണിയുള്ള സ്വത്വം
മുഴുവനുമറിയിപ്പുകെയ്യക്കൊന്നിതാ വപ്പൂർവ്വം
പരിതമിവനെ വധിപ്പാൻ പോരുന്നു രാമന്റെ പാദം
തൊഴുതിളയകുമാരൻ സേനയോടും തിരിച്ചാൻ. ൧൭

ബലമുടയ കപിപ്രവീരരെല്ലാരും തിരപ്പും
നിലവിളിയുമശേഷം കേട്ടൻ മേഘനാദൻ
കലശലിതൊഴിയാത്തതാണിതു കർമ്മത്തിനാണോ-
മുലശരിതി നിനച്ചു മന്ത്രവാദം നിറുത്തി. ൧൯

ശ്രീയകം മുഴുനാനാകരാതന്ത്യവും വിട്ടുടനെ-
സ്സായമരിപ്പടലത്തെപ്പടനം ചെയ്യുതിനായ്
മനമകലെവെടിഞ്ഞരശിശരസൈന്യത്തിനുള്ളിൽ
സ്വയമൊരോട്ട മൂന്നെറ്റവുമെപ്പോൾ കടന്നാൻ. ൨൦

വലമഥന വിരോധകാമനെക്കണ്ട നേരം
വിഗലിതകലെ നിന്നാർ മർക്കടന്മാരശേഷം
സമരമൊടു ഹനുമാൻ തൻെറ തോളിപ്പുറേറി-
ജ്ജവമതിവിരയാരംഭിച്ചു രാമാനുജനോ. ൨൧

മദമധികമുയിച്ചും മത്സരം വന്നുമുള്ളു
വിധൃതകഠം മറച്ചും വിമവാദം വദിച്ചും
ശരനിരകളയച്ചും ശക്തിമാന്മാർ ശപിച്ചും
സമരമവിടെയോച്ചും സാരമായി ബ്ഭവിച്ചു. ൨൨

പെരിയൊരു കഠാരത്തിൽ ഭൂഷവിട്ടിങ്ങലേ താൻ-
ചരട ശരനിപാതം കൊണ്ടു നൂറായ് നവകി
അരിശമൊടുമരുതാ ലക്ഷ്മണൻ, മേഘനാദൻ
മതവുമൊരു മറന്നു സ്തുതനോടും തകർന്നു. ൨൩

ണേധരണിയിലപ്പോറം പങ്ക്തികണ്ഠൻെറ പുത്രൻ
പണി പലതുമെടുത്താ മത്സരം മൂത്തു പാരം
ചുണയൊടുമിവർ മൂന്നാളൊന്നപോൽ നിന്ന തമ്മിൽ
പിണയുമളവു സൌമിത്രിക്ക കോപം മുഴുത്തു. ൨൪

സുരവൈരോടെ ദിവ്യാസ്ത്രത്തെയന്തികമാരൻ
സമ്മതമതിമാ വില്ലും പൂട്ടിയസ്ത്രം തൊടുത്തു്
ഉത്തമപാദങ്ങളിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം വിചാരി-
ച്ചരിയുടെ ഗളനാളം നോക്കി വിട്ടാൻ വിദഗ്ദ്ധൻ.   വൃ൪

അന്നേരമതിന്ദ്രജിത്തിൻ ഗളമുരി വിശിഖം
  സത്വരം പോയ്തറച്ചു
പിന്നീടുഗ്രരക്ഷോവരനുടെ തലയ-
  റ്റൂഴിയിങ്കൽ പതിച്ചു
മന്ദാരത്തിൻ മലർമ്മൊട്ടുകളും മഴപൊഴിയും-
  പോലെ പിന്നെപ്പൊഴിഞ്ഞു
ക്രന്ദിച്ചീടുന്ന നക്തഞ്ചരികളുടെ നയനാ-
  ശ്രുക്കളും പിന്നീടിഴിഞ്ഞു.   വൃ൫

പോരിങ്കൽ പണ്ടു മന്ദോദരിയുടെ മകനാൽ
  ബദ്ധനായ് തീർന്ന കാരാ-
ഗാരത്തിൽ താപമോടങ്ങനവധി മിഴിനീർ
  വാർന്നതിൽപിന്നെയിന്ദ്രൻ
ആ രക്ഷസ്സിൻറെ മൂർദ്ധാവവനിയിൽ നിപതി-
  ച്ചുന്ന മാത്രം തദാപ്പോ-
ഴോരോ കണ്ണുകളിൽ നിന്നും ജവമൊടു പുനരാ-
  വൃത്തി കണ്ണീരിറക്കി.   വൃ൬

ശ്രീതാരാകാന്ത കലാധരനൊത്ത ലക്ഷ്മണൻ താൻ
ഗീതാമോദത്തോടു നികടമിലയിങ്കൽ നിന്നു്
ജാതാനന്ദമോടമതിരറ്റൊരു സേനയോടും
ഭ്രാതാവുതന്നരികിലെത്തി നമിച്ചു വാണാൻ.   വൃ൭

സംകീർത്തനമാം രാമചന്ദ്രചരിതം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

————

ഇരുപതാം സർഗ്ഗം.

മകരാദി ഗണങ്ങളും
സകലരും ചാടിപ്പോയ് രാവണൻ
ലങ്കതിൻകീഴിൽ വല്ലാത-
ശങ്കപ്പെടാതെ മൂടിപ്പോൽ. ൧

വിശ്വപ്പട പരിച്ചുള്ളൊ-
രെറ്റം പതറി താഴ്ക്കപ്പോൽ
വിസ്താരിച്ചുവനാശ്ശലാ.
ഉരഗം പതറി താഴ്ത്തിപ്പോൽ. ൨

കപാടകലരാക്ഷസ-
പ്പാതകപ്പാത കണ്ടവൻ
തകരാതകരാഗര്തതൊ-
ടിരാണനോടി വനൊവീഥിയിൽ. ൩

ജനകാത്മജയെ വേഗം
ജയ വേഗം മുഴക്കയാൽ
കൊല ചെയ്യാനാശ തെതി
നാശമെത്തിയ മൂഢനു്. ൪

ജീവനോടിനി വച്ചേക്കാൻ
പാടില്ലെന്ന തദ്ദ്യതവൻ
അതുതാവാരെ മന്ത്രിപ്രൻ
പാടില്ലെന്ന തട്ടതവൻ. ൫

രാക്ഷസേന്ദ്രാ ധർമ്മാറം
കേൾമാതിനാല്പം
എതിരാളിക്കെതിർപ്പാട്
ചെയ്പാൻ രാവണനോതിനെ. (ശോധനം.) ൬

സൂത്രമെല്ലാം പിഴച്ചിട്ടു-
മാവേശം പറിയാഞ്ഞിട്ടും
സമ്മേളിച്ചുള്ള പാടില്ല-
നാനായശോപിതോതവൻ. ൧

"സന്ധിയില്ലെങ്കിലും നല്ല
പാഠം കിട്ടും നമുക്കിനി
പ്രയത്നമതിനാലിപ്പോ-
ളുട്ടും ഭോഗിക്കയില്ല ഞാൻ." ൨

സ്വാന്തത്തിലിത്തരം പാർത്തു
സിംഹളദ്വീപനായകൻ
സ്വാന്തത്തിലിത്തരം പാർത്തു
സംഹരിപ്പാൻ വിരോധിയെ. ൪

അന്നത്തെ വിടനിന്നും തൻ
കരുക്കോളമൊഴിക്കുവാൻ
ആനന്ദമവിടെനിന്നും തൻ
ഉത്സാഹത്തിന്റെ മഹിമ. ൧൦

ഐശ്വര്യസിദ്ധികയിലി-
ഷ്ടിട്ടുള്ള ദേവന്മാരെ
കല്പിച്ചു വിഗ്രഹം മൂല-
സ്ഥാനം ശോഭിക്കുമോ കവി. ൧൧

ശുക്രാചാര്യനെ വന്ദിച്ചു
ദീക്ഷാദി മശകന്ധരൻ
തന്ത്രമെല്ലാം നിശ്ചയിച്ചു
വക്കാണത്തിനൊരുങ്ങിനാൻ. ൧൨

തിട്ടക്കം പൂർണ്ണതിക്രൂരൻ
പടയാളികൾ സംഹതി
തികച്ചു തേരതിപ്പൂരി
നിയതിക്കൊത്ത സജ്ജതി. (പടക്കുറ്റം.) ൧൩

കളിച്ചു [illegible]
[illegible] വാശി. • [illegible]

[illegible]
[illegible] • [illegible]

[illegible]
(ക്രിയ[illegible])
[illegible] • [illegible]

[illegible]
[illegible] കെട്ടപ്പാൻ [illegible] • [illegible]

[illegible]
[illegible]
• [illegible]

[illegible]
[illegible] പാതകി.
• [illegible]

[illegible]
[illegible] • [illegible]

[illegible]
[illegible] (ലാ[illegible]
• ([illegible].) [illegible]

കനകക്കൊച്ചൊടി വഹിച്ചു
പട കണ്ടിട്ടു പിന്നെയും
വാരണസൌഹിത്യമനിശം
നടിപ്പൂ കപിവാഹിനി. (ശ്ലേഷചമൽകാരം.)

കളിമാളികതോറും തോ
റ്റിതമേ തറനിരന്നാരു
മരൊരോന്നാരംഭ്രമം
മർക്കടർമാർ മാനമായ്. ൨൩.

സുമിത്രാതനയൻ നേർത്തു മാനമേറുമരാതിയെ
ന്ദ്രജിച്ചു തടിയൻ ചാണ്ടുതാണ്ടുതാനുഗ്രാമവതിരത്തിനെ.
(സ്വഭാവോക്തികഭേദം.) ൨൪

എടുത്തു രാക്ഷസേന്ദ്രൻ മുൻ-
പടവെട്ടം പറിച്ചപ്പോൾ
തടുത്താനതെല്ലാം സൌമിത്രി
പടവെട്ടു പറിച്ചപ്പോൾ. ൨൫

കരങ്ങൾ ഘോരമായോടുക്ക
നിരങ്ങിച്ചു നിശാചരൻ
മരങ്ങളെന്നപോൽ വെട്ടി-
യരങ്ങനാഥു വീഴ്ത്തിനാൻ. ൨൬

സൌമിത്രിക്കുള്ളകണ്ണുകളും
കതിയൻപാലരിഞ്ഞപോൽ
ശത്രുവിൻ കൊടിയും തേരും
കതിയൻപാലരിഞ്ഞുപോൽ ൨൭

കരതലിൽ തന്റെ വേലൊന്നു
വിളങ്ങി യതികങ്ങൾ
ഉരത്തുവരം സഹജ-
വിളക്കിയതികങ്ങൾ ൨൭

തെളിതാരാതാരം തീരെ-
ണ്ണുരന്താതയുതതാം
തരാം തിരാതയുതത
തരേന്ത താന്തിയന്തായ്. ൨൮

മയശക്തി കരച്ചീട്ടു-
മയശസ്സുന്നുറച്ചവൻ
മയമേല്പം വന്തതാതാ-
മയമേകി കരാമൻ. ൨൯

രാമദേവനമന്നേര-
മന്നേരമരാന്ത ശയ്യയിൽ
വിഷാദമോടു വീണന്നാ-
വീണനാച്ചുളമെറാമായ്. ൩൦

മനോവേദനയാലോടേ
മനോരമമൊഴിയിൽ
കേണു പാരം വിവശനാം
മനുവംശകലാധിപൻ. [അസം ...] ൩൧

വിലാപിച്ചൻപു കൂടിങ്ങു-
വിലാപിച്ചനുജരോടും
കലാശിച്ചാനവം രാമ-
കലാശിലച്ചന്തി വാതജൻ. ൩൨

ദേ	വ	മാ	ന	ളു	കാ	ല	താ-
വ	പാ	യ	പാ	ർത്ഥി	ത	ജ്ഞ	ല
മാ	യം	വ	രാ	നി	ന്ദ	ന	കാ
ന	പാ	രാ	ശ	ഖ	തി	ർത്ഥി	ളു. ൩൪

[അർദ്ധഭ്രമകം]

ലോകേ ശതനയം തന്റെ
വയസ്സിലറിവുള്ളവൻ
ലോകേശതനയൻതന്റെ
കാര്യകൌശലബുദ്ധിയാൽ ൩൫

മാനമല കൊണ്ടന്നു
മത്തതിൽ മകനായവൻ
മന്നജി മനുജാധീശ-
മകനാമയമമറിനാൻ. [ശ്ലേഷം.] ൩൬

ഏഴുന്നോറ്റവരമാനവ-
ബാഹുവാം രാമനാന്ദനൻ
ഏഴുന്നോറ്റ മരാമരി-
ത്തന്നൊപ്പു ഞെരുക്കാലമൻ. ൩൭

രാഘവൻ ലഘുവായ് തന്റെ
വില്ലു വട്ടത്തിലാക്കിനാൻ
ദശഗ്രീവനെയപ്പോരിൽ
വച്ചു വട്ടത്തിലാക്കവാൻ. ൩൮

പുരന്ദരന്റെ മൊഴിയാൽ
തയ്യാറാക്കിയ തേരിലേ
റിയ പൂർണ്ണനായിട്ടുപ്പോ-
ളിന്ദ്രജിത്തായ് സന്താപം. (ചക്രബന്ധം.) ൩൯

രാമൻ വന്ദിച്ചു തേരേറി
രമാനായകനാമിതൻ
ശത്രുവെ വേഗമടവിൽ
കൊല്ലുമാറാക്കർത്താനാദിതൻ. (ഭരദ്വാജം.) ൪൦

തേരേറിയരചൻ നേരി-
നാരായണശരനായകൻ
നാരാചനിരയാലഭ്യു-
നരാതിയെ നിരാമരൻ. (നിരോഷ്ഠ്യം.) ൪൧

ഘനാവൻ മഘവാണ്ണത്താൽ
മറിച്ചാ ശരമന്നവൻ
ഘനാഘനസ്സും തട്ടക്കണ്ട
ഘനാഘനഘരമന്നവൻ. ൪൨

സംവർത്തകാലമേഘത്താൽ
മറ്റുകന്നപോൽ ഭുവി
വിശിഖൌഘം ചൊരിഞ്ഞാശു-
ശുക്ഷണിമണ്ഡലമായ്തവ. ൪൩

ശുദ്ധശീലമഹാരാമ-
മന്ദൻ സംസാനിഭനവൻ (ഒരു സംബന്ധം.)
നിന്നാശു ശുഷ്കമാണങ്ങളും
മറിച്ചുപൂട്ടലക്ഷ്മണൻ. [ദ്വ്യക്ഷരം.] ൪൪

മോശമൊരാശു ചാകാളി
കാളി കാളിമയേറമായ്
മാറി മാറിമൊരുമ്പെട്ടി-
ട്ടുഗ്രശിഖം ശിക്ഷയോടവൻ. ൪൫

വടിവോടമരാതല്പ-
മതിൽപാലന്നിടത്തുതേ
ശോഭയോടുല്പന്നവാ-
ഗ്ദേവത പോന്നവരുളളമെ. ൪൬

മെല്ലുളളം വന്ന പോതു“ഗ്ര-
വാനരപ്പടയാകവേ
തോഴതുടന്നില ചോദിക-
ല്പതാമരയോടിവ.” ൪൭

താവനാമലോമിച്ചിവള്ളുരി-
ന്യു യുവംകണ്ടുവില്പനിനാൽ
എണ്ണു പിന്നിലാന്യരാന്യ-
മേനാമൊന്നാർത്തനെരചിതി. ൪൮

ശതാശോപരശതമകൊണ്ടു
രാമനാലായതാനവെ
രോമരായതാരെ വേപിച്ചു-
പ്പാപി; രാഘവ വേഗവ (ശ്രുപധതനം.) ൪൯

രാവണൻ രാ വണങ്ങുന്നോൻ
രാമനോടൊരു നിൽക്കവേ
കപിവൻ കപി വർഷിച്ചു-
പട കണ്ടു വിഷണ്ണനായ്. ൫൦

മാനവപ്രഭവം നേരെ
തകർത്ത കപിസേനയിൽ
മാനവപ്രഭവനേര-
ന്തയച്ചാൻ മദനാഗ്രജം. ൫൧

പാരമസ്ത്രാക്ഷിയതിനെ
വാരണാസ്ത്രത്തിനായ് വിട്ടു
ഭുജംഗാസ്ത്രം തകവമാ-
നേകി ഗരുഡാസ്ത്രായകം. (സമരഭണനം) ൬൨

“രാവണനിന്നിതാ വരാ-
ഉക്ഷയന്നിന്നിയക്ഷന്ന
കാലം ഭുതാററാത്ത സ്വകാ
തിരുവാലയാലാതി.” ൬൩

വിനായകമഹായോഗി-
യെന്ന മോദിച്ചു നില്പവേ
വിനായകമഹാസ്ത്രത്തെ
രാമചന്ദ്രന്റെ സന്നിധൌ. ൬൪

ശരധാരായുധം കൊണ്ടു
ശകലീകൃതശേഷവും
ശരധാ രാഘവൻ കൈയിൽ
ശരം പൂണ്ടിന്ദ്രദൈവതം. ൬൫

ഒന്നിനൊന്നൊന്നാത ദിവ്യാസ്ത്രം
പ്രയോഗിച്ചു പരസ്പരം
ഒന്നു കലശലായപ്പോൾ
ദ്യോവിലും ഭൂലോകവിലും. ൬൬

നന്ന നാനാനനന്നന്നനാം,
ത്തനം നിങ്ങനാന നന്നിനാ
ത്തന്നിനാൻ നനന നന്നനന്നാഴ്-
ത്തന്നിനാനാ,ന്നനന്നനനേ.

യാമിനീചരവിഷയാഷി
രാമൻ രാജസ്ഥിമൃത്യുവിൽ
യാമിനീചരവിരോധി-
യൊട്ടരച്ചിതനന്തരം. ൯൮

"നിലാമലോലാളലാമലള്ളാ-
നിരുന്നനിന്നിനി നീ നില
പാമ്പുള്ളഷ്ഠുതവു പിന്വിളപ്പോ-
തൊന്നുതെ തന്ത താന്തത." ൯൯

രാവണൻ തന്റെ ഗളം
വിളംബാഴ വിദ്ദരത്തവ
വാരാശ്ശുഗവശഗണന്ന-
നിറനിറരകാട്ടിച്ചിതു. (അക്ഷിബന്ധം.) ൱

മുറിച്ചു രാമൻ പിന്നീടും
മുളച്ചുതലെ വന്നതോ!
മുറിച്ചുമുടൻ തന്ന
മുളച്ചുതാലവന്നതോ! ൱൧

"ലോലോകാതുരന്ധാനം
ഞാനം മുക്തിച്ചാരിയുധി
ധികാരിയാം ദശാസ്യന
വരാ നാശമനുശയം." (ഹലബന്ധം. ൱൨

രാമസ്യം രാമനോദേവ-
മുണർത്തിച്ചു വിഭീഷണൻ
സ്വകാര്യമാതൃത്തരംരകാ-
ണറിഞ്ഞ ദശകണ്ഠനാം. ൱൩

“ധനിതിരതാകപടം! വിട്ടിട്ടിവിടം പകയോതി നീ-
രിപുരാമനാവനമായ് മാനവനന്മരാപ്പുരി.” ൬൪

(അനന്തശയാഖ്യതിലോകം.)

ഏറ്റ നീവുണ്ണും പുരവാസികളാ-
ണുന്നിഷവിപദരതരെ
നന്നായ് പ്രാസം പ്രയോഗിച്ചു
വെന്നീടാനിവനെല്ലാൻ. ൬൫

ശിലീമുഖപ്രകരത്താൽ
ശിരീഷമലരെന്നപോൽ
പ്രാസം പ്രയാസമന്യത്തെ
ഖണ്ഡിച്ചു നൃപഖണ്ഡിതൻ. ൬൬

ധനഞ്ജയാസ്ത്രഗം മേദി-
നാകൻഹ്ലിപ്പതിനെന്നപോൽ
ധനഞ്ജയാസ്ത്രഗം മേദി-
ലേറ്റിപ്പിച്ചുതൊഴിച്ചുടൻ. ൬൭

ബലശാസനസുതന്റെ
ബലശാസനസൂക്തിയാൽ
ജലജാസനതോഷിതി-
ബലശാലി ഭയ്യൂതകൻ. [യുഗ്മകം.] ൬൮

കലച്ചു കാർമുകം നന്നായ്
ജ്വലിച്ചു വിശിഖത്തിനെ
വലിച്ചു വിട്ട നൊള്ളു
ചലിച്ചുതചലാതലം. ൬൯

ലങ്കേശാത്മജൻറെ മാറാതെ
മാറത്തമ്പ്ജോതലവാള്ളതം
ആശു ഗർജ്ജിച്ചു തയ്ച്ചപ്പോ-
ളുതയ്ച്ചപ്പോരിൽ വീണവൻ. ൯൩

ഹുങ്കാരത്തോടു ക്രുദ്ധനെ
മഹാരണാങ്കണത്തവൻ
ഹാകാരത്തോടു ക്രുദ്ധനെ
മഹാരണാങ്കണ,ത്തവൻ. ൯൪

അമരൌഘമന്ന സുമന-
സ്തോമംരാമൻറെ മേനിയിൽ
അമരൌഘമന്ന സുമന-
സ്തോമംവർഷിച്ചു മേൽക്കുമേൽ. ൯൫

മണമേറുന്ന മലര-
മലർമാരി മനോരമൻ
മസ്തകംകൊണ്ടു മാനിച്ചു
മകിഴ്ന്ന മധുമർദ്ദനൻ. ൯൬

വരമേറിക്കവിഞ്ഞതല്ലേ
മരിച്ചുമവു ഭീഷണൻ
വരമേറിക്കവിഞ്ഞതല്ലേ
ജപമാൻവിഭീഷണൻ. ൯൭

രാമനാമജോപമേശതാ-
ലവണ്ണാമയമജ്ഞസാ
സാമാന്യം വിരമിച്ചപ്പോൾ
സമരാങ്കണമന്നരാ. ൯൮

രാവണന്റെ വധം കേട്ടു
കെട്ടിവച്ചുലിതസാരാ
രാക്ഷസസ്ത്രീകളോടൊത്താ-   (രാമ ഗമനം)
ഗമിച്ചു മയകന്യക.   [സ്വഗതം]   ൧൬

അണിക്കുന്തലഴിച്ചിട്ടു
കെട്ടഴിഞ്ഞു പറിച്ചുടൻ
പോർക്കളത്തിൽ ക്ഷണം വന്നെ-
ങ്ങെത്തു കണ്ണീർ പൊഴിച്ചിവൾ.   ൧൭

ഉഴിപ്പുഷ്പമണിവാളന്റെ
മാറിൽ വീണു കരഞ്ഞിതേ
"പൃഥ്വീശമൌലിമാലന്റെ
വരൻ കേണു കഴിഞ്ഞിതോ?   ൧൮

ഊഴിയം ചിതമായെന്നോ?
വശത്താകുന്ന ദേവരാ!
ഊഴിയം ചിതമായെന്നോ?
നിന്നുള്ളൂന്ന വിഭീഷണാ!   ൧൯

മായം കൂട്ടമൊരാതവി-
ലസാമാന്യതയോടിഹ
മവാനിരിക്ക ഹ് മെന്തൻ
ഉപനായകു കറായമോ?   (ക്രിയാഭ്രംശം)   ൨൦

കാലാരിക്കാടിയൻപോടിതമൃതവിയ നി-
ന്നോരു വല്ലാത്തതാകാ
കായാരത്തുപ്പാവത്തോയതിയെയേപാകട ।
പാതയിലാതിലാകാ

കാറും തിങ്ങായിതപ്പോ പുനരതിന്റെ നിറ-
ച്ചാർത്തിനെ ധ്യാനമാകാ
കാമാന്ധ്യാതിച്ചാലയി കണവ! ഭവാൻ
പോയ ദിക്കറിവാകാ. ([illegible]) ൫൬

മദിച്ചേറും മനമുതകിയാ
രാക്ഷസസ്ത്രീകളേവം
മന്ദാക്ഷം വിട്ടുധീരതലം
വീണ കേഴുന്ന നേരം
അന്നക്കൂട്ടക്കുപാണരാനാ
സ്സന്തൃപ്താകാരാടക്കി
പ്പിന്നത്ത്യന്തപ്രിയമൊട്ടു നട-
ത്തിച്ചു തൽപ്രേതകാര്യം. ൫൭

ശബ്ദം കേട്ടി മഹേന്ദ്രനോടപാളതി-
ക്കൂട്ടങ്ങൾ ശാരാജുത-
ക്രൂരതയൂത്രമുയരിച്ചു, ഗഗനേ-
വിട്ടിന്ദ്രയന്താവിനെ,
ചാട്ടം കേട്ടി വിഭീഷണപ്പറയിവാൻ-
കട്ടോരമ ദൈവമോഹിതയ-
ല്ലുപ്പെട്ടന്നാള വാനതി വാനിയിൽ വില്ല-
ക്കിട്ടുന്നതിരിതാൻ. ൫൮

നരപരിവൃഢൻതന്നെപ്പിന്നാലപ്പി-
സ്തുതിച്ചു സാദരം
സരസിജഭവൻ മുൻപാം വാനോർ-
കുലംബകമേവരെ

പുരാതനമുനിയാം രാമൻ കണ്ട-
ഷ്ടിതാവിനെയാദരവാ
ചരണയുഗളം വന്ദിച്ചാശി-
സ്സു വാങ്ങി മനോഹരൻ. ൯൪

നിസ്തുലമൂർത്തിയിൽ വാത്സല്യം നിതരാ-
മേകൽ ൧൫ കൃതൽ ശ്രുതരാ-
യികലറ്റു മുത്തു പീഡ നിലിലാ-
മൊഴിച്ചു ജനാർദ്ദന!
വിളങ്ങുന്നൂർ കുമ്പമകന്ന മേദിനിയിലെ-
ങ്ങാറുമമേനിത്തരം
രാഗമാനിതനായിതുട്ടിവിജരാൽ
മാവപ്പുണനിർമ്മം. ൯൫

സമരനായിലെശമൻ സമാ-
ജനോടുമുള്ളുസം-
മോകലിതമാനസൻ സകല-
സൈന്യസംഘത്തോടും
വിശിഷ്ടജനസമേതനായ് നിജപു-
രപ്രവേശത്തിനായ്
പ്രശിന്നനജയാനനമാന
രോഹണം കേറിനാൻ. ൯൬

“ശ്രീരാമവർമ്മവിലാസം”, ഇരുപതാം സർഗ്ഗം, സമാപ്തം.

ഇരുപത്തിരണ്ടാം സർഗ്ഗം.

ശ്രീരാമചന്ദ്രാദികളെബ്ഭരിച്ചി-
ട്ടാ രാജരാജന്റെ വിമാനരത്നം
ആരാൽ ത്രികൂടാദ്രിനിരപ്പിൽ നിന്നു-
ത്താരാപഥം പാർത്തു കിളർന്നു വേഗം. ൧

പ്രഭഞ്ജനാപത്യവിലംഘനത്തിൽ
പ്രഭുത്വമാർന്നുള്ള മഹാസമുദ്രം
നഭസ്ഥമാരൂഢകലത്തിനപ്പോ-
ളുരംഗമാം പല്വലമെന്നു തോന്നി. ൨

അശാന്തനാം രാവണനോടു കൂടെ
കൃതാന്തദിക്കിന്നു തിരിച്ചു നേരം
നിതാന്തമന്ദാവിലുതച്ചു പാരം
പ്രശാന്തവേഗത്തൊടിരുന്ന യാനം. ൩

സമൃദ്ധിയായ്പണ്ടു ഹിരണ്യഗർഭൻ
ചമച്ചു കാലത്തു വിധിച്ച പോലെ
സമർത്ഥരാം പുണ്യജനാഢ്യമത്താൻ
സ്വമസ്തകത്തിങ്കൽ വഹിച്ചതെന്നും. [പ്രാഗ്ഭാരം] ൪

നരേന്ദ്രനാം രാഘവനെബ്ഭരിപ്പാ-
നൊരന്തരം വന്ന മവിക്കുലം
ധരിച്ചു തൽപ്പൃഷ്ഠകമന്നതൊട്ടേ
സ്വരാജയോഗ്യം "നരവാഹനത്വം. ൫

തെരുക്കനെ ദ്യോവിലുയർന്ന തെക്ക-
ന്നടിക്കുനെപ്പോലെ വടക്കു മാറി
പരിഭ്രമിക്കാതുള്ള യക്ഷനാട്ടിൽ
പരിക്ക പോകുന്നതുപോലെ പോയതു. ൬

മുന്നു കാണുന്ന വിശേഷമെല്ലാം
താരങ്ങളെക്കൊള്ളി മനസ്സിലാക്കാൻ
മുന്നു പിന്നിട്ടു പോകയാലേ
പാരം പണിപ്പെട്ടു പയോജനേത്രൻ. ൭

മനോജ്ഞമാമപ്പുഷ്പകമിപ്രകാരം
മനോജവത്തോടു ഗമിച്ച നേരം
മനോജ്ഞസൌന്ദര്യമിയന്ന രാമൻ
വിനോദമോരോന്നു പറഞ്ഞു മന്ദം ൮

പ്രാണപ്രിയേ! നമ്മുടെ സേതുബന്ധം
കാണുന്നിതാ കല്ലുപടുത്ത ചന്തം
പന്നഗചൂഡന്റെ വിശിഷ്ടബിംബം
താണൊന്നു കൂപ്പീടുകിലാവലംബേ. ൯

രാമേശ്വരം സന്തത പുണ്യതീർത്ഥം
വാമേക്ഷണേ! കാൺക ജഗൽപ്രസിദ്ധം
ആമജ്ജനം ചെയ്തിടുവോർക്കു സർവ്വ-
ക്ഷേമാസ്പദം ലോകപവിത്രമല്ലോ. ൰

കണ്ടാലുമിപ്പർവ്വതമൃശ്യമൂകം
കൊണ്ടാടുമെൻ കോകിലവാണിയാളേ!
പണ്ടാണു നീയാഭരണം കഴററി
മുണ്ടാൽ പൊതിഞ്ഞിട്ടതിതിങ്കലാണു. ൰൧

ഉദ്ദിഷ്ടകാര്യത്തെ സാധിപ്പതിങ്ക-
ദ്യുക്തനാം മർക്കടേശനുമായി
വിശ്വാസിനാശത്തിലെനിക്കു സഖ്യം
നിർവ്വിഘ്നമായ്ത്തന്നുമിസ്ഥലത്തിൽ ൭൨

കാർത്തസ്വരാഭമണിഞ്ഞൊരു പാറയാറി-
ത്താർത്തസ്ഥലത്തിൻ്റെപാടു കാൺക കാന്തേ!
വേർത്തുള്ള വാതാത്മജനോടു കൂടി-
ക്കാർത്തുള്ള ഞങ്ങൾക്കിഹ ബന്ധമുണ്ടായ്. ൭൩

ദശാനനൻ തന്നുടെ വാളിനാൽ ദു-
ർദ്ദശാന്തരം പൂകാത്ത കബന്ധൻ
നൃശാന്തനായ് സിദ്ധിയടഞ്ഞ ദേശ-
ന്തശാന്തവേഗത്തൊടെന്നതു നമ്മൾ. ൭൪

പമ്പാതടാന്യമൻ്റെ പക്കിലുമപ്പ-
ട്ടെൻ ചഞ്ചലാപാംഗി! മൃഗംപിടിപ്പാൻ
അങ്ങാമത്ത ഞാൻ പോയതുവകമോരൻ
വധിച്ചു തീർക്കാണിതു വക്രകേളി! ൭൫

അപ്പാവനാം കാണിമനസ്വിനീയം
വിഭ്രാജികാലാപിനി! താപസീപ്പോ
സ്വപാവനീ ശൗനകിയിപ്രദേശ-
ത്തുപദ്രവക്കാരടെത്തു മുന്നം. ൭൬

അനർത്ഥമോരോന്നു നമുക്കിവണ്ണം
ജനിക്കവാനുള്ളൊരു ശീലവാചം
നിനച്ചിടാതുൾപ്പ്രണയാപ്രസംഗേ
നിനക്കുളാൽത്തന്നൊരു മന്ദഹാസം. ൭൭

പുത്രാർപ്രവാളാധരി! താപസന്മാ-
ർക്കാനന്ദമാം കണ്മണിയാം മുനീന്ദ്രൻ
കൃത്യം പിതൃക്കൾക്കൊരു വാർദ്ധകപ്പു-
പ്പോറ്റാടിരിക്കുന്നൊരു ഭിക്ഷിതല്ലോ. ൯൮

വിരാധനെന്നുള്ള നിശാചരേന്ദ്രൻ
നിരാദരന്നിങ്ങുപദ്രവിപ്പാൻ
പരാക്രമത്തോടുമടുത്ത നേരം
പരേതനായിട്ടിവിടെ പതിച്ചതത്രേ! ൯൯

അഹോ മഹത്വമേറുന്നൊരു യാതുധാനാ-
സഹായമന്ത്രി മഹർഷിവര്യൻ
മഹാതപസ്സോടു വസിച്ചിരുന്ന നൽ-
ഗൃഹാന്തികസ്ഥാനമിതാണു ദേവി! ൧൦൦

മുകുന്ദനാം നന്ദകുമാരനാം പ-
ണ്ടെക്കണ്ണനാം തമ്പുരാനാകയാലേ
ഭൂപാലപുത്രർ സമ്പൂർണ്ണനെന്നിതിൽ വച്ചി-
ട്ടിക്കണ്ടമാതിരിയിവ മന്ത്രാർ. ൧൦൧

നാളീകപത്രപ്പൂമലായതനേത്രേ!
കേളീഗൃഹം നമ്മുടെ ചിത്രകൂടം
കേളീവിലാസങ്ങളും കലർന്നല്ലോ
നാളിപ്രദേശത്തു വസിച്ചു നമ്മൾ ൧൦൨

ആകാരശോഭാപ്രതിമാനനേ! നാ-
മേകാന്തമുന്നോടിഹ വാണിരിക്കെ
നീകാരണം ഞാനൊരു കീർത്തിമുദ്ര
പാകാരിപുത്രന്നു കൊടുത്തതില്ലേ? ൧൦൩

ധന്യൻ ഭരദ്വാജമഹാമുനീന്ദ്രൻ
തന്നാശ്രമം കാൺക കമ്പുകണ്ഠി!
അന്യോന്യവൈരത്തെ വെടിഞ്ഞിതിങ്കൽ
സാന്നിധ്യമാളുന്നിതു സത്വജാതം. ൨൪

ആരെങ്ങു ഗങ്ഗാനദി തത്സമീപ-
ത്തർജ്ജകരക്കാണ്മതു ശൃങ്ഗിവേരം
മജ്ജാതയോദ്ധ്യാപ്രതിയാട്ടുമൊ-
ന്നൂപ്രജ്ഞിപ്രശോഭിപ്പതു കാൺക കാന്തേ! ൨൫

അറിഞ്ഞു ദേവൻറ മനോഗതത്തെ-
പ്പുറഞ്ഞിടാതന്നു കുബേരയാനം
കുറഞ്ഞു മുന്നോട്ടു ഗതിക്കു വേഗം
നിറഞ്ഞ മോദത്തൊടു താണു ഭൂവിൽ. ൨൬

മടിച്ചിടാതാശു തപോധനാഗ്ര-
ണീന്ദ്രൻ ഭരദ്വാജനതിപ്രഗത്ഭൻ
കനിച്ചു മാനത്തൊടു സല്ക്കരിച്ചാൻ
വരിച്ചു രാമാദികളേവരേയും. ൨൭

വിശേഷമപ്പോഴാം ഭരതൻറ ചാര-
ത്തശേഷമെത്തിപ്പറവാനതിന്നായ്
കലേശരാമപ്രഹിതൻ ഹനൂമാൻ
സമീരണോക്കൊണ്ടതിയയോദ്ധ്യയിങ്കൽ. ൨൮

കാരുണ്യമേവം നിജപൂർവ്വജൻ ത-
ന്നാരണ്യവാസാവധിയെണ്ണിയെണ്ണി
താരുണ്യഭോഗത്തെ വെടിഞ്ഞു നിത്യം
ശൈരണ്യപാദുകമേലാശ്രയിച്ചു. ൨൯

ക്ഷാമം മഹാവ്യാധികളെന്നിവാറിൻ-
നാമത്തിനും നാട്ടിലിടം കൊടാതേ
രാമാനുജൻ വാണരുളുന്ന നന്ദി-
ഗ്രാമത്തിലുൾപ്പുക്കു ദിനേശശിഷ്യൻ. [illegible] ൩൦

നന്ദിച്ചു കൈകേയിമകന്റെ പാദം
വന്ദിച്ചു രാമന്റെ ചരിത്രമെല്ലാം
മന്ദിച്ചിടാതോതിയ കേട്ടു കൊണ്ടാ-
നന്ദിച്ചു ഗ്രാമ്യാബലകുമാരകന്മാർ. ൩൧

വെടിപ്പാടിളച്ചുണ്ണികളെ പ്രസിദ്ധ-
പ്പെട്ടൊരി നാടൊക്കെയരക്ഷണത്തിൽ
അടിച്ചു തൂപ്പിച്ചു തെരുക്കളെല്ലാം
കടഞ്ഞു നല്ലുക്കമോപങ്കമെല്ലാം. ൩൨

ജലം തളിച്ചുൻപൊടു വൃത്തിയാക്കി
നിലം വരച്ചിട്ടു പടിക്കലെല്ലാം
ഫലങ്ങളും പൂക്കുലവാഴയും ന-
ല്ലലങ്ങിയും കെട്ടിയലങ്കരിച്ചു. ൩൩

പുത്തൻ കൊടിക്കൂറകളും തൂക്കി തെളി-
ച്ചുത്താപ്പിലെല്ലാവരുമപ്പുരത്തിൽ
മത്തേഭകുംഭസ്തനിമാർ ചമഞ്ഞു
തെളിഞ്ഞു താലപ്പൊലിയേന്തി നിന്നു. ൩൪

ചെമ്മേ ഭരദ്വാജമുനീന്ദ്രനാലേ
സമ്മാനിതൻ രാമനയിപ്പൊഴൊട്ടും
അമ്മാനവേന്ദ്രൻ നിജഭാഗധേയ-
ശ്രീമന്നങ്ങളം പോൽ വാനിൽ വരുന്ന കണ്ടു. ൩൫

ഉൽക്കണ്ഠ മൂത്തിടിന ലോകരപ്പോൾ
തിക്കിത്തിരക്കിട്ടു നടന്നു കേറി
ഉരപൊട്ടി താഴുന്നതുപോൽ കരഞ്ഞും
പൊക്കിപ്പിടിച്ചാർത്തു വിളിച്ചു നിന്നു. ൩൬

അപ്പുഷ്പകം മെല്ലെയടുത്തിടുമ്പോ-
ളിബ്ഭൂമി തൻ പുത്രിയെയോർത്തു വാഴ്ത്താൻ
ഉൾപ്രേമമാർന്നോരു, നമസ്സിലേക്കായ്
മെല്ലെപ്പൊങ്ങുന്നതു പോലിരുന്നു. ൩൭

ഇളക്കമില്ലാത്തതിനെന്നു മൂല-
മിളയ്ക്കു സിദ്ധിച്ചപരാധിയാനം
വെളിപ്പെടുന്നാഭ്യുദയത്തെ തൊട്ടു
വിളക്കമില്ലാത്ത വിധത്തിലിന്നും. ൩൮

വലിപ്പമേറുന്ന വിമാനരത്നം
നിലം തൊടാറായതു കണ്ടു പാരം
വിലക്ഷണനാകും ഭരതൻ സമോദം
വിലക്കിനാൻ പൗരജനാരവത്തെ. ൩൯

മുന്നിട്ടു കാറ്റിൻമകനെ ഗ്രഹിച്ചോ-
യിതീവരാക്ഷന്റെ പാദാരവിന്ദം
വന്ദിച്ചിതാ രാജകുമാരകന്മാർ
നന്ദിച്ചുടൻ രാമനനുഗ്രഹിച്ചാൻ. ൪൦

കൈവമ്പോടിയെല്ലുന്നഭിവാദനം ചെ-
യ്താ ദേവദേവാനുജനിന്റെ ശേഷം
മോദിച്ചു വേഗാൽ ഭരതന്റെ പാദം
തൊഴുന്നനായ് ലക്ഷ്മണനാം ഗുണിജ്ഞൻ. ൪൧

ആനന്ദമോടെ കൈതൊഴുതഗ്രജന്റെ
കാൽത്താരിലൻപാർന്നവർ കാലനാശ
ചിന്താനമാമോദമൊടാണ്ടു തമ്മിൽ
തീർത്താർ വിയോഗാർത്തി വിശാലനേത്രർ. ൪൨

എല്ലാവരും പുഷ്പകയാനമൂടെ-
ന്നുല്ലാസമോടൊന്നു പറന്നു പാരെ
കല്യാണശീലൻ ഭരതൻ വസിപ്പോ-
രില്ലത്തിലേക്കൻപൊടു ചെന്നു ചേർന്നു. ൪൩

ഭക്ത്യാദരം പാദുകയുഗ്മമപ്പോൾ
രാമന്റെ തൃക്കാലിലണച്ചു വേഗം
സാമാന്യമല്ലാതൊരു ഭാഗ്യമാളും
രാമാനുജന്മാവഥ ഭാരമൊഴിഞ്ഞാൻ. ൪൪

മാനിച്ചു തൻ സോദരനെത്തലോടി
യാനത്തിൽനിന്നൻപൊടിറങ്ങി രാമൻ
മാനസ്ഥനാം മർക്കടരാജനപ്പോൾ
മാനാഢ്യകൾക്കുന്നതരാ കൈ കൊടുത്തു. ൪൫

രക്ഷോധിപൻ പിന്നെയടുത്തു നിന്നാ-
ലക്ഷ്മീശനെ നേർവഴി കാട്ടി മുൻപേ
ദാക്ഷിണ്യപുണ്യൈകധനങ്ങളൊത്തു ചാരെ
മോക്ഷേച്ഛുവാം ദേഹിയെയെന്ന പോലെ. ൪൬

മനഃപ്രസാദത്തൊടുമമ്മമാരെ
വിനീതരായ് കൈതൊഴുതേവരും പോയ്
അനന്തരം ദേശികവര്യനാം മാ-
മുനീന്ദ്രനെക്കണ്ടു നമസ്കരിച്ചാർ. ൪൭

ഹോമം നിറഞ്ഞുള്ളിൽ വസിഷ്ഠനാശീ-
ർവ്വാദമന്ത്രത്തെയെല്ലാർക്കുമുടൻ കൊടുത്തു
പാദങ്ങളും വന്ദിച്ചാദരമാത്ര്യമോടും
ചോദിച്ചു സീതാപതി വർത്തമാനം. ൪൮

മനസ്സമാധാനമിയന്നു ചേർന്ന-
ജനങ്ങളെല്ലാരുമയോദ്ധ്യയിങ്കൽ
മനുഷ്യനാഥൻ്റെ മഹാഭിഷേക-
മിന്നാളിനെക്കാത്തു സുഖിച്ചിരുന്നു. ൪൯

രക്ഷോവരന്നും കപിനായകന്നും
ലക്ഷോപലക്ഷം സ്വദേശവാസികളും
അക്ഷീണകൌതൂഹലമാലയങ്ങ-
ളക്ഷോണിപാലാത്മജനേകി നീളെ. ൫൦

സരോജിനീകാന്തകലാനുകൂലം
സരോരുഹാക്ഷന്നഭിഷേകകാലം
പുരോഹിതൻ തന്നുടെ വാക്കുമൂലം
നരോത്കരം കേട്ടു തെളിഞ്ഞു ശീലം. ൫൧

ലക്ഷണപ്രകാരം ക്ഷിതിപാലരും ന-
ല്ലിണങ്ങരും മാറ്റമനേകവർഗ്ഗം
അന്നന്നയോദ്ധ്യാപുരിയിങ്കലേററ-
മുണ്ടായിതാരം വിപ്രമഹർഷിമാരും ൫൨

വേദാന്തവിജ്ഞാനികളും തർക്കശാസ്ത്ര-
വാദത്തിലഗ്രേസരർ ശാബ്ദികന്മാർ
വൈദഗ്ദ്ധരാം ദീക്ഷിതരും വിശേഷി-
ച്ചുജ്ജ്യോതിഷന്മാരുമടുത്തുകൂടി- ൫൩

ശീവേലിയും നൂതനമട്ടിലോരോ
നൈവേദ്യവും നേർച്ചകളും വിളക്കും
ദേവാലയം തോറുമുടൻ നടത്തി-
ച്ചാ വൻമോദം കൈകയിതന്റെ പുത്രൻ. ൪൯

ശിഷ്ടജനം ഭോജനം കഴിച്ചു ഭോജ്യാ
വലീമുഖന്മാർ പല തീർത്ഥതോയം
സലീലമംസത്തിൽ വഹിച്ചുപാരം
കപീന്ദ്രരെത്താതിര വന്നമായം. ൫൦

പുത്തൻ മണിത്തേരു തുടച്ചു നാനാ-
ചിത്രങ്ങൾ മെച്ചേറെ മിനക്കി നന്നായ്
പത്തൻപതാകങ്ങളെയിട്ടിണക്കി
നിർത്തിച്ചു മൈതാനിതന്നിലപ്പോൾ. ൫൧

വൻപിച്ച തപ്പാനകൾ ശുഭ്രദന്തർ
കൊമ്പത്തലയ്ക്കൽ ചില പൂണമേന്തി
ജൃംഭിച്ചു പാപ്പാന്റെ കരാഞ്ചലത്തിൽ
തുമ്പിക്കരം ചേർത്തു നിരന്നു നിന്നു. ൫൨

ആയോധനച്ചട്ടയണിഞ്ഞു പുത്തൻ
ഖഡ്ഗം പിടിപ്പിച്ചരപ്പട്ടയിട്ട്
ആയാസമില്ലാതെ തുറപ്പുകാര-
മായാതരായങ്ങണിയിട്ടു നിന്നു. ൫൩

കുപ്പായവും തൊപ്പിയുമിട്ടു ഭാട്ടിൻ
ഇപ്പാദസേവയ്ക്കു പദാതിയെല്ലാം
ശില്പാദ്യ തമ്പേറു മുഴക്കി വന്നി-
ട്ടഭ്യാസമോരോന്നു നടിച്ചു നിന്നു. ൫൪

കൈകേകതുമക്കിന്നരി വച്ചുടച്ചും
മെയ്ക്കാപ്പയിട്ടുള്ളൊരു തോല്വാളും
പരിചകളും തങ്ങടെ തോളിലേന്തി-
ക്കൈമാസനാദിക്കെഴുന്നൃപകപ്പിൽ വാണു. ൯൦

ആറ്റുന്നു നല്ലൊരു മുറ്റത്തഭാഗം
കൊത്തുന്നു കോലാഹലമത്രമിതും
അത്യഭിരാജികളിൽ മഹാഭിഷേക-
ച്ചട്ടങ്ങൾ സർവ്വം സമീകരിച്ചു. ൯൧

തപോധനൻ തന്നുടെ വേഷമെല്ലാ-
മപാകരിച്ചൂർജ്ജിതമെന്നവണ്ണം
നൃപോത്തമന്മാർക്കു വിധിച്ച വണ്ണം
വപുസ്സിൽ നല്ലാഭരണങ്ങൾ ചാർത്തി. ൯൨

ആ രാജവംശത്തിലെ മന്ത്രിമുഖ്യ-
ന്മാരാം വസിഷ്ഠാദി മഹർഷിമാരും
ശ്രീരാമനെ ജാനകിയോടുമൊന്നി-
ച്ചുദാരപീഠത്തിലിരുത്തി മോദാൽ. ൯൩

ഇപ്പാരിൽ ദാനങ്ങൾ മുമ്പു സങ്കി-
ല്പിച്ചുള്ളവണ്ണത്തൊടു പുത്രരാലൻ
മുറ്റത്ത ശാസ്ത്രപ്രകാരമെന്നതിപ്രകാരം
പട്ടാഭിഷേകക്രിയയാചരിച്ചു. ൯൪

രാജ്യത്തിനാധ്യക്ഷത വന്ന മൂലം
ശ്രീമത്ത്വമിമ്പം പരമാദരിച്ചും
ആയത്തമാം പൂർണ്ണിമകൊണ്ടു രാമ-
നാചന്ദ്രമാനം ചെയ്തു മഹാഭിഷേകം. ൯൫

നരപ്രവീരന്റെ വിധിപ്രകാരം
പുരപ്രവേശത്തിനു വേണ്ടപോലെ
കരപ്രധാനന്തുടങ്ങിയന്ന ലോകം
ഒരുപ്രായം പൂണ്ടു നടന്നു മുൻപേ. ൫൩

ധൎമ്മിഷ്ഠനായുള്ള ധരാരമണൻ
സമാനമില്ലാത്ത സ്വൎണ്ണരഥത്തിലേറി
ഗീൎവ്വാണദേവൻ ഘനശോഭ കൈകൊണ്ടാ-
ണമൈരാവതത്തിലിരുന്ന പോലെ- ൫൪

സമൈരാമമൂൎത്തികൾ കൊണ്ടു സമൃദ്ധനപ്പോൾ
ഛത്രട്ടിയും പൂണ്ടു രഥം തെളിച്ചു
ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ പണ്ടു പുരത്തിലായി-
കിരാതമിന്ദിരാമന്ദിരമെന്നപോലെ. ൫൫

പുരന്ധ്രമേവം ഭരതൻ പ്രമോദി-
ച്ചെട്ടുള്ള മന്ത്രികൾ ഭക്തിപൂൎവ്വം
അടുത്തു മറ്റുള്ള സഹോദരന്മാർ
വിട്ടില്ല വെഞ്ചാമരപ്രകാരം. ൫൬

എഴുന്ന കോലാഹലമോടു പൌരം
ചൂഴുന്ന മറ്റുള്ള പരിച്ഛദങ്ങൾ
മുഴക്കി വാദ്യങ്ങളെ നല്ല മേള-
ക്കൊഴുപ്പമങ്ങാക്കി മഹോത്സവത്തിൽ ൫൭

നീലാരവിന്ദാക്ഷികൾ മാറിടത്തെ-
ച്ചേലാഞ്ചലം കൊണ്ടു മറച്ചു നന്നായ്
ആലോകശൌന്യത്തോടു മേടതോറും
ജാലങ്ങളിൽ ദേവനെ നോക്കി നിന്നു. ൫൮

ശത്രുഘ്നപുത്രന്മാരം കീർത്തിലബ്ധ-
ശത്രുഘ്നമക്കളെയിലുമെത്തി നില
തിങ്ങിച്ചകോരാംബികം രാജമാർഗ്ഗ-
ത്തങ്ങോടു ചേർ വാഴ്ച്ചുറപ്പിന്നു. ൧൨

സമസ്തരെപ്പോഴൈശ്വര്യ മൊത്തുചേർന്നി-
ട്ടമർത്ത്യരാലാശ്രിതനായ രാമൻ
സമഗ്രസന്നാഹസമേതനായി-
ഭ്രമിച്ചു സാകേതപുരാന്തരാളം. ൧൩

ഭൂപാലലോകേന്ദ്രനതിന്റെ ശേഷം
തനിക്കു വേണ്ടുന്ന ജനത്തിനെല്ലാം
നിനച്ചതിൽക്കൂടുതലർത്ഥഭാരം
മനഃപ്രസാദത്തൊടു നൽകി വിട്ടു. ൧൪

പ്രിയത്തൊടും വൈശ്രവണന്റെ ചാര-
ത്തയച്ചിതപ്പുഷ്പകയാനമന്നേ
ന്നായത്തിലുൾക്കർഷമെഴും കനിവു-
ള്ളയത്തൊടും ശ്രീയടക്കി വാണു. ൧൫

രാമൻ മഹീമണ്ഡലരാജ്യഭാരം
സാമർത്ഥ്യമോടേറെ നടത്തിടുമ്പോൾ
ആ മന്നവാജ്ഞാവരരന്തിമാരാം
ശ്രീശാലിനാക്കി മനം കവർന്നു. ൧൬

ശ്രീലക്ഷ്മണന്നുള്ളൊരു നാമധേയ-
മുൾപ്പൂണ്ടമായിക്കൊപ്പിതന്നു ശ്രീപാലകം
അബ്ദമനപുത്രന്റെ പുരത്തിലുള്ള
സിൽബന്ധികൾക്കന്ന പുകഴം ലഭിച്ചു. ൧൭

കള്ളന്മാരാൽ കൊണ്ടു കഴിഞ്ഞവർപ്പോർ
കൊള്ളപ്പെട്ടുപോയ് മുന്തിയവകയേതും
കള്ളിന്നിരിപ്പും കാണ്മതേതും
കൊള്ളാത്തകൃത്യങ്ങളിലൊന്നുമില്ല. ൭൮

നന്നായൊരാൾക്കും തെറി വന്ന നേരം
സന്നാഹമുൾക്കൊണ്ടു കൊലയ്ക്കൊരുങ്ങ്
തന്നാലെ ക്രൂരന്ന തങ്ങൾ ചെയ്യാ-
നന്നാട്ടിലക്കാലമൊരുത്തനില്ലാ. ൭൯

ഒത്തോരൊതുങ്ങാകിയ വസ്തുതത്ത്വ-
പ്പരീക്ഷവാണ്ടുന്ന മോഹമില്ലാ
കർത്താവിനും കാര്യവിവേകി താനും
ദരിദ്രനും ദ്രോഹമതേതുമില്ലാ. ൮൦

സത്യം പറഞ്ഞാലതസത്യമെന്നും
മിഥ്യാവിവാദത്തെ യഥാർത്ഥമെന്നും
തെറ്റിദ്ധരിച്ചിട്ടു വിധിച്ചു തള്ളും
മാറ്റിത്തമെന്നവരാരുമില്ലാ. ൮൧

കാലത്തെഴുന്നേറ്റു കുളിച്ചിടാത്ത-
ക്കാലത്തൊരാളും കാണുകയില്ല നാട്ടിൽ
നീലത്തഴക്കേശികളും നെറ്റിയിലെല്ലാം
താലിക്കുമില്ലുന്ന വിയോഗദുഃഖം. ൮൨

വേണ്ടപ്പോഴെല്ലാം മഴയുണ്ടു പാരിൽ
പണ്ടത്തിലേറാം പയിരും വിളഞ്ഞു
ഉണ്ടായതില്ലാമയപീഡയാർക്കും
ദാരകിരാ മോദിച്ചു വസിച്ചു ലോകം. ൮൩

ശ്രീമാനാകിയ രാമരാജനിത്ഥമപ്പോൾ
പാരിങ്കലെല്ലാരെയും
സീമാതീതഗുണാന്വിതൻ ജനതതി-
ക്കേകീട്ടു നിത്യോത്സവം
ശ്രീമത്താണ്ഡവപണ്ഡിതാ സമ്മതിതൻ
സർവ്വജ്ഞസംമാന്യനാം
ധീമാനാത്മപരിഗ്രഹാനുഗതനായ്
പ്രീണിച്ചു വാണാൻ ചിരം ൧൦൪

ഇത്ഥം ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ തിരുവടിയവനീ-
ഭാരമെല്ലാമകറ്റീ-
ട്ടത്യന്തം പ്രീതിയോടും ജനതതിയെ ദീ-
പ്പിച്ചു സീതാസമേതൻ
കീർത്തിശ്രീവെണ്ണിലാവാലുലകിട മഖിലം
ചാരു ശുഭ്രീകരിച്ചി-
ട്ടത്രൈലോക്യം ഭരിച്ചാൻ കനിവൊടനുദിനം
"സജ്ജനാധാരി ദിവ്യൻ." ൧൦൫

ഇരുപത്തൊമ്പതാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പ്രാർത്ഥനാദശകം.

വില്ലുതും തീർത്തു വാനോർക്കലകിത്തു നിനാനി-
ത്തീടുവാൻ മന്നവൻതൻ-
മെല്ലുക്കണ്ണോയ്, വധിച്ചുന്നിശിചരിയെ,മഖം
കാത്തു കാരുണ്യമോടെ,
കല്യാണം കല്ലിനേകി,ക്കമലമകളെയും
വേട്ടവൻ, വെണ്മഴക്കെ-
മല്ലൻതന്നെജ്ജയിച്ചോരരിയ വിരുതനും
രാമനെക്കൈതൊഴുന്നേൻ. ൧

പട്ടംകെട്ടാൻ തുടങ്ങുമ്പൊഴുതതിനെ മുട-
ക്കിച്ചു താൻ തേരിലേറി-
പ്പെട്ടന്നെത്തി ഗുഹൻതന്നിടവകവഴിയായ്
ചിത്രകൂടാചലത്തിൽ
തട്ടുന്നേറ്റു തത്ര വാഴുന്നളവിലരിയ ബ-
ന്ധുക്കളെക്കണ്ടു കാര്യം
ശേഷം കേട്ടിസ്ഥലം വിട്ടൊരു ഗുണനിധിയാം
രാമനെക്കൈതൊഴുന്നേൻ. ൨

കല്ലിൽത്തീർത്തു വിരാധൻമൃതി,മഥ ശരഭ-
ങ്ഗന്നു മോക്ഷം കൊടുത്തു,
വന്ദിച്ചു കുംഭജന്മാദ്യർകളെ,ഖരമുഖരെ-
ക്കൊന്നു മാരീചനെയും

സാരൂപ്യമെന്നങ്ങായുസ്സിനമറിയ കബ-
    ന്ധനന്മതാപസിക്കും
നാകം കിട്ടീതാവിരാധഗന്ധർവ്വരയോടു മൊന്നും
    രാമനെ ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ. ൩

സഖ്യം സുഗ്രീവനോടന്നുചെയ്തവിടെ
    ദുന്ദുഭിക്കുള്ള ഗാത്രം
ഉൾക്കാലാലെറിഞ്ഞിട്ടുടനൊരു കണയാൽ
    സാലമേഴും തകർത്തു്.
ഉഗ്രക്രോധം ബാലിയെക്കൊന്നിളവികമന
    വാഴിച്ചു വർഷം കഴിച്ചു-
ട്ടിക്കെല്ലാമാശ്രയച്ചാൻ പ്രിയയിലലിവോടാ
    രാമനെ ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ. ൪

ഉഗ്രക്ഷോഭം ജലധിപിന്നിട്ടവനിമകളെയും
    കണ്ടു സന്ദേശമേകി-
ട്ടക്ഷക്കൊണ്ടാ മൗലിരത്നം പുനരുപവനമൊ-
    ട്ടൊക്കെ തല്ലിത്തകർത്തു്
വക്കാണത്തിന്നുറ്റുള്ളവരെ യമപുര-
    ത്താക്കി ലങ്കാപുരം ചു-
ട്ടഗ്രേ വന്നാ ഹനുമാനടിയിണ പണിയും
    രാമനെ ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ. ൫

വൻപോടംഭോധിയിങ്കൽക്കപ്പളിയൊരു ചിറയിട്ട-
    ങ്ങു പോയ് കുംഭകർണ്ണൻ-
മുൻപാം രക്ഷോഗണത്തെപ്പൃതനയിൽ മുടി-
    [illegible]

താൻപോരസ്സ്വീകരിച്ചുജനകജയെ, വിമാ-
നത്തിലേറിട്ടു രാജ്യം
സമ്പ്രാപിച്ചഭിഷേകാത്തതുളിയ രഘുവീ-
രനെ ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ. ൩

സ്വാമിൻ! ശ്രീരാമ രാജശേഖര തവ ചരിതം
ഞാനറച്ചേനിതിങ്കൽ
സ്വാതന്ത്ര്യക്കേടുമൂലം ചാപലതകളാലിങ്ങ-
നെയുള്ളതെല്ലാം പൊറുത്തു്
രാമകൃപ്പകൊണ്ടരിപ്പുസ്ഥിതികളുമിലവും
നീയുവാനും മുദാ നിൻ-
നാമം നിത്യം സ്മരിക്കുന്നതിനരുളേണ വാം
നമ്രകണം ദീനബന്ധോ! ൪

താൽക്കാലത്ത്വം വരിക്കുന്നതിനധികധനം
കൊണ്ടു സമ്പൂർണ്ണനാകാൻ
ശക്തിപ്പെട്ടില്ല വൈരോചനിയു,മൊരമുറി-
ക്കീര നാംകിട്ടൊരിപ്പൂൽ
നിൽക്കാൻമേലാതെത്താരാപത്തിലുമപകടമി-
ല്ലാതെ പാഞ്ചാലി നിന്നാൾ
ഭക്തിക്കൊന്നേ വശ്യൻ പരമതിവനാ നാം-
കിടണം ഭവ്യരാമേ! ൫

ലങ്കാനാഥന്റെ പൊന്മുടിതോറു വിലസിത-
ന്നോരു മാണിക്യരത്ന-
ത്തതികളന്നപ്പുറം ചുട്ടൊരു കപി നിജവാൽ-
ക്കൊണ്ടു തട്ടിപ്പൊട്ടി-
ശങ്കാഹീനം ധരിത്രീമകളൊടു വിടവാ-
ങ്ങിച്ചു ചെന്നാശു രാമൻ
തൻ കാൽ കണ്ടിട്ടു നിന്നീടിന പവനസുത
ന്നായിരം കൈകൾതൊഴുന്നേൻ. ൮

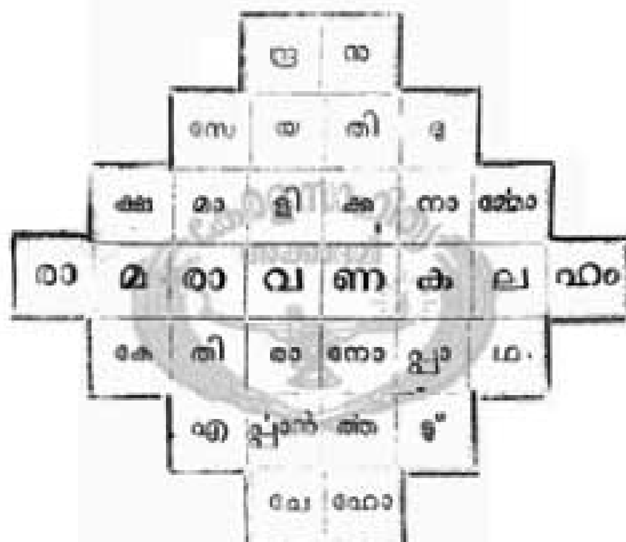
രാമചന്ദ്രവിലാസം മഹാകാവ്യം സമാപ്തം.

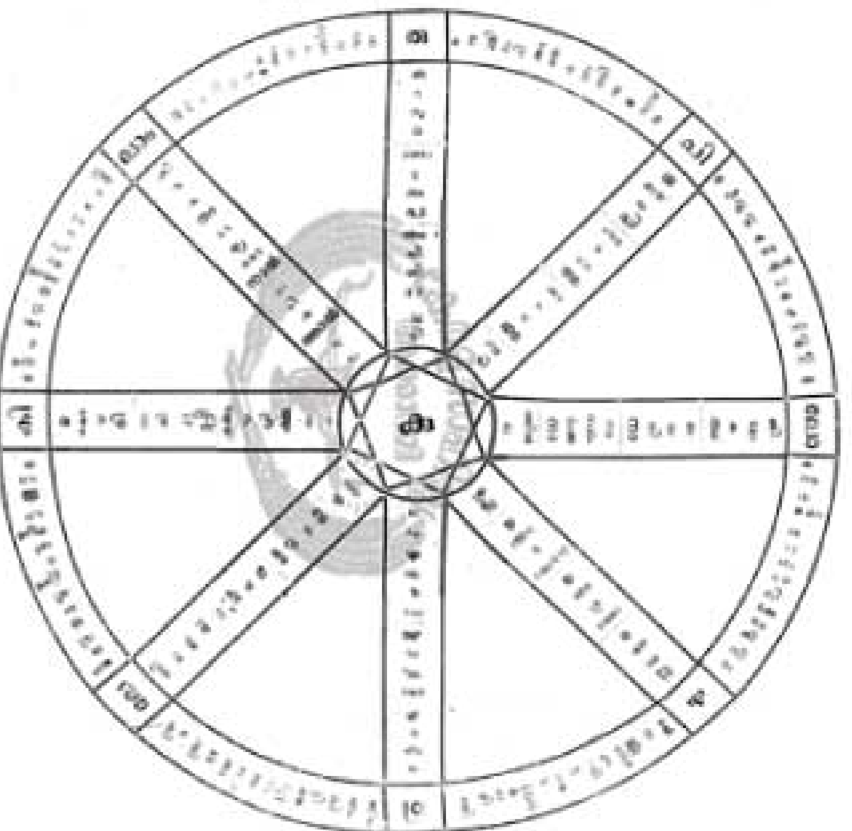
ശുഭമസ്തു.

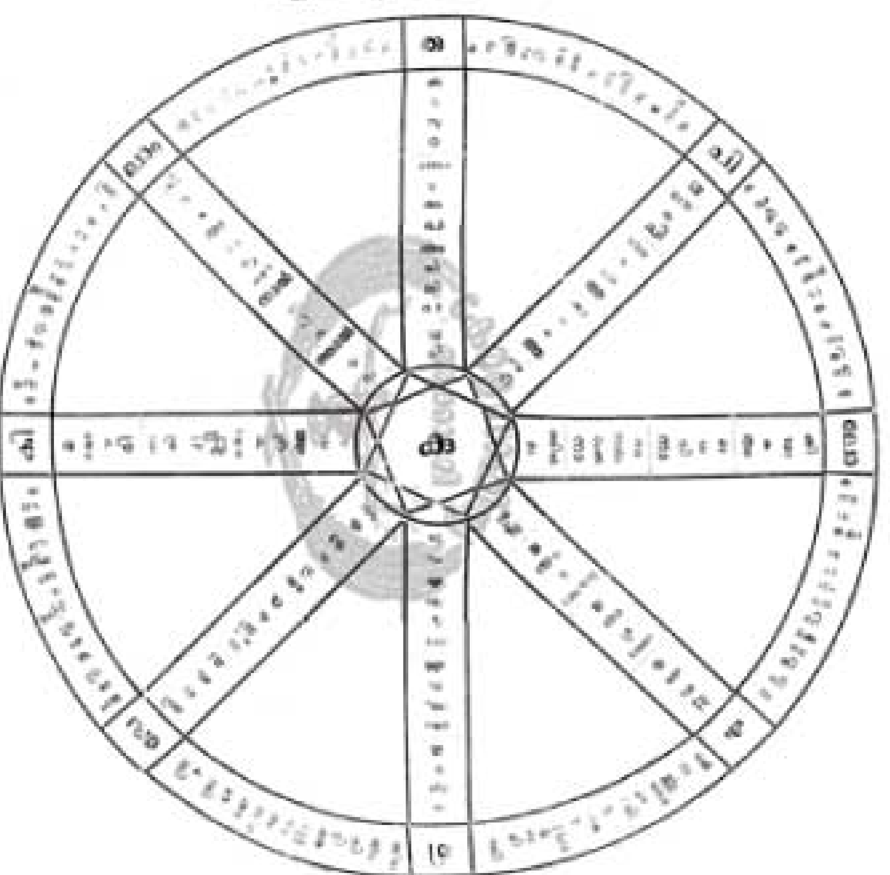

രഥബന്ധം.

സർഗ്ഗം ൨൦-ശ്ലോകം ൩.

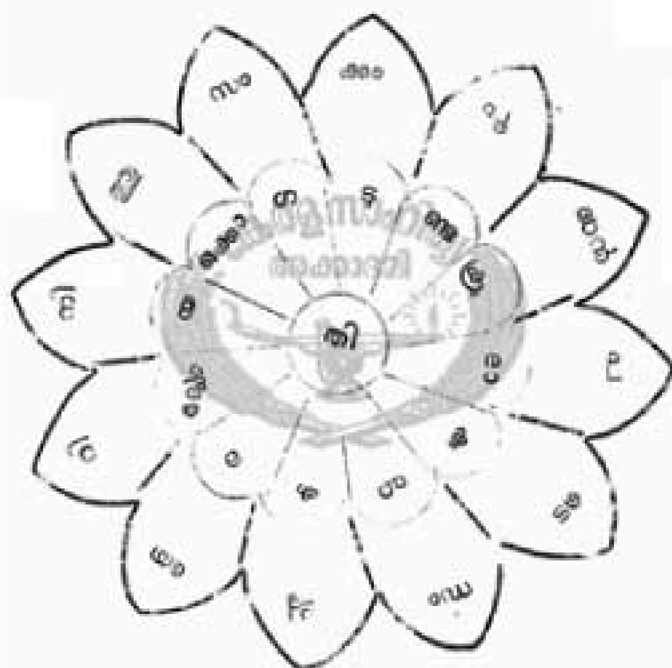

പത്മബന്ധം.

സൎഗ്ഗം ൨൦. ശ്ലോകം ൭൩.

ഖഡ്ഗബന്ധം.

സർഗ്ഗം ൧൦. ശ്ലോകം ൨൨.

ക	വ	ളി	ബി	ട്ടു	ര	സൌ	ശം
ന	ടി	ഷ്ട്ര	ക	പി	വാ	ഹി	നി
രക	ശ്ലൂ	പ	ട	ന്ന	ശ്യം	ന്യ	ള

ഗോമൂത്രികാബന്ധം.

സർഗ്ഗം ൧൦. ശ്ലോകം ൧൪.

അഷ്ടദളകം.

സർഗ്ഗം ൧൧. ശ്ലോകം. ൩൪.

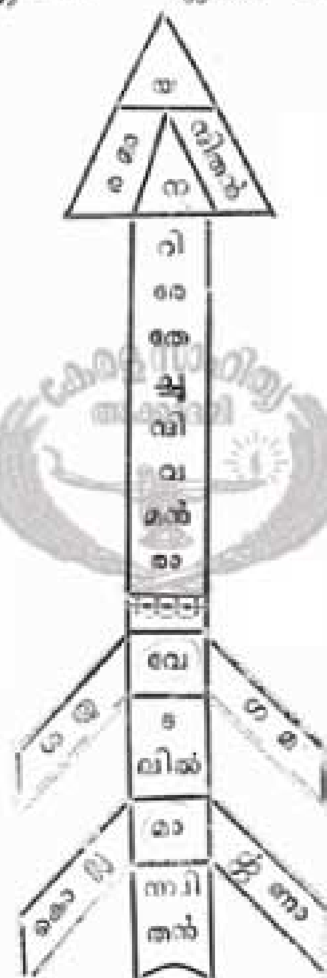
ധ	ന	മാ	ന	ഇ	കാ	ലം	തു
വ	പ്രാ	യം	പ്രാ	ഷ്ടി	ത	ള	ഭം
മാ	യം	വ	ർത്ത	തി	ന	ത	കാ
ന	പ്രാ	രാ	ശ	ഭ	തി	ഷ്ടി	ഇ

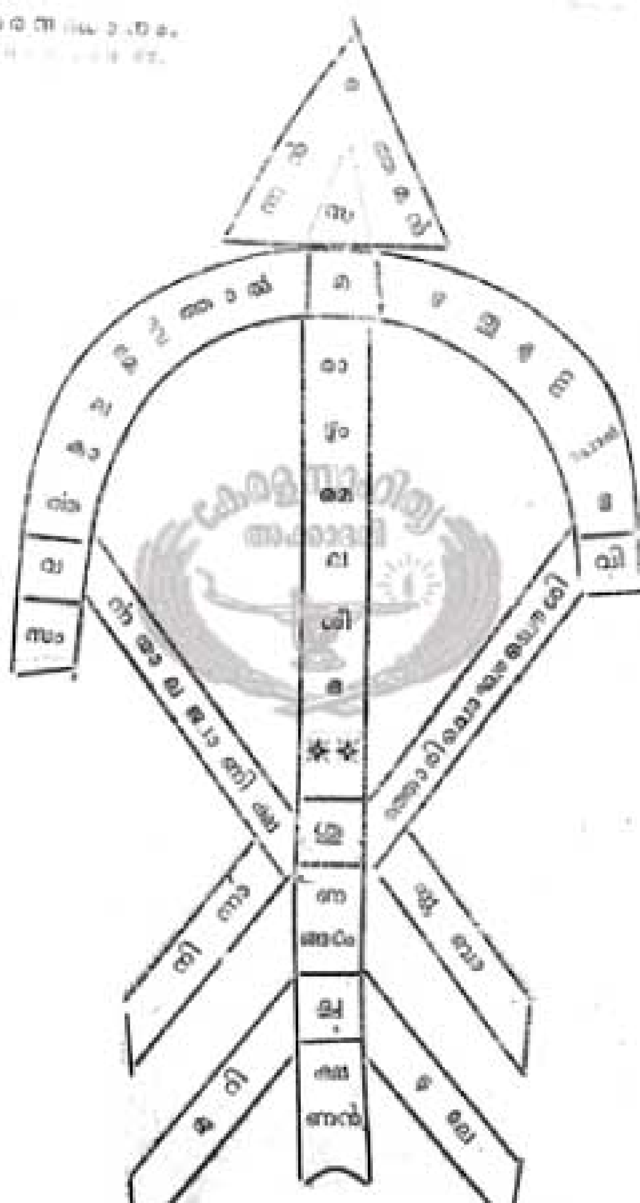

ധനുർബ്ബന്ധം. സർഗ്ഗം ൧൯. ശ്ലോകം. ൯൪

ശരബന്ധം.

സർഗ്ഗം ൨൦. ശ്ലോകം ൭൦.

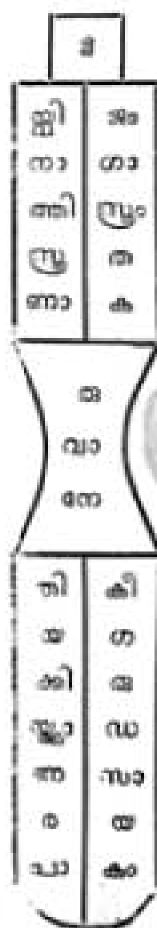

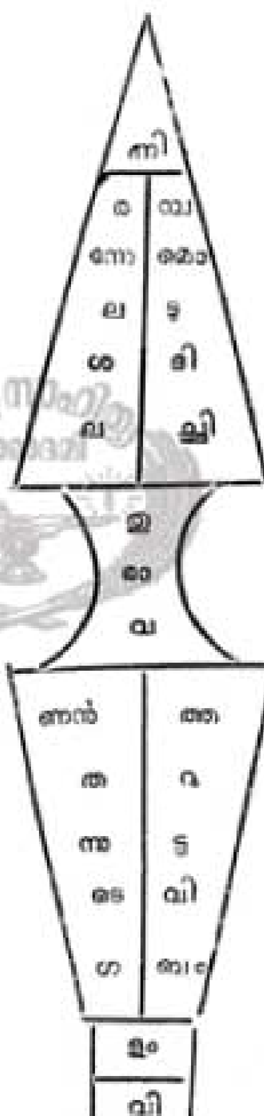
ശൂലബന്ധം.

സർഗ്ഗം ൫൧. ശ്ലോകം ൩൯.

ര
ന
ഭ്രൂ
പി
ധാ
മ
ഭ
ന
ന്ദ
യ
ന്ദ
ന്ദ
ദ
ദാ
ന്ദ
ദർദ
ന്ദ
ധ
ര
ദ
ന്ദ
ധ

ഖഡ്ഗബന്ധം.

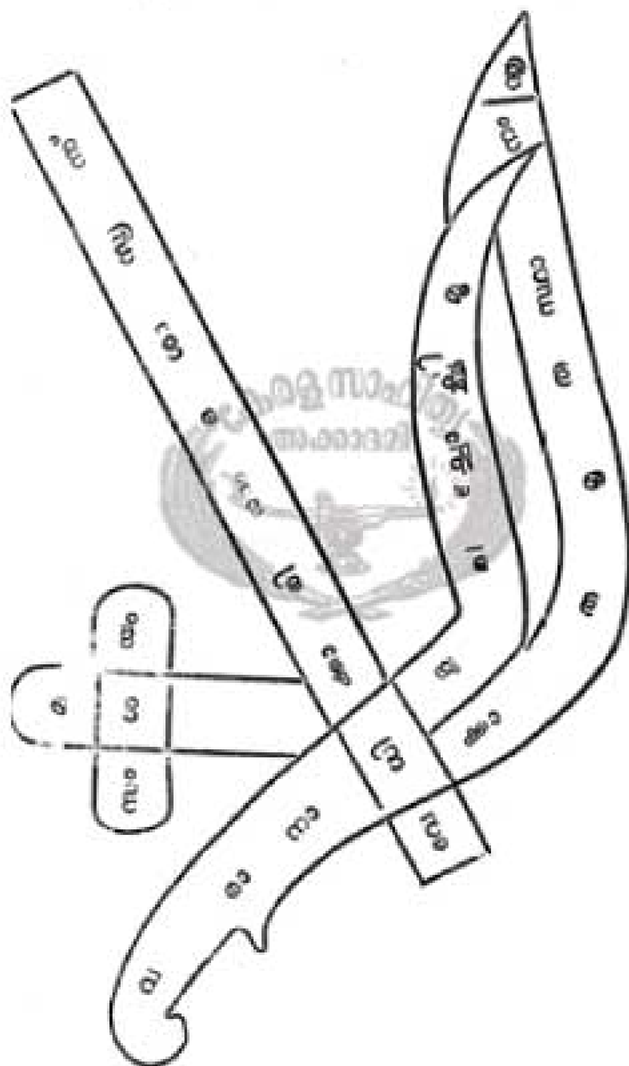

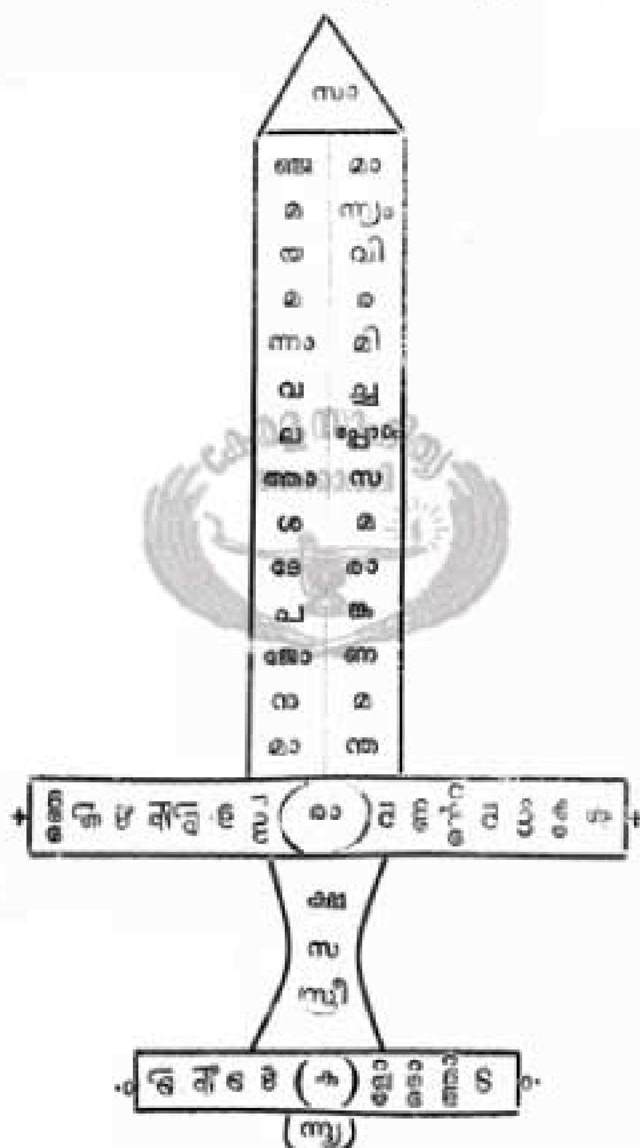
ശക്തിബന്ധം. സ-ദ. ശ്ലോ-൩൭.

ഖ ഡ്ഗ ബ ന്ധം.

സൎഗ്ഗം ൨൦. ശ്ലോകം. ൩൨.

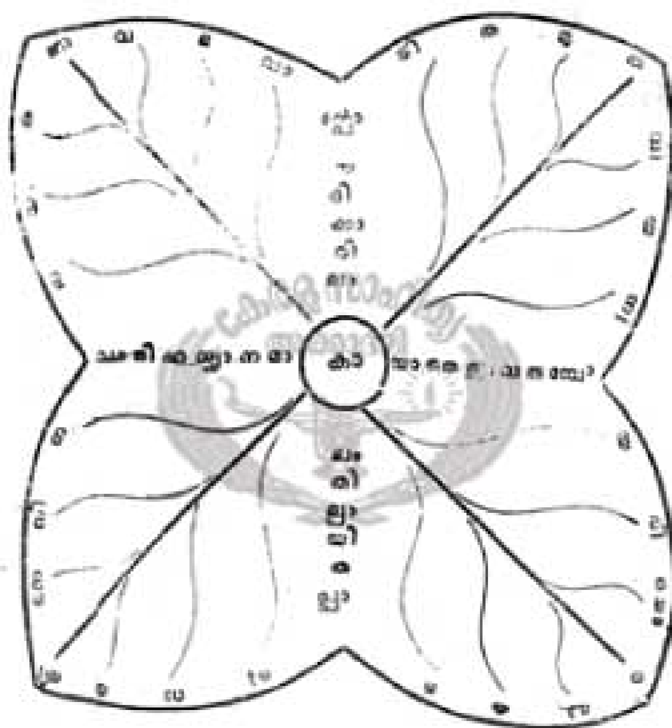

ഖഡ്ഗബന്ധം. സംഖ്യ ൨൨. ശ്ലോകം. ൬൩.

പത്മബന്ധം. ൩

സർഗ്ഗം ൨൦. ശ്ലോകം ൧൮൦.

സംഖ്യ ൧൦. ചക്രാകാര വൃത്തം.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി